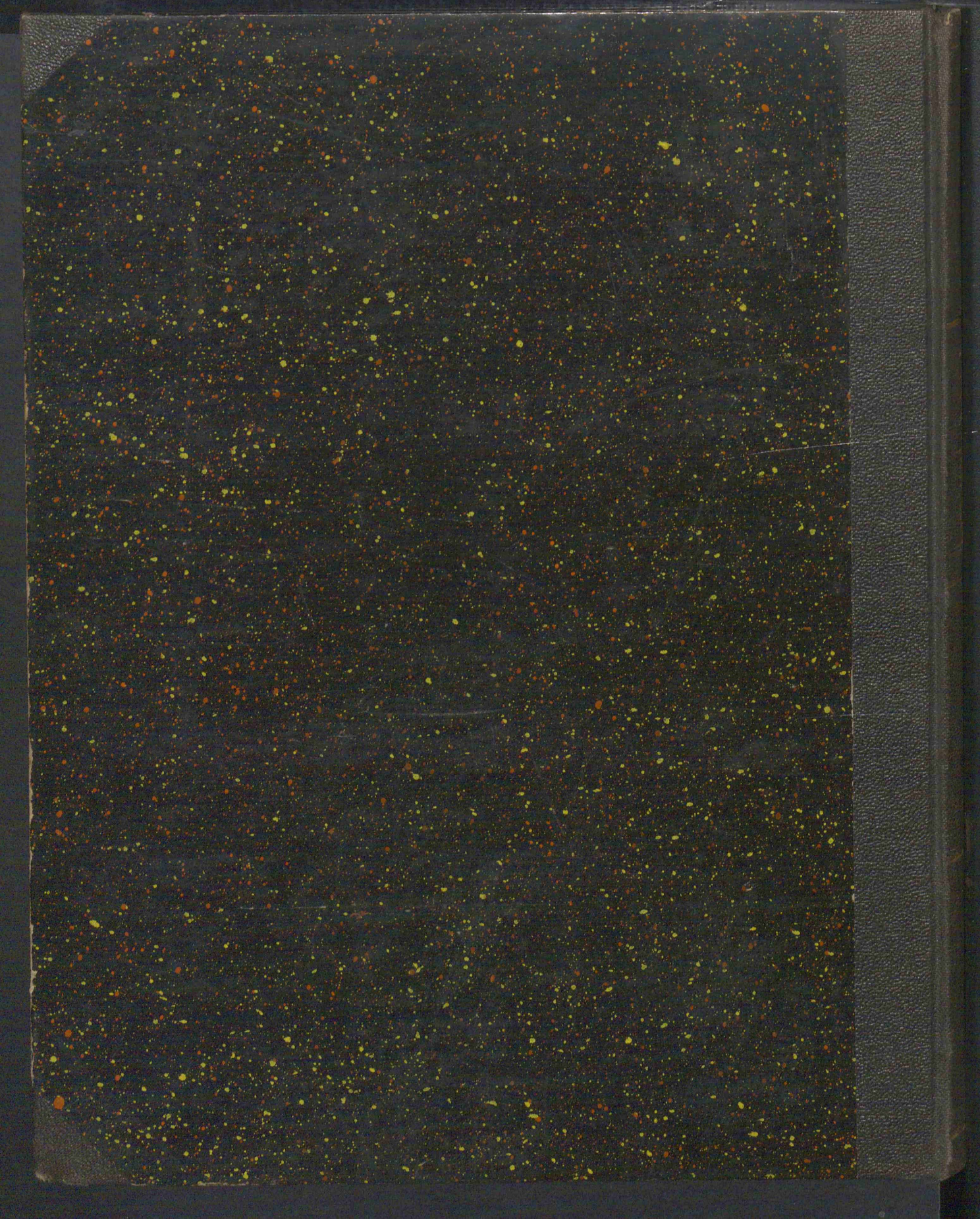

B

582.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 582.

ספר

נחלה

לישראל

פסק ערוך

פוח יוד בתזכרה אמורה נעימה ערוכה ככל ושמורה - לביש - ה' למנה
 אשר הז' יב את מי יס ליק קרן עליו אור פני מזה גלו' לרעיה ונפל נהורא -
 הלכה למעשה, נפלו כיום קרב, דבריו ריבות, בין אנשים אחים מתרוללוס זה עם
 זה, על הירושה ונחלה היה כמכירה - ויקס האחד על השני, מאן דאלט, ויגרשו
 מלהסתפה כנחלה אפותיו, וילך דותי'נה, כל שאינה במקרא. - ויקה משה
 להשיעס באיש מלחמות יעיר קנאה, קנאת ה' לכזות כמלחמתה של תורה חילוס
 ותוכר את מורה הערה. - שס שס לו חוק ומשפט תלו תלוס של הלכות, לכל
 היר החוקה ולכל המו'רה, אכ"א קרא ואכ"א סברה. - וועת"ק נו"ר ממקומו
 מכית ועקב לעס לועז כלשון איטלקית להראות העמיס והשרוס את ופוי תוה"ק
 וחוקיה כו חוות הנה מפו הנבורה. -

הכינוי והקדר

הרב המובהק מאיר בכרך גאון ישראל ופאר עדיו מכנן של קדוסיס אראליס וחרשיסיס
 מוהר"ד ישראל משה חזן נר"ו.

נכד הרב הגאון הגדול רשכ"ה ראשון לזיון ב"מח ספר

הנורא הקרי רב על חטירים ולה"ה,

יפה ענף מעץ אבות מר ניהו רבה מחבר קנאת ציון ונחלה לישראל (וקדושת יוט"ב
 ט"ג, ואי"י הי"ס) נחלת ספר"ה. א"כ ור"מ ברומי המעשירה יע"א, (ועתה פה נא יע"א)

בראשונה נדפס כוויטן שנת וזאת התורה אשר שס משה לפ"ג 1851

ועתה נדפס פ"כ ליוקר מציאותו עם תוספות חדשות כמבואר מע"ל

פה במתא נא אמון יע"א באדר כ' שנת ברכת ה' לפ"ג

חמת מכתש דפוס חדש של שלמה ארטדלינגני גר'ו אלכסנדרואה של מרסיס יע"א 1862

ואלה מוסף על הראשונים

- א' דפוס משוכח . וכרך מדוהר . כנויר יפה ונהדר .
- ב' הנהגות לריכוזי הטעיות שנפלו בדפוס . ראשון .
- ג' הערות מאירות , שמנאקו אנידוד המולוף לאור פעם שנית , מכ"י מות"ר הנאון המחבר נר"ו בגליון קס"ו .
- ד' תשובות הרב המופלא איז ווראליס , הרב שבממרוס נר"ו אשר הנועה לוד מרן המחבר נר"ו ברומני יע"א אחריו גמר הדפוס
- ה' משה נהג טובות עיין וחנן לו קונטרס גדול בהברלת הגרופים ומתוכו אלתו לו ברכת דבר המשוכח לכל חי רטון בהברלת תמשת שמאס , עומדים ומשמאס . ועל כל דיוכור ודיוכור . אחר מהם מלאך משרת ובתביעה אחת עושה חיבור וכאלי נפתח הנאון המחבר נר"ו במכתבו לבעלו הריב הלא הוא כתיבה בר"א ב"ו"ש . ועל ידי שתלמדו המעתק משה ששור ששמו כשם רבו תמה על החפץ (כעיו"ש ד"ח) כתב לו קונטרס מיוחד זה וכאמת ע"ט לעשות לה' ולהולילו לאור כי הוא מאור עיני חכמים וכבר אמר לו מות"ר נר"ו ש"ח"ו ראה בס' כ"ח ח"א או ח"ב חיונה דברים במקלת הברלות אלו ולא כולם והאמים בין הברלותיו לאותה הבתוכים אם שקך רהום בזכרונו ועבאו חין הספר מלוי פה בו לא ורענו מו שלח ורו עליו ורי בזה
- ו' הערוף מטוכו גדול וחנן לו עור קונטרס שארית הנחלה , ויכוח שאל ומשוב ע"ב אומר לרבך טוב לספר נחלה לוארחל בקונטרס מיוחד למען ורין הקורא בו .

הודעה אל אחינו וישבי ארעות מלאכות בנו אם , הבלתו בקיאוס כליונוס המורגליוס בלאמות כנו ועת הבאוס כס' זה להעורם על כונותיהם

סומן כזה
 (?) — מורה על השאלה והקושיא

(1) — מורה על התמיהה אוההכרות והלעקה . או על קריאת השם
 (2) — ר' ווריס כאלו שנים כראש העטין ושנים כס"פ וורו שהעטין
 ההוא מועתק ממקום אחר אם מהמחבר עצמו . אם
 מספרים אחרים , במקום הנקוה אלליו , ו"ל . ועכ"ל

ואלה דב"י דוד האחרונים

מעיר

הני עלי שמוס וארץ לפני כל יודעו דת ודין וגודר פדן. שמוס שעל רעתי עמחתי.
 ובעה ק ירושלים טוב"כ מולדתי ותורה מאון למדתי. כמותי כמושח ולאשה כארשתי.
 צום שבת ויום חול התורה ותכמת מקבלות המזוהרים. כאשר השמים מספורים. על ידי
 שתבו פלסתר ומדפוסים ספרים. מולדו הצורים, וולאום מן הצורים, ל תקדנה חובלום כנעמוס
 אלף כופרים. רעים ומרים. אשר כוננו להשחית דת משה וישראל בני ליון הקיים. עם לכבש השופה
 ולזונם הזונה. וכשרט בדור הרע הזה כי רבו עבדים המתפרלים. ושבו לארץ כמושב ללוס. ומתס
 כולא כהס, חכמים בעיניהם, ותופצי התורה בקדושה וכטוהרה כחנפים בעיניהם. וקן בעון לפוה
 ולמקל הרבה בטלים מת"ת עומדים, לשאת הנגה לעניהם ומרחתם כלפידים. בתוך רקים כרים, וקרחו
 בקול גדול שמעו כי נגידים.

ואת

כל אלה לבי בקרבי פעם כשור כאשר ופזר, פעם נחלים הוא חותה וזיבט וזין ענוה.
 עד אשר ה' כה ברכני, וכדרך המת הנכני, והל חדר הורתי הביאני, בית הוש ירושלים
 חרץ מולדתי. הוא הגהון המחבר **בשי"ח** לוארלל נר"ו עווזי ותפארתי, ומטובותיה הטוב,
 להשכול לי ול"טיוב, והעדיף מטובי וקרבני לעבודתך, וישומני על בותי. ובהיכלי תורתך
 לה מנע ממני כל נתח טוב לשמים, דבר המאיר את העינים. ומתוכס בעין השמל רחיות טובות
 רחיתי. כי מהו השנים כס הוותי. דברים שז בהם כרו שביעה. לקחום פה המקטרג הנדחה
 והגולעה, כולם דברים מתקבלים מזהב נחמדים. כי כהס השכל והדת יהיו לאחרים.

ותשיאני

רוח והשמע אחרי קול בקול שדי, הומר אל לבי וללרותי די. ומשי ברוך יקרא ברוך
 שחלק מחכמתו, ברוך אשר לה הבית גוהל ללאנו לתורתו. באמת חין לך דוד
 שאינו מעמוד הקב"ה גוהל לתבוע עלבון תורתו, ועל קן על כל אלה הדברים. אשר באמת ודק
 נחמרים. אמר הלו נפשו יען כי הספר הוקר **גוהר לוישראל** רכוס התהוו לו תורה. לשרים
 נהוה. עשה זהה הפה הקריבחו נח עור הפעם. אל מוכח הדפוס אשר
 הונק ואשר הורס פה **נא אמון** וע"ה ואתה קח את המטה אשר תעשה בו את החיות"ת ואסיף
 על יד כל אשר נקוד ותלוי בספרו של הרב המחבר נר"ו והס מעט הסוף לך כהנה
 וכהנה. מסלתה ומשמנה. עול בלא בר, כשפרו **נצי זיש"ל** כי שס מילא גרנו בר. והלל משס
 קונטרס **שארית הנהרה**. לו נהוה תהלה. ספחה נח אל המנוחה ואל
 הנחלה.

ובשיאני

לעלמי קרחתו למחבוי עיני ולכי גס לאוני, באמור אליהם האספו נח ונכוה למען
 עשות כיום הזה דברי עניה וסבורה, לו הנפש כי בחכמה לעקת הנערה. והקומה
 נח ואלקטה באמרי"ס. אמרו טעם מו אמרי"ס, והמה ככתובי"ס. מקרני הלכעות מן המחבר נר"ו
 הנאהבים והנעמוס, וב"ה מחקו | שכל יודי זה אשקיע את לבי ולכ כל מאמני פלוסופי מזבץ שתיות
 מו המרים. אשר כוננו להשחית חיויה ספרו מחברים. לא מכונים ולא סופרים כי בעס כוברים —
אחת דברתי. ובה' בטחוני שמתי ואקרב אל המלאכה ועולה סבלתי. **ונדר"ג דוד** נדרתי
 שכל מן הנחה גדולה וקטנה הבאה אלינו כמורת זה ספר. הנותן
 אמרו שפר, קדש היה לה' להרפסת **תישבות דג' אונ"ס** אשר יש בהס למעלה מאלף סומנים
 עוכס ומתוקנים, הנחמדים מזהב **אי"י הים** ממרן המחבר נר"ו מליזות וטובות מאלופות מרובכות. ככפואות נפלאה. ובכינה
 ותורה כגודע ומפורסם לכר מקי"פ קפ"ו הנרפס בעי"ת ליוורט וע"ה.

מבטחי כ' הוכחתי חכמי וגאוני ושרי ושראל איש על דגלו, לפי כבודו ולפי גודלו. וכאחפת
עם מרן המחבר נר"ו שרשים עומדים ממעל לו, לסקרו ולהמנו ולהטיב את גורלו, כל חד
ממכון שכתו. ואת יקר תפארת גדולתו ועמוד על עומדו. להקנות ולקנות השפ"ו בדמי שוויו מידו,
ועל ידו זה נזכה לשתי זכויות, תפוחי זהב כמזכיות. הם בהוניהו להוד תשובת **גאוני בכ**
ויע"א, אשר עד עתה לא ראו אור הדפוס, והם שיעלו אתם בגורלם הנפוחיו הנ"ו
שיש בהם כל לרכיבו לסקוס פי המקטרגים, המנפלים והמהגים. וי"א ז"ל מלפני כל מבין עם
תלמוד וכל תופש ספר, רב וגאון ושוקל וסופר, בקידה על הפוס. בפשוטו ידום ורגלים
ומרתת כוליה גופיה על אשר הטריח רכותיו ונרתו משני ה"ף והוא גר"ה ל"ו ג"ר! על אלה מבקש
מנו מקטון ועד גדול משכנו הקרוב הו מגר! כעני ומתחנן כי ירכו לסקות עד הדל"ת לא סגר!
נאם הגבר שיעל דהתי מציות אריות ואלא מכית קדש הקדשים הכעה"ת פה נא אמונ יע"א כחדש אדר
השני בשנת תכר"ך לדיק.

והוא הלעזר
דוד משה

ס"ט

כן לא"א הרב המובהק מר שמואל ז"
כן להרב הקדוש מגורו החרו נודע
כשערים כמותר דוד כ' שמואל.

די"ץ מאג'אר זלה"ה

ס"ט

זכרון טוב

חקוק כעשרת להאזינם חלה שלמים, וחילו סגולת ק"ק עיבוי מל"ם יע"א המאמרנים להבין
 ספרי מין המאמר נר"ו. לבית הישן כחצית לית הי"ב חניפ"ו
 ירושלים כחצית נר"ו. אלהינו ישרה ל נר"ו ובט חציו חכ סג"ל כחצית נר"ו יר"ט ואל
 נר"ו והנבד **ה'שך והג'פ** כחצית יעקב מנשה יודע
קאט. נר"ו וזשקו בתי נר"ו, החצית מוהב כחצית
נר"ו וזשקו בתי נר"ו וזשקו בתי נר"ו וזשקו בתי נר"ו וזשקו בתי נר"ו
 זר"ק כחצית נר"ו חבטו חלגהו

וא ה' שמות ה' עליהם יחיו

קו' יוסף מנשה ה'ו וכו' נגרון ה'ו " שמעון הכהן דווק ה'ו " אשר הלוי ה'ו " יוסף הלוי ה'ו " זלמן הרופא ה'ו " משה דהכחם ה'ו " הכרמס חוק ה'ו " הכרמס כשידו ה'ו " הכרמס דוממו ה'ו " ה' חוס המבורכים ס' הרדו ה'ו " יוסף נסים מולדו ה'ו " משה נסים מולדו ה'ו " יוסף זכאי ה'ו " יעקב נגיר ה'ו " לו. כריוו ויעקב ה'ו " כבוד עש"פ' ה'ו ומכריו ה'ו " יעקב משה לוי ה'ו " נסים לוי ש"מי ה'ו " פנחס נסים סבא ה'ו " דוד הירבי ה'ו " מורדו פרחי ה'ו " שמעאל המהדו ה'ו " שלמה שגיף ה'ו " שלמה השכמו ה'ו ומכריו " נסים נחמד ה'ו " הלוי שחיו ה'ו " חיים חזן ה'ו	קו' יעקב שלום נע' וכנו הע"ו " יעקב מנשה יודע קאט"ו וכנו הע"ו " האחים המבורכים סימיוס פינטו הע"ו " האחים המבורכים סימיוס חנון הע"ו " האחים המבורכים סימיוס רולאטו הע"ו " האחים המבורכים סימיוס ערל הע"ו " מנחם מורדו ה'ו " שמעאל רובטו ה'ו " מתתיה נחמן ה'ו " יעקב יעבן כ"ע וכנו הע"ו " קו' מונדלפו ה'ו " הכרמס שמאע ה'ו " רשמים לגיון וכנו ה'ו " יו"ט מולדו ה'ו " זלמן נגרון ה'ו " יוסף מולדו וזשקו הע"ו בני חרוק משה " מולדו כ"ע " כרוק טילקי וכנו הע"ו " חיים חזן ה'ו " דוד לטוע וכנו וכנו חקו הע"ו " חו נהג"ר ה'ו " יעקב רולו וכנו ה'ו " אליהו נחמד ה'ו " הכרמס פוחה ה'ו " דוד חמורו ה'ו " כבוד גהליקי ה'ו " יוסף חמורו ה'ו

ואלה יעמדו על הברכה

יחירי סגולה אשר פה ק"ק נא אמן וע"ף למקטנס ועד גדולם. שלוח ככל

גבולם. ועל ראשיתם הגבירים הרמזים. מבחרו עלמזים.

ובפרטם אתה מולך. טובים ומתוקנים. כטובי נעמנים, סו' יוסף

חכים הי' ובנוו הע"ו. וסו' משה נחמן הי'ו

ואחיו הע"ו. שהם המה היו לעזר ולהועיל. הטוב

והמועיל. ואחיה מכללך. קדוכו"ס זה טהור

ממשפחה רם סו' יעקב די בוטון הי'ו

ובנו דוד נעים, למרן המחבר נר"ו

חתן נעים, ועליהם ועל כל עם הקהל

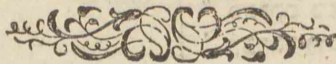
כולם, והי שלום כחולם. והעושר

והכבוד וחדיו יהיו

תמוס, שנות

עולמים,

כור"ף

העתק כחב ההחראה ששלה הרב הפוסק נרדו ברשו
 איטלקי לכל אחד מהבקשים נחלה בלי מצרים נגד דת משה
 וישראל ואחריה תשובותיה וזן :

הארון היקר !

ב ד * החיוב המוטל על מלאכתו מלאכת שמוס • ובעבור ההתדבקות באמיתת שרשו
 האמונה הכתובים על ספר חקה • ולמען כבוד אומנתו המפוזרת בגולה
 ובגלל גודל זמירותו • להשלים להבאים אחריו • הפקדון אשר הפקד בודו • נקי • ובר מכל נגע
 ופגע באין כל מאוס • אשר כל רב ומורה ודאין שבדרר הוה ויהוה השומר הנאמן • ואף גם
 זאת מפני שמורת הברית והחסד וההבת אוש לרעהו באשר לונו ה' אלהינו • הן כל אלה סובות
 הבריות • עמדו לפני באריות ולא הכותו לרות שאלה אחת קבאת לפני בות לוי להגיד תוכן
 אמיתת דעתו • על ענין ירושת יעקב גאלוקו בן שמואל הנלב"ע באקנות וע"א כו"ג לחדש
 גלוו משנתם זאת • והוא מת מבלי שום זרה לא מתנת כרוח ולא מתנת שכ"מ
 ובשאינו

בעד * אמר המוציא לאור פ"ב מ"ב בגליון ספרו של הנאון המחבר נרדו במקום הזה וז"ל עיין
 מ"ט ע"ז ע"י שנשאלתי מתלמידי הוטיק • ולאטלקי הספר הזה העתיק • והשכתי לו דבר חיד
 הקורה ימותיק • „ ובראותי דברים ככתבן נפשי אותה לדעת מה יוכל אוש לשאל • ולהשיב על דבר של מה בכך
 באנת הזאת שאנו בה? ואח כל אלה חליתי פניו שיראה לי השאלה והתשו' הרמוזה בגליון • ולא אחד הנה"ח
 הגדול המחבר נרדו • והוציא לי קונטרס בהדלת הנרדפים ומכללם כתוב למד וז"ל •

ישאלני בחירי רנתה נפשי תלמידי הוטיק המעתיק סה"ק נחלה לישראל לאטלקי מעורס סה"ה המשביל
 הבחור כמו"ר **משה עזבאריאל** נרדו על אנרתי אשר שלחתי לבעלי הריב ונדפסה
 בריס ספרי הנו"ל • לדעת אס
 כונה מכוננת הבדלתי בין הנרדפים הכתובים
 שם בראש דבר והס "בעד" בעבור "למען" בגלל "מפני" כאלו כל רודף לא יבקש כי אס בנרדף ההוא
 על ארני לשון הקדש • או דרך מקרה והזדמן ילאו מתחת קולמוסי והכל כדי ליפות הלשון וללחותה שלא
 להכביד און השומע חזור וחזור שורס אחד כמו שהוה באיטלקי שלעולם אל **הסינו'נו'מו' פ"ר**
 כל הרודפים האלה ?

תשובה תלמידי הוטיק • משה שפיר • יפה שאלת יפה חקרת • ויפה דקדקתי וחלילה על מי
 שידע פרק בחכמת לשונינו הקדושה והמושלמת שיכתוב דברים במקרה והזדמן
 כשום אופן שבעולם • ועיין רב"ח קרוב לסוף פרשת עקב דר"ה ע"ד ס"ב וז"ל יש הפרס גדול בין המלות ויש
 בחלוקי הלשונות ידועה מופלאה וחכמה מפוררה עי"ב • ובפרט בשמשים כאלה כי כל חד בדידיה הטבע לשמש
 ולפרת רעיון משונה מחבירו בחומר ובזורה מאין המלט • דעה ע"י כי אין מי שוכל להכחיש שכל אלה
 השמשים תכלית שירותם אינו אלא אחד כמו שתאמר ענין זה ניתן או נעשה או נגמר או כאמר או נחשב בשביל
 תמורת ענין שני שיכל לפועל • עכ"ז יש הפרס גדול ביחיתם אל הפועל בתמורות המקבילות מערכה לקראת
 מערכה • הט אונק ושומע • פקח עיניך וראה כי גהר התמורות או התאיים המתחלפים זה תמורת זה יפרד
 והיה לד' ראשים יולה חמשה הפרשים או כמו שתאמר חמשה שרשים •

א : בעד השמש הלוה לא ישרת כי אס על אופן שהתמורה הסנית הזומחת בעד הראשונה לא
 תתגלה ותראה כי אס בנמר הראשונה עד תכליתה ועד אחריתה ממש כמו בעד אשה
 וגם עד כזר לחס שאין סברה לומר שהעניות הוא עונש הנאיאוף או הזנות בדרך רוחני ולאסי אחרי כי יש
 ויש עונשים נכחיים למינים שונים עד הכרתה הנפש פ"מ • וע"כ בהכרח זה עונש סכלי ומחויב כמסובב
 מהסיבה

וכשאני לעצמי (מונהג בהנהגה הנאמנה והישרה אשר לא יערכנה זהב, הכנהגה על יסוד תורת משה ונבואתו, ומשפטיו רז"ל ומשפטיו הטובע אשר לרקו יחדיו והאשרשת בשרשי חושד והכוסד והאמת והאדק, והשחולה על המנהג הנהוג בבני אומותיו בכל מקום שגלו, הן הם אשר קימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם, להיות חיים וקיימים במינו חומר אחד ומלאות בפני עצמו, הנפלא והטורח לעוני כל עמי הארץ בראות אותם, טלם שום בלעותם ובחיקון מעשיהם והנהגתם וכל שבתם וקיימתם, ומאכלם ומשתם ודרך היותם, ותולדותם בחייהם ובמותם, אחד הוא קיפור קורותם, אחד הוא הגיון לשונם המפוארת והמשוכחת והנבחרת בעיונה מכל שאר ספרי העמים) אלהו הכי היה בעצורו והשבתו שאלו דבר וחכרתו בלאוניו הקדושה עסק ארוך שלעתות כאל הנה הוא נעתק בלשון איטלקי המפואר על ד' אצ' מכור ורגול בכ' הלשוטת:

כפק

מהסיבה מאין המלט. והוא שהרוקף החר הזימה סופו בא לידו עניות בחיוב מזהלט, כאשר עיניו רואות וכלות מפעים בכל יום ואין בידיו להושיע. ואחר שכן לא היה אפשר לבעל הלשון להשחמש בענין זה כי אם כמזת "בעד", כ"לו יאמר. הפניות הנמור הלזה לא בא כי אם החרו הסתקעותו ה"יש הזה כביאוף ולא בהתחלחו ולא באמצעיותו. והוא מפורס "ויסגור ה' בעדו", שר"ל ודאי אחריו, שאחרי שכבר נכנס נח בתיבה הוא וכל אשר לו ולא נשארה, "אפי' בריה קטנה החוזה אל העי' סגור ה' אחריו כלומר עדיו יעדיו ככלל, שכבר נכנס בתיבה. כמ"ל כי שורש בעד, תכלית שמוש. הוא להקכות לנו ב' דעיוכים טובים ומתוקנים ה"ה: שסגר ה' כשכ"לו להג'לו ב' שהסנירה היתה "בעדו", ר"ל אחריו לגמרי, ומפני זה תמלא שנס בכפרה נשתמש בעל הלשון בשורש זה באומרו "וכפר בעדו ובעד ביתו", שבאמת הכפרה היא דמות הכופר המכסה כסוי גמור לוחות ושכרי לוחות הנלמדים יחד והיו לאחדים בידיו עד כי גם סיק קטן לא יחראה החובה. וכן הכפרה מכסה פעמים גדולים ורעים והיו בלה היו וכן בדוד מה הוא אומר? אשרי נשוי כשצ כסוי שטאה. וע"כ שורש כפרה וכפירת ספק משמעותם אינו אלא כיסוי מהרוק ויפה נלקח מהכופר שהוא הדבר היותר משוכח המכסה ומהדק יפה יפה לוחות הספינה להיות אחת, להגילה מזרם מים רבים ואדירים משכריים וח"ל שהיו בקיאים גדולים בחכמת הלשון תארו והואר חשוק לנו שכיפר בטובתו של חבירו "כפוי טובה". שבאמת כן הוא שהוא כמי שכופה על טובת חברו פסקתו ורחשו ולא מראה והוא הוא הכופר שר"ל מכסה ודא ודא חדא היא. ואת כל אלה אין שמושה של כפרה כי אם בארש "בעד", ולא זולתו והוא כמי שיהא כל עונותיו אחריו ולא יראו עוד. ועוד המלא שהערבי שהוא בלשון שקדש משוכש. (מצוב ר"ל שבכר שבאמר בלשון הקדש מפני רעיון נשגב והכרחי בטעמו וממשו שכן השתכש הערבי ובגמלתו בו לדברים שאינם ממש דומים ואין להם אותם מענה והדברים ארוכים) מי שירלה לומר אזי אחריו יאמר: **אנא בעדך** ועל כן על כל הדברים האלה מי שעושה דבר מפני החיוב המוטל עליו יהיה דתי או

שמלכד שכל דבר חיוב אינו יולא האדם י"ח בעשותו תלוי או שיעור מה, אלא כולו כמות שהוא. שיפו מערין כ"לו דבר עוטל על כתפו מאחריו להוליכו ממקום למקום וכיון שכן אין רחוי להשחמש כי אם בשורש "בעד", ולא זולתו והוא ברור. ויעותק באיטלקי פיר פ"י

Per fine

פ"ווא בדבר התה מולא באורש "עקב אשר שמע אברהם בקולי" והיה עקב תשמעון. שהתמורה הב' לא ילאת לאויר העולם או לא תלא מיד המתנה אם לא עד שתקיים התמורה ה"ה מיד שנגדו עד עקבה כלומר עד אחריתה כמו שמיכו בא"ע"ה שלא נאמר לו לאון זה אלא בנסיון אחרון שכמעט פיתה נשמתו ומת שדרארז"ל "והיה עקב תשמעון אפי' בעבירות שאדם דש בעקביו" היא כע"ט פשוטו כל מקרה. כלומר עד שתשמעון כל הדברים אשר אנכי מצוה אתכם כולם כמות שהם חמורים וקלים ואפי' אותם שאדם דש בעקביו כלומר כל המצות עד אחריתם ועד תכליתם. וכיון שכל הדברים התלויים בשמיעה רובם הם בשוא"ת כמו שהוא באמת רוב התורה כולה שאין עגם ממשי. עובר לפנינו כדי שפסעו נוף שבו פנים ואחור ובשתמש בשורש "בעד", שהוא כמו שפאמר אחריו, ע"ו נחן בעל הלשון תמורהו שורש עקב שייך יותר בשוא"ת ע"ד "מע רגליך מתיבתם", שבאחרית מניעת עקבו מעשות רע שהיא התמורה ה"ה תכנס תחתיה ה"ב והם התגמולים האמורים פפרשה.

בפסק

הלזה שמתי כל מגמתו לחתור ולחפש אחר האמת וללרפו ולכדרו ולהשרו ולקטני ולהחזיקו ולהיות נושא הזינה לפניו בלי שום חניפות בלי רוח ההתנגדות בלי נטוה לאחר מן הארדים, וכלי שום נר פניה שבעולם חלילה! אינו אני הוא! דברתי ועשיתי, כתבתי וחתמתי. עד מקום שהיה שכלי יודע, וגבול חובי נוגע, ויען שאני בעלמי רצוי ומנוח מכל העשוי וכתוב לפני לא אשקוט ולא אנוח לבקש מנוח אשר יטוב בשלמי כוד הרמס לכל רכני גולה אשר בכל תפלות ישראל מרן ועד באר שבע, את כל הרשום בכתב למען המה בחכמתם ועולם בונתם יקומו פסק דיני במעשה ב"ד יפה ומבורר לעוני השמש והירח! ויכואו על החתום בחתימתם הם הרמה והנשאה. ועי' ולא לאור משפט דין זה ותשועתו כלפיד יבער. אמנם! בערב התאזרי והתגברי בכל האמור. חשבתי דרכי וזאת חוכתי ואעשה כהיות לאיש שלומים ולהחבב הושר והישוב המדיני, ולרועה לאן קדשים באמונה לבא מפניך הודוד! בדברים שכתב לבקש תלפניך ולהתחנן לך ולכל כיוולא כך את שום בדעתו הו שיעלה בדעתו להיות לו חלק ונחלה בעובון זה. ואקרה בקול גדול! תן כבוד לאלהי ישראל! ולתורתו הקדושה שתתעלה! (שהיא נלחמת ועומדת לעד כנתונה כרוך הוא חי וקום לעד. ומסרה לנאמנו שומרי כריתו להשתדל לקומה בכל דור ודור משפחה ומשפחה, ואף גם זאת בהיותם בגלותם.)

וכדלותם

ב: בעבור:

בא יבא זינה על התורה הנראית החושה אל העי' כלומר: נעשה או נא ר דבר זה כדי שיעבור תורתנו נש' זה לפנינו. והוא מה שיפה דקדקו ר"ל הכפאים בתנמת לשון באומנם "בעבור זה עשה ה' לי נגאתי ממזרים" לא אמרתי אלא כעשה שמה ומרר מימים לפניך, שכיון שאמר זה הוא מורה דבר נשמי לפנינו וא"כ בהכרח לא יוכל להשתמש כי אם בשורש בעבור. ושהוא כמי שאומר שכדי שיעבור זה לפניך (והם המלה והמרור) והזכור ע"י בכל שנה, נפלאות תמים דעים ע"ז הוליאתיך מדרך מזרים באותות ובמופתים לממן מדע כי לה' הארץ ומלואה. ודוק המלמד הששוב! מה גברה ידיעת ר"ל בפילולוגיה הקדושה שפי' על פסוק למען יטב לי בעבורך: "ויתנו לי מזנות" ולכאורה מה מאד יתפלא האדם מנין הוליהו הפירוש הזה המכאיב לבן של בני הכרסה רחמיא? וכדי בזיון לחשוב מחשבת סיגול כזאת והאריכות בביאורו איך ונמה הוא מחשבת סיגול הוא כאיסור חל על איסור? אבל מה יעשו לך חכמי ישראל כיון שכורר וידוע הללם ששורש "בעבור" לא ישמש כי אם במקום שיחולף דבר בזולתו וא"כ לנו לדעת מה יטב לאברהם בעצם ומה דבר ממשי עובר לפניו בעבור הפרד אשתו מחקו בהכרח אין לנו למלא תמורתה כי אם מתנית רבות מלפנות מרובבות. וכאשר גילק הכתיב סימך ונראה כאותו לשון באיתי נוסח לאמר. ולאברהם הטיב בעבורה ויהי לו לין ובקר וכו' הרי ששתי התמורות היו נשם על פני האדמה עובדים ממקום למקום כאשר קבלו ר"ל "ויתנו לי מתנות" וחלילה וחס שאברהם אבינו זריק תמים כמו שהעיד עליו הכתוב הוליא דבר זה כזה מפיו בכל לבו חלילה! עוד הפעם. אם לא בעל כרחו לפיים אשתו. כי על הרוכ דרכן של נשים להיות עיניהן זרה ומתאוות לשולחן אחרים וע"כ בחוסר הכרה שמה הפחד הזה יהיה רחוק בעיניה כי לא יעלה בדעתה כי יהרגוהו בסיבתה על לא חמס ככפיו. וע"כ תהיה השמה הרחוק הזה ולא תקום ממותו לאמר לאחרים אחי הוא. ע"ז התחכם והמליא לה בראש דבריו טעם קיבול המתנות כי הוא מתורת ודאי כמו שהוא דרכו של עולם כי מי שיהתקן במלך ודאי יעזרנו המלך עושר גדול. וטעם השמא (שהוא האמיתי לפי ידיעתו באנשים ההם) והוא אומרו: "ומיתה נפשי בגללך" הכיחו לכסוף. וכ"ז לגבי דידה. כי לפי ידיעתו נהגשים ההם כאשר אמרנו זהו עיקר טעמו וכתו שכבר לא הכחירו לפי המלך באמור אליו: כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי וזהו האמת שתתעלה. ובוה תבין נ"כ אומרו הכתוב "הנה אנוכי בא אליך בעב הענו" שהוא נשם דק (ר"ל על עב הענו) וכ"ז בעבור "ישמע העם" (שהוא בניו מחומר וזורה) בדבר עמך. כי הא לאו הכי ה"א להפשיט מעליהם חומר המתחלל ואין ספק כי הגיעו למדרגת הכוואה בהספקלריא שאינה מאירה ודוק כי לקצר אני לריך ובחייב רי הגדול הי' ה"ס העומד היום על מכתם הדפוס ה"ס מ"ט כבר הארכתי בפרטים אלו ובסתיעתי מתשו' הרשב"א ח"ד סי' רל"ד והאמל' ור"כ שורש בעבור הלזה יועתק

ad effetto

ג: בגלל

שירשו בלגול עניינים לא פחות משליטה נופאים נצוים זה כזה. ויבא השלישי ויכריע ויפד מאם ואת פאלף וינאר ארש זה כיון חומר הפסוק דלסקינן מ'יב: "ומייתה נפשי בגללך" שבאמת

ובדלותם בארץ לא להם גרושים מארץ החותם לא תנתק וחמוש התורה הזאת מהם ומזרעם
 אחרים במחשבה ודיובור ומעשה ומכ"ש שלא להשפיל לארץ את כבודה ושלא לגרום לה שום
 חירוף וגדוף חלילה! ושלא לחזק אחרים לשבור מעות עולה מעל טרזו מקבליה, כדי לתת
 להבלי העוה"ז ומחמדיו חולס, וכוף באגמון האשך והט אוזק ושמע את דברי התורה יבהרש
 המדון לשמו בעסקי הנחלה והירושה הזאת, לא לבד לכל מה שפסקתי לנו הדל בחלפו של
 כל השפלים אלא לכל מה שגזרו אומר הרבנים הגדולים מעמידות גדולות שבאיכרופה המעטורה
 ומשאר חלקי הדור. חשוב ויודי! חשוב! לנוף רמתחוליד ולכל המקרים הרעים והמרים ולכל
 העושים זמנוס ונלחיים אשר יקרוףח הם ח"ו לבך בשמיר וזות לבלתי שמוע אל התורה והמנהג
 וביום תת כתף סוררת לכל ההתרחות האלו הנחמרות באמת כרוע באח המבקש שלום
 ורדפהו

וזאת

שבאמת גורם מיהתו של אברהם אבינו ע"ה היה סיבה שלשית והוא: שע"י שאסורים ב"שם איש מוכרחים
 להרוג לבעלה אם על דרך חלל שבת אחר ואל תחלל שבתות הרבה. ואינם עוברים על כל ביהה וביאה
 ואם לפי פשוטו כי בעוד בעלה חי. הוא עון נבלה ומפורסם. ולשמא"ה בקמי הבעל יום יום. והוא נ"כ
 עון מעורר חמת יושבי העיר ההיא לאין קץ. וזכר לדבר כיוול בן קיסר רומי טיבירוס עם היקרה לוקריציה
 הכודע בקורות הרומים ה'דמונים יקיה מטעם שיהיה התבדר בירור גמור שבדרך ישר לא
 היה להם שום סיבה להרוג לה"ה כי אם מפני סיבה שלישית היה אשתו ובהיותם עוברים בזאתו
 מחו לאחים בני איש אחד או אם אחת לא לבד כי בוטלה הסיבה שתגרום לו המיתה אלא נהפכה ממות
 לחיים של שלום. וה"כ שפיר נשתמש בעל השון בשורש גלגול שהוא כמו שתאמר: בעד גלגול כושה זה
 האמצעי עשה הכושה הנ' להכניסה הראשון הרעה או הטבה והוא ברור!

ראה

בקיאות חכמי המשנה בעומק פשט לשון הקדש שהרי אתה רואה שעל פסוק "כי בגלל הדבר
 הזה יברך ה' אלהיך" אמרו בספרי לא אמר ליתן אבל אמר לאחרים תנו נותנים שבר אמירה
 שתאמר כי בגלל. וכו' עכ"ל. ובהסקפה ראשונה האדם יראה לעינים הפרש הגדול שיש בין מקרה זה
 למקרה אחר שכמותו. שום אותו "לכרי תשיך ולאחיך לא תשיך למען יברך ה' אלהיך. ושם נשתמש
 בשורש מענה ובאין בשורש גלגול. הלא גם שם הענין מתורת זדקה נמורה כי למה לא יתן הוכו בנשך
 ומרכבית? ומאי שנה מכל מין שאר עשה ומתן שבעולם שהותר? (ובזה כבר הארכנו בקונטרסינו האטלקי
 אשר קריתי לי "ההבת הרע הכללית נובעת מדת משה וישראל" נשלח אל מדרש רבב אשר ישר המשנה
 הגדול יר"ה פה נא אמון יע"ה) וכיון שהוא בתורת זדקה שייך שפיר לתשלום גמול מעין הברכות. וה"כ
 חזרנו לדמיעיקרה ולמה לא יאמר בגלל הדבר הזה כאשר השתמש במזות הזדקה הפשוטה? או להפך שם
 ישתמש בשורש מענה. הא תיכח בעינים של יעקב ויוכף שפיר השתמש הכתוב בשורש גלגול. באומר:
 וברכני ה' בגללך "ויברך ה' את בית המצרי בכלל יוסף" שבאמת שם יש ויש נושאים שלשיים שבגללם
 יפתח ה' את אוזרו הטוב לברך את בית לבן ואת בית המצרי כי הברכה מורשה קהלת יעקב וע"כ לעמים
 אין איש אתה כי אם בגלל ישראל (עיין ימות ד"ס ע"כ ובברכו בך) וע"כ שייך שפיר לשון גלגול אבל בין
 ישראל לחבירו יוד ישתמש פלסון כזה כאלו לאיש הישראלי לא היה ראוי שתשרה שכינה מזד עצמו זה לא
 יתכן? וע"ז חכמי המשנה פי' כונת הכתוב בעומק פשיטותו ע"י שהמזיאו כושה שלישי דהיינו שהוא לא נתן
 אבל אמר לאחרים ליתן שבאמת מזד עצם האומר כיון שלא נתן לא תמצא הברכה מקום לחול אליב"ה רקנית
 וע"ז הודיעו דע"ז ישלח עמיים ויושיעוהו למעשה הזה ע"י גלגול דבריו שאמר לאחרים ליתן ופיון שתשרה
 הברכה על העושה בגלל תחול גם על המעשה ובענין רבית ובמקומות אחרים השתמש הכתוב בשורש ענה
 כמו סיבה לפניו ביות ד' טעמים של דברים קחם משם:

ובן

לענין הרעה ראה מהו האומר בגלל חטאת ירבעם ובגלל התועבות האלה שבאמת ונתמים עגלי ירבעם
 לא היו כי אם שתוף והין חייבים בו כליות וכמ"ש רז"ל אלמלא ווי שבהעלך נחייבו שוביאהס
 של ישראל כליות וה"כ אם יהיה עון זה לבד, ודאי שלא היו ישראל רחויים להיותו כליון מרין. אלא שעון
 זה גלגל חטאים גדולים ורעים כמסמרות נטועים, עלחלל לבן של ישראל עד שגלו מן הארץ. וכן כשתעמוד
 בהסקפה ראשונה לדעת מה לתועבות התיאוף והדומה האמורות בפרשה עם חרנן הארץ? הא ודאי לפי
 שם

ואת כל אלה ב"ה מבטחי וכטוב מונך שתקשוב אונך אל הדברים האלה הוולאום מתחדרי לבי כחב
את בן יריה ותשיבני תשובה נכחת ואת כל ויובחת כתיב הדר בהודאה אחר הודאה לכל אדם
שאלתי מאתך בשם ה' אלהי ישראל ותו"ק :

ומכאן מודעה רבא לאורוייתא שאם יעבור זמן עשרה ימים רכופים נמנים ומתחילים מהיום
ורבוי אלה ח"ו לא יעשו פירות וכלא חשיכון מהודענא שתקף ומיוד אפרקס לעוני כל העמים
כל הראש בכח פסק ריני ולא עוד אלא יתקיים בחותמי ברכות המה הגבורים הרבנים הגדולים
שכל

ענה תשאר משחוסם ושפתוך תרועה גדולה לאמר : מה לתכן אל הכר ? אבל אם תעמיק מעט בגלגולם של דברים
חמלא כי תועבות הניאוף למנהם יביאו לידי השחתת קיבוץ המדיני שאין אחריו כמוהו כאשר אנו נלכדים בדווינו כי
בעון הרע הזה רבים ורעים נלכדים בו , ומקום המשפט סגור יהיה לא יפתח . וה' יגולנו ממה שיקרה באחרית הימים
בגלל התועבות האלה כי השחת הארץ השחתה אשר לא ידמה הדור האחרון ולא תעלה על לבם כדור המבול ממש דתחילה
השחית כל בשר את דרכו על הארץ עד שזדקקו אפי' לשאינו מינס וכוף דבר לא נחמם דינס אלא על הגול , כי
מרעה אל רעה יאזו עד כי נשחת קיבוץ המדיני מכל וכל . נמלא מבורר דגלגול השחתת תכל ויושבי בה הן הנה התועבות
הניאוף ודלמי ! ולזה שפיר השתמש הכתוב בשורש זה להשמיע במרום שלא קאה את הגוי אשר היו אז בארץ אלא
בגלגול התועבות שהחילו לטמא עליהם בהם :

ומה

לנו להאריך עוד בפרט זה אחרי שמ"רעה ורבין של חכמי לה"ק . בידעו ומכירו בעלמו כי חף היה
זלא עון לבתוי הכנס אל הארץ הטובה . אם לא מריבה שלישיה . ר"ל דור המדבר . דור לא נאמנה
את אל רוחו . על אלה לא בכה לקשה יום כי אם בלשון ויתאנף ה' כי בגללם וכו' כי הוא באמת לשון
השייך והדברים נתבררו כשלה . ומה שהראה שעל מקרא זה עזמו השתמש המשורר (ההלים ק"ו) באופן התמורה
הגשמית באמרו " וירע למשה בעבורם " ולפי כל האמור לא שייך כי אם אז בגללם או למענם וכמאמר הכתוב
ויתעבר ה' כי למענט . כבר אתה שומע שהשובה נופלת מפיך כהשייך ראיה מלכות המשוררים ונחות המשוררים,
נודע בין כחותם איש איש ללשונו . כי הוא בן חורין לעלמו לא יעף ולא יגע כנשר יעוף בין רעיוני המשורר
ישאו נהרות דכיס , יעלו שמים ירדוהמות בגלי הים , ועל כן מעת יאלת חמת השיר בעולם לא נאסרה בכבלי
ברזל חברתה היא חכמת הלשון :

ואם

תקניטני אומר : דנשתמשו הכתובים במעטת מרע"ה מעבור את הירדן בשלשת השרשים הג"ז והם
" בעבור " " בגלל " " למען " מפני כי באמת ג' סיבות גדולות עלו שער בפניו מהכנס בארץ
א' : שאחר שנגזרה גזירה על אותו דור כי במדבר ימותו ושם יתמו כל הדור הנשי המלחמה . א"כ אם יעבור
מרע"ה אל הארץ יאמרו בני דור המדבר רק באבותינו שלט מלאך המות והוא הרועה אותם הוילאם להרוג אותם
במדבר ולראות אותם במפלתם ע"ז נלכד גם הוא ונפלו עצמותיו מעבר לירדן אתם בגורלם : ובריא לי שהובא
טעם זה באחד מן המדרשים ריני וזכר עתה מקומו . וע"ז שפיר נעזי' שר לה' " וירע למשה בעבורם " כי
לבעבור תשאר גזירת האנשים ההם במדבר נשאר גם עצמותיו . וכנגד חטא הכאת את הסלע פעמים שהיה מעשה
בפועל נגד רצונו יתברך . ובאמת אם לא היו ישראל נושאים שלישים המאיום אלי מים לא היה בא מרע"ה
לידי מידה זאת ולא היה נענש בעונם מר כזה ע"ז שפיר השתמש בשורש גלגול באומרו גם כי התאנף ה' בגללכם
וכנגד החטא המפורסם בדבר שפתים שבא לכלל כעם וקרא לקהל עדת ישראל " ממרים " שגם מפני ענין זה לא
זכה לעלות ולראות בארץ הקדושה עד מדרך כף רגל . ע"ז אמר בפרשת התחינות ויתעבר ה' כי למענט כלומר
בשביל אותו המענה הקשה שיטא מפי עליכם הוסיף חמה גם כי הרבתי תפלה לבעור את הירדן שחס תפלתי :

סוף

דבר אקרא בקול גדול מה שכבר נוחתי זה כמה פעמים בחיבורי נכח ישראל שרוב דרשות רז"ל כמעט
כולם אינם אלא ליהר ולדרוש בעומק חכמת הלשון וכלליה ולהביא משם קבלתם הנאמנה והוא

Per cagione

האמת שהתעלה : א"כ בגלל יושק באטלקי פיר קאג'וני
ד' : למיין : שדרו מוכיח מתוכו , שהוא שורש ענ"ה , וע"כ לא יבא כי אם כשהאמת מהמורות
או שתיהן בין איש ובין זולתו תהיה קול דברים , אם טובים ואם להפך . דרך משל
שהאחד משבח את חבירו למען גם חבירו ימלא עליו פיו ההללו . וכן כל כיונא בזה שהתמולים תלויים בדבור
ולא כמעשה . וגם לזה חבירו מפסוק שהיינו בו והוא אומר : " אמרי נא אחותי את למען וטב לי " כלומר
לסיבת המענה אשר תאמרו אחי הוא תבא הטבה אחרת במקומה והם התמנות בעבור גופך אללם גבו' וכו'
באשר

שכל צור ועוד מדונה ומדונה וכו' הפרק חובה על כל אשר בשם ישראל יזונה שלא לנשות
ימין ושמאל אם מורע ישראל הוא ושומע לו ישכון בעמ ואתה שלום וכו' .
ו"ט לקדש טכומי אלף ות"ן לחשבונם :

ו' מ' חזן ס"ט הרב הגדול שבק"ק רובו יצא (מקום) החומס :
זאת

כאשר כתבנו למעלה ב' וג' . מלא דהסיבה הראשונה לכל הטובות הכחות כפועל אחריה אם מה ששייך
בהם לשון בעבור , אם בגלל . לא היתה כי אם מענה לשון באמרה " אחי הוא " וע"ז נאמר מות וחיים כיד לשון
ויש שהסיבה או התמורה הראשונה תכל כפועל , וכל מנמחה אינה אלא כדי שתלמח תחתיה תמורה שנית
אבל התמורה השנית אין כחה אלא בקול דברים ותו לא . דמות לזה : תמלאהו (שמות ט') " ואולם בעבור זאת
(ר"ל מכת הכרד הכזה כפועל) העמדתך (כפועל חי מרגיש ולא הכתיך כמנפת אדם ובהמה . וכל זה :)
בעבור הראותך את כחי (כפועל במכת הכרד הזאת) ולמען ספר שמי בכל הארץ , (כלומר כל הפעולות
הנוראות האלה אין תמורתם כי אם קול דברים נכחיים וכל העמים יודוני סלה) וכן למען תספר כאזינוכך וכו' :

ומה שאמר הכתוב : " כי אני הכדתי את לבו זאת וכו' למען שתי אותותי אלה בקרבך " ושתי אף
שומי כפרש"י , אין הכונה בלמען זה על התמורות השניות הכחות שהם כפועל , כי אם על הכדתי הלב
שהיא הסיבה הראשונה . והכדתי הלב אינו אלא בשו"ת וקולו דברים , באומרו : " מיה' אשר אשמע בקולו " .
וכיוצא מלא הדברים הרבים והרעים ששורשם אינו אלא הכפירות בעיקר הסיבה הראשונה כמו חולי האטיאיזמוס אשר חלו
בו כמה מאנשי הדורות שזנו בהם כעונותינו . ובשכיל המענה המעונה הלוה ישית הא אותותיו אלה בקרבך והוא מוכן .

ובלר קצר אומר לך התלמיד החביב ! שכל שהתמורה הא' שעליה תחול התנאי היא בזה בשב' ואל תעשה
דרך משל : לא תחלל את השבת (שהוא שו"ת) כדי שתנוח בדרך טבעי ורומני על זה לא יוכל
להשתמש כי אם בשורש למען : וטעם הדברים : שהשבתה שהיא בשו"ת וכל כיוצא בה גורמת השאלה משכנעו
לאמר : למה לא תעשה מלאכה ? והוא מוכרח להשיב ולתת טעם ולומר : אינו עושה מלאכה וכיוצא למען אנוח
משכבי ומרגמי ומן העבודה הקשה . וכן לענין כבוד אב ואם שכולו אינו אלא בשו"ת לא יסתור את דבריו לא ישב
במקומו . ע"ז נאמר בו למען יאריכון ימיה . וכן תמלא שכל יעודי תורתנו הקדושה לשומרי מצותיה לא השתמש
בהם נותנה כדרך הוא ! כי אם בשורש ענ"ה . כי באמת הוא שורש זה וענה את הכל בטעם מספיק , למה לנו
אסורים ככלי ברזל כמה מצות ל"ת , שהם עיקר התורה . ודוקא בעידן ריתחא יגשינן אשעה כבוד :

וראיה מופתית לכלל גדול הלוה הוא אומרו : " לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מזרים למען
הרבות סוס . ולפוס ריהטא היה ראוי לומר : בעבור הרבות סוס , כיון שהתמורה הב' תהיה
מתקיימת עם גשמים רבים עוברים לפנינו ככני מרון , כמו שהוא באמת דבות סוס . אבל כיון שהתנאי הא'
הוא בא בשו"ת לא ירבה לו סוסים . ע"ז שורש ענ"ה הוא הנכנס ראשון לשרת ולכהן . והוא כאלו יאמר :
והיה כי יאמרו אליכם לאמר : למה לא תרבו סוסים ? . אף אתם השיבו להם תשובה נלמח בקול דברים : לא
רבה כדי שלא נשיב את העם מזרימה ונתכבדו הדברים כשמהל תל"ת :

ובזה אתה תראה איך נתיישבו הדברים המוקשים שהבטחנו לעיל ב'זאת ג' לכאדם . והוא מה שהקשינו לדעת
ההפרטים בין מצות הנדקה הפשוטה שנשתמש בה הכתוב בשורש נגבול ולבין מצות לאחיך לא תשיך
שנשתמש בו בשורש מענה . ותהאמור נתפשטו כל קמטיו . ששם במלות הנדקה איכה מצות עשה כפועל וגשם
חומרי מתגלגל ועובר , לפנינו מיד ליד באומרו הכתוב נתון תתן לו ולא ירע לבכך בתתך לו . וכיון שיש עושה
במתן . ויש מעשה לאחרים כדיבורו . וסוף דבר הענין בא לידו מעשה . אם בדרך
ישר אם בדרך נגלגל בדברים . לזה ספיר נשתמש בשורש נגלל באומרו כי בגלל הדבר
הזה יברכך ה' אלהיך כלומר בגלגול הממון הזה מיד ליד כיון תהיה גם אתה גם מי
שהיה הסיבה לנגלגל הדברים עד שבא הדבר לידי מעשה כפועל . לא כן במצות ל"ת שלא ליקח נשך ומרכיב
הוא ככל ל"ת שבתורה שאינם אלא בשו"ת ואין חומר ואין לכניס וכל דבר גשמי עובר לפנינו וע"ז לעולם
כלל אלה המצות ל"ת השתמש בשורת ענה כלומר מפני שמירת ליווי יתברך ומענהו ולא תעשה הפך רגאו בשביל
המענה הקדוש הזה . יברכך ה' אלהיך :

ובכאן ראינו לדעת רבינו הרמב"ן והסמ"ג שלא מנו ככלל מ"ע מצות לנכרי תשיך . שבאמת פשטן של
דברים אינם אלא כי אם כתיו הדשות " תשיך " ששיערו הוכל לשיך כמו " תעשה מעשיך .
תוכל

חשובות מועתקות מהאיטלקי

זאת להודיע ש"ק' יהווקים גאלוקו מפודנז וע"א נשלח כתב ההתראה הנז"ל ע"י החכם
 שפואל שלמה הולפיר נר"י מ"ץ מק"ק הנ"ל והוא שלח התשובה המולגת וז"ן .
 הארון המעולה הרב הגדול של קהלת רומני וע"א כמוהר"ר משה ישראל חזן נר"י .
 תכף לקבלת כתבו הנכבד הלא הוא כתובה ב"ט לחדש זה מוד עשיתי כל טרדקי כדי שתגיע
 הכתב הלוטה לסי' גאלוקו אשר הוא בא התמול אלני בהחלטה גמורה ובכל חוק ותוקף כי
 ראוי דוקא כי נדון שלפנינו יהיה נדון בחוקי המדינה ולפי מה שזכרתי לשגר מברכיו הוא זה .
 שזמלנו מנחה ומעבר הן מזיון ארצו מרעת זה באום הופן ושלוס .
 שיריננו כ"ה לחדש נובמבר
 ש"ש אולפיר (חמוס)

אחרת

הארון זכ' הרב וכו' .

באשר התכבדתי מקבלת וקריתו הלא הוא כתובה ב"ט לחדש זה . תכף נודרתי לשלוח
 פעונה לאחי הגדול אשר בפיריננו וע"א ועני מעולם הוא המולג והמכויף בכל ענייני תפיסת
 הכית . כל זה אני מודיע כדי ללאת ידי חובתי ובעני ומתחנן למען מברכתך יכורך בית עבדך
 וכו' .

סינונאלוף כ"ה לחדש נובמבר .
 יעקב גאלוקר (חמוס)

אחרת

אוכל לעשות מעשיך ואין מונע ואם כונת הכת ב באומרו לכברי תשיך היה למ"ע היה ראוי להשתמש ולומר בגלל הדבר
 הזה כיון שיש עשה ולא תעשה במלוא זאת . תשיך דוגמת מלות נדקה שיש בה עשה נתן חתן ולא תעשה לא יאמץ
 ולא ירע וכו' וע"ז נשתמש בשורש נגבול כיון שיש דבר מהנגלל לפנינו מיד ליד ובאמרו וכן היה ראוי להשתמש
 גם פה כיון דאיכא מלות עשה ליקח נשך ומרבית מהגוי הרי דבר עובר ומתגלגל מיד הנכרי ליד הישראלי וכיון
 דראינו דנשתמש בשורש למען אין לך ראייה מופתית שאין שום מלות עשה בלקיחת הרבית מהנכרי וכבר כתב רבינו
 בעל החינוך שכן נראה ג"כ מהמגדל בכוף פרק איזהו נשך הלא שסיים וכתב וז"ל ועכ"ז דרך המלך נלך לא
 טה ימין ושפאל מחשבינו והגדול מי ששגגותיו ספורות עכ"ל :

ואני אומר

ברוך הודע השגה ביד מי כי דברי רבינו הרמב"ן והסמ"ג ז"ל בנויים על אדני פטש
 הכתוב כאשר הוכחנו אכן בעניותי . ראה זה חסד ! כנוי על אדני חמת הלשון העמוקה והרחבה
 ובפרט שתלמוד ערוך בדיניו לפי פרש"י והרשב"א הובא במקובלת לשם עיש"ב ואם מלשון הספרי שאמר לכברי תשיך
 מלות עשה ? אף ע"ז פקח עינו הנשר הגדול רבינו הרמב"ן ז"ל ראו הביא לנו לשון ספרי כמותו (עיין מקובלת לשם)
 והוא אומרו כל נפור טהורה תאכלו ממות עשה כל שרץ העוף טמא מלות ל"ת ע"כ ה"כ מדהתם כונת הספרי בהכרח
 אינה אלא להחיר ולא למלוא אף כאן לכברי תשיך להחיר ולא למלות עשה . ותלוי"ת שעד בה עורנו ה' למלוא ד' מגדולי
 ההוראה אשר בית ישראל נכון עליהם והם רש"י והרמב"ן והסמ"ג והרשב"א דם"ל דמקרא של לכברי תשיך לאו למ"ע
 אחי . ואנו עם כל שפלותינו בידיעת דרכי ההוראה חוקנו מאמרם ז"ל מעומק משפט לשון הקדש כראותינו ששתמש
 בשורש מענה ככל אשר השתמש הכתוב בכל לא תעשין הפעם נודה את ה"ה ויועמק באיטלקי אה מוטיב'ו a motivo

ד' : כפני : שורשו פנה ידוע שיפרד והיה לכמה וכמה פנים ואופנים . וכמוכן המחשבו עניינו נטיות המחשבה
 והרצון לעיין על דבר אחד בכל נדדי ההשכלה אם להשגיח עליו ולחנך אותו בפנים של רצון
 או להתרחק ממנו ולמאן בו . וכ' מטעם המלך וגדוליו , הוא השכל הישר ואחוזת מרעהו , הנתונים פנים וטעמים מספיקים
 אם לקרב ואם לרחק , ואם מלך תגבורת הטבע והמיות יגרו הרע והדברים גלויים וידועים כי מילת פנים משמשת
 על טעמים מספיקים או מדו מים ילידי המרשכה אם כנאור הענין על מתכונתו כמו שאמרו רז"ל מט' פנים טהור
 וכו' ואם נראות האדם את הכולד , מקרב דבר או מרחיקו מפני טעמים שאינם נשם לפניו לפי עשה . אבל השכל
 מחייבם

אחרת

הללון וכו' הרב וכו'

בפניו נמלא פה הצורה וכו' כדי ללקח ולהצניח בכל עסקי נות ביותו שזגה קושטאגנוני
 המ"א קבלתי וקרת מכתבו הלא הוא בתובה ביו"ט לחדש זה וקמטות דבריה המה יבועו יראו
 על אשתי המצבית בלחד שוויא עיפון הנפטר יעקב גאלוקו
 הנה בשנה אשתי המצבית קתילה ותקצוים להיות נשמעת לאותם המחצבות הטובות והצלות
 הנצילות אשר הני קנחת האמונה וההבת בני אומנתו וכו' על לבת . עכ"ס זריך להתבונן בדבר
 למען רעת כי אחרי כן קרן עזרון זה הנה הוא נמלא בגבול מלכות האפופיורית ור"ה אשר אחת
 רתם שאין רשות לאום אזה גדולה וקטנה לעשות בכנסיה הישר בעיניה בשום אופן שבעולם מבלי
 הרשאת דיון המדינה א"כ אינו יודע אם המלא ומלא שום דיון מדיניתם שרשה אותה להפסוד
 חלק מעט מן המועט בעבור טענות ותביעות שבערך סוקי המדינה אינם באמת טענות מספיקות
 ובצדק להיותם לתועלת האזים אשר אין להם רוח וזכות בעובון זה" . ועל הכל שאגניקרה
 העסק שזו לאשתי בעובון היוושה אשר עוסקים בה אינו אלא כי אם אחד משנה חלקים עד
 שבאופן נכול לומר שאם אחד טעונום פחד החלקים אינם מוכנים ומנומנים להוסיף אל המועל את
 כל חשקו בזה . א"כ טוב ההשמע אשר יבוקש מאשתי יהיה לא לעזר ולא להועיל כל הרשום
 בכתב חנכי העזרותיהו כדי להודיעו חוכן הרבנים וכו' וכו' .

חנקונה כ"ז נובמבר

א' ר' מילרר תהום

(*) אמר המעתיק על זאת תחילת הפרק איך איש ישראלי יעני פניו נגד ה' לכתוב נזח .

בוודעו

מחייבם שרואי עתידיו לבד . וחבירו וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו שהשכל חייב להתרחק איש מעל אחיו כראותם כעין
 שכלם כי לא תוכלו ארץ מגוריהם לשאת אותם מפני מקנחם . יראה כשעשה השבון עשו כמה כורין של שעורים וכדומה
 תוכל להנמיח ארץ מגוריהם . וכנגד זה ירד לחשבון הארץ והבקר מקנה קניינו ראה בעין שכלו ש"א בשום אופן שבעולם
 לשבת יחדו . וזה כל אלה שיהי השתמש הכת ב שורש פנה כלומר שנתן פנים וטעמים מספיקים למה הרחיק נדוד
 ונפרד מעל אחיו והכל בעיון המחשבי . כי לפי אותה שעה לא היה שום דבר מונע לשבת יחדו בע"ס . וחבירו
 מפני הרעב . שהרעב ג"כ אינו נשם מעיק כדי שישתמש בשורש " בעבור " אלא שהוא ענין נקמה במופתו השכל
 דאם לא נודע ולא נקח בהכרח ב' ! יהיה רעבון גדול וא"כ בהכרח מחוייב ללום מפני הרעב העמיד לבד
 כלומר מסיבתן הנראה בעין השכל קודם שולד . ולזה כל סיבה מונעת הנקנית בעיון המחשבי כמו פחד רעבון , או
 מלחמה או רעות ויטבי המדינה . או רצח הרוממות או מורא של כבוד המדומה או המחוייב וכו' . הן כולם השמש
 שלהם אשר ישרת אותם בכל אות נפש אינו אלא שורש פנה או כמו שתאמר מפני וחברים מקשיבים אזה הנס לפניו
 והנס ככתובים : מפני הרעב , מפני המלחמה . מפני רוע מעללהם . מפני אשר ירד עליו ה' באש מפני ארון
 ברית ה' , מפני סיבה תקום . והדברים קרואים והולכים לחומם ויופעה באטלקי פיר מרה Per mira

ד' : ודע . דכל אלו השמשים חמשה , האמינים בפקודתם איש על דגלו ואיש על מחנהו לא ישרתו כי אם
 דוקא בעוד אהנו נתנים טעם על התמורה הא' למה יצאת לאויר הע לם מפני שתבא בשבילה
 תמורה שנית אבל עדין התמורה השנית לא באת אבל עבודה לבד , בא כפרק ילכו וילינו וישרתורו חמשה השמים
 האלה , הכל לפי מה שסם העניינים המביאים לעיל אחד אל אחד אבל אם נדבר על התמורה השנית ונראה
 לתת טעם מה עליה או ילאו שמשים אחרים לשרת אותנו וסם : " על אודות " " על דבר " " עלי אשר " " תחת
 כי " " וישן וישן " .

אל מרל פנו דינו

וישופשי מדינתנו האפיפיורית ירה.

ביו"ד ע"י ומכרתי בעלם את יקר תפארת מעלתכם ונפשי זרת רעיונותי. ועוב מרת וישריכם ועואר ונקיות שכליכם. אשר כל ימי לכאכם לרוח אחד האמת הוא מנמתכם ולטחן אל מרה ופה ונעומה זאת היא תשוקתכם. ובהנועכם אלה הוא מעוזכם. והוא שמחתכם ומעודיכם. הן כל אלה המדות הנחמדות אשר בקרבכם. היו בקומנו נפשי. והם ההיכרתי והם הכריחתי וקייבתי ללאת היום לפניכם. להודיע ברבים שכתב על דבר אמת וזרק איד בעסק המדון לפני בית דינכם המרומם. הוא עסק יודעת עוזבן ועקב גהליקו ה"לכ"ע הנלב"ע כאלקונה כיום כ"ג וילוו משנתנו זאת. הנו בענינוי נשאלתו ע"ז לגלות דעתו באורד וכרוחב כור ה' הטובה עליו. וכשאתי לעלמי בראיתי כי הענין הוא ענין עלמי הטובע להלל הלב כי הוא חר מהמשפטים וחוקי הדת אשר בית ישראל נכון עליו. מעטם זה לא יכלתו להשתקט מלקחות דעתו הקלה. כי ודעתו גם ודעתו כי לפי משפטו דתו אם אחזה יקרני עין פלולו וע"כ הוכרתי להתפטר בכר. ויען כי ודעתו באמת את כל משקלם מאז הוותם לנו. כי ריבכם להנוע אל האמת מכל דר ופונה (כאשר הקדמתו) ובהתברר הירר לעין שכליכם הישר לא תשאו פני אדם. אם דל ואם עשיר באום הוסי. ותקבלו הדברים ממי שהמרים כספר פנים ופוס. והיה האומרים נלתי או יהודי או זמעהלי ומאיוה עם שיהיה. ה"כ להנוע אל מקורה זאת אין מי שזכר להכחיש. כי לרד הענין אל המעלות הדברים וקדושים והקדשם על הוסי המא ומתן. והראיות המופתיות. כמותות לתפיות כרד ויבוח שללי ומשפטו. עד אשר הקורה ירה כל זמאיו ולא נשאר מקום לכע"ד לחלק באום מקצוע ופונה. זאת היתה לו כי כאשר נעפלתו להצב שאלו דבר. הוכרתי להחרק יחור מדי. עד כי נעשה חיבור שלם וקדתי את שמו **נ"ל ד"ה ל"י שר אל** והוא כחלק לר' קציעים. ה"י יביר תולה כי הירשה טונעת. לורע ריבונה הקות ועקב הצפור והם מהטולרי וכנו דוקטור

הלק כחלק באון אומר והן דברים. וכו נתברר לעיני השמש שיען הורה בכסוי הירושם מן הדין תפול כן הורשים גופם היא מעשה קוף בעלמא. הכל הכלים שהן בהם ממש. הסעוף הב' יביר כי ענין דוני נחלת רחוק משאר דוני ממוטת והמקן והממכר וקנין הקדשעת והדומה הנשפטים בחוקי המדינה. כיוצק מורה ממערכ. וען וביען דוני נחלות הם יסוד אדיר וחוק כי עם חוק הקתום והחחום של היכום והקלוגה כחיה נפקן וכחיה שריון. עוד זאת נתברר כי כל זרע ישראל אשר עלה ברעתו להנהיג או גורס להנהיג שלא לרין דיוני נחלות בית משה וישראל אלה לפי משפטים אחרים. הוא יולא מכלל האומה ויקנה לו זרת הגלוקי והדומה לו. ודבר זה בריתו ורפתו כנרוך כסוף עוי שחור כמנכלות ראשונות כפי דת ישראל הסעוף הב' יביר שהבס שק"ל שב"מ דהיכה דונה דמלכותה כיוול דין תורה לפי הסכמת חמטו. ענין זה שאני כאשר בירתי הדברים בראות שכלות ומשפטיות. הסעוף הב' יביר שיען זה וכולא כי חיובים כל קהל עדת ישראל ככל מקום שהם ללבוש כבדי נקם עד היום השארלי המבקש נחלה אשר לא בית. ועל ראשיהם חכמו וישראל אשר ככל חלקי הכדור מחויבים לחזור כבד חלטהם. להמרוש ולמדוק בכל הלוח הבדיות. עד אשר יאוכו מדרסם הרעה. הוסי לפי נקמות ודעתו. וגם טעוף זה התברר כל זרע מן הצורה ומן הכחולום וממנה מצטום שניעשו בישראל דור וירשוו עד היום הזה על הלו ד' קציעים יסוב מלחמה החיבור אשר נתעסקו וברר גומר בעברי וניקן כיר השוקל. אחרי אשר כתבתי והתירתי למגורם כאשר החיוב מוטל עלינו שלא לתת חרב כור הבע"ד מכלי התראה. אשר גם כתבי זה

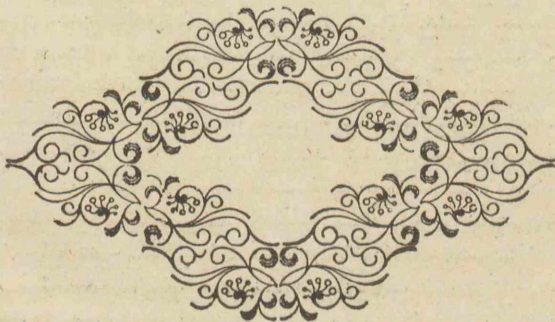
ותשובת המנגדים יהיו נכתבים בראש חיבורי למען יעמדו ימים רבים לאות לבני מרי. ועכשיו
 הנני מודיע כי חיבורי זה הוא נכתב באיטלקי. ובעוד ימים או עשור ולא לאור בע"ה
 ויתקללו בו כל ישרי לב: ואת כל אלה בסיבת עשויה כי ואלתי היום באותות שתיים לשאר
 באור פניכם דיוני ופקחי מדונתנו! לחלות פ"ה ולהפול תחנתו לפניכם בשמים. האמת לתת ריוח
 בין הדבקים ולהמנע מלתת חוץ לבע"ה אלו. עד אשר יבא לידי גמר העתקת האיטלקי ויבא
 לחדם הטוהרה. ותאשרו כל דברי בכור בחינתכם הזכה והכרה. ולדבר הזה אינו אלא כמוכר
 בידעני אמתת מחשבותיכם הטוהרה. השנית אחלי יכונן כי ביום הראות לפני כסא כבודכם
 את כל הכתוב ומחוכר על ריב בני ישראל הלזה. נא לשון בקשה! למען תעדיפו מטובכם
 להאריך אלו רוחכם הטובה לעיון בכל הכתוב א' לא'. כי ידעתו כי הטרחתי את השומעים
 באיכות דברים. אבל כבר מולתי אמורה כי א"ה לומר ונקה לפי מנב הענין. ולפי חומרו
 לפי משקל דתנו. והדן לכך זכות ומשגית ומקשיב אל שפל האשום כמוני (הרובץ תחת משא
 הרבנות וזאת חובת משאו ויעשנה) יהי אלהיו עמו ויעל
 מאת הכרע לעבודתם. ומתאזה לחכמתם. ולמא למעין רוחב מבינתם. יהי העבד
 הישראלי דבר ומנהיג קהל עדתו אשר ברומה וע"ה הבא על החתום.

ביום ה' לחדש טבת משנת תרי"א ב"א סימן כ"ו ל"א לנ"ח יש"ח אכיו"ן לפ"ג כרוב עוז ושלום

ו' מ' חזן ס"ט

אמר המ"ל פ"ב ס"ט

ברפוס הראשון תבא אחר זה מכתב מאת הבעל דין בעלה של רוסונה תנל"ה הוא סי'
 שמואל ב'יבאנטי ה"ו שכתב לכל חכמי ישראל מדין ועד באר שבע לחלות פ"ה שיבואו
 על החתום כפסק דין זה. וליוקר הדפוס. וגם שאינו ענין עכשיו השמטתי אותו.

נחלה לישראל

ישאלה יעקב בן שמואל בן יצחק גאליקו היה לו אחות ושמה ריגויל. ובני אחיו הביו שמואל נכדו יצחק גאליקו הגדול. ומתה אחותו ריגויל בחייו ועקב אחיה. והניחה בת ושמה שמה ומתה ג"כ שמה בחייו דודה יעקב גאליקו. והניחה ב' בנות שם האחת מאטולדי ושם השנית דוסיןא. והן בעון גם כרוסיןא פגעה מרת הדון ומתה בחייו דוד' אמה הוא יעקב הגו' והניחה בנים קטנים. ועבשו' מת יעקב גאליקו כ"ע באנקונא. ככ"ג לחדשס לוליו מבלו שום זרע לא זרע זכרים ולא זרע נקבות בשום אופן. הלא מעתה יודיענו המורה ללדקה למי טובעת ירושת יעקב גאליקו הגו' אם לבני אחיו הביו או לנכדיו אחותו ריגוילא שהם מאטולדי ובני דוסיןא. ואת"ל ירושום נכדו ריגוילא. יורטו עורד אם בני דוסיןא יש להם חלק בירושה כי יש מי שטוען כיון שמתולדי קיימת והוא יותר קרובה תירש את הכל. או דילמא לא שא. ועל כל יבא דברו הטוב באר היטב ושכמ"ה

תישובה הנה לימים שעברו לא כביר נשאלתי שאלה זאת אלמת או חרשת. בדרך ראובן ושמעון. ע"י איש ח' מוקרי ונכדרי עירטו זאת הי"ו אשר כרע רבן בבית דינו לאמר השיבנו איבנו תשובה נלמת חוך כדי דבור כי האיש משתאה ולא הרפני עד בלעי רקי. ואני בקראי ב' דלותות מהשלה כמעט נפלו פני והשתפך חמיומי עלי ועל ממלכתי. כי רחיתי אשר לא דמיתו תבא שאלתי מאמתי קורין את שמע בשחרית? דברים פשוטים וגלויים וידועים לתנוק הבורח מבית הקשר. ומרוב שיחי שאנתי מנהמת לבי ופתחתי באך! וי! ותשובה שמגעת הלב לבית חללו ואקרא בקול גדול אי שמים! האם נטמן ס' יד החזקה פ"א מה' כחלות ה' ג' ? או אם נגנוס' הש"ע ח"מ סי' ע"ו עד היסוד? והעתקתי דבריהם ובהב' אם שללת היחס למי נוגע הירושה הייתי רואם בתוך חלאי לבנה שמות הבאים באותה שאלה כל' הם יפסקו הדון ולא אני כי אין הפרש כי אם בשינוי שמות ותו לא. ועוד איזה דברים קלרים ברשימת איזה ספרים מעט החזיק את המרובה. וקיימתי מהמרי. והשובה שולחי דבר ונפטור אותי הנכבד מלפני שמת וטוב לב. ואחרי לאתו מלפני היקר ההוא. כמעט גמרתו אומר כי לבעבור נקות אחתי באו הדברים. כי לא האמנתי כי יש מסתפק בדברים כדורים כאלה. אז כי ימלא זרע מושראל ישים פניו כחלמיש לבוא לרשת הון לא לו נגד תורת אלהים חיים והן בעון לא עברו ימים במספר והנה הבעל דין העשוק והרטון כי לו חטי הירושה. בא לפני וידיו על חליו. גנחתי גנח. הושיענו איבנו! אני הוא בעל השאלה הראשונה. וענה באתי אל אדוני. כי הנה קמה כל המשפחה לבית אחי אבי המת לאמר לנו המים בטענות כזכות מה שאין הפה יכולה לספר. זה אומר כי אין מפשטי המקראות רחיה כי הירושה תקוב לזרע אחות המת. וזה אומר אעיקר מה לנו ולתורת משה. והענין דבר שבמנון וכל דבר שבמנון נקריב את משפטו לפני חוקי המדינה. ומה בין זה לזה? וכאלה רבות. מכלות עינים ומדיבות. ע"כ יאחתי. ממחנה ישראל נמלטו, ואבוא אל אדוני לבקש מלפניו לאזור כגבר חליו ולברר הדברים כשמלה ולהכות באגרוף. כאשר החיוב מוטל על דייני ישראל דור דור ודורשו. וכשאתי לעצמי חשבתי בדעתו למנוע עצמי מלהטפל עורד בדבר מאחר שכבר גליתי דעתי באמתת הענין. וכבר עשיתי את שלי להיות נדרש ללא ידעתי מי היה הדורש. ונמלא ללא ידעתי מי היה המבקש. ואני את נפשי הליתי ומה לי עורד לעצבים? אבל מלך אחר חשבתי כי אם אחשה יקרני עון. כי אם ארלה להתחסד ולהעלים עיני מהטענות הכזבות לבלתי אדיחם אל ארץ זיה וללמות כאשר החיוב מוטל עלינו אחיה ח"ו גרמא לכפות על האמת פסקתו ושיגלו פנים בתורה שלא כהלכה. ואם אני הקרוב אל החלל (כי הנה העיר קרובה תחת ממעלת אדוננו המלך האדיר החסיד ה א פ י פ י ו ר פ י א ו ס ה ת ש י ע י) לא אבאל. מי יחוש יותר ממני? ולמחיה שלחני אלהים. חלילה! מלאנוס הזני מעוקת.

רבה ולי נחלה ולי יחלה לקיים מקרא שכתוב ולהורות את בני ישראל שהנמע ימנע והגדול יקבל
וכי שכיבא לזין לזין שלחם הדינא דעבדנא פותייתו הלח האנה הדינא כזן קו ל"ד מנהלגנ"ח
קו ט"ז הדרכ"ו ח"א קו מ"ד

וזו החרי במ"ד

אל ה' וואר לנו כי שארה זאת הוא נחלקת לארבעה סעיפים .

הס' צ"א הא' יכרר לפי דין תורתנו הקדושה לנו טונע ירושת יעקב גאלניקו חס לורע אחי

אכיו . או לורע אחותו רינינא והס' מאטילדי וכתי אחותה חסונה . וכו' יכרר חס יס
הערש בירושה בין בני חסונה לירודתם באוס חופן

הס' צ"ב הב' יכרר חס יוכלו איזה מהבתות לזון דין זה עפ"י חוקי ומשפטיו המדינה . מאמר

כי סוף סוף הוא דיני ממנות וכל דיני ממנות הונתו להיות מדונים ע"פי חוקי
ומשפטיו המדינה ה"כ ח"ף זה באחר מהס'

הס' צ"ג הג' חס יס גר לומר בזה דינא דמלכותא דינא . מאחר דחוקי ומשפטיו המדינה חס

נעשן ברשיון המלכות והוא המאגוס והמקיימם והטען בהם כח לבצות חיל וד"כ
כטל דין תורה נבר דינא דמלכותא

הס' צ"ד הד' חס חייבין כל קהל עדת ישראל וכל רבני גולה לרדוף עד ד"ן הבת דלח פיתו

דינא בענין זה לכופס בכל חלוקת הכרית עד שושמעו דין תורה בגטן המנה בזה

ואב"ל היום אל הסעיף הא' וואמר . כי הננה לא נעלם ממני כי כל רבני חלה בסעיף הא'

הוא חלה המנה ח"ן למתור . מאמר כי באותם הב' דברות שהשכחו להשאל בתשובה

הראונה הנו' במנה שהשתתפו בה פסק הר"מ וה"ע היו מביאר בקולי קולות כי טונע הירושא

לורע רינינא אחות יעקב גאלניקו המת כ"ע שהס' בני חסונה ואחותה מאטילדי וזה דבר שאין בו

ספק בכל בתי מדרשו היהודים . ח"ן מה אמרונתו להרקיב הרבור בזה הוא מ"ס הנאר הגדול

עד לבא ישראל משה"ד דוד ; ומרא ז"ל (גאון ישראל בארץ מצרים בגיר הגדולה חל קליריא במאה

הט"ז לתשכומס) שכתב ח"ל . כל אלו האנאים מישראל הקומבים על דעתם הנבצר לשרש כשמי

המקראות כפי מה שיעלה על דומם . ארץ להצננה עממה בסדר הויטות כמו שארם מתנהג עם

הקראים הברברים בכיחור הקבלה לרדף להביא להם רחוק לבטל דבריהם מן הכתוב ממש עב"ד ז"ל

(הדרכ"ו ח"א קו ק"מ) ה"כ חס ברנגין הצבורה להתוכח בתחלה עם בעל רובנו . והמקראות

בדיו ערומים וחפוס מביחור הקבלה הגאמנה . ועב"ז ולא לחזן ידבר עמנו . ונראה מה יהי

תלמותו ? וזה תואר המקראות . ואל בני ישראל תדבר לאמר איש כווימות וכן ח"ן

לו והעברתם את כתלתי לבתי וחס ח"ן לו כת וכתתם את נחלתו לחתו . ואם ח"ן

לו חס . וכתתם את נחלתו לחתי אכיו . ואם ח"ן חסיו לאכיו וכתתם חס

נחלתו לשאריו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה והיתה לבני ישראל לחקת

משפט כאשר לזה ה' את משה (במדבר כ"ו) ועתה לבי על וטכחה מה יבאר היות המנהג

הזה ההולך אחר קומרי הדברים . באומרו הכתוב "וכן ח"ן לו" ודלו ובאחרו בחמרתו ממש "כן ?

ולא זרע" שר"ל שאפילו אותו הבן שנת קודם אכיו היות בניס חיים וקיימם ואוב מת אכיהם

חזן כלה בן כי חס נכדיו ויס ל' בת' . ויתן הנחלה לבני . וזהו והעברתם את נחלתו לבתי ולא

לכני

(אמר המ"ל פ"ב מ"ב מגילת סגון אהר"י ר"י ח"ל ופיו תאו' מודיע' ח"א ח"י ח"ן ונראה סג'
!דאום כמבואר בס' הקודם ועו' דרוש להו' סג' לזכ"ו וכן הספיק הכ"כ כ"כ ח"מ ס' י"ג א' ד' ולא
באר לשיטתו תאו' הדרכ"ו ח"ג ומי לנו גדולים ממה' תורה וי"א לא ישראל כ"כ ר"ג ור"ג ז"ל וסממיה

החילו פס"ד מן הכתוב פיון ספרי לחק ס' ח"ד כ' נ"ס :

לכני בניו מאחורי שהבן כבר מת בחייו האב ובשמת האב לא היה לו בן אלא בני בניו וכן וכאשר
ואם אין לו בת שיש לה בניו אבל בשעה שמת אביה היה לה היתה בעולם ולכן העבור הנחלה
לאחי האב ולא לבני הבן ולא לבני הבת וכן ע"ז הדרך . אינו אינו מאומן שיש מן שיוכל לבאר
באר מכושר כזה בפשטו המקראות . ואם יש . נאמר שבהכרח לא ימלט המבאר הזה מלתת טעם
וסברה למשפט הזה על מה אדנו הטבעי . ומה חשב בותן התורה ליקר וחביב בעיני האיש המת
הזה . בן בנו . או אחיו ? ולפי ביאורו "ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו" אפילו שהנמו
הבן והבת בניו . א"כ רצונו לומר שיתר חביב לאדם אחיו מזרעו . ואם כה יאמר אה"כ .
לאחים חביבים ביותר שהם במדרגה אחת כגוף אחד שממקור אחת חולבו ומכרם אחד כולדו והוא
ר"ל אחיו כגדר בנו עם אביו שהוא באותה מדרגה ומה שקודם הבן לאחיו ועין כי ברא ברעה
לאביו יש לו הכרעה קטת לזרשו קודם אחיו . כל זה אם חו אבל אם מת קודם אביו אפילו
שהנמו בניו אחיו קודמין לזרשו יותר מנכדיו שהאחים בגדר בניו ר"ל באותה מדרגה . וכדו
הם במדרגה שלישית . ואם כה יהיה סברתו כביאור המקראות וכסוף בזה ואלף כלומת .
ואנה יתחבא למנוח בית מנוס כשאנחנו נלח לקראתו בחרב פיפות ? פה אחד . מה שנקשה
עליו לאמר לו תקום ותבאר לנו מאי דכתיב בתריה "ואם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לאחי
אביו" שהם כמנוח דמשמעו קרא שיש למת בני בניו או בני בנות למה לא יאמר ונתתם את
נחלתו לנכדיו ולנניו ? שהם ג"כ במדרגה שלישית כמו אחיו אביו . והיונו כשתשוב המת רחשון
ואם תעלה הירושה למעלה נאמר אביו שני ואחיו אביו שלשים . וכשתרד הירושה למטה הוא
ג"כ באופן זה המת ראשון . בנו שמת כבר שני . נכדיו שלשים . ואחר שכן יותר סברה לתת
נחלת המת לנכדיו מאחר שהם שנים במדרגות עם אחיו אביו ומוסף להם טעמים מספיקים
והם . שטבע הירושה לזרד ולא לעלות . ועוד נכדיו הם עכ"פ חלק מגופו . ויותר יקשה
עליו ולא ימנע מנות באמת כשננוע ל פסוק "ואם אין אחים לאביו ונתתם את נחלתו לשאריו הקרוב
אליו ממשפחתו . ולמה לא יאמר הקרוב אליו מזרעו . כיון שאנו כמנוח שהבן או הבת שמתו
קודם האב הנמו בניו או בנות ? היומין כי יקופר שניית מדרגה שלישית ומזרעו וניתן
נחלתו למדרגה רביעית או חמושית ולאו מזרעו ? זה לא עלה על לב הכוש . זה אינו מקשים
לו כמנוח סברתו (כדעת בותן התורה) שאחיו חביב לו מזרעו ע"ז אינו שואלים שיבאר לנו עפ"י
סברה זאת פרשת נחלה כולה . ואנו עושים עמנו כבערים וכמורים לסברתו . אבל עכשו
נקשה עליו גם מלך הסברה עצמה שהיא רעועה אשר ברוח מלויה תפול או בחבסא או בחבטה
והוא פה החרב השני . ואך יבאר דעת בותן התורה שאחיו חביב עליו יותר מזרעו הפך נמנה
שגילה דעתו באלפי מקומות לברך את שומרי מצותיו בכרכת הזרע שאין לו הפסק באמור כי
הדברות ועושה חסד לאלפים ? ומה בלע בזרע ערום ועריה אחרי שזרע אביו והם אחיו וורשים
כל חילו . ועל שם תקרא נחלתו ? ונכדיו יולאו חלו לנכדים התחשבו וחזורים על הפתחים ?
וגם מה יענה ביום שדובר בו מתנת הארץ לאברהם באמור אליו "קום התהלך בארץ לארצה
ולרחבה כי לך התננה" וסוף דבר לא לו תהיה כי אם לדור דורים כנאמר הכתוב "ודור רביעי
ושבו הנה" ? ואם כל חיבת האדם וחשקו עד הבן יגיע ולא עד נכדיו . מה הריות אברהם
בכל אותם הנסיונות ואחרון הכבוד נסיון העקדה שכמעט פרח נשמתו ולתנמוז זה נאמר לו
בתופים כמבאר בעינו לאמור לו "עתה ידעת כי ירא אלהים אתה ולא חשבת את בנך את
יחיד ממני כי בך אברכה והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וירש זרעך את שער אויביו"
כל אלו הבארות הטובות והמלאות לפי יסוד המבאר העץ הם כשר בשמים על לב רע .
אם האדם אין לו קשר אהבה כי אם עד בנו . ואם מת בנו . תחזור כל חשקו עם אחיו ועין
טולדו בכנות אחר (וכדמונו המבאר) מה בלע בכל ההכנות על קו תהו ואבני כהו ? ואברהם
אך נתפתה מבארות שרופות קדוש כאלו ? אחר שבנו המורו (שעיקר אהבתו תלויה בו) אינו
נחל שום דבר ולא עוד אלא נע ומד יקיה בארץ ויקנאו בו פלשתים ויגרשוהו בכבוד לאמר לו "לך

מעמט

מעמנו כי ענמת ממנו מאד" הנה לפי דעת המבאר אברהם רוח זרע וסופתה קלר והוא ובנו לקבצים הוכלו ועיניהם לא ראו אור ?

ונניח זה כי מראות הלו מלאה כל הביב"לוא על כל גדויותה מזכות האדם עם זרעו למאה אלפים דור ולחין קץ . וחספה הוא לנו להטריח לקורא להוכיח עוד . ונחזור עוד וכעשה הזננו כאילו אינה שומעת כל הדברים האלה הוולאים מפינו ועינינו כאילו אינה רואה מלאכת קולמוסנו העני המזומן לפנינו מעדני מלכוס . ונשוב עוד לכיארורי החשך "ובן חין לו" דוקא כפשוטה ר"ל ולא נין וכבר זרע בכלל . ונקרא למבאר הזה ממנכוחתו אשר התבאר ונאמר לו לא ופרנס ובאר לנו פרשת יבוס "כי ישבו אחוס יחדו ומת אחד מהם וכן חין לו . לא תהיה אשת המת החולה לאיש זר יבמה יבא עליה וכו' והיה הבן הבכור אשר תלך יקום על אם אהיו המת ולא ומחה שמו בישראל" (דברים כ"ה) האם גם פה יעני פניו לבאר וכן חין לו בהומרייתו ולא על הזרע ? ידע ! דנפקא מינה טובא . דאם מת והניח בנים . ושוב מת האב אשת האב או אם אביהם לפי באורו זקוקה ליבוס . ומיזם שנתנה תורה ועד היום לא ראינו מי שפוגע באשת אח בעוד לו זרע זכרים או זרע נקבות אפילו להלך דור והוא פלא אם כל עדת בני ישראל יאנו בפשטו המקראות להניח זקוקה ליבוס שתנשא להחר . ואם עד הלה יתעקש המתעקש והכל יפנה פיהו למר . הן . זקוקה וזקוקה כל זמן שלא הניח בן ארכת קיימים . והזרע ? ולא כלום ! ומי ישנה לקבלם ? אף הנו נאיב לו . יאמר לנו א"כ תשובה למה שנקרא לו . ומה הרווח המת בזה הזרע הבא מאחיו ולא ממנו ? אך לא נמחה שמו מישראל בלאחו לעולם הולד הזה הנולד ממנו יבוס ? והלא הולד הזה לא ימלט מהיות למת דודו בעל המו במדרגה שלויות בגדר נכדיו ובערך פחות מהם כמו שנבאר . שהרי כבר אמרנו שלדעת המבאר אחיו ובנו הם במדרגה אחת דהיינו בשנאשוב המת הוא הראשון ובנו בא מכחו ואחיו בא מכחו או מדרגה שנית : א"כ הם שניים במדרגה ובניהם שלושים . וא"כ אם בנכדיו שהם בני בנו ונאחי חלניו (שהם ר"ל בנו הם הוו חיוס היו יורשים יותר מן האחים מפני שהם כרעה לאבותיו) עכ"ז עממהם לא יקרא למת שם בישראל . ואך א"כ עם הולד הנולד מאחיו ובמדרגה פחותה מנכדיו לא ימחה שם המת מישראל ? הם כי לא להזכור ! ועוד האם לא נתן הלהים לב לדעת שמהיית שם לפי השכל הושר לא יקרא כי אם בהכרתת הזרע . שאם נקרא שם בישראל על דור אחד אך להבל יגע . כי הנה ימים באים גם הולד השני אשר יקום תחתיו בהשך יבוא ובהשך שמו יבוסה ויעבור והנה חינו כי גם הוא לקברו יוכל . ומה בלע בכל המרהא שכל מנות יבוס הואת להולד ילד הגם אם חיו יהיה ימי שנתינו בהם . סוף כל סוף גם עליו יעבור כוס תרעלת המיתה . וגם אם ישאר אחיו בנים כמו שהשאר בני תמורד שמת קודם אביו אינם נקראים זרעו ? באמת זה הכל ורעות רוח למי שחושב בורות בזה .

ואהר כדור דברים לו מה נאוו על הרי התורה הלהיות רגלי בעלו הקבלה אומרם "ובן חין לו" עיון לו שרטי לומר עיון לו אם יש לו בני בנים או בני בנות עד סוף רל הדורות ובעמם ונמקם עמם דכיון דהיקוד מוסד מלך השכל ומלך התורה בלפי מקומות דהזרע עד סוף כל הדורות על שם אביו משפחתם וקראו כנחלתם וכמו שנקראו כל בני תבל בני האדם בני נח וכדומה אפילו לאלפי אלפים דורות . א"כ נמלא מבורר דכל הזרע יולא חלניו הם נקראים מקנה קנינו או כמו שתאמר נפשות שלו דיש לו שליטה עליהם כי הוא המולד והמהות אותם . שכמו העבדים נקראים שלו בדרך קנין רבשוי כן הבנים זרעם זרעם עד סוף כל הדורות נקראים שלו שקנאם בקנין טובעי . וא"כ אם יש לו זרע עד סוף כל הדורות נמלא דיש לו הקנין הטבעי ובשיאמר הכתוב חין לו בהכרח לריך לעיון על בני בנו עד סוף כל העולם . ואם יש זרע להם ולבניהם ולבנותיהם אשר ילדו לפי מתקנת השכל וגילוי התורה בכמה מקומות נמלא מבורר כי ע"ז זה הזרע נקרא המת "יש לו" וא"כ בשתאמר התורה גופה "חין לו" בהכרח לריך שתפרשהו על הכרתת הזרע מכל וכל . וכל זה ביארתיו בעלו הקבלה ז"ל בשתי דברות קלרות . אמרות טהורות "חין לו" "עיון לו" ר"ל שכרו שתחלוט לומר חין לו לריך שקודם ההחלטה תעיון לו ממנו ולמטה עד סוף כל הדורות . ואם לא תמלא

לו זרע בשום אופן עד סוף כל העולם או תחליט והתאמר אין לי י"ב בשרך חתן באתו האיש הדין הכתוב בפרשה אם להעביר הנחלה אם ליכנס וחלונה וכדומה . הא לאו הכי בהמנח חונה זרע בכל אופן ביהיה בין מנר הזכרים בין מנר הנקבות אפי' לאלף דור נקרא "יש לו" וכעורה אשתו מן החלונה ואותו זרע יורש אותו בדרך ישר .

ראדר שעלה בדינו ברור דבר זה שהתורה נתנה חקת נחלה לזרע המת הרחוק לו כמה דורות והנחה אחיו או בני אחיו היותר קרובים לו : לנו לדעת טעם בעוקר דאוריינתא כי לבוס ריהטא השכל גוזר להפך שכהגיע הדור לד' או ה' מדרגות אפילו ביוצאיו חללו ויהרר אהבה וקירוב דעת יהיה לאדם עם אחיו או בני אחיו ולהם היה ראוי שחולט נחלתו יותר מהם . ולעמוד על ברור דבר זה לריכוס אנו טרם כל לבאר למה נקראו שמות אלו נחלה וירשה . שמות עצמיוס בפני עצמם ולמה לא נקראו מתנה כי הוא עוקר המעשה שניתן וכעבר מרשות לרשות וממה שנקראו שמות מוחלקים בהכרח שיש הפרש באופן זכותם וקנייתם . ולזה בעל הלשון התחכם לשנות את שמותם כדי לתת הפרש בין זכות וקניית הנכסים מהאופן זה להאופן ההר וזה דבר שהיו בו כפף . ובהשקפה ראבונה נמצא ההפרשות קרואים והולכים לתומם . דלשון מתנה ישול בכנסים בהעברו מרשות לרשות שלה מן הדין הגמור . או כמו שתאמר שאין למקבל זכות בגוף הנכסים כל עוקר . ולא זכה בהם כי אם מתורת חקד שכלב הנותנס לו . או מתורת אהבה הגדולה שכלבו תהיה האהבה תלויה בקורבה או בשכונה או בדבר אחר . או מנר אהבה עצמית והשוואת הדעות שבין הנותן והמקבל . והיו לשון מתנה בכל המקומות . שר"ל שאין לו זכות בהם אלא מכח הנתינה . וקודם אותה נתינה לא היה יכול לטעון על בעל הנכסים שום טענה וקבועה עליהם . והוא ברור כשמש באנו ללשון נחלה וירשה עם שאין בנו וכולת לבאר חומריות לה השמות מה ביאורם ביאור עצמי אבל נוכל לשטות ממה שהושמו בהעברת הממון במותת האדם לרשות אחר יהיה לזרעו אחריו ותקוב הנחלה מלמעלה למטה . יהיה לאביו ותקוב הנחלה מלמטה למעלה איך שיהיה אנו רואים ששמות אלו הוקנו לענין זה והאחר מהם הושאל לענין עניות וכיוצא . וה"כ לנו לדעת מה זה ועל מה זה? ומה נשתנה ממון זה משאר ממונות והתם הוא ממון הבא ליד האדם שלא עמל בו ולא גדלו והבא כמו הוא ממש ממון שבא לרשותו שלא עמל בו ולא גדלו? הכל כשנדרקק היטב כענין דיני נחלה דאוריינתא ביהיה הוכן עובדים מרשות לרשות . ומי קודם למי בזכויות נכסי המת . מזה יתברר לנו דאופן זכויות משונה מכל וכל . ורחוק מזכויות המתנה כרחוק מורח ממערב . ואחר שיתברר לנו זה נדע בהמת כי הוכרת בעל הלשון להקלות להם גמושי שמותם לאותם הזכויות דוקא . ולא לזולתם . הנה בדיני נחלות אנו רואים שזרע המת עד סוף כל הדורות קודם בכנסו המת לאחי המת החי ולמה זה? וכמו שהקשנו למעלה דאדרבא יותר קירוב דעת ואהבה יהיה למת עם אחיו ובני אחיו שרשם והכורס והתעלס עממם . יותר ממה שיהיה לאותו זרע גם דור עשירי וכמוכן הפשוט . אם לא שתאמר דבאן התורה לא החליטה נכסו המת לזרע המת מטעם דעת המת וההבנתו או שנאתו . והטעם שבין שמת והניח הנכסים ברשותו ולא נתנס לאדם אחר בחיים חיותו ה"כ אחר מותו אותם נכסים נעשו חפשים כיון באין להם בעלים . וזויר בדעהך שאחר זה באו לפני הדיין (הוא נתן התורה דיון המת) כל בניו וכל בנותיו ואחיו ובני משפחתו לזכות בכנסים אלו . זה טוען טענותיו וזה טוען טענותיו . האחים טוענים הנחנו טולדנו יחד כחיש אהד הכרוס והב אחד לשניט וכ"ש אם יהיו טענותיהם נגד זרע זרעו של אחיו המת הרחוקים ממנו ויתברו בטענותיהם ויאמרו שאהבתו עממם גדלה עד להפליא . ובחיותם לא נפרדו . ואיך יבואו זרע זרעו הרחוקים מאותו חשק טבעי ליורשו? ובחלה רבות אחס . וזרע המת טוענים מה לנו ולכס כי באתם אלנו בטענות אהבה וחשק והדומה להנה? אנו לא חילק ידענין ולא בולק ידענין . אנו יש לנו זכות בגוף הנכסים מתרי טעמי קשוע . האחד . שזקננו המת הזה הוא היה הסיבה להוותנו בעולם . וה"כ כשם שהזיאלט לאויר העולם כך מחוייב לפרנסנו ולהחיותנו . ורואיה לדבר שזמן מה (כשילא אבינו לאויר העולם) היו משועבדים לו לפרנסו ולגדלו וכן אבינו לנו . וזאת שנית שאבינו השתדל בממון זה להרכות

קניט

קטנו כדורע שעל הרוב האב והבן משתדלים בקנינם וחד זמן מה . עכ"פ נמא לא למכל הגדדים
 וס לנו זכות בנוף הנכסים ומצעה שמת זקנו לא נאחר הנכסים בני חורין בלי בעלים .
 בו אנתו מעיקרא היה לנו זכות בהם . ותבץ בנסוקא אחרונה של זקנו הוחלט הכל בראותנו .
 אפילו שאנו סוף כל הדורות מוזקנו סוף סוף מכחו אנו באים ובסיבתו אנו בעולם . וא"כ לנו
 המום . ואתם לא באתם מבחו כלל , אלא היותם עמו כגדר שכנים באכונה אחת שמתקור אחד
 חולבתם ובכרם אחר נוצרתם אבל באמת אתם גופם מחולקים אחר פירודתכם איש מעל אחיו מבטן
 ומחריון ואין לכם יחס זה עם זה לא בטבע ולא בקנין . לא בטבע . שאין זקנו אחיכם סיבה להיותכם
 בעולם . ולא בקנין שלא על זקנו היה מוטל לזון ולפרנס אתכם עד שתפרו ותרבו ותחלו את
 הארץ בו אם מתורת דקה . ע"ד ומבארך לא תתעלם . ומעולם לא נשתעברו לכם נכסים אלו
 ולא היה לכם עליהם שום ריח וזכות וקנין . ונותן התורה הוא הדיין האמתי באמצעו את טענות
 שני הגדדים וראה חולשת טענת האחים מזר האהבה וקירוב דעת . שאלו הטענות הן בריאות
 ועובות אם המת הן בעדו חי שליט בכסיו היה מגלה דעתו ונותן בתורת מתנה . בו בפרק
 היה הענין ניתן לומר ולהוליא מזה וליתן לזה . אבל כיון שמת ולא גלה דעתו . א"כ אחריו מותו
 הנכסים הם בני חורין . ואין לו שליטה עליהם כלל כדי שאלמוד אהבתו וסובתו ונתנם למי שאין
 להם ריח זכות בהם . וכנגד זה ראה מי שרבינו משפט הוא אלקים חיים ! טענת הזרע אפילו
 עד סוף כל הדורות טענה אלימתא שבאמת בכנסו הללו יש להם זכות גמור בגופם בטבע
 ובקנין . ובאמת מאועבדים הן ויהיו להזותם כיום הזה יען אהרן הנכסים הללו הוא זקנס והיא
 סיבה להיותם בעולם . ומוסף לטעם זה יש עוד טעם מספיק כי באמת הם או אבותם ג"כ
 השתדלו בקנינם בחברת זקנס וכן טבעו של עולם . ואחר שמכנסו הללו פסק כח זקנס מהם
 שכבר מת ועבר ובטל מן העולם ולא נשאר לו שליטה עליהם . ראה נותן התורה בחכמתו
 העלוונה להתלוט לזרעו אותם הנכסים כיון שיש להם זכות בגופם זכות עצמיו וא"כ היה מחליט
 להפך לתת לאחים היה עול וחמס בחק אלקי המשפט . להאבד ילדורס הזכות העלמיו שיש
 לזרע המת באותם הנכסים . ומדת הדין תפתח פיה לאלם הוא הדור האחרון מוולאיו חלגי המת
 ולעוק תלעב לאמר לזקנס פרנסנו ! החלימנו ! החיינו ! אתה הוא סובתנו שאנו בעולם .
 אבותינו השתדלו בקנין נכסו הלה ולמה יאכלו זרים נחלתנו ? מה שאין יכולה לטעון בעד
 אחי המת שום טענה כזאת באום אופן . וכמוכן הפשוט . ואחר כי השופט האמתי הוא אלקים
 חיים נותן התורה פסק הדין חובה לזרע המת מטעם זכות בנוף הנכסים מבלי השגות ל דעת המת גופיה
 באום אופן לזה . לזכירה זאת הטוב לה שם עלמה וקראה **דור דור** . **י** . **וישרה** . ועם שאין
 טעם לשמות אלו עכ"פ קרא עליה שם מיוחד כדי ששפטו

מתנה (ר"ל שבאה מגזרה אהבת קורבה וכיולא) לא היא מפאת זכות עצמו שיש להם בנוף הנכסים
 למי שיהיה ראוי לזכות בהם . שמעיקרא היה להם שעבוד מה בהם . ועכשוו הושפטו לאותו נחל שהיה
 מעיקרא . ואפשר שזו נקראת נחלה ע"ד כל הנחלים הולכים אל הים ואל אותו מקור שבים
 (וללאו ירושה לא מלתו לו סמך לפי משקל זה . אפשר הבקיאיים בחכמת הלשון יסויעונו בכר
 מה) ואפשר ג"כ לומר שנקרא ירושה להורות לנו שבעל הנכסים אחרי מותו נעשה רש מהם
 ר"ל שלא נשאר לו בהם שום כח כדי לאמוד דעתו ליתנם למי שהיה אהובו וכיולא . איך שיהיה
 אין לנו עסק בטעם השמות ויחוסם אל עניניהם . אלא כונתנו לומר שכיון שזכות הזרע בכסיו
 המת או הראוי לזכות בהם הוא משונה מזכות המתנה דבמתנה המקבל אין לו ריח זכות בהם
 קודם שבאו לידו וזכות הירושה משמת בעל הנכסים הוחלטו לנכנס במקומו מטעם אותו זכות
 עצמיו שיש לו בהם ובאמר . לזה נותן התורה הטוב לזכות זה שם בפני עצמו להעיר אותנו
 שכל מי שלא יהיה לו זכות זה בנוף הנכסים אינו זוכה כי אם מתורת מתנה . כי הורש
 או הנותן צריך שיהיה לו זכות בנוף הנכסים על דרך האומר ומבאר למעלה ודוק העוב .
 וראה חתכת לזה ממה שאנו רואים שהן פי שנים הולאיו הכתוב בלשון מתנה והוא האומר

אם הכבוד בן השמחה יכיר "לחת לו" פו שנים . ולא להחיל פו שנים . ולא להרויז פו שנים
 כי באמת ענין זה אינו כדמכח וכות הנכסים עצמם . הלא מבח אהבת האב עם בנו כבודו
 ראשית אצלו . וזוהי התורה ה'לית איתגז אהבה זאת עם בנו כבודו אצלו הוא בן השמחה
 על דרך בטלה רצונו ה'ל כל אדם אבל הוא צריך באמתות אהבה ולא מתורת זכות כבוד הנכסים .
 ולזה כונה אותו הכתוב בלשון מתנה . וכמה דקדקו בזה הכינוי התלמוד להוסיף מזה דין פשוט שאם
 היה לאביו בעל חוב ומח והטח נכסיו ונ' הו' ד' כנים וחד מהם כבוד . והפשוטים הם במדינות הים
 והבטור כאן . הכ'ל הוב אצלו וכל לביק לכבוד ולומר תבנה פו שנים כדו אכול לפרע ממך פו
 שנים בחובי . כי הוא הכבוד וכל לומר מתנה קדימה דהמכח . ומתנה ער הענין לורו וכל זמן
 דלא מטוה לירי יכולנו לומר אותו הונה במתנה דבעל כרחו לא זוכה ה'ל הכל ב'ולך ורואי אצלו
 יכול לטעון כך העצה שמת אביו בעל כרחו נכסתי במתקמו . ונעשתי בעל נכסים גם כלי ופיה
 בהם כד"ע (ציון כ"ב דק"ד רב"ש ס"ס . טור ח"ג ס"ו רע"ח) והינו נרדק להחזיק הדיבור עוד
 שכבר נראה בהספק למה המאורה שלפני ירושה ונחלה ה'ל זכות כבוד הנכסים שנגאסא הארונה של
 המת הונס כשארם בני חורין כגום חופן

ואצרי שרבי זה הוא יסוד מוסד ואין דרך אחרת מפשטי המקראות . ואם השכל הישר שופטו
 מזה עצמו (הלוי שהיכר כונת טותן התורה שהירשה והנחלה הונס כלה מבח זכרון אהבה
 וחסד שבין המת והזו וכו'ל) לזה ה'ל הוא נחה בעדת דתן מתנה שם לאותו הו' הורג כבוד הנכסים
 עצמם יורד מאחרים וכ' מור ומביאר) הנה הנה תורה שבהרצו יסוד זה עצמו מוליד שני יסודות
 אחרים חזקים ונכבדים הרבה להנחיל פירשת נחלה כי הם כמנהגי השפיעה במים הדורים משברי וס'
 אשר בלתי נבשעה בעירי כ' פלה והלו הם . ה'ל "ה'ל יורש את הבן" ה'ל "יש דין ירושה בקבר"
 ואבאר את הראשון שהנה כפי הוב זה שהירשה איכה לנו שם לי חלק ב'חוקם הנכסים בטבע ובקנין .
 ואינה מ'ד קרוב רצת המת עם הזו ולזה הוא הטעם שירש רצו ער סוף כל הדורות . וה"כ מזה
 וכוויב שאם מת הבן בלא זרע אצלו יורשו שכלבך שכן נהיית מרת הדון לומר כמו שהבן טוחל את
 האב כך מנחיל לו . גם בלא טעם עצמיו . עוד זאת שיש טעם עצמיו שהבן הוא קנין האב בטבע
 ובקנין . דבאמת הבן בלא זרע אומר האב לאתו הבאים לורשו אילו לא הייתי אצלו המוליד והעשה
 אותו ומשדל עלו לגדלו וללמדו ולצטו כפקחות הקנינים והמשא והמתן מהין לכס את כל הכבוד
 הזה "וה"כ דתן טותן גם מטעם הממשי הזה שאם מת הבן בלא זרע תאמר הירשה לאביו שהלירו
 ושהוא סיבה להיות הלו הנכסים בעולם . וממלא דים לו זכות טבצו וקניני בהם שאם חלטי ארשו
 אותו אצלו ולא אצלו חין לך מטעם מצוקל גדול מזה . הו' מטעם שכמו שמנחיל כך הדון להיות
 טוחל . כ"כ בהשפיעות הטעם העצמי שהוא הרים דרכיו לזיוב לתת ירושה כמו לאביו . מתת לאחר
 מבניו דהיינו אחי המת אלא עצמו כיו'ל ג'לוחו ולא הו' אים סיבה להיות הנכסים ה'לו כ'גולם .
 אשר בזה הפורה התורה הרבה וקראת "נחלה וירשה" מטעם זה ובאמור . וזה דבי שאין כ'ספק
 וכפקח מונה דאם הבן הניח זרע אחריו חין לאב המת כלום . הו' מטעם דהירשה מטעמה לירד
 ולא חיוסכ לאחר כי הם בהכרח . ואי ג"כ מטעם העצמי דב"כ ש'אמרנו לוקנס אתה עיקר סיבתנו
 שאנו בעולם . ולא די אלא תבדקנו . תאכל גם הכול את כקסנו ? והוא כבוד שאין כל בעל שכל וכול
 להכחיש

באנו לוסר הב' הטור מפשטי המקראות ה"כ והיא . "יש דין ירושה בקבר" הנה גם יסוד
 זה או כלל זה הוא מהמנהגים הגדולים ושבכלו ל' נמלא דוטי ורגלינו ככבוד המקראות
 וגם זה הבהירו כיר ה' הטובה עלו . דהנה אחר שהחלטנו שדעת טותן התורה הוא מפורש שהורע
 וירש זקן זקנס עד סוף כל הדורות בשלשלת וזרה מטעם עצמיו טבצו קניני . ובאמור ומפורש
 לעיל . ה"כ בהכרח הדיון הנטפל להנחיל לדורות ההחוקים נכסו זקן זקנס ל'לך דור . נרדק
 להיות כידו שלשלת החוס מלמעלה למטה עד אותו דור הנחל . כמו שאמור ענין נחלת הארץ
 שמתנה לאחצ'ה עצמו והוא קנין הברהם ממש כמ"ש הכתוב "קום החלקל בארץ כי לך אתנתה"
 כנלל

נמלא שבשעה שנכנסו ישראל לארץ באותה שעה הוכרז שקנאה ממש בו בפרק. וכאילו אותה שעה מה ומנחלה לזרעו אחריו באי הארץ. ובהכרח הא' הקם תחת אביו לנחלה הוא ולאח' שורש את אברהם בקבר. ומוריש ימחק מקברו ליעקב בנו. ויעקב מקברו ליהודה בנו. ויהודה מקברו לפרץ. ופרץ מקברו למרון. ומרון מקברו לכלב מבאי הארץ וכן לכל ישראל חלק. כחלק. ואין לו דרך אחרת להנחיל לכלב החי מבאי הארץ וירשת אברהם אם לא נקח בירושתו הסדר הזה ונלוייר. ברעתנו שיתקן ויעקב ויהודה ופרץ ומרון וירשים בקברם ומורישום זל"ו מקברם עד שתגיע הנחלה אל זרעם החי עמנו היום כלנו חיים הא' לאו הכי נבשעה כעור באפלה בלי ספק. וכן על זה הדרך לריך אתה לומר כשהירושה עולה מלמטה למעלה כשהבן לא הניח זרע מכל וכל ובהכרח לריך שתחזור הירושה אל הזרע שהוא אביו (מהטעמים מספיקים שכתבנו ואין לורך לכופלים) והם קיים מה טוב והם אינו בעולם אכנתו מוכרחים לזייר ברעתנו כאלו הוא קיים בשעה שמת בנו. דרך משל. האובן מת בלא זש"ק כל עוקר. נלוייר ברעתנו שיעקב הוא קיים בשעה שמת רחובן בנו בלא זרע ובהכרח ירש את בנו רחובן מהטעם האמור ותקף שובה בכל נכסיו בנו מת. וה"כ בשמת יעקב מנחיל לזרעו כל מה שהיה ברשותו ובאותה שעה נטפל הדין להתטפל במשמוש הירושה מיעקב ולמטה בחופן ההגון. בכל הנחלות. תחלה נחפש אחר זרע יעקב מלד הזכרים דהיינו שמעון ולוי אחי רחובן המת וזרעם עד סוף כל הדורות. לא נמלא ליעקב זרע זכרים בשום אופן שר"ל שלא יש אחים למת ולא זרע זרעם נחזור ליעקב עוד הפעם ונחפש ממנו ולמטה בזרע הנקבות מלד דינה בתו אחות רחובן המת. והם אינה בחיים נבקש זרעה זרע זרעה עד סוף כל הדורות אם נמלא ונתן להם לא נמלא ליעקב לא זרע זכרים ולא זרע נקבות בשום אופן נלוייר ברעתנו שעכשיו מת יעקב אחר שירש בנו רחובן וימחק אביו עדיו חי וירש נכסיו יעקב. וכל מה שהיה ברשותו בין נכסיו ובין מה שירש מרחובן. ואחריו מת ימחק. ובאותה שעה הדין נטפל להנחיל נכסיו ליואלי יריבו הבאים מנחו ונטפל בבניו הזכרים שהם אחי אביו המת רחובן שהוא עשו וזרעו עד סוף כל הדורות. והם לא נמלא נחזור עוד הפעם אל הזרע שהוא ימחק (שאלו מטירים שמת עתה) ונברוק בזרע הנקבות אשר לו והם אחיות אביו המת רחובן. והם לא נמלא להן זרע נקבות תחזור הירושה לאביו ימחק שהוא אברהם ונברוק בזרעו על הדרך הנז' וכן ע"ז הדרך נחלה חוזרת עד אדם הראשון.

הנה

נמלא שמה שאנו עולין בנחלה (כשלא נמלא זרע לאותו מת) היינו כדי למלא דרך לזרד בדרך ישר כשאר הנחלות הא' לאו הכי לא נמלא דרך ואופן לזרד בתורת נחלה. ואחריו הדיבור עוד בזה ח"ך לא נמלא אופן אם לא זה. שהנה. מאחר שלמדנו מכמה אלפי סיפורי התורה ומפרשת נחלות שהנחלה נובעת למי שהוא סיבה טבעית ורכושית לאותו המת ולקנינו (כמו שהוא האב סיבה טבעית ורכושית לבנו) ולמי שהוא מקובב טבעי ורכושיו כמו שהוא באמת הבן אל האב ולזה בקראת נחלה וירושה ח"כ בשמת האיש הזה בלא זרע למטה ממנו. ללדוין לא תוכל לולך. דהיינו אחי המת שאינה דרך נחלה. שהאחים למת ולכל רכושיו אינם לא סיבה ולא מקובב בשום אופן כי הם אחיה בעלמא כערך שכנסו בטבעותו לא. והנחלה לא תנחל כי אם למי שיש לו באותם הנכסים סיבה טבעית ורכושית ובאמור. כשלאמא אם הנחלה היתה מיוקדת על קירוב דעת בעל הנכסים כמו שהוא ענין המתנה בו בפרק אפשר ראוי היה לומר שעזבון המת יעבור לאזיו בדרך ישר מפני רוב קירוב דעתו בתורת האחות ואפשר היה קודם לאביו או לנכדיו המת. אבל כיון שיעקר הנחלה אדניה הטבעו על מי שיש לו שייכות בנוף הנכסים הללו בקנין טבעי ורכושיו. ח"כ נמלא שאין לנו דרך להעביר הירושה מאח' לאחיו אם לא בהכרח שנעלה מלמטה למעלה שהוא אביו המת ואביו החי והוא אביו וירש כדן שבהמת זש' לו קנין עצמיו בנוף הנכסים הללו וירש אותם בקברו ושוב ונחיל אותם לזרעו שהם האחים של המת אשר הם חיים על האדמה שבינם ר"ל בין האחים שהם בני אביו המת ובין אביהם יש להם דין ירושה בכל מה שרכש אביהם וכוה הוא נחלה נמורה למי שיהיה להם זכות בנוף הנכסים. הא' ראית כפירוש שכדו שיעבורו הנכסים בתורה ירושה מאח' לאחיו לקיים מה שאמרה תורה "ואם אין לו בן ונתתם נחלתו לאחיו" א"ך לו דרך לתת בתורה

בתורת ירושה אם לא שנקח בדינו 'הב' כללים האמורים ב' עמודי הנחלה. ונאמר א' "האב יורש את בנו ב' "יש דין ירושה בקבר" ואחר שלקחנו ב' כללים אלו בדינו נחנו נעלה בעוכר המת בלא זרע. ונאמר. הנחלה שויכא למי שהיא לה סיבה טבעית ורכושית. לא קנינות לבד ושע"ז נקרא נחלה ולא מתנה. א"כ מי זה שיש לו סיבות אלו בנכסיו הללו. יבא וירש? תכף ותראה כמות דינו אביו ובאמת נזכה אותו בהם בדינא ובדינא כאלו הוא שלו ממש. הרי נשתמשנו מהכלל הא' "האב יורש את בנו" אפילו שאינו כתוב בתורה. אבל מבואר בה כי הוא הכרחי לפי מונח נותן התורה ולפי מונח השכל. וכשמלאנו שאבי המת אינו בעולם מוכרחים לנו לחשוב שירש בקבר קרו שירש מתורת ירושה מכח זכות עצמאי שיש לו בנכסיו. ואחר שירש בקבר עומד בנו החי שהוא אחי המת וירשג"כ בדינא ובדינא לאביו עפ"י שרשי ויסודי הנחלה והם הסיבות הטבעיות והרכושיות שזכרנו בין אב לבנו.

נמצא

מבורר לעין כל שמו שיש לו דת מפורשת שזרע המת אפילו עד חלף דור וירשו עד אחי המת אשר הוא חי. מזה בנה אב לכל הנחלות. והטעם שאין לנו דרך לתקוק דת בזאת אם לא שהקור מוסר לה הוא שאין לנו מביעים בהעברת הנכסיו אל אהבת המת או שנאחו או קורבתו או התרחקותו עם שום גוף מוחלק ממנו לבד. אלא היסוד העיקרי הוא שאנו מביעים ופועים אל הנכסיו הללו שנשארו בלי הדין ושליטנו מו שייך בקנינים יותר מזד עצמם. ומזה לנו גורמים שירשו אותם זרע בעל הנכסיו אפי' לחלף דור וענן לפי הסיבות האמורות יש להם קניין עצמאי בגוף הנכסיו הללו ולא נביט אל אהבת האב עם אחיו כדי לתת לו נכסיו הללו כי אין האהבה והקורבה יסוד הנחלה כי אם הזכות בגוף הנכסיו. וזכות הנכסיו יש לזרע זרעו עד סוף כל הדורות מה שאין לאח שנולד עמו בכרם אחר ואהבת נפשו אהבו. ומזה למדנו שבכל אופן שיקרה להעביר הנכסיו מרשות לרשות בתורת נחלה. א"א לזו מהיסוד החזק הזה ולעולם לריכוס לנו להביע לאותו הקרוב של המת שיש לו זכות באלו הנכסיו על אופן האמור כדי שיקרא נחלה הא לאו הכי אינה נחלה כי אם מתנה. ומזה נשמע שכל מי שיש לו נחלת הזרע בדרך ישר מלמעלה למטה מטעם הזכות עצמאי בגוף הנכסיו. בהכרח נריך להיות לו נחלה מלמטה למעלה והוא על האופן האמור למעלה באביו שיש לו זכות בגוף הנכסיו ואם בהעלותו מלמטה למעלה ר"ל לאביו ואינו קיים ויש לו בנים או בנות ונתנה לאחיו ולא לזרעו תו אינה נחלה כלל וכבר העביר הדרך שבאווה דרך תעבור לאחי אבי המת אם לא שלקחנו בדינו אבי המת עצמו? ואם הגענו לקח בדינו אבי המת תו הוא ה"ך עקש גמורה לרלב וליתן הנחלה לאחיו ולא לבנו ויוצאיו חלטה שהוא היורשת הגמורה מאביו המת שבכחו לנו עלוין בנחלה. ואם לא נקח בדינו אבי המת כדי לעלות. כו"ד ניתן הנחלה לאחי אבי המת בתורת ירושה? תקרא אותה מתנה יותר טוב ויפה לה. או היותר נאות קרא לה גורת מלך גם בלא טעם וסברה ולא תאמר נחלה. ואם כה תאמר. מאי דוחקך כולי האי? קרא אותה מתנה וזקחה האב העורט חי בדרך ישר. ומזה לנו להעלות אל אביו המת בקברו? אין אלו אלא ויכוחים יהודיים. כי מה סברה יש כאן להתוכח בשמות? ידידי! תמהני! ועדיין לחלוחית הדיו קיימת במה שהוריתך שנותן התורה הקפיד הרבה ליסוד יסוד הנחלה על עיקר זכות הנכסיו למי שייכו יותר כי יש לו חלק בגופם. ולא יסרה על קירוב דעת המת בשום אופן עם החי בשום פנים. הטעם הא' כי בהעריך טעם הקירוב הדעת עם טעם זכות הנכסיו טעם האחרון מבריע כי עכ"פ לזה יש חלק מה בנכסיו. ולראשון (ר"ל מי שבא בכח קירוב דעת אין לו חלק ונחלה בגופם וזה מלבד שעכ"פ מי שיבא בכח זכות הנכסיו לא קני דיש לו ג"כ קירוב דעת) עם המת אלא שלפי התרחקותו לא יהיה כל כך. אבל "יש לו" מקרי. לא כן מי שזוכה בכח קירוב דעת וזה ברור טעם הראשון. הטעם השני שזה הקירוב דעת אין לנו יכולים להמור אותו עכשיו שכבר מת בעל הנכסיו ותו אינו שליט בהם. ואין לו עסק עמהם וכבר נכנסו ברשות אותו שיש לו זכות בגופם. הטעם הג' שאף אם היינו אומרים דעת הנותן בקירוב דעתו עם החי ולא נביט אל כל האמור. אכתי לא אפרק מחולשא. ובמעט שהיינו מעקשים המשפט יותר מדאי. כי אפשר לפעמים

וכס . המת היה לי קרוב דעת גדיל עם איש נכרי לעלמא שאינו לא ממעשרו ולא מבית
אביו וגם לא מאין מולתו . נכרי מאין רחוקה . והיו מוכרזים לתתם לו מקורת הימד גורל
קרוב דעת שהיה למת עם זה הנכרי היו רומיה מאי דהיה עיבדא בוצא התלמוד שאיש א' שמך
למתו אשר איתו נכסיו לטוביה כמדת ע"מ והיו שני טוביה א' רחוק ממעשרו הכל היה לו
קרוב דעת צמו כמלכות . ועיבדה חב' היה קרובו ולא ידעו למי מעשה . ונתנו דוניהו איתו זמן הנכס
לטוביה אהיבו ולא לקרובו . ועבד דביהם זכין שגד יסוד המתה הוא בניהו על קרוב דעת ולא
על קרוב הים והנפש כפאר כר . וזה נתן מתנת ע"מ . א"כ באופן מתנה היחוק האהיב קודם
לקרוב שאינו אהיב (כתיבות דפ"ה צ"ב) ודון המת רטויה כהכניס אל יסוד אשר עליה הוצתה
המתנה שהיא בקרוב דעת . ואם כן גם אם אל עובין המת שלח הניח ביום חרע היינו מביטים
לטתנם למי שהיה לו קרוב דעת יותר . פעמים רבות תלקה מדה דקין יותר מרו . שכל הריב היה
למת קרוב דעת עם אכס רחוקים לגמרו . וכל בני מעשרו ואשר גם יולדו חללו הם שיהיו נפאו
ואנו מוכרזים לתתם לאותו האהיב הנאמן אשר אהבז נפאו אהיבו כיון דהעבדת הנכסין תלויה
בקרוב דעת המת . וזה עול גמור וחמס שאין אחריו כמיהו שאלה שיש להם זכות גמור כנכסין
גופיהו שהיו סיבתם כמו אהי המת או מאופכים מאיז אשר היה סיבתם שהם היו המת בני אהיו וכן
ע"ד הדקדק שאנו הקרוב הן כל אה נטות אותם כעגמת נפש מעוררם ביהותם אורטביהו לצניעה והכל
אותו עם אשר לא ידעוהו ולא עמל בו . וכדו לביתם גם מעטן השלשו הוא יסרה התורה יסוד הנחלה
והירושה על זכות בנך הנכסין ולא על קרוב דעת המת מכל וכל ומי שיש לו חלק זכות באלו הנכסין
ושהוא סיבת מה להייתם הם יתרו חלקם . והמת דת על יסוד זה תתנהג הנחלה ונקדחה כשם מיוחד
לה לשמה "נחלה" "ירושה" וכאמור לעיל לא נפל דבר . וכיון שהנבט ליה בהכרח אם מת איש
כלא זרע אין אנו יכולים להעביר הנחלה לאהיו אם לא ער שנמלא איש איז לו זר זכות בנך הנכסין
ונמלאנו בו נדרשנו והוא אהי המת שהיא סיבה טובות וקנינית לנכסין והפילו שמת כעלה וירשו
לקברו ומתו כנחל בני התו וכאמור . ובהו יבחר לך הטוב מה שדקדק התורה כלשון הנחלה
הבלתי זרה (היא הנחלה הצולה אל האב ויורדת אל בניו והם אחיו המת) שדקדקה להמר "ונתתם
את נחלתו" וככתו אמרה "והעבדתם את נחלתו" כמלא דכירושא הבזה בלתי אבל הישר כמתנה
כב' לשנות לשון מתנה "ונתתם" ולשון נחלה "את נחלתו" אבל לני האמור ופה דקדקה . שבאמת
כשאו מביטים בזימדות המבשה אנו רואים שהיא מתנה גמורה שאנו ניתנים לאהיו המת נכסין
אשר אין להם רוח זכות בהם . כי אונס סיבה להם לא כעבד ולא כקנין . הכל כשאו מאקופים
הטוב אל הקרוב אשר מחייבו לתת להם נכסין חלו ולא לזולתם (והיינו מאוס שבאים מכאן אהיבם
שאהיבם ירש בך נכסין חלו מפני היותי סיבה להם ולקנינם) כי כערך נראה באמת שאנו טתנס
להם נחלה ולא מתנה . אבל ככתו אמר "והעבדתם" שאינו הלל העברה מוד לור אגם הוא
יש לה זכות עצמי בהם ולא שיק ככתו ונאית ודק המת לשון מתנה כזוס אופן (עיון בב"ד דק"ו)
ודקמ"ה והדרשה הדרש ואינו מעכבת לביאור אמיתי זה) וכל ואיראך יודעי שנתן הנחלה היא
דוקא להביט אל זכות הנכסין גופיהו למי שיהיבם יותר . ושמצולם לא נביט אל קרוב דעת
המת ולא אל קרוב הים והנפש יחדיו שום אופן . שהרי אתה רואה באהבהם כשהקב"ה כרט
במתנה כספק וכזהב והקב"ה יום יום היה מוסק אהתי וחכו עמו להוסק ולרטו . ע"ז נתעורר
אביהם ואמר להקב"ה ה' אלוקים' מה תתן לי ? ואנכי הולך עריוי וכן משך ביתי יורש אותי
ולשאל שישאל למת לא אמר והנה בני נחור ובני הרן יורשים אותי כולם כמת משפט הירושה
כי היו בני אחיו אבל האמת שקודם מ"ת כבנתן ירושה הנכסין מעולם לא הביטו אל קרוב
דעת המת או קרוב מעשרו ובה אהי כבו כי אם דוקא למי שטוגע לו זכות כנכסין גופיהו וזהם
היו סיבתם והיייתם . ואם היה לו ביום או זרעם מה טוב והם הראשונים לורש אותי . ואם לאו
היו יורשים אותי עברו ולידי בתי ומתנת כספו . והוא באמת משפט השכל האמיתי כי הוי כז איש
אשר לא עמל בהם ולא גרלם איננה ויקח הכל מתוקן לשעורה בלתי שום נגיעה . והכל כשכל

שלא עם כעל הנכסים כמעט זמן מה ואו (ר"ל העבדים והדומה להם) שטרחוו ויגעו כל ימי חייהם להרכות הקנינים האלו ככל כחם ואלו רקנים מכל וכל. וסוף סוף גם הם בני אדם בני איש ולמה כל כך העול הגדול הזה? וע"ז אהרן רמז קידם מ"ת ש ע"ז שלא הניח זרע. עבדיו וכני ביתו שהם נטפלי בקנין הנכסים וכל זמניהם הם היו במקום כנוס הם ירדו ולא אחזו וכני משפחתו (אם לא היו כזאת) כשם אופן והטעם כי בערך נכסי העבדון הזה בלי בעלים הם ר"ל אחי המת זרים גמורים ובאמור ולזה שפיר החליטו אברהם. והנה בן ביתו יורש אותו. ומי זוטרי לן הרב ר' שולא מפי הקב"ה בהבטוחו לאברהם לא יורש זה כי אם אחר ולא ממעיק הוא יורשך. דנשמתם כל און ירושה בעבד אברהם כאשר נשמתם בכני חמורו? אם לא דב' אותם הימים קודם מתנת הארץ כך היה הרין נתן הירושה באיש עריו לעבדו וילדו ביתו ויתר מבני האחים. והייתו ודאו ממשפט השכל ובאמור. הלא שלאחר מ"ת שרנה הקב"ה שישראל ינחלו את הארץ אשר נתן להם לאברהם והיו לבע אחר ולעולם האחר וכל קנינה ורכושה לזרע אברהם כי היא מתנה אלהית. ע"ז נקדשה ההלכה שכני משפחת המת ירשו אותו ולא עבדיו וילדיו וכני ביתו ולא תהיה הארץ וכל הרכושה החולה לאנשים זרים ונכרים שאינם זרע אברהם עבדו. וכדי שלא לזוז מאותו משפט הישר אשר יסודתו על הדני השכל הושפת והוא שהירושה והנחלה יהיו למי שיש לו זכות בנוק הנכס והוא ג"כ סיבתם לזה תעבור הנחלה לאבי המת בקברו שהוא באמת סיבה לבעל הנכסים וממילא לנכסו. וממנו יעברו לכניו שהם ההיס למת או בני זרעם עד עולם. שע"ז אופן זה לא תמנה מרת הרין טענה לטעון בעד העבדים והשכורים אשר טרחו ויגעו כל ימי חייהם שאמרו להם אחי המת חילו לך הוה חביו לך היה אדונכם בעולם. וא"כ מאין לכם כל הכבוד? ואני באים מכה חביו שכן הנחלה ממשתת ויורדת ותפקוט הארץ. ובהמלאה זאת לומר אביו יורש בקבר (שר"ל שהוא סיבה לנכסו. ואלו ולזרעו יסובו) עשקה והללוהה התורה הלהית ועלה כודה תרתי לטיבותא. האחד שלא היתה נחלה ישראל החולה לאנשים זרים וזאת שנית שעב"פ לא זזה ממשפט השכל וניתנה הנחלה למי שהוא סיבת הנכס וקנינס. ודוק היטב.

וכי ישאלך כי"ך לאמר. אחי שהראית לנו בבחך זה כי נכסי האב המת בלא זרע אין להם דרך לעבור אל אחיו החי או לא בהעלותו אל סיבתם והוא אביהם. הלא"ה הם נכרים גמורים לגבי אלו הנכסים כאשר הרחבת דיבורך עד עתה. א"כ מה חסר המקרה אם היה אומר ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאביו. ואם אין לו אב ונתתם את נחלתו לאחיו והיה הדבר מובאר באר היטב מכלי שום מבוכה ויסתמו פי המקטרגים בזה. יריר חשקי! לא האשים אותך על טענה זאת שאחז טוען לפני היום הזה. כי יודעתו כי חסרון התמדתך בלימוד ספרי היהודים גרם לך זה. ומפני כן אודיעך ירדו! כי מנהג תורת משה וכל ספרי ישראל הנגזרים אחריה. הוא. כי מעולם השמיטו עממם מלהזכיר דבר מגונה או דבר קללה. כי הם לזרך גדול אשר ח"ל בלתו. כמו שתאמר. ואת הבהמה אשר איננה טהורה (ויקרא) עקם הכתוב כמה דברים והאריך בלשונו כדי ללמדנו דרך ארץ להשתדל שלא להטיל דבר מגונה מפיט אס לא להכרח גדול והרכה כזה ואין לו להאריך שלא לנאת מכוונת המאמר אל רבוי מרות ומנהגו היות (עיון מורה נבוכים ח"ג פ"ח) וגם השמטתם מלהזכיר דבר קללה הוא ג"כ ידוע ומזרסם שלעולם השתדלה לדבר כמו שתולה קללתו באחרים "עלה מן הארץ" (שמות א') וכן אמרו אל ופתח אדם שוי לשון (כתובות דף ח' ע"ב) וכן מדקדקים שלא לספר להביו העומר לפניו דיבור או פסוק קללה לטוב כי אם כמדבר על שלישי (עיון שבעות דל"ג ע"א) ומזה תדע שג"כ התורה לא ראתה לומר ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאביו כי דרך ברכה ידבר ולא בכרחים (עיון הרמב"ן עה"ת) וענין זה (ר"ל להשתמט מלהזכיר ענין קללה) כ"כ הוטבע באומה ובספריה. עד אס במקרה ימלא באווה מקום הפך הכלל הזה מתעוררים עליו ומבקשים תשובות נכוחות. ואמיתות דבר זה יתברר לך מענין שאטו בו ממש. דע שהמשנה בסידורה סדר נחלות אמרה בזה הלשון. ואלו נחולין ומנחולין האב את הכנס. והבנים את האב. ותבך חכמי הגמרא נתעוררו ע"ז והקשו מאי שאנ רישא דקתני האב את הכנס ליתני הכנס את האב דאתחילי כפורענותא לא מתחילין פרש"ס מאי שאנ דתנא כרישא האב נחל את הבן נמלא שמת הבן בלא בנים בחיי

האב ולזה וורשו . וזה קללה היא . כשהארס מת בלא בנים . וגם כשהאב רואה מותו בטר . והיה לו לתנה דמתניתין לפתוח הבן נחל את האב שזה ברכה שומת האב ויזכרונו בטר . כמו שמצאנו ביעקב שברכו הקב"ה לאמר "ויוסף ויגיד על עינוך" (בראשית מ"ז) הנטווחו שיקברו בטר עב"ד ובגמ' מלאו תשובה ע"ז כו עווי"ט (ב"ב דף"ח ע"א) . עינוך הרואה בעיניו זה גופו . אך מלמעשה הרבה להזכיר שהבן ימות בלא זרע וקודם לביו . כ"ט התורה האלוקות שלמקיימו מצותיה הבטוחה להם חורך ימים ביומנה כי ודאי משתמטת להעביר שהאב חיורואה במיתה הבן ובהבחת זרעו . וע"ז לא אמר ונתתם את נחלתו לבניו . ואם לאזמעינון שה"ז יורש את בטר . באהין לו זרע זה אינו לריק קרא כי הוא . מוכן בסדר נחלות שמבטת אל מי שהיה סיבת הנכסים וכיון שהגבטו לטעם זה כשמה הבן בלא זרע לביו היא הראשון בזכות זה וכאמור לעיל .

ועוד

אעיקרה הין דרך הגויני בשם אופן לימור ואם הין לו בת ונתתם את נחלתו לבניו . והוא שדרך מחבר דת ומכ"ט תורת משה מצולס לא הביט לחקוק דתות אל דברים ומאורעוים הכלתי נמלתיים ולחזורים ולהקפס ולבררס למען רעת אדם יארעו באופן רחוק מה יבשה ישראל בשעה שיאדע כי בזה יאריך הקדר ויכלה הזמן . ואם יארע על גר רחוק . הלא לאלהים פתרונום ופדמו הרור ידמו מילתא למילתא עפ"י הקצו הכל ודרכו ההוראה . וזה דבר ידוע לכל . וגם אם כהולי להיותה לדרך תנתן דת מבוררת על היות מאורע רחוק עב"ט ה"א מן הנמנע שיפסקו דין אוחו מאורע במאורע רחוק ממנו ואחר זה כמעט לא יטויר ולא יאוער . כי אחר שנתן התורה הביט אל דבר הכלתי נמלתי הרבה . והיוט שומות היום בהבחת זרעו (לפי אמות הדורות היו נשאוס כמה נאוס ופלגאוס א"כ הוה קרוב למנע שומות הוה עירורי כי אם בהיותו סרוס או במנעה גדולה שלא האזיר לו שורט וענף) באומרו ואם הין לו בן . ואם הין לו בת (שהוה הבחת זרע) הין יאוער שיאמר ונתתם את נחלתו לבניו כהולי הטבע פשוט מאויב שיהיה לביו קיום הרבה ויתר קרוב שומל אום המת בלא אב ממה שומל אום שומות בלא זרע ואביו קיים . והין זה דרך הגויני בשם אופן כ"ט למחוקק הגדול והוא ברור .

ובמאמר

עלית כל האזור ומדובר . הנה התבדר לעין כל חוזה פשטו המקראות הללו ושאלו להם פשט אחר בשם אופן . והיוט דהם מת אום ישראל . וירשום אותו זרעו מגד הזברים עד סוף כל הדורות . וזה כ"כ הוה פשטו במקבלי התורה . עד שלא הולך נותנה ברוך הוה לבארו . והוא אומרו "איש כי ימות וכן הין לו" נמלתי דהם הוה לו בן לא לריק קרא דודאי יורשו הוה זרעו עד סב"ט ולא ב"א להזמיעו כי אם משפט הירושא בשלא ימלתי למת זרע זכרים . אם חוור לביו המת ומכחו לבניו שהם אחי המת . או ירשוהו זרע בת המת שהוה זרע הנקבות . ולזה הודיע הכתוב דירשו זרע נקבות וקוה אומרו "והעברתם את נחלתו לבתו" והוכרת הכתוב לבארו מפני מתנת הארץ כי הוה לאו הכי לא היוטו לריבוס לבוארו זה כי הוה הדבר פשוט כהומנה כי הבת וזרעה וירשום כל נכסו המת . כמו שלא הולך לבארו מגד הזברים . ומן הוהה ספיקא שירשו אחיו ולא בתו וזרעה שהם חלק מגופו והם מסוכבים ממנו וזו להם חלק וזוהת כנוף הנכסוס ? וכללו הוה כן הוה נהוג . באומנה מומנו עולם ומזגוס קדמוניות . ונצ"ד מלא אמרו רחל ולזה "הגור לנו חלק ונחלה בבית אביו" . נמלתי דבשכול דכבר הוה ללגן זרע זכרים לא הוה מקוות הירושא . הוה לאו הכי הוה יורשתי והוה אומרו הגור לנו והוה ברור (עיון רט"ו) . ומה שהולך הכתוב להזמיע ירושת הבת וזרעה בפירוש . שמה ועצה הטועה לימור דכמו שנתחדשה ההלכה שירשו זרע אביו המת אפילו אהין להם חלק וזוהת בנכסוס כהמלכה הטועס דאביו וירש כצבר ומנחיל לבניו אמרו והם אחי המת (מה שלא הוהנה בן מקודם לבן . כי במקומם . הוורשום הוה עבדו המת וילדו כוהו מטעם דוש להם זכוח כנוף הנכסוס והם הוה סיבת הוויחס ע"י ערחס ומשאים ולא אחיו וזרעם אשר לא עררו כחס כל עיקר ועם כ"ז נתחדשה ההלכה . שירשו אחי המת בבית אביו כדו שתאמר הארץ נחלה לזרע אברהם וכאמור לעיל) כן כמו מזה ויקבו שלא ירשו הבנות וזרעם כדו . שלא תעבור נחלה ממטה למטה ומקרא מלא דבר הכתוב איש כנחלת אבותיו ודכין ולזה הולך טתן הוהה לבארו להדיא ולעולם הבטת קודמתו וכמו שהוה

(*) עיון לענין כסוף שארית הנחלה ומלא מעדנים לנפשוך כפרט זה

מקודם הדת נהויה. וכדו שלא תעבור נחלה ממטה למטה. היסוד בתקנתה שינשאו למשפחות אבותיו וכוה נתקן הכל שלא נעקרה נחלה מנחיהו זרע שיש לו זכות גמור. בנוף הנכסום מלך עלמס וסוף כל סוף לא הועברה נחלה ממטה למטה. היה נמלא דנקלת הבת אינה מיוחדת ממ"ת כשום אופן אלא נתחוקה גם אם בכה לה שבר ממנת הארץ והוא כבוד. והחלכה המיוחדת במ"ת היא. "ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו" ר"ל אם אין לו גם זרע נקבות. תחזור הירושה לאביו המת אפילו מפני שיש לו חלק וזכות בנכסים שהוא ג"כ סיבה להווייתם. ובכח זכות זה יעברו לבניו גם אחי המת וזהו אומרו ונתתם את נחלתו לאחיו (שנכלל ג"כ זרעם כמנהג הכרוב) שורשים מבח אביו (ובכח כתבנו שהו ממטעם קללה ואו מטעם ההגיון לא היה אפשר לומר ונתתם את נחלתו לאביו ולא נטרות אדם אדם להחזיר הדברים) כי באמת מכחו הם ב"ח. ה' לאו הכי אף תעבור הנחלה מאח לאחיו כל שאינן סיבה לנכסים הללו ואין להם חלק וזכות בהווייתם. וממילא נשמע כי אם אין אחים ר"ל זרע זכרים יירשו אחיותיו וזרעם זרע נקבות. למאווה כח יבואו הנכסים לאחי אביהם אם לא מבח אביהם. וא"כ מאחר דכבר נשמע זרע נקבות עומדים במקום שאין זרע זכרים ה"כ לא אלטרוד קרא לומר ואם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לאחיותיו. כי מי יספק על זה? והלא כך היה המנהג מימי עולם ומשנים קדמונות שבמקום שליבא זרע זכרים עומדים בירושה זרע נקבות. ולא חורה ונשנית הלכה זו בקינו להנתן דת שחירא זרע נקבות אלא מפני שכן שנתחדש בתקנת הארץ וכיון שזה כבר נתקן ובאמור ובשאר זכות זרע נקבות במקומו כמאז ובמקום באומרו "ואעברה את נחלתו לבניו" ק"כ ממילא כל מקום דשייך ורשה לזרע זכרים וליבא. כדאז ירשו זרע נקבות. וראו וראו חלה הוא. והפילו דת מיוחדת מפרטיו חלה הוא חן מטעמה לבאר עור ולומר "ואם אין אחים ונתתם את נחלתו לאחיותיו" ואם עד כה תרחיב הדבור או ימלא פינו שייך לאמר כי היא — ר"ל התחוקק — ממדוררי מולי ומסמרטוטו כלמי. או כי רצה להפאר עלמנו בעיני נאום וגמנו הארץ לחבר קובץ גדול מתחיו ומשפטיו וסוף כל סוף אינם אלא כפל הענין במולדת אבות או בנופים מחולקים כ"ש במתחוקק הגדול הדינה בשמוס עליותיו אשר כל דבריו ורמזיו מולי דמוצני בדיכרי טונה. ואחרי היות כן באמר אחיו ואם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לאחי אביו ר"ל אביו המת אין לו לא זרע זכרים ולא זרע נקבות. כי אותה שעה נתקן הירושה לאחי אביו ולזרעם זרע זכרים או זרע נקבות ע"ד האמור בכל הפרשה ואף תעבור הירושה לאחי אביו ולזרעם אם לא שתצלה הירושה אל זקן המת בקבר שיש לו זכות בנוף הנכסום והיוט שאביו המת יורש בקבר אותו זכות עלמי שיש לו בנכסו בנו וכברו שהיא סיבתם. ובכח זה עלמו מורישם למסיבכים אחרים ממנו והם זרעו אחריו שהם אחי אביו המת וזהו משפט ושר ואמיתו שלעולם הנחלה מבטת אל היותר קרוב שאבותיו היו סיבה סמוכה לנכסים הללו. וכיון שדברים הללו. הם מפרשים ומבוררים בשפטו המקראות אף אפשר. בעולם שיש מי שטועה טעות גדולה כזאת לומר שאם אביו המת הניח זרע נקבות שעם כ"ו ירשוהו אחיו או זרעם ולא זרעו עם שהוא זרע נקבות? השמים! לא נקבל דבר זה.

מדינה להכרחה! מאווה דרך תעבור הנחלה לאחי אביו המת ולזרעם אם לא שחלה גריכום אנו לזיור ברענתו בע"כ שאביו המת יורש בקבר ומאוחיו דרך נעבור אם הימין וימימין ואם השמאל וכשמאל. ר"ל אם לעלות עור משם עליה אחרת או לורד משם אם נמלא דרך לורד כי ה' לאו הכי נגשזה כעור באפילה למנוח שלשלת החוס בידנו, וכיון שהגענו ועלינו לשביל זה שהוא אביו המת מתחיו טעמו נגזר שירשו זרעו מלך הנקבות ולא שירשו אחיו דחונס כחוס מכחו אלא מבח אביו הטעם ה'. שטובע הירושה לירד ולא לעלות, שכבר ביהרנו פעמים רבות שמה שאנו אומרים לעלות בירושה אל הקבר הינו אלא כדי למנוח דרך לירד שאין המתים יורשים את החיים כי שם הם חפשים מההון המולוד היגון, וכיון שכבר עלינו אל אביו המת, ובהיותנו מעיינים כזרעו אנו מולאים דרך לירד בראותנו השביל לפנינו והוא זרע נקבות שורשים במקום שאין זרע זכרים. הו מי החיר לנו להניח השביל הזה ולעלות עור אל אביו שהוא זקן

אמת

המת? הלא לא הותר לו לעלות אלא דוקא למטא דרך לירד וכבר עליו אל אבי המת ומלאו דק
בטעה לפניו והוא זרע נקבות. הו' מי הו' זה המרצה אותנו לדרוש אל המתים עור? זה לא חשב
אטם הטעם הב'. דיסוד הירושא הוא למי שהיא סיבה וקנין הנכסים שהוא יסוד לדיר וחוק אשר
שרש נחלתו נשען עליו כלאר הוריתוך זה כמה פגמים. וא"כ כשתשיב זרע אחת המת דמכה אבי
קא אחיה — שהוא אבי המת — שהוא יז לו זכות כנכסים — שהוא היה סיבה להיות בנו וכל קנינו
בעולם — כדאי הגמור תנזור ותאמר הוא זרעה קודמון כנכסי אחיה באלף ודות מאחי אביה
ומורעו שלא היו סיבה ולא באו מכאן סיבה קרובה לנכסים הללו כצום אופן כי אה באים ככה אחיהם
אבי המת. וזה ה"ל אחיהם אבי המת כבר יז לו זרע נקבות שרינס לורשו במקום שאין זרע זכרים
ואחי אבי המת (אחרי היות הזרע הזה חי וקיים) הם זכרים גמורים. וכן ע"ה הדרך אתה צולה למעלה
מבן לאב עד אבהתם אבינו. ויורד למטה מאברהם עד כלב מבאי הארץ ועד סכ"ה. והדרך דרך
אחד ממז וממת גופיה הרחובה התורה אופן הירושא זרע זכרים קודם זרע נקבות. והח"כ בעלות
הירושא למעלה בהכרתת זרע המת כדי לירד למטה פני מה שהיא טבע הירושא. הוא ממז על
אופן שהרחיבה התורה כמת גופיה בלי צום הפרש שכבר הויב המחוקק המראה לפנינו כמת גופיה
מי הוא הטחל בזרע המת. ושם הראה לנו מי עומדים במקום זרעו ובהכרח הוא בכל אופניו. ולא
רוכלא הוא. וב"כ למחוקק הגדול יז עם חכמים ופקחים יודעי משפטו השאן והמתחת הדברים
וקדורם ידבר. והם יהיו הדיונים הצופטים ולא עם בויערי המדינות ודלת העם והוא כדור מאד.
והנהגותיהם שהציעו את כל האמור לפנינו מעיונים אמיתיים הנחמדים מזהב ורב פנינים. האשכנזי
ואגורה לכס את אשר עברתי הן בעודי הן את הדין הפיחא דרומי יע"ז (מטורפלין
גדולה להמלך ארונטו אפיפור יר"ה) דין הוכח לפני מאתקונא עיר קנה גבול מלכותנו האדירה
הזאת. ומעשה שהיה כך היה. איש יהודי ושמו יעקב בן שמעל בן יסחק באל קו נלב"ע ולא הניח אחריו לא
זרע זכרים ולא זרע נקבות כצום אופן שבגולש. וכל עובדי כור שלוש (זה עשיתי להמלוא הדברים
בפה השליש ולא שיש שלוש) וע"ז נקראתי הדין האשראלי מהשליש להורות לי הדרך ילך פה
כדי להנחיל לותר קרובי המת עפ"י תורת משה. וכאמנו לעלמי בראיתו דבר זה מפורש בכתובים
עד שאין הדין לרדק לחפש הרבה בתלמוד ובספרי הפוסקים שניתו ואמרתו אל השליש באמר
אליו. מה טוב ומה נעים אם תשאל את פי חכמי ופאחי הדור מדינו המדינה ואם אינם מאומתת
וען וכיען גם המתה כדאיפס גדולים בתורה שבכתב ויורדים לעומק דבייה וא"כ המתה יורד
כדת מה לעשות בירושא זאת. והשליש האמן שמע לעפתי לשאל את דיוני המדינה להורות לי
עפ"י תורת משה והם בעצמם נעשו כדבר וענו ואמרו לו דע לך כי לפי תורת משה לרדק
אתה לעלות בירושא יעקב גהליקו כ"ע כיון שאין דרך לירד כימת ערורי כ"מ. ויגן השליש
ויאמר לחכמים למי מחייב שכלכס הושר לעלות? אם אל זקן יעקב המת שהוא יסחק גהליקו אי
אל אביו שמואל? ויאמרו לו חכמי ודאי אל שמואל אביו כלי ספק שכן השכל מחייב. והשליש
הנאמן פי מלכס שמר ועלה והירושא כדור אל שמואל אבי יעקב המת. ובעלותו עס. אשתומם
כשעה חרף. כי עס נגלו אליו שני שגליון ה' זרע שמואל והוא זרע נקבות (כמו שזכר עור)
והשכל הב'. אחי שמואל והם מהללאל ו' יסחק גהליקו ועור אחוס אחרים הכל כלס מתו.
ומהם הניחו בנים והם יהויקים ויעקב חיים. והשליש עמר כי לא יודע איזה דרך יסכון אור
להנחיל הירושא כפי תורת משה. והן עורטו מתחלה ומתבודד כספק זה שגולר לו קול שופר
שמעת נפשו תרועה מלחמה לעוק יעקבי לאמר לי. מה לך משתאה מחרים כמתספק כדבר
אם לזרע שמואל גהליקו הירושא או לאחיו ולורעם? זכור ואל תשכח שאמרנו לך. לעלות בירושא
אל שמואל גהליקו אבי יעקב המת ולא אל יסחק זקן המת. וכוונתנו כדי שתחפש בזרע שמואל
אם תמנא לו זרע תנחיל להם כל נכסי יעקב בנו כי להם משפט הירושא. הלא זרעת כי מטבע
הירושא לירד ולא לעלות? ואם משאת שמואל גהליקו מלאת דרך לירד לך רר מהר. ומה אתה מתאמהמה?
הש מתספק כדבר הזה? והשליש העני בעניו בשפה רפה וכספר ראש השיב להם אל נא ארוננו!

אל תשת עליו חטאת. כיון ליטעם מספיק ברב. וע"כ אחתיו להנחיל לזרע שמואל גלילי וכן
 לה' מנחתו לשמואל הנ"ל כנס זכרים כזם חופן כי הם זרע בת ה' ושמה רוב ונה אחת המנת יעקב
 ומתה בחיו יעקב אחיה הכל הנחה בת ושמה שמה. וגם זאת משה ב זיו יעקב דודה. הכל הנחה
 שתי בנות נאחזת שם ה' מהטילרו ושם הכ' ריוסוף ומעשה השלטי ה לוח שמה גם רוקנף בחיו
 יעקב רוד אמה. הכל ברוך ה' הנחה זרע והם קטנים. וכיון שראיתי רחוק הרורות שבין זרע בת
 שמואל. ובין קרוב בני החיו זהה היתה לי כי נכנסו לבת הספה. ולדעתו היה ספק שיש ברכ
 זרעו לעמוד עליו ולבחרו ע"פ עיונים ודמיונות נאותים. והכלים העני עוררו עומד להתחת
 החננלותו. ושמעו חמרו קול רעש גדול. וקול המון רכה ויבהלתו. זה שופך כ"ש חמתו. והוא עשן
 עליו בקול מר. וזה תלונן עליו בכל מיני שחוק והיחול. וירמסו העסלות השלש בשער עד כי
 לא נותרה נשמה באפו. והיה העני וכוהב. לה ידע מה פשעו ומה חטאתו כי דלקו חמרו כל
 ההמון הגדול הזה. ובצד רעיונים הלו עולים ויורדים בו. והנה חוש מגדולי דיוני המדונה זך
 הרעיון ונקי השכל הק"ר. וכמתק לשוני דבר את השלש משפט. וכה דבר הלוי חוש ונה ענה.
 קרב אחת השלש! ושמע. ההזנה ויכחו עמך! והבן והל תהמר בדיו מתוס ויורשו
 וגלעג ואין מכלום. ותהמר זך לקחי. הלא היתה התגלות ב זנו לא כביר להמר שלה נסתפקת
 ותתבלת הלא מטעם שלה מנחת ל בייעק. המת (היא שמהלג ליקו) כנים. שרצה מדברך
 שחם היות מוטה לו כנס. לא היות מסתפק הם לבני שמואל גלילי. הם לבני החיו. ותשב נפש
 השלש אל קרבו. ויען ויזמר כן הדוני. זה המת ויטוב לא הוכל להתעלם.

ויוסף החכם המוכח הטלרי. ויען אל השלש. השתלק והדועני עוד אחת ולא חשנה.
 ויזמר השלש של כי אומצ עבדך. הנני הדוני. וישלחו היום. והם לא היות מוטה לשמואל
 גלילי הכי יעקב המת עוד כן חיו כי הם מת הכל הטע זרעו בחיים על בלזם ועל רכעים.
 רטוני לומר שכבר מתו כנו ובני כנו קודם מיתת יעקב גלילי. הכל תמנף להם ר ל לכבוד
 שמואל גלילי בני כנו זרע מכל מקום ההיות מנחיל להם ירושת יעקב גלילי. או היות מנחיל
 ליהוקים ויעקב חיים גלילי בני מהלל לחיו שמואל גלילי ויתחזק השלש ויען כי הדוני!
 והחכם והדיון דלתתן לבן המך לזרע בער לא ידע וכסיל לא יען את זאת. כי ודאי לזרע
 כן שמואל גלילי (הם היה לו היותו מנחיל הפילו עד סכ' הומני לא ידע כי פירוש "וכן הין לו"
 הכתוב בספר תורה משה ר"ל זרע לכמה דורות הן לזו הכי מה העשה כיום שדובר לפני
 פירוש וכו' רכתיב כה בזה הלשון גופיה "וכן הין לו" הים הוכל לפרש כן ולז זרע" אל הדוני
 המביתך כי עד הלה לא הרעה לא הדוני! לא. בזהה ענה החכם הדיון המתוכח מלך פי
 שחוק. עד כמעט קולו לרחוק.

ויהי ביהרר השלש ויזמר. מה זה הדוני? מה זה הדיון המפנהר. והן לא השחוק
 והנה הין הונך אומצות מה ש תה מילוף מפך. והלא היתה המרת שפ רוב וכן
 הין לו ר"ל הכרתת הרע. ולמה לא תפרש וז' הין לו בת דסמך ליה על הכרתת זרע נקבות?
 וכל שז זרע נקבות עד סכ"ה ועמדו במקום בת שמואל גלילי כמו שעומדים זרע זכרים
 במקום כן הם היה לו כן! ומתכשתו הלו מ"לו ועוד. ממקום שבתת חס ריוסוף ורעה
 זרע זרעה ל"ן קן לא היו פטריוס לזאת שמואל גלילי מן השלשה ומן הזכר כמו זרע זכרים. הן
 והין כן הין בלי ספק וה"כ לתה לפעור זאת שמואל גלילי מן השלשה ומן הזכר זרע ריוסוף לכמה דורות
 נקראים זרע. ול במיד כמקדמו לזרעו היכנס נקראים זרע? זה עקצות ובידות שחן חמרו כמותר.
 שמש כה ה לז הנ"מן! הכני ואחתי היום לזחר פניך ולהעיס רעתך להתוכח עמך פה
 אל פה לזע! לט כיו שוכנסו דברי כהונך ותודה על הימת. והם מעט חוספה מכל כה כיו
 שזר לך קר נחלת דת משה ויהודית חקוק בזכרון כל הימים.

צ"ד כרעתך הנחר הוטה מעדן להקות את הין ומ"ס יפרד והיה לרבעה ראשום. והנחר
 פישן (קר מר' ראשום) גאו מומנו עד שנחלק לשני ראשום. הכל תן כרעתך בכל הלי
 הראשום

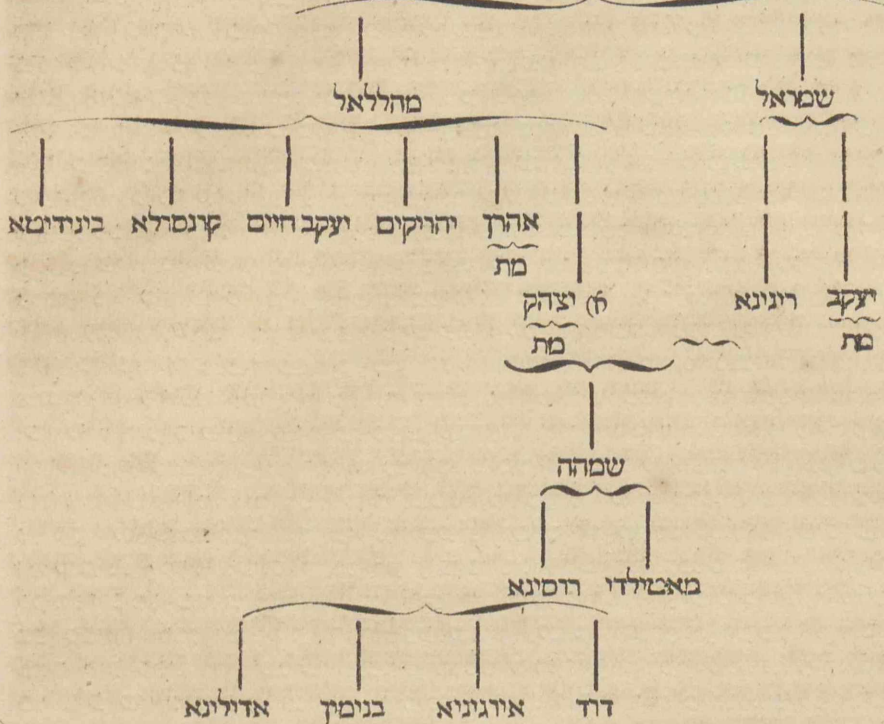
הראשון שופכים לעמקים גדולים ובין הרים גדולים יהלכון . וכבר יודעת כי מטבע הנהרות להיות פורטים גדר לעצות להם דרך לשפוך אל מקום נמוך לפנייהם ולא לאחריהם . כי ממקום גבוה יבואו ואל עמקים ישפכו . והפילו אם נולד היות עכו"ב כי נסתם להם שכול א' יבקשו להם שכול ב' הקרוב לו . ולעולם אינם חוזרים לאחריהם כי הוא מקום גבוה בטבע . ולא ללדון מטעם ההרים הגבוהים אשר תמיד יסוככו למקטור ולמחסה לכל ופרטו מימיהם חנה ואנה . ואם בלבך עוד כי הנה עובדה כי חד משני ראשי נהר פישון (אשר כבר אמרנו דחלקק לשנים) מלא במקום שפוכתו כותל מפסיק גבוה מעד ללד . הן ודאי לא תוכל להכחיש את המושכלות הראשונות . כי הראש הזה מעט מעט יחזור לאחוריו עד הגיעו אל הארץ הוא פישון ובהגיעו שם ישפוך אל הראש הראשון והראש השני יתרכ ויבש . וזה דבר שאין בו ספק ואם מעשה הפלוגי הללו . שגם הראש הראשון הוא פישון לא מלא דרך לשפוך כי גם לו הפסיק הר גבוה ותלול בהכרח גם הוא יחזור לאחוריו אל הנהר הגדול הוולא מעדן . ובהגיעו שם ישפכו מימיו ויתחלקו אל שלשת הראשונים גיחון חרקל ופרת . וגם זה דבר שאין לו ספק . כן הדבר הזה .

יחלק גאליקו הוא הנהר הוולא מעדן וחלקק לר' ראשון . ראש א' שמואל גאליקו כנו . ועוד שלשה ראשונים והם מהללאל גאליקו אביו והויקיס ויעקב חוים . ועוד שני ראשונים שכבר מתו והראש הראשון פישון הוא שמואל גאליקו נחלק לב' ראשונים . הא' יעקב גאליקו הנ'לבע . והראש השני ריגנא . מת יעקב גאליקו בלא שום זרע וכמרח ויבש אין לו שום דרך לנטות הירושה ללדנים כי גבהו ההרים ר"ל שאין מטבע הירושה לילך כי אם אל המקום נמוך . ר"ל מזרע המת ולמטה . או שתחזור לאחוריה אל שמואל גאליקו הוא פישון וא"כ בהגיע הירושה אל שמואל אביו ישפוך לארץ ר"ל למטה אל הראש השני הוא ריגנא בת שמואל שהיא באמת כחל שוטף כל מימיו פישון (הוא שמואל) ומשם יסעו המים ויגיעו אל שמחה בתה . ומשמחה בתה יתחלק הנהר הזה לשני ראשונים חוים אל כחל מאטולרי וחמים אל כחל רוסנא שהם בניה . שחל רוסנא הוא כחל חו ומלא . ועושה לו דרך ואין ממחין בידו כי לא הפסיק לו שום הפסק שהיו יש לת זרע ממנה ולמטה . ואם ח"ו לא היתה ריגנא . או שהיתה והופסק ממנה או משמחה בתה בו בפרק נהר פישון הוא שמואל היה חוזר לאחוריו אל הנהר הגדול הוולא מעדן . כי משם מקור מימיו יהלכו . ואם כל שני ראשיו יבשו הם יעקב וריגנא בהכרח יחזיר כל מימיו וירושחו אל יחלק אביו הוא הנהר הגדול . ובהגיעו שם ישפך אל שלשה ראשונים גיחון חרקל ופרת . והם מהללאל ואחיו . ומשם יפרדו אל הנחלים הוולא חוים . והם יעקב חוים ויהויקיס . ובן אחי מהללאל שמתו בלי זרע קרה להם זה וכמוכן . אבל עכשיו כי שמואל גאליקו הוא פישון יש לו מלא מים אשר לא יבשו מימיו והם זרע ריגנא בתו למנה יחזור לאחוריו אל יחלק אביו הוא הנהר הגדול ? הן ודאי הוא שלא כדרך טבע . וא"ל לניירו בשום אופן .

ידידי השליש ! בעבור הראותך את כחי כי אין רטובי לנחל אותך כחך גדול וביד חזקה כי כונתני דוקא שהיה הענין לפניך מבואר באר הטוב אשר לא יאחר לך רוח ספק . זאת הצעה לנייר שלשלת היחס ולחרוט אותו כעט כדול ועופרת וכמחוגה אחתהרו למען יעמוד וימס

וזה תוארו

הנהר הגדול יצחק גאליקו

ועתה נכבדנו השליש. לך לקץ הענין. ותנוח מעבכך ורנך. והשלם פקדון לבעליו. ובחכמתך וישרותך. חלק נכסי יעקב גאליקו לשני חלקים ממנו. חלק למאטילדי. וחלק לדוד רויסינא. ושכרך כפול מן השמוס ויהי כשמוע השליש את כל דברי החכם דיון המדינה. אשר ברוח שפתיו נתן נשמה לעם עליה. השתחוה אליו הפיס ארעה. וואמר לו אמנא חן בעיניך. כי בויפי חכמתך וטוב משליך וקולות לורידך. נתת לפתאום ערמה. דעת ומזומנה. והודעתני וישר דברי אמת. נכון לבך בטוח אהובי! כי לא הפול דבר מכל דבריק ארעה. וכאשר גזרת כן אעשה. ויקס השליש וילך לדרכו. והחכם המתוכבש שב למקומו.

אמר המחבר ודעתו כי הארכתו וותר מדאו. ובפרט בהמלאה זאת אשר בריתו מלכו לשום דברו בפיו חד מחכמהם כי הם דברים טפלוס מבלו מלח. וכלי המלאה הזאת היה הדבר טובן מאליו. אבל כונתו בזה הוא גלויה ומפורסמת כי רטוני להעיר להקורא ויהי מאזה עס שהיה. כי האוס השרהלי בקדר נחלת אונו לריך דיון מבני עמו. כדי שוולא דינו לאורה כי די באמר לחכמו ודיוני המדינה עברי אנכי! דנוני ע"פ תורת משה בקדר נחלות כי זאת חובתי ופרו דתי. ואין לי דרך לנטות ימין ושמאל. והמה יוכלו לדון אותו ע"פ תורת משה. כי יכונו אל

(א) דע לך שינתק בן מהללאל היה בעל רינינא בת שמאל אחות יעקב. ויצחק רינינא הולידו. שמחה אס הננות — מטילדי ורוסינא. — נמלא שאלו הננות יורשות כל נכסי שמאל ושליש מככסי מהללאל אחיו ואין לנו עסק עמה בזה כי כבר היה מה שהיה בירושת יצחק אביהן.

האמת בפשטו המקראות. מבלי ידיעת התלמיד ופרא"ו ורכבו. והדן אותי לכך זכותה' ודינהו לכך זכות. ומעתה חודש למצוין כי היה בדעתו לקיים נדו אשר נדרתו עלה להחריק כבואור הסעיף הזה ע"ד, כי ב' מת כבר התברר כל רכיבי משפטו המקראות. וה"כ מה לנו לשפוט החיים ולשוט בים התלמוד ובאור גליו? ודו והותר כמה שקוימנו רעת היב הגדול מההרכ"ו ז"ל ללזיב למבאר הנכבד מבלי התמזז בקבלת הפ"ל כמל"ה ימ"א. והוא עלמנו רעת חדונו שלמה "ענה כסל כאלתו" ומה שביהרהרו רז"ל אימרת כן בד"ת. והחרב כן כבר יצאתי ו"ח: וע"ד מל"ח בפ"מ ומה הוא (*). אשר כנפצי בא' ועמד לפני כמנהגו הטוב. לקיד על דלתתי ויס ויס לשמיע מפני חרודי תורה וחודשי סופרים. והני בת מ' קר תו לשנו את כל הכתיב מרוש הע"ף ועל הנה. והוא עושה אונז כמפרכת באהבה רבה. ויהיכר בר הנענו לק"ף המזל ההמ"ר למעלה בוגמ"ר הדברים הממרים. שחול של האל"מ"ר האם תמי' הדברים חדוני? האם ע"ד כ"ן הנוע פסק דין הנחלה הזאת? והני בתים לבני השכתי לו. כן: ע"ד כ"ן הנועו דברינו בפרט זה וכן התמו ויהמר הלו ומה תעשה האם המנגד המבאר אשר התוכחת עמי ע"ד עתה יחפץ לרוב עמך וימלא קדוים בטני לפי"ש לך המקראות ככל העולם על רוחו באופן חסר ע"פ רכי' "התוכל ענהו חסר מני חל"ף? ה"ש ק לרכי' חות? זה כינה זה סיתר והמקראות בר עני המנגדים כזמר ביד היוטר' האם בחכמת ההגיון נפסק הדיונים? התמנה? וכברנו לעלמי כ' מצוי המרוי כי נעמי חכמתיהו וכשקתיהו. ודו לי ודני לו והמיתו לו. וישר! וישר כחך נכרת באוני דברים נכוחים וטובים, מהר סינו חטובים, ובהמת כינת לדעת גדול בדורו הוא הגליון ר' ההרן הלוי חוש בהרעלונו (קו כתחלת מ"ת השלשה ע"ב לתשכ"ט) בכתב ו"ל לא תסיר מן הדבר אשר יגידו לך ימין ובמ"ל (דברים י"ז) מאורצי המטוה לפי שדעיות כ"ה חלוקים זה מזה לא יקצו לעולם הרבה רעיות בדברים. וידע הדון הכל ב"ה שאלו תהיה כינת כתובי התורה מסרה ביד כל ה' וה' מבני האדם חוש ח"ש כפי שכלו. ופי"ש כל חסד מהם דברי התורה כפי סברתו וירצה מחליקת בישראל במצות המטות והעשה התורה כמה תורת. ע"כ חלטי ברוך הוא שהוא ידון על כל החכמות השלום תירתו תורת האמת עם המטוה הזאת שטנו להתנהב בה ע"פ פי' המקיבל לחכמותו הקדמונים. ובכל דור ודור ג"כ שנאמע ה"ל החכמים הנמלאים טקבלו דבריהם ונת' מים מספיהם. ויגעו כמה יוגעו' כימים ובלות להבין עומק מיליהם ופליחות דעותיהם. ועם ההסכמה הז' כביון אל האמת בידיעת התורה וזולת זה האם נתפתה חסר מחבב תני ועשיות דעתני לה נללת לכל. ומה טוב שלא יעשה כל ה' וה' כפי דעתו. שבוה יתוק חרבן הדת וחליק לב העם והפסד ההומה לומרי. ומפני ענוים הלה ממסדה כונת התורה אל ח. מי וסר"ל ונכחו ג"כ בתהיה ל"בולס הכת המועטת כפיפה לכת המרובים מן הש"ס הוא עב"ד (חינוך ס' תק"ח) ומה כתב ג"כ הרמב"ם שכלל מה שהנו מאמנים עיקר תורה מן השמים קיימי בין תורה בכפת בין תורה שבע"פ. (עיון פירוש המשניות פ חלק עיקר ע"י) וע"ד כתב ז"ל מה שפ"ר בבלת פי' התורה האם היה בומן שב"ה קיים שהיו הסודות דנים דוני נפשות היה נהגו חוש ישראל על כפרתו ככופר בעיקר (ספ"ר הד' פ"ג מהלכות ממרים).

ומעתה מי ששמע לפני טעמים הללו השכליים והאלהיים ח"ך לא יורה ולה יפת? ואיך לא יאחזהו רעד? כי כנשאו דבר האם כנשתו אל הקדש פניה עורף ולה פנים לפי' התורה היא השכלה הגדולה לכל עם כ"י. ומי זה החיון הישראלי שפסקו שום דון מריו התורה בהק"ו המקראות ומנת ההגיון ולה ישראליו כל חכמי ובר"ל ככל מק"ס זהה כה"ל שפיהם היא וד"ו כן היא. ומ"ש ההרכ"ו ז"ל היה דוקא להתייבך בדרך ויבוח כי לובא שום נפקותא לריוח. הא' והשני כן החו לבשוח וע"י ומה שחמרו ורע מה שהשבו להפוקחות כי היא וד"ו לא חמרו להשיבו מה השכלה כי הפוקחות שמי מ"כח עליו. והוא לא יאמן בה כל עיקר. אבל לפסק דון לזוה הש"ל"י אשר רובי חכמותו עמדו על הר סיני. כי שם טיה ה'. לא תסיר מן הדבר אשר יגידו לך ימין ובמ"ל"ה וד"ו ח"ך דרך

(*) הוא לבי ומשכחו.

נחלה לישראל

ואעפ"י שהמה תורה "ואם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לאחי אביו" ה"ה שם אין לו אחים
 ויש לו אחיות או זרע לאחיות בין זכרים בין נקבות אין אחי אביו נוטלין כלום (והטעם דאבו
 המת יורש בדרך ומתאם לזרעו זרע נקבות עד סב"ה) ולא תירכבה התורה לפי זה (ואם אין
 לו אחים ונתתם את נחלתו לאחיותיו) מפני שבכ"ז עירשו בתחלת הפרשה שם אין בין זרע הבן
 נוטלת הכז את הכל עב"ד . וכן פסק ב"יורק רבי' ירוחם במצויים נתיב פ"ה . וכן פסק ראב"ן
 דף ק"ו ע"ד . ה"ה ח"ט הכיף חד מגדולי ספרד (אשר הר"ן אומטור שזכו מים מכאזי כמורע)
 רבוטו מזרעו שלו ז"ל (באזן ישראל בעולדו במאה ה"ה לחובבים) בדראשו למחלתא (ולאזו לאחר
 לא זמן כבוד כס' לזיוקי בתחלת המאה הזאת) וז"ל הרי אמרו בין קידם לבת . ובל יולדו ירכו
 של בן קודמת לבת . לא ממלא לו בן ולא יולדו ירכו של בן . נחלה חוזרת אל הבת וכל הקודמת
 לנחלה מונחיו ירכה בכפי עממה קודמתו ול"ז בכפי הכיפה שירשה ותהי וכל יולדו ירכה קודמתו
 לאביו המת . לא ממלאה לו בת ולא יולדו ירכה (ר"ל שלא יש חופן לירי בתלה) נחלה חוזרת
 אל אביו המת ובענין נחלה ממזממת עד רחובו שהקיים בנחלה הרי הוי כולו הנכסים שלו
 מחיים ומתו לעי שריו לזרעו . כיוד הרי כנו של הכירס מת (יעקב כנו של שמעאל גאלוקר)
 פבר נתבאר ממזממתי כיוד הנחלה חוזרת אל הכירס אביו (אל שמעאל אביו) לא היה הכירס קיים
 (שמעאל גאלוקר) רחוק את הנכסים כהילו הוי שלו . ואם היה לו זרע אחר או יולדו ירכו (אבו נאמה
 רובוטו ויולדו ירכה מאטולרי ובני רוסוב) יורשן אותו . לא היה לו זרע ולא יולדו ירכו (מת שזיש
 כדון שלפניו ובאמת) נחלה חוזרת אל הליכא אביו (אבו נאמה ונחוק גאלוקר) אבו שמעאל אבו יעקב
 הנפטר) . לא היה הליכא קיים (נחוק גאלוקר) הרי את הנכסים כולו הוי שלו . ואם יש לו זרע
 או זרע זרעו כגון ממלא רחוק (ממלא רחוק ונחוק בני נחוק אבו שמעאל אבו יעקב הנפטר) ויולדו
 ירכו . ותיקום ויעקב חיים גאלוקר המגדלים שב"ד) הם יורשים אותו . ואם לאו נחלה חוזרת
 אל כל פלוני אביו . לא היה פלוני מחזיק אחר יולדו ירכו . לא ממלא לו יולדו ירכו . נחלה חוזרת
 לרחובו . וכל הקידם בנחלה יולדו ירכו קודמתו . לבר מעבל בכפי אשורו שזעפ"י שהוי קידם בנחלה
 בכפי אשורו לאביו ולאביו (אם מתה באביו) מ"מ אם מת הבעל באביו אשורו הוי יולדו ירכו מאשה
 אחרת קודמתו לזרעו ירכו אשורו כגון הכיפה ורמיה . שהוי הבעל יורש את אשורו בקבר להנחיל לבנו
 מהשה אחרת (ענין רק ק"פ מהשער ריש ע"ד ורוק) לירושת הבעל מתמת אשורו קח אחיו .
 וכיון דמת הבעל באביו אשורו קתנה השה עממה לגמרי ונתרוקן וכות הבעל ורשותו בכפי סיפיקעה
 לת ירושת הבעל לגמרי . וכן אמרו אין הבן יורש את אמו כשהיא כבר בקבר להנחיל לאחין מן האב .
 שהם מת הבן בזוי אמו ואל"כ מזה אמו . אפי"ן יקורבה רבן לגביה אמה . מידו דלית ליה השקק
 תוא . עם כ"ז אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב . דכיון דאין בין אחים מן האב
 ובין אמו שום קורבה בעילס לא ירתי לה עב"ד . (ור רמה דק"פ ודק"פ) ודון זה דאין הבעל יורש
 את אשורו בקבר להנחיל לבנו מאשה אחרת . וכן דין שזין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין
 מן האב הוא ג"כ דין פזוט פאקרוהו כל הפיקוס ראשונים וראשונים אין נכרע גם אחר הלא בספרתם .
קורא נכבד . וזו אין לו פה להורות ממדת מונק הנעים אשר עירבה הקצבת הזק אל כל אשר
 ערכו לפניך באהבה רפה . ועתה סגל חסיך מושיע רב ! והל חיק ממני
 והל תלה ער הוספתו להורות לך בחוש הרעות ובטעפת חונק דהסוד החוק אשר הנהלה והירושת
 נשען עליו הירושת בעיקר הנכסים — ר"ל בעובין המת — כטבע ובקנין ולא מטעם קירוב דעת
 המת להותו הוכיח בזים חופן . ואומר . הנה עיניך הרואות . דסבעל יורש את אשורו . והבן את אמו
 ואם מתו אחר זה תצטר אהו ממון לירשיתם הפי' שהם רחוקים מאותה אשה . וכל זה אם מתה באביו
 הבעל . או באביו כהכל אם מתו הם קודם לה והיא מתה אח"כ אינם יורשים בקבר כדי להנחיל לוירשיתם
 הרחוקים ממנה . הלא יורשים היותה יורשה והם הכיפה והאמה ומזממת בית אביו . ולמה זה ? ומה טעם
 סברו . יש בירר ? הלא אם תדקדק הטעם תמצא הענין כחור בשחקים מבלו שום מבוכה . ותחלה נבאר
 ענין ירושת הבעל . והח"כ יורשת הבן את אמו כדי להקל מעליך . הנה כבר ידעת שירושת הבעל
 לאשורו

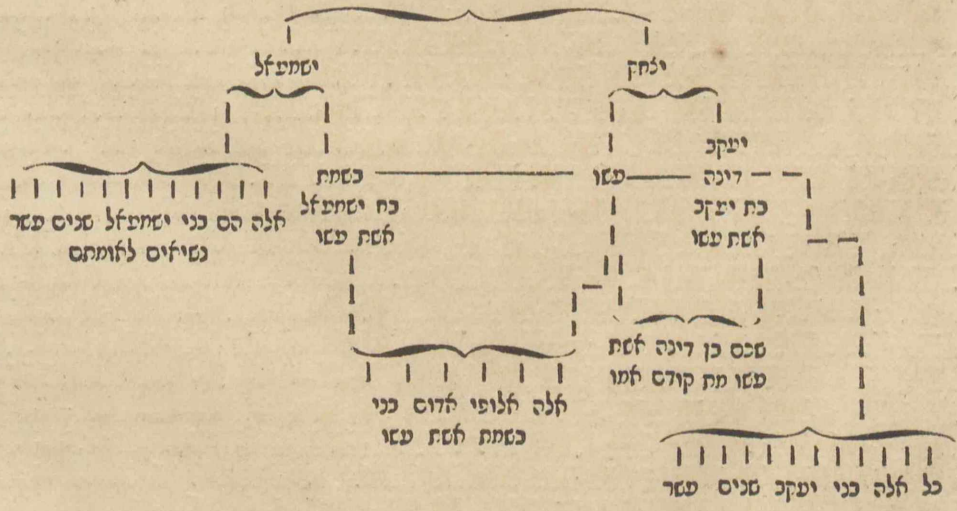
לאשתו היתה באה לא מכת סוכה ולא מכת מקורב בשום אופן וכמוכן הפשוט. כי ה"ז נ"ך מוחלק מכל דריו גם לאשה וגם לנכסיה. וזה דבר שהיו בו ספק. ואם כה תאמר ה"כ מנחה פתח ה"חלק ה"טו"ס נכנסה ויושת הבעל ולא זו הל"ז דתוי ויושת דאורייתא? (עיון תשו' דה"ג ו"ל בשערי ת"ק דס"ו ע"א) אומר לך דודי. כי ויושת זאת אונה באה מכת זכות טעמו והיא הסיבה והמקורב בנ"ך המוריש. הל"ז באה מכת זכות קנינו לבד. והוא דמה שקנתה אשה קנה בעלה. וכזכרנוהו ל"ז. ונעשה הכל על דרך קצת גמור. כמו שקונה חפץ מחברו או מקבלו במתנה דהופקדנות המוריש והיותו והיזלט לליקח ולמקבל מתנה ככל פירות חלקיו. וכן הכל כיון שאצת והכנסת לבעלה נכסיה (כ"ז נכסי מלוג שהבעל אוכל פירות וכן נכסיו א"ן כדל שחקן והפירות ברשות הבעל) היו קנה אותם הבעל קטן גמור עד שאם מתה האשה כראשו הוחלטו לו הנכסים לגמרי. דמאחר כה יחזרו ל"ז האשה וירשיה? שהיו כשהואוהו כבר הפקיעו רשותם מנכסים אלו ונכסיו ברשות הבעל. וכיון שהיה מתה ברשות הבעל (ר"ל בעוד בעלה חי) לא פקע זכותו מהם כי אשתו ונכסיה היו שלו. ואם מתה היא כראשו. כשהיו הנכסים בכחם וברשות ארוגם הוא הבעל משל למה הדבר דומה? כמו שקנה ב' חפצים והאחד הא' או נשבר או נכבה. לא מפני זה יחוייב שיתור השני לבעלו. כן הדבר הוא עתה. ולזה תדקדק היטב ותראה שאינו וירש הבעל כי אם במתוקן לאשתו הכל לא כראשו לבד. והטעם שזוון שכל זכות הבעל נכסיו אשתו הוא קנינו ולא טעמו. ה"ל נכסיו שלא קנתה אותם בחייה נ"ך זכות הבעל כהם כיון שכל זכותו הוא קנינו ולא טעמו א"ל הורש מטעם זכות טעמו שהיא סיבה או מציבה לנ"ך המוריש וירש בראשו ובמתוקן והבעל אינו וירש כי אם במתוקן ל"ז. ואף גם וירשנו במתוקן תופת אם מתה היא בחייה בעלה. אבל אם מת הבעל בחייה אצת האשה קנתה עבמה ונכסיה מראשו שצבור קנינו שהיה לה עם הבעל וען ובינו הבעל לא היה בה ובנכסיה אזה זכות טעמו כיון שלא היה סוכה לאשה ונכסיה. ולא מקורב מהם ולא היה לו בהם כי אם זכות קנינו. וכ"כ פתח א"ר כ"ז המנו מעל הנכסים וכתרוקן כל הזכות ל"ל האשה. כ"ז וירש וירש וירשן לה כ"כ כ"ז כ"ז וירש וירש ל"ל אחר וע"ז ור"ז אינו וירש את אשתו בקרב כי מצינו כ"ז וירשו לו הנכסים ל"ז כ"ז ל"ז המנו מנחה אחרת כיון שלא היה הבעל אזה סיבה לנכסיו הל"ל ו"ה"ז מפורר מחד.

וכ"ז וה"ך כמה גדול כח זכות הטעמו עד להשליף (ר"ל סוכה היות נ"ך המוריש ונכסיו או מקורב מהם) ושהוא היסוד הגדול אשר עליו נשען הנחלה. שהיו אהה רוחה דאם עתה האשה בחייה בעלה המוריש ויושת הבעל דאורייתא מטעם הזכות הקנינו אשר לו באשתו ונכסיה וכ"כ הארכתו והשכל הוצר מקבל מנפט זה ב"ה אהה רבה כיון שהבעל נטפל באשתו ובמונותותיה ובפנינסתה ומתה כראשו כן הדין שורש אותה ורבי"ם משכלים הרבה הם. ועכ"ז ראה. שחכמי ד"הא"טו"ס לא וכלו לסכל דבר זה כד"א"ת. הא"ר הגדול המנוע למי שהיו סיבת האשה ונכסיה וה"ז אביו. ואמה ואחות. המסוככים מנחתה סיבה. ברשות שור טעמו לצוניהם וי"ל דתוי הבעל אינו זה לאשה ולנכסיה ר"ל שלא היה לו בה סיבה טעמית כי אם קנינית. וה"ז אותו עומת נפש גדול עד מחד. וע"ז התקינו כטולטולה (הוא טולטלו אשר כספד) שאם מתה האשה בלא כנס ויורש הבעל זהו עובין למי שהיו סבה טעמית וקנינית והם אביו ומי שנתנס. וע"ז רבו התקנות לזופני אופנים. עיר ועיר כ"ז תקנתה (ואינו בעניונו כה"ק חוקר לב' ח' א"ן הוצר קנין א' הארכתו בזה לב"ד כל תקנות חכמי ישראל בזה אשר בכל חלקי הדור כמעט מדינה ומדינה כפי הקנתה ועו"ס"ב כי ה"ן כ"ן מקום לה"ך) עד שכאופ"ן לא כשהיה עיר שא"ן להם תקנה להחזיר דבר מה (אחר מותה האשה בלא וירש) ל"ל סיבתם הטעמית. ומינה תק"ן כמה גדול כח מי שהיא סיבה טעמית לזאת הנכסיה. שאפילו שירשת הבעל דאורייתא. מטעם אותו זכות קנינו שיש לו בהם עכ"ז נבר עד מחד אותו זכות טעמו שיש למי שהיא סיבה המוריש עד שה"ן נחלה דאורייתא כ"ז שלא תלעב מה"ד לצונו מה המנפט הזה? שריו טעמו ל"ז. ו"ז את אשר עשיתי ורבותי וכל יתו עש אשר לא ידעתי. ה"ה ו"כ"ג ו"ק"ו א"ש נעקיר נחלה למוריש ממי שהיה סיבה גמורה א"ר מקורב מהם וישן אותה למי שלא עמל בו ולא גדלו בו. ה"ה ו"ה"ז כ"מ. ה"ט ש"ש"ט ד"ס ע"ן ו"ה"ט"ס פ"ה וע"ן ה"ז"ן ה"ה"ה ה"ט נ"מ"ה. ור"מ"ה

לולין מהעול הדול הזה

באנו לירושת הבן והוא לין הבן יורש את אמו בק ר להחזיל למו שיגנס מסוכבוס ממנה .
 ועבס הדכרוס שבאמתה הזבה בחיו בנה יז לבן זכות טבבו בנכסוס הללו שהוא
 מסוכב ממנו . וכל מסוכב הוא חלק מאותה סיבה הוא אמו . וה"כ הוא הדון הנכסוס וכן
 זרעו וזרע זרעו עד סכ"ה . שכלם הם מסוכבוס מאותה סיבה הוא אמו הזקנה . ויורשים אותה
 במקום בנה כדון כל הנחלת ויזה כז הבן שהם הוא חיו שעה א' אחר מותה למו יורש כל
 נכסיה ומירוש להבו בקברו והבו מקברו מנחיל לבניו החמרים והם החיו המתממזה אהרת . לכל הם
 מת קודם למו . בעה ה' ול' היות זרע בגוס רופן כסק' ותו כח זכות שהיה לו בנכסו למו ונהרוקן
 כלו הל אמו שכבר מת ובעל מ' ה' בולס . והרו נכסו מ' הם בני חרוין מ ותו הדון המסוכב מהדומיהם
 היא למו הבר הוא קס החתיה לחיו מנה . ובחיוה כח ובהו החוס מן הזב לומר לחיו ירש
 בקבר וזו בלום מכחו . ב' לצא הם היה הוא ר"ל הבן סיבת הנכסוס כמו שהוא הזב בנכסו כנו .
 יכולים לטעון חלו לז היה חיו מהו הדומים לא היותם אתם בעולם וה"כ אותו זכות הוא חיו וקיס
 ואנו בחוס מכחו ונכסוס במקמו לירש אותו וכן הם היו מסוכבוס ממנו היו עומדים במקומו הכל
 עכשו כי מת הבן קודם האם נהרוקן כל זכרו שבנכסיה חלל ה' ס' כל' היה כי הם מסוכב ממנה .
 והיו זכות כבר מת ובעל מן העולם קודם שהגיע לידו ור' ור' . ואחרו מותה הזבה בחיוה כח יעברו
 הל אחי בנה שיגין לז מסוכבוס ממנה ולז מ' באיה ו ינס לז סיבתה לה ולנכסיה ויין להם וחס
 זע"ו כהרוק מורח ממערב . ולהקל מעלך הנייד לפטק חילן יחוס זה ור' ה' בעיניך הדכרוס כהרשן
 וה"כ טבעתו כוור רעתך שתכוס עמו שם נגזור חומר בחושן אחר הוא גול גמור ובורות שאין
 חתרו בעורו :

וזהו צירוף

עיניך הדואות אך קנין הבעל הוא עש' אבי אדום בנכסו נאותו דינה ובשמת חיו שורש פורה
 מן הגובע ומן הדגוש כי הם קניני דוקא ו' תוא במה הל' ובשמת פסק כזו משתי נאותו
 ואין כחו חיו הלל בורעו אחר הוא חיו על הדמה כע' חלופי אדום בני בשמת והם לז היה מת כנו
 שכס קודם אמו דינה גלל הוא נשקן אפילו רגע חיוטר דינה עם שכס אז היה שפק נהר דינה אל
 נחל

נחל שכם בנה שכן הירושפה עכבה לומר לשכם מסוכב ממנה ואם ימות אח"כ שכם בלא זרע היה חוזר לחמוריו אל עשו אל נחל חיתן . ובהגיעו שם או יורד למטה אל הלופי הדום הם מלא דרך . או יוסוף לעלות אל ימחק חבי עשו (ועיון הרשב"ש סימן תקפ"ו) אבל עכשו ששם מת קודם חמו הרי חתה רוחה חזק דונה ונכסיה לה נשאר להם שום קשר עם משפחת עשו ובניו בשום אופן . וכבר נפקק החבל הוא שכם בן עשו בן דונה ומת בחייו חמו . ודונה נשארה שכולה וגלמורה ובה אל בית חביה כנעוריה ר"ל בערך זה . וא"כ אם מתה במזב זה תחזור הירושפה לחמוריה הוא יעקב כיון שהיא סיבתה וסיבת נכסיה ובהגיעו שם ושפך אל מנבח ה' המה הנכבדים שבעו יה בני יעקב בחוריו . והדברים נתבררו כאלמה תלוי"ח . ומנה ובוחר לך ג"כ שהאשה חונה יורשת בנה בשום אופן אעפ"י שהיא ג"כ סיבת הויתו . יען שיש לבנה סיבה עיקרית יותר מסוכבתה והוא כי זרע האב עיקר . וע"ז הם מת הבן בלא בניס הנחנו עולום הירושפה לאב שהוא סיבתו העיקרית וממנו לבנו שהם אחי המת . ואין לאשה כלום בנכסיו בנה (אלא שאם ראו ב"ד לעשות תקנה שתירש האם דבר מה משום עגמת נפש בתנאי שחזרו הנכסיו אחרי מותה למשפחת בעלה חבי הבן . ה' ורחיו רשאים ואכמ"ל בזה)

ד"א שוהיה נתברר מכל האמור כי תורתנו הקדושה וביאור קבלתנו הנאמנה . לא תשנו בשום אופן בסדר נחלות אל קירוב דעת המת ודם הנפש עם הבשר . כי הם דוקא למי שיש לו זכות בעיקר הנכסיו כמו הסיבה והוא חבי הדוניס . או המסוכב והוא זרע הדוניס . שכיון שהם מסוכבים מהדוניס הרי באלו לא מת הדוניס . ומה זרעו בחיים חף הוא בחיים . ועיון הרה"ש כלל פ"ד סו' ד' שכתב להדיא שאנו בירושפה חזן חנו הולכים אחר אומדן דעת המת בשום אופן . והפילו ורענו שלא הוק רטנו שירש הורש האמתיו הזה . עכ"ז כל שלא עשה שום טוהה בהגון וכהלכה . תקף משמת פסק כמו מנכסיו ונכסיו ברשות הורשו מדון תורה . ואף ח"כ נוטף ממינו של זה הורש עפ"י הוגדרות ודברים שכלב עכ"ד ועיו"ש . אהו ורה"ש ! ענין תחונה מנשרים חזק ביאור הקבלה וכל הפוסקים ראשונים ואחרונים הנגדרים אחריה לא שנו דבר מכל אשר ביהרתי לך בפשטו המקראות עפ"י חכמת ההקף והמדברים . וכלם פסקו בן להלכה לא נשאר בהם עד אחר שלא ענה חזן אחר דין זה . ועתה אל אפטר מלפניך אם לא אפיוס דעתך גם בהראותך מגדולי הפוסקים אשר בית ישראל נכון עליהם דהאיבו שאליהם דבר לעשות מעשה לתוריש ולהנחיל עפ"י המשקל אשר ראו ענין . ומעשה הב כנודע . ולא חביא מהם הרבה כי באמת בתלוי בה"מ מלאום זוי מדוניס חלו ובורחו אהיה עלוך למשך כבוד . אבל זאת העשה להביא שלשת הדיעות ב"ד שקול ברובה של סנהדרין . הראשון הוא הגאון רבנו מאיר ברברוך מרוטנבורג ז"ל (רבן של כל בני גולה עד שכתבו האחרונים שאין לחלוק על סברתו עיון שם הגדולים ח"ב דכ"ג ע"א . והוא היה רבו של רבינו אשר ז"ל אשר כל הגולה אחרי דברו לא ישנו . חו רבינו מאיר זה בתחלת מלכה הי' ג' למנוס) וז"ל . ושאלת ראובן ושמעון ולוי אחים והיתה דונה אחותם . ונפטר ראובן בתחילה ונשארו בניו אחריו (בת ח' ושמה רחל) ונפטר אחריו שמעון אחיו בלא בנוס . ודויע הדוני אם יורשון בני ראובן (והוא רחל בתו) עם לוי בנכסו שמעון או לא . ועוד . וירנו הדוני אם נפטר גם לוי בלא בנוס . מו הם הורשים בנכסו שמעון ובנכסו לוי . בני ראובן (והוא רחל בתו) מחמת האחר . ואם מת גם לוי זכו בני ראובן (והוא רחל בתו) בנכסיו . ואין לדונה במקום רחל כלום . גם שלא זכה אביהם (ר"ל חביה ראובן) בירושת אחיו בחייו כי נפטר קודם שמעון או החותה דונה . כך דעתי נוטה שבני ראובן (והוא רחל בתו) יורשים . עם לוי בנכסו שמעון וזכה לוי לטול מחמת הנכסיו . ובני ראובן מחמת האחר . והם מת גם לוי זכו בני ראובן (והוא רחל בתו) בנכסיו . ואין לדונה במקום רחל כלום . דתנן "כל הקורס לנחלה ונאפי ורנו . קודמת" וביון דהלו היה חו ראובן קודם לדונה בנכסו שמעון ולוי בניו כמו קודמתו ולהכי להם משפט הירושפה ע"כ . (תשו' מוהר"ם סו' תתפ"ב דפוס פראגה חלק ותפ"ח למנוס) . השנו הוא הרשב"ח (עמוד ההוראה שכתב עליו מוהר"ו עטוואלצק שהיה שוקל דעתו ברעת כל הפוסקים עיון הגאון מר"ן זקני כס' חקרו לב ח"מ ח"א סו' פ"ו משם מוהרש"ד ס' וז"ל שאלת . יעקב היו לו ב' אחיות לאה ורחל . ולא היו בניס ולא בנות . וללאה ב' בניס ראובן ושמעון ולרחל ב' בניס יוסף ובנימין . מתה לאה ושמעון

בנה והניח שמעון ב' בנות. והלך יעקב לדור במקום אחר עם בנימין בן רחל. וחלה ונפטרה שם. והיו כל נכסיו ביד בנימין. ובה ראוהו ותבע מבנימין שיתלוך עמו נכסיו מפני שהוא יורש כמותו וטען בנימין שהכל שלו שטר מתנה בידו מכל חובות יעקב דודו בין בשטר בין בע"פ. השיב ראוהו הנז'. תן לי טופס השטר שיש לי בו זכות. וארבע מה חבשה. השיב בנימין ואמר. אין לי להראות לך שטר מתנתי. ועוד לאו בעל דברים דודי את. ועוד דהמלוואה מחברו ע"ה וכו'. תשובה. לפי שהטענות שכתו בזה והטענות מרובין. לריך אתי לסדר הלך הענין כולו על מתכונתו. לפי שורת הדיון. ולפיכך אלטרך לתקדים האחרון ולאחר המוקדם. דבר ברור הוא. שלאח ורחל שתיהן יורשות את יעקב חלק כחלק. ואפילו מתו שתיהן או ח' מנהן והנחוה זו בנים מועטים אחיהן חולקים בזה. בניה של זו מחלית. ובניה של זו מחלית. מפני שהם בנים מבח אמם וזה פשוט. ואין לריך להודיעך זאת. שזה פשוט לך ולכיוולא כך. אלא שאני לריך לכתוב לך זה מפני שראובן תובע את הנכסים. ואין לו בהם אלא רביעי אפילו לפי דבריו. לפי שהוא שמעון אחיו יורשים חלק לאח אמם. ושמעון שהניח בנות הרי הן עומדות במקום שמעון אחיהן. לחלוק חלק כחלק עם ראובן. וראובן המחלית שהוא רביעי הנכסים ובנות שמעון המחלית שהוא רביעי הנכסים. ולפי' אין בנימין בעל דינו של ראובן בזה אלא ברביעי הנכסים. וזלתי אם בא בהרשאה בנות אחיו. וכדראי ראובן ובנות שמעון בעלי דברים של בנימין ככל יורשים דעלמא הורשין את אחיהן שאין ח' מהם יכול לתפוס כנכסים ולומר לאחיו. לאו בעל דברים דודי את. אלא כל הורשים בעלי דינים אלא כל ח' וא'. וזרובין להראות כנכסים הודיעים לאחיהן או למורישן הוה זכות יש לו בהן יתר על שאר הורשים. וזה פשוט דמוד שמת המוריש נפלו הנכסים לרשות הורשים ואין ח' מהם יכול לטעון אבי נתנם לי. אלא כ' מבוא ראה. ובה רבו הראיות ואפילו קדם הא' והחזיק כנכסים אין חזקתו בלום. רהוה ליה כשאפין רחין מחזיקין זע"ו וכו' ולפי' בנימין זה בעל דברים של אלה וזריך להביא ראיה אם יש לו זכות כנכסים ויתר משאר הורשים. עכ"ד (תשו' הרשב"א ח"ב סי' רי"א) השלישו הוא הגאון הפילוסוף ר' שמעון בן אמח דוראן ז"ל (רב מפורסם בכרמלית ובתקבל באלג' ירי לרב מורה נרדק וכתב עליו בכנסת הגדולה ח"מ סי' שפ"ו רחין ריביתא מהרשב"א להרשב"א וגם דכתרא תור) וז"ל שאלת ראובן מת וחלו"ש ולא הניח זרע שירשנו. וגם לאכיו לא היה לו זרע אחר אלא הוא וגם אכיו לא היה לו זרע אלא אכיו של זה המת. אבל היו לאכיו אכיו אכיו ד' אחים שמתו בלם. והניח ח' מהם בניס נכסים. והב' בן ח' לכל ח' מהם. והרביעי לא הניח אלא בת ח'. היחך ותחלקו אלו הנכסים שהניח זה המת? תשו'. כיון שאין לזה המת זרע ולא אחים. ולא אחים לאכיו לא זכרים ולא נקבות. ח' כ' נחלה זו ממשמשת ועולה עד יחזקן אכיו אכיו אכיו. ויורשהו ד' אחים חלק כחלק. וכדאמרו' פרק יש נוחלין (ב"ב ד' קט"ו) הא כולד? נחלה משמשת עד ראובן. וכיון שד' אחים שם יורשים נחלה זו ועלו שני בני האחד רביעי הראוי לאחיהם. וכל ח' מהשנים בני שני האחים כל ח' רביעי הראוי לאכיו. וכת הרביעי תטול הרביעי הראוי לאחיה וכדאמרו' התם. מה לבת בנו שכן יפה כמה במקום האחים. זה הוא דין אם מת ולא לזה על נכסיו. עכ"ד.

הנה כהבואי הלכה למעשה שילאה מב"ד הגדול שלשת הרעוים הנז' אשר כל חד בדורו כב"ד של מרע"ה. אהן גמר טוב למאמרי. בקעיף זה ולא אטרמיח להקורא אהובנו! אשר העדיף מטובו לתת ארון לסעיפנו הארוך הזה. ועוד היום גדול. לא ע"ט האסף כי יוספים אהמנו להשמיע לאזניו את שלשת הקעיפים הטותרים וע"כ יאמר המשל הערבי "אם חברך מתוק מדבש אל תלחוך אותו בלחוך השור" ואעיקרה מה לנו כהבואנו ארנו מלא ספרים? כי יודע כי כל חכמי ישראל ממקום ח' שאבו וח"כ הגיע השעה לבוא לירי גמר דין ונאמר: דלמדתו מכל הני רבנותא עמורו הקוראה אשר בית ישראל נשען עליו תרתי. ראשונה דהירושא נמשכת אחר הורע ולמטה עד סב"ה. ולמעלה עד אדם הראשון. והם יורשין בקבר ומורישום נוחלין ומנחלין זל"ז בין כשתרא הנחלה מלמעלה למטה בשביל ושר. ובין שתעלה הנחלה מלמטה למעלה כדי למצוא

דרך לירד בשביל הבלתי ישר. כל הקודם לנחמה (שאלו לנו עולמים וממנו לנו יורדים) לנו חושבים הנכבדים הללו שהיא יורה עתה בחיים או בקברו כאילו היו שלו ממש. וכמ"ס להדיא הרמב"ם והרמ"ה והוא פי' התלמוד וכל הפוסקים הראשונים ואחרונים "יורש בקבר" ר"ל כאילו הם שלו ממש ועכשיו הוא שנ"לבע וכל רכשו אשר רכז ברשותו וטרוש למי שראוי ליורשו. אם לנו שהוא מסובב ממנו בטבע והיונו זרעו ממנו ולמטה. אם לנו שהוא סיבתו והיונו ממנו ולמעלה. ותקף בעלותנו נבקש דרך לירד אם זרע זכרים ובהעדרם לזרע נקבות. ולעולם כל זמן שתמצא הירושא דרך לירד מהר לא תעלה במעלות עוד בשום אופן. ודבר זה הוברר עד שחזר כמושכלות ראשונות אשר אין מי שיסתפק בהם. ומונה לנ"ד תורה ואלהה בהיותנו וראשה פרוע שירושא יעקב גאלקו כ"ע שנפטר בלי זרע בשום אופן חזרה אל שמואל אביו וכאילו עכשיו מת אחרי יעקב בנו. תקף מלאה דרך סלולה לפניה לירד והיא בתו ריגונא. ומריגונא בתו מלאה עוד פתח פתוח לפניה והיא שמתה בתה. ובהגיעה לשמתה בתה מלאה הירושא לפניה ב' שילין והם מאטולדי ורוקונא שתי אחיות. ואעפ"י שמתה רוקונא בחיי יעקב דוד אמה. וכמו שמתו אבי זקנתה שמואל וזקנתה ריגונא בת שמואל ואמה שמתה בת ריגונא וכלם ירשו בקברם והורישו מקברם עד שהגיע הנחמה למאטולדי אחותה הקיומת. כן היא (ר"ל רוקונא) תורש חזי נכסי יעקב בקברה ותורישם מקברה לבניה. נטעו נעמניה. ולית דין לרין כושש. כי הם דברים מבוררים מאוירים ומזהירים מבלי שום מבוכה ומבלי שום מחלוקת הפוסקים בשום אופן שבעולם. והל יטעך לכך וירדי ! בראות מ"ס שכלי הלקט ה"ב ס' קע"ב (כתב יד היה נמצא זה כששים שנה בטרוראסטו. עיון דרך המלך למוהר"ר יוסף בן רבי דפוס ליוורטו ד' ק"ד ע"א. וכעת נמצא בפאדובה בוד וירדי חמ"ל החכם ובכון איש לשון מוהר"ר יוסף אלמאנני נר"ו כאשר כתב החוקר הישראלי אב בחכמות ואם למקרה ראש המדברים האובט החכם שד"ל הי"ו בס' בית האזנה לשכה א' ד"ט ע"א) ומה שהתעלם לימיר דבן האח אינו יורש נכסיו האח עם אחי אביו החי. כי חיי ראשו ! חיי ראשו ! מי שמשקוף בדבריו חלי השקפה בעינו ויראה הטעות שטעה החכם הזה (ה' ימחול לו) וכמו שהשיבו גאוננו מוהר"ם מרובנבורק ז"ל הביא דבריו שם שבאמת מה שאמרו בג"מ משונה נחלת א"י מכל הנחלות דהמתים וורשים את החיים היינו דהתם באמת החיים היו וורשים ממד עצמם לפי ערך נפשות באי הארץ נטלו חלקם. אלא רשוכ היו מוכרחים להחזיר כל חלקיהם שנטלו לאביהם מיואחי מזרים. ומולקים בשום כאילו באו לחלוק בנכסי הזקן וכמו המשל הנעים שהובא בתלמוד שם (ב"ב ד' קי"ז ע"א) לשני כהנים אחים. א' יש לו ב' כנס. וא' בן אחד והלבי לגורן ונטלו ג' חלקים ומחזורין אל האבות שהם כים א' ומולקים האבות בשום. והוא השנוי שהיה בנחלת הארץ מפני גזרת הכתובים ובמבואר שם באורך. אבל בשאר הנחלות כשחוזרת הנחלה למעלה המתים וורשים את המתים ממנו מבלי הביט אל ערך נפשות זרע המת הירוש. אלא שבכח שיש לו זרע הוא נחשב חי והוא יורש הכל כאילו היה בחיים כי הא לאו הכי הם מחוקים מירושא המת הזה כי אינם לא סיבה ולא מסובב. לא כן בענין ארץ ישראל כי לולא גזרת הכתובים הם הורשים האמתיות והם באי הארץ ומה להם לדרוש אל המתים אם לא גזרת הכתוב ? ודבר זה ידוע ונגלה לתלמודי רבי רב מתחילי העיון ואם הוא השטלי הלקט מודה שבכספי הזקן יורש בן האח עם האח החי כמ"ס בסוף דבריו עיי"ש. א"כ גם נכסי האח המת בלא כנס הם נכסי הזקן שאונם וורשים אחיו ובני אחיו של המת אם לא מכת שחזור הנחלה לאביהם הזקן בקברו כאילו הם של הזקן ממש. כמו שבארו הרמב"ם והרמ"ה ה"ד לעיל ובכח זה וורשים אחיו זרעו אחריו. חלק א' האח החי וחלק א' בני האח המת. ומה שהשיב לו מוהר"ם ז"ל כשהכביר עליו כמה פעמים לומר שורשים נכסי הזקן. לא להוסיף בני האח בירושא נכסי האח כאשר דמה הוא ! חלילה למוהר"ם מרובנבורק גאון אדיר מהררי טרף רבן של כל בני גולה ממש שטענה טעות גדולה כזאת. לא תהא כזאת במופלא שבסנהדרין כמוהו אשר מומנו לנו שותים מקנקנו וכדו כל היום וכל הלילה אלא ממש כמונאיו מפניו (עיון שם הגדולים ח"ב דע"א ע"ב וכבר נראה שלא הוא ולא הדרך המלך עצמדו על

תאו' זאת כל עיקר ודי בזה) כתב לו דבר פשוט דכן האח יורש בנכסי הזקן כלו' כבר התה מורה
 דבנכסי הזקן יורשין בני האח ובזה היה די לאותו דרון שלפניו בי מי יורש? ובה נמלט מיהר"ם
 ז"ל מכאב הראש שלא יכבוד עליו על שלשים ועל רבעים בדבריו הטפלים מבלי מלח ומבלי עיון
 והשקפה. ולדידן מותר"ם ז"ל כבר אמר כל מה שהיה לריך לומר. כי לפי האמת המבורר בפי
 בתי שיערי התלמוד בתורה. אין לנו דרך לעבור הנחלה מאח לאחיו אם לא שכתב אביו יורש
 בקבר. וא"כ הרי הם נכסי הזקן וממולא יורש בן האח בנכסיו וכמו שביארו דבר זה כל המפרשים
 וכל הפוסקים ובראשם הרמב"ם והרמ"ה ז"ל וכל זה איננו שיה לי כמה לא חלילה מרגיש להביא
 אותה החיה הנדרסה והנסכרת מירושת הבעל לאשתו והבן את אמו בקברם להנחיל לבנים מאשה
 אחרת. הוה על הוה! כמה בעורה הזיה זו אשר רוח קומעא עוקרתה והופכתה על פניה.
 וכאשר הארכנו לעיל והלכנו לזה לזיומם נטעו נעמנום והם דבריו הרמ"ה וביאורו בקולו קולית
 ה"ד לעיל. ומה לנו לדבריו הרמ"ה וביאורו הנחמד ומשפטו השכל המבוררים למעלה? סיגוף
 ערוכה נעלמה ממנו! והיא סיגוף כ"ב דקי"ד ע"ב ור' קב"ט ע"ב נאמרה סיבה בבעל ונאמרה
 סיבה בבן. מה סיבה האמורה בבעל אין הבעל יורש את אשתו בקבר ה"ך סיבה האמורה בבן
 אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל האחים מן האב כיצ"ש ותכלית הדברים הוה שאינו מן
 הדין שניתן ירושה ותקוב הנחלה למי שאינו לא סיבה לאותם הנכסים ולה מקובב ומה ידבר
 התלמוד יותר מזה והוא יטעים משפטו התורה וסבבם אל השכל ואל השוואת הכתיבים יותר מזה?
 ובעל סיבולי הלקט יעשה חיל וסתוייע מעטין מכורר בזה אשר טעמו ומיעוקו עמו ואינו ענין
 לנחלת היחס והורע כאוכלה לרנה? מו ואמון שדברים כאלו אשר אין להם שחר והיו נכתבים בספר
 ולחזור ולשנות עליהם בלי משען ומשענה? וכמה הלכות גדולות ושמועות רחוקות לוחים ככרוכה
 הפך דבריו סיגוף הוה סבתא בב"מ רל"ט ע"ב. ושם מבוררת הירושא לבן האח בנכסיו האח
 חלק בחלק עם דודו החי כשמש בלתיים והוא דין מיעבם מכל הפוסקים ראשונים ואחרונים
 כיעוין במקור ההוה וימלא הכל מפורש ושם שכל. ובפרט מותר"ם גופיה בתאו' מימוניות לה"ב
 נחלות סי' כ"ו כתב להדיא דענין סבתא כ"ע מורים בה. (כאשר הוה האמת בפועל) ה"ב
 הרי הובררה ירושת בן האח בנכסיו האח לעונו כל העם על הר סיני. והוא ה"ב יחזור בי
 מותר"ם ז"ל (לפי דבריו שיכולו הלקט)? וזה מלבד אותה תשובה דסי' תתפ"ב הבאתיה לעיל
 ברמותה כללמה שכתב להדיא מותר"ם ז"ל דבת האובן תירש עם לוי דורה. בנכסי האח שמעון
 שמת אחיו מות האובן. ומה יענה לסיגוף פרק החולץ רל"ז ע"ב ספק ובני יבם ומה שפירשו
 בה כל המפרשים ובפרט המאזירי ומה שפסקו בה כל הפוסקים הראשונים ואחרונים? פלא
 באמת ובתמים! שחחר כל זה ואלו שמוהר"ם (גהון הדור אשר כל התלמוד כמאן דמנח בכוחתיה
 קולע אל השערה ולא יאמיא בסברתי הישרה ובני' לעיל) חזר בו. תסמר שערת בשרי כלמדי
 משפט הוה אשר לא עלה על לב שום חכם מחכמי ישראל כי כלס כאחד פושטוס אחוה הפולו
 כזוק כמו שיעוין שם בתאו' הרשב"ה ח"ב סי' רי"א הבאתיה למעלה בדקדוק. ותאו' התשב"ץ
 ח"ב סי' רל"ה ורס"ד ות"ג סי' קמ"ו וה"ש בנו סי' שכ"ו כלס הנשים ראשו חלפי ישראל המה
 ואין מי שעלה בלעתו ספק זה הפילו במתו דתויא. ופשוט בפשוטות ענוס להפך. והוא לא? מאחר
 שהיא דין מיעבם בכל התלמוד. והתשב"ץ כסי' הנו"ל ראוותו מקיגות ספק ובני יבם. ויעוין
 להב"ח בתאו' סי' ג' שילה מים מבורות עמיקוס. והוא פלא על יופי חכמתו ובקיאותו ודוק כי
 לקרר הנו לריך. ועיין להרב שפת הוס ח"מ סימן ח"ן שהיו דברי הזכילי הלקט חלו מספר דרך
 המלך ותמנהנו על גדול הדור שמתו. הוה לא שפק כאש חמתו להקישו מעיקר הסוגיף שלפנינו
 ולתראות הטעות לעונו השמש והורח בין בעטון משונה נחלק זו. ובין מעטון ירושת האב בקבר
 ומה שביארו בה כל המפרשים ושאין ררך אחרת לכאף דין זה. ובן למלא את ידו ללבוש קנאת ה' לחמת
 אותם ראוות מירושת הבעל והבן בקברת שהם דברים מבוררים כאלמה בתלמודו וכסל כח הסכל
 מראות הוה יבוא בפירו סיגוף הוה סבתא ערומ' כיוס הולרה? ולמה לא יקשה שהוה הלכה

קבועה וברורה ופסקוה כל הפוסקים? וא"כ מה לנו ולסוגין דעלמא שכתב הרב שפת הים בסוף דבריו כאלו גם מקום לחול לדברי השכ"ח הלקט! חלילה שנחשוב זה! ואיך יאמר סוגין דעלמא על דינים פשוטים מבוררים כהלמוד ובפוסקים בלי שום ריח מחלוקת? ובפרט בראיותינו בענין זה גופיה ממש השוכח מורה"ם גופיה ותשו' הרשב"ה ותשו' התשב"ץ על שלשים ועל רבעים. איך הפה יכולה לספר סוגין דעלמא? איך זה הל"א מכאול לבעל הוראה כנשאף גם ודגל הקו"ל ולכן אני אומר בכל כחו כי מי שיעמוד על בריון של דבחים אלו. וחלוט ויאמר כי רה"ו למחוק דבר זה מן הספר כדי שלא יהיה לפוקה ולמכאול לחיזה מנגד. ובפרט ברורנו כי נתמעטו הלכות בענותותינו. ואי איושר חלו היותן קורה בלשון חיבה לכל מי שזא בידו ספר דרך המלך ובפרט להחובנו החכם וי"ל נר"ו הכ"ל אשר הכ"ו בורו. אשר כל חד ברודיה ולמוד הדברים בשרשם ואחר אחרו מב"מ ויתברר לו הדבר באחרותו שכל היות וחות מתשו' זאת יש ויש לשפוך עליה הלך סיללות (ובאשר הארכתני עוד במקום אחר) מזה עליו לכתוב בזה הלשון "תשו' זאת דחווה היא מההלכה ולא תעשה חיל להסתויע ממנה לשום ענין" וזהו יקווים הרימו מכאול מדרך עמי. והל' הל'קיס הו"ה יודע כי כונתו בכ"מ שכתבתיו הו"ה לש"ס דוקא! דוקא! כי כשהני לעלמי מה אני. באמת עפר ואפר רמה ותולעה. כ"ס בפני הר' הממבר (עם שלא אהמון שילאו דברים אלו מפיו בשום אופן) הרינו עפר תחת כפות רגליו אבל איך חכמה ואיך תבונה לנגד ה' ובמקום שזא ספק שוגלו פנים בחורה שלא בהלכה איך חולקיס כבוד לשום רב ומורה וכלל גדול השמיעונו קו"ל וכל מעשיך יהיו לש"ס והל'קיס יבוא במשפט אס טוב ואס רע ועינין להרב חוות ויהי סו' ט' דר"ד ע"ה שכתב וז"ל. ואיך מחנפים ומושאוס פנים לגדול בדברי תורה עכ"ד ורוי בזה. זאת שנית למדרו מתשו' הרשב"ה הנו' לעול דהין לורשוס זע"ז טענת חזקה וכן העלה התשב"ץ ח"ב סי' רע"ב וכתב שכ"כ הרשב"ה בפסקיס ואיך ספק שרימו ע"ז וכ"כ ר' ירוחם במשרוס נ' כ"ז ח"ב דכ"מ דאית ספק בירושה הפי' אחר מן הירושים מוחזק איך מועיל לו חזקה שנאמר בו. הממ"ע בה כו הנכסים בחזקת המת ע"כ. והוא הטעם שטעם הרשב"ה עלמו ה"ד לעול והוא סבריי הרבה. ויעויין להרב בענין ח"מ סי' כ"ו וח"ב סי' ע"ט וסי' ק"ו ובכנר זה יש לעינין הרק היטב כתשו' הרשב"ה סי' תקפ"ו. ועוד יש לדעת דהו פליגי הו' הו' מוחזק או לא תא' קו"ל למיול אחר רוב הפוסקים וכמבאר בכנה"ג ח"מ סי' כ"ז בכלל הקו"ל והרב ממה שמעין שם וזו הלכה מקובלת בכל גלילותינו וכבר נהגו כן בכל ב"ד אמתו ואבותינו כי שם ישבו כסאות למשפט כנודע וסוגין דעלמא הכו'זלה. ולא הארכתני בפרט זה כיון שאינו ענין לנד"ד כיון שכנודן שלפנינו הדין הוא פשוט והוא מוסבס בלי שום ריח מחלוקת והירושה נוגעת לזרע ריגונא בת שמואל גלוקו אחות יעקב הלב"ע כ"ע וזרעה הם מאטולדי ובני רוקונא חלק בחלק ממש. וגם בזה לוכא שום מחלוקת בשום אופן שבעולם כי להם משפט הירושה וכל מי שמסבב להם נזק ליגרע נחלתם כל ה' הראויו לו בין מלד בני אחי אחי המת והיוקיס ויעקב חיים גלוקו והדומה להם להפוך שכול הירושה כלה או מקאתה לבורות נשברים אשר לא יכולו המוס. בין שהיה מלד הירושים גופייהו בין מאטולדי ובין בני רוקונא אס ח"ו ובקשו חייה מהכתות עלות ותחבולות וחזקות וכיוצא לבלוע חלק חברו כלו או מקאתו ידעו באמתה! כי הוא גול מפורסס. והאלהים יבקא את הנדרף. ויגורו מפני הרב! חרב נוקמת נקם בריות ושומע דת משה וישראל נגע לא יקרב באהלו והאל ושמים ושנאי גול ופירח ועשה פרו למעלה.

יאמין המאמין | וידע המשמאל והמיומין כי המשפט הזה הוא חד מהמשפטי' הישרים המיושרים אשר השכל הנחמד והנעים אשר חנן חלקים למין האנושי הוא המאשר! הוא המקוימו! הוא המחזיקו, והוא נושא הלכה לפניו. וחרבו שלופה בידו קורה בגרון לא יחאוך פנו דרך! ישרו בערבה מקילה! הרימו מכאול מדרך עמי! כי המשפט האלהים הוא אמת מארץ תלמח ודק משמים נשקף. ובהגויעו אל המלון תחת האלון (הוא אילן היחוס המשרים שרשו בעדן גן השכל והדת ובחירות אלהינו ופירוח) שם ינוח השכל מעלכו ומרונבו ובנחה ואמר. אילן! אילן! מיוחס וישר! כשר ומבושר! מה יפית ומה נעמת! מה ישרו שרשיך! מה רמו ענפיך מה נאוו' עלקך! אככי נועעתך שורק כלה זרע אמת. תביט מראשית אחרית נחלתה' בניס לתת לאיש את קדשוו שארית נחלתו, אף נחלת

נחלת הכות שפדה עליו חרות דבר מראשית. חי חי הוא יודך חב לבנוס וירוע אל חמתך. מה הרמה לך להחלה עם נחלתך? הילן! הילן! במה הכרעך? הם שיהיו פירותיך מתיקום ערכוס אל הזבל הישר. עלך שר כעו"ה הנחמזים מזהב ומצו רב ומתיקום מרבז וטפז טופוס. הם שתהיה חמת המוס (מוס חיים מירושלים) עוברת תחתך. הך שולח שרשך עד יס הזבל הזלתי ויזקקתיך שחלוס על נהרות המושבים נהיו כגלי הירוש והחלה **נח"ה לישראל** הם שיהיה לך נחה כלל החכמה כשו היו ש"ל לך ועבפיך יתרועעו הך ושירו כי רוח' נשכה כס להשיב לב חכות על כנוס ולב כנוס על הכיתס הוא נחלת חבותיו ודבקי. זאת תפלטו ערו עד אחת שאלתי מאת ה' אותה חכמך שיהיו נטועותיך כמוך ויקווים מקרא שכתוב כי מלאה הארץ רעה את ה' כנוס לוס מכוסים (ישעיה ו"ח) חמן.

ואשימה

עונו כביאור הקצוף הזני הם ויכלו חויה מהנכות לרון דין זה ע"פ חיקוי ומשפט הצדונה חפי' שיהיו נגר דת משה ויהודיות. מאחר כי ס"ף ס"ף היא דונו ממונות. וכל דונו ממונות שבין חרס לחשירו כבר פזט המנהג להוות נדונים ע"פ חוקי ומשפטי המדינה. ח"כ הך זה כחחר מהס. חי לזאת נאזכ למספיק הזה וכחמר. חמיר נא הזחל! מה לך לשאל שאלה אחת קטנה וקלה בעינה כזאת? העמק שאלה או הגבה למעלה! התך התך לעבור על לאו דלא תגזול כשאת כנפז וכחילו לא נכחז כחירה ובעצרת הדרכות מטעם החמור כי הוא באמת טעם מספיק וקי"ל בעלמז מנהג מבטל הלכה? הדברים האלה עורס בין שפתי ולא יגאו מן השפה ולחוק. וחכמי הרואה פני הזחל חשו רחוס עמו כחמיל שלזום כי עור מעט וסקלוי. והדרכו והכי שפך כחחמתו כהרס קולו לחמר החיותה החס הירושלמי הזה! העולה לשכון כבוד במאה האחרונה הזאת כתוך הזכרופה המצטורה רבתי ברעות. והך גם זאת נטה לשכת ברעות כיעקב ככרך גדול של רומי שרתי כמדונית. ראו הביה לנו ויכוחים יהודיים ורמונות התלמודיים. ויהיו כקראוס באוני ע"ה ללועזים בלע"ז דברים שחין להם שחר. מה ענון שמוטה אלל הר סיני? ומה ענון לא תגזול לנרון שלפנינו? אחרי אשר הב"ע דונו טורף וחומס ח"ו! כי חדרכה מיהס כבלע מעצקות וחין רטנו כי הם כדוכא דווינז. הם ויזוהו חוקי המדינה ויזכת. והס ופטורוהו ויכטר כזה כחלמה לא ופתח פיו.

אף אני

הענה חלקי וכמענה רך התוכח עמו. כי מבין רסוי עימו רחוקו נכב לשטן לו וכדמונו להתעולל עליו עלולו' כרשע כחולו ח"ו הני מחלטי כי הנרון בחקי המדינה הוא חומס וגזול. תלולה לו! לא תהא כזאת כזום בר דעת לחשוב מחשבה כזאת. פגול היה לך ירמ! כ"ש שחנו וירעיס כי המורה ה" שנטטו בני נה הוא על הדיוס. ואך הפשר לחשוב זה תלולה! אבל רטנו על הזחל הזרחלי דוקא. והכזר את דברי כטוב טעם ודעת. דהנה חין מו שוכל להכחוס דכחטתה תורה לא תגטב לא תגזול לא תעאוק וכיולא לוח. חין ספק שכיונה על חויה חמס ועושק אשר בעיני נותן התורה אותו מעשה או אותו פועל הוא רע ומר בעיני חלקים וחרס או מטעם הפשטו והוא השחתת קבוץ המדיני. והו מטעם רוחני אלהיו ורוע וגבלה לפנו ית' (כי ע"ז) כקראו כללי המטות חוקים כהרבה מקומות לפי שהוא בלתי טרע חיק תושב בהס הללחת הנפש וכמ"ס המלך החכס חורח חיוס פן תפלק נעו מעגלותיה. לא תרע. עקדת יזחק ערממה פ' בחוקיותיו) ח"כ חובה עלינו לבקש אחריו מה הוא זה החמס והעושק אשר כיון בה נותן התורה? ומי יתן ורענו מהות הגולה הזאת וכרורה ועל חויה חופן מן החופנים ועבור האיש הישראלי בלאו החמור הזה. וכמעט טרס כל דבר לריכוס חנו לרע כיהור המולות גול וגנבה כחומריותס מה המה? כי חין הלאון הזה — ר"ל לשון הקדש — לאן פשוט באומה אשר דבר ידברו בין הוס ובין אחיו ובין גרו כרו שנחמר נשאל חיינו ויגר לנו. חמותנו ותדבר באוננו כי חין כזו כי חס לדרשו מעל ספרו התנ"ך והמגנה. וכרשס החגשה חומשו תורה. והיה הנשחר כחילו מת ובעל מן העולם. והחרי דרושתנו את ספר תורת הלהינו נמלא כי הגולה והגנבה והעושק והחמס כחור ענוונס הוא ממון וכל דחתי מתמתתה דהוא ברשות ה' והועבר ברשות חמ". הם כורוע רמה או בערמה ותחבולת. או באויה חופן עושק שבעולם. וזה ותבחר לנו

ממה שאנו רואים מקראות אחרות מפרשם ענין זה והיונו "כי יתן ה' אלוהי ישראל בלש
לשמור וגונב מבית האיש" הרי נתבאר לנו הנגבה על מה תפול. וכאשר רואים מקרא אחר
"האיב את הגולה אשר גזל נדע שהוא דבר הניתן להשבה. ולירע אופן הגולה ביחודה אל
הפועל נשקף אומרו הכתוב "ויגזל את החנית מידו" (שמאל ב' סו' כ"ב פ' כ"א) וכאשר לא
תעזוק שר שכיר נדע מהות העושה על מה ארנו הוטענו. ואשרי שתבאר לנו כיאור המילות
על אמותותן עדיין נגענו ולא הונח לנו למען דעת באיזה אופן מהאופנים יקרא הממון כרשות
ראובן כדי שנוכל לשפוט שאם בא שמעון ורמסוטריק מבית האיש ראובן שגזל אותו כדין גזלן.
ואם נאמר לילך אחר מי שהוא מוחזק בדבר מה. יהיה באיזה אופן שיהיה. ובא אחר והוא אלה מידו
שגזל אותו גזלן מבלי שנשקף שורש הממון של מי היה ואיך בא לידו. ונאמר בהחלט ממנוה היבד
דקאי תקום כעור באפלה. א"כ לקחה מה"ד ונתנה התורה חרב ביד האופנים זה אומר ככה
ובא רעהו וחקרו. והשעם כי אין להם על מה לסמוך בדברים מבוררים כשמלה איך המה דרכי
הקניות אשר מהם יקשו. והרי שהבטוח הדת לאנשים במבוכת השפיות ורובי המחלוקות מבלי
המלט. והטוב טוב שלא תזהו כל אלה הלחון החמורים כי נמלטו מהתנגדות הגזלן והגזל
והמזוף והחוק אנשים פרטיים ובטלים במעונו ופגענו בארי המחלוקת שבין האופנים הגדולים
ואלי הארץ אשר בית קבוץ המדיני נכון עליהם. וא"כ בהכרח לריכוס חנו לחוקים ומשפטים נדיקים
שהמהוקף ויגור אומנו ויסקר חוקיו ומשפטיו ויהאמר. עיקר הנכסיו דונס כך ואורש זכיתם נקיים
בדרכי הקניות באופן כך וכך. וינחלו באופן כך וכך. ויועברו מרשות לרשות באופן כך וכך. ובאנו
כך וכך. והאר שיקרר אלה האופנים באר הטוב בו כשיק המחוקק הגדול בארי יקום וכלביה ותנשא
להחזיר ולצטט עיניו מפרסם על כל הצידי על הקיים שחקף ויחזיר ויחזיר לא תגזול לא תעזוק
וכדומה ה' לאו הכי והיו דברי המחוקק וגזרותיו כשפר התקום כי אהנתו לא נדע מה כיון בגזרתו
זאת. והיה ברור שאין כל בצל שכל ויכל להכחיש. ואשר שכבר עלה בידונו ברור דבר זה נמלא שכאשר
דמינו כן היה ברצת עליון שהרי עינינו הרואות שתבך אחר פ' יתרו שבאה בתוכה
עשרת הדברות אמרות ה' המרות עהורות וקרות, תבך באה אחריה פ' ואלה המשפטים שבה
ובליל היוה ביהורים לעשרת הדברות ופתח בחלה המשפטים בכיבוד הוהם שם יותר קרות והם לא
תנח לא תנחף לא תגנוב לבהרם כיאור מספיק כמה אופנים יהיו נכללים בלאו דלא תרמם ואיזה בלא
תנחף ומי מהם בלאו דלא תגנוב כי אם יהיו הדברים כשטן ר"ל הלחון בחומרותם כמעט לא
היינו לריכוס לקודעה זאת כי משכלנו היינו גוזרים אותם. ומלפני מבהמות הארץ כתיב. וב"ש
לתקון קבוץ המדיני. והנה מפ' כי תקנה עבד עבדו עד פ' כ"ד שהוא כי יפתח הרואה יראה בו
כלם הם נכללים בלאו דלא תרמם והם ר"ל אלו הדינים ראשו אבות נזקין ומהם ולא תולדות כפרשות
אחרות ובמאנה תורה ובקבלה המפורשת במאנה ותלמוד ובשפרי הסו' הראשונים ואחרונים ומן
פ' כי יפתח איש בור עד סו' כ"ב פ' ט"ו שהוא כי יפתח איש ובאר דברים הנכללים בלאו דלא
תגנוב (ומפני הקירוב והאיתוף להדע שיש ללאו דלא תרמם עם לאו דלא תגנוב כי מאן דעבוד
ה' נפול בה' ביהרם זה אחר זה ודוק) וגם אלו הם ראשי אבות הגזלות והחמסים ומהם כולא
בהם כפרשות אחרות ובמאנה תורה ובקבלה והדברים ארוכים וכן בלאו דלא תנחף וכן ככל עשרת
הדברות דוק ותבכח כי אין עסקנו עתה לבאר התורה והרואה להרות כל אמאנו ולך וישתה מן המקור
מפרשי התורה ומלא נחת.

הנה מביאור משפטם אלו. ה' ה' ויאר לנו כמה חילוקי דינים על כרויין, עד שנעשה שכלנו
כמעיון, לדמות מילתה למילתה ע"י הוקודות הללו והשרשים הגדולים אשר למדנו והאשרטו הנה
דך משל ראה ראוי דעת ניתן התורה כי לא זו בלבד מי שגזל ומומם לחבורו באהט נפש מהאופני
שזכר הו הדימה להם שהוא נשפט לגזלן. ללא הפילו איש נקי בפיו ובר לבב שהואש לשומר חנם
ברשות בעלים והוא הזמינו ככל דעתו. עכ"ז מפני החשש שהוא הנגב. חייבו ליטבע שבעת ה'
הזמורה שלא שלח ידו במלכת רעהו. ואפילו הכי הוא איש כשר וירא שמוס בתכלות שמעולם
לא

לא נשא לשוא נפשו . ולא נשבע מעולם הפילו באמת . עכ"ז או ישבע או ישלם ולית ליה פטרו בשום אופן . וזה באמת חידוש נפלא שקודיעה לנו התורה כמה גדול כח בעל הנכסים . כי הפילו שאותו הנקי כעס לא בקש אמרו להיות לו לשומר . וגם לא לקח ממנו שום שבר שימור כי הוא ר"ל בעל הנכסים מטוב רגונו והשלמת דעתו מסרו בידו . ולולי התורה היה הדעת נותנת שיהא נאמן השומר חונם בדוכרוו הקל מתרוטעמו קאטו . או מטעם אומדנה דמובח רביון שהוא האמינו זה הות ומפת שארעתיא דהכו נחות כהילו התנה בפירוש ע"ז אשם יהיה נגנב החפץ לא ולחלנו בשום אופן ויהיה נאמן ע"פ דבורו הקל . והטעם הב' כדי שלא תגעול דלת כשני גומלי חקדים טובים כי כל חד משתמוט לעשות חסד עם חברו מפחדו מכאב הראש הוא לעמוד לפני העדה ולהיות כדון כנגב וזרי אמרו עכ"ל אטו דזכין דיניה כ"ש שלא יקנהו בחינם . עכ"ז הודיעה התורה האלקות שאחר שנודע כבירור שממון לחובן היה ביד שמעון והוא קבלו חובן נשאון פנים בדין ולריק לושבע או ישלם . נמלא שהתורה האלקות שמה חוקים ומשפטים לאופני אופנים ועיונים מונים ממנו שונים . להודיענו שהם יתעב מאורע זה או הדומה לו בק"ו או בכפון חב וכיוצא שדעב לנו נחשוב בעל נכסו או מריה קמ"ה או מי המוליא מחבורו בעושי הו כגול או בערמה ותחבולה או בדין ודברים וערעורים . ה"ל לאו הכי היונו באמת כסומים ב"רובה ולא בדרך גוזמא שבאמת ובתמים ידענו משפטיו שכלנו ורוע דמוותיו הכוזבות . וכן תגבורת הטענות שיש להם וכולת לטהר את הטמא ולזכות את החייב בכמה הלשו טענות ותשובות גנובות כמו שאנו רואים עד היום בכמה דינים שיבואו לפנינו הוולתים ממרכז המשפטים הכוללים . או אופנים שלעניות דעתנו נראה לנו שאינם מבוהרים כל זרעם מחקרין קבלתנו או ודיעתנו בעומק פשט לשוננו הקדוש כי מפני סיבות אלו והדומה להם ותולדו על משפחותם מחלוקות רבות מכלות עינים ומדיבות זה אחר זה וזה מתור זה מטמא זה מטמא זה מחייב זה מוכה ולנו לתת השבח וההודאה להוולר יחד לבנו להמבין את כל מעשיו אשר ממכון שבתו השגוח אל כל יושבי הארץ והנחילנו זאת התורה אשר שם כמא דחוי . אשר בה ובכל מה שכתובה הלחנו בדרך אמת למען דעת וכשכול אשר נעשה וכאשר ליה ה' את יהושע בתחלת מלכותו רקחוק ואמן לשמור לעשות כל התורה אשר טוך משה עבדו ה' תקור ממנו ומן ושמאל למען תשכול בכל אשר תלך לא ימוש ס"ת הזה מפיק והנות בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תגלה את דרכיך ואז תשכול (יהושע ה') וכן ליה דוד מלכנו לשלמה להמר לו "ושמרת את משמרת ה' הלהך ללכת בדרכיו לשמור חוקותיו מלותיו ומשפטיו ועדותיו ככתוב בתורת משה למען תשכול את כל אשר תפנה שם (מלכים א' סימן ב') ובאמת כך הוא כי בכח תורתנו לנו לב שומע לשמוע משפט ולהבין בון טוב לרע ולדקה גדולה עשה עמנו האל הגדול ושתבה שמו לעד . לברר לנו כמעט כל הדברים הנלרכים לקיום קבוץ המדיני דברים מבוררים כשמה מבלו שום מבוכה ובהורה נראה חור לחייב את החייב ולזכות את הזכאי באין מבלים .

ואחרי בירורן של דברים אלו מי זה לא יבין ? מי זה הלא ידע ? מי זה לא יראה בעיניו בשר לו כי אחר שנותן התורה גולה דעתו בפירוש בפ' נחלות וגור אומר ושם עס לו **חק ומשפט** שהורשה תקוב לזרעו של המת . או לזרע חבו המת (ובאשר כתבאר באורך כסעוף ה' עד שלא נשאר בדבר שום ריח ספק ובפרט כבואור הקבלה כי עם באורה יתאר ישראלי , וכולתה יקנה לו טורה אחרת כלורת הטרקים והאפיקורוסים וכל דאתו מחמת יהו . ובאשר יתבאר עוד בעזרת האל) ה"כ נמלא דבבר נותן התורה בורר דעתו והחזוק לזרע המת או לזרע חבו המת . וכן ע"ז הדרך כבעל נכסים ממש בכל חוקותיו וככל משפטיו , ומגסיסא אחרונה שהלך האדם לבית עולמו . הנחולה התורה (למי שגזרה שראוי לירשו) כל נכסו המת והחשיבה אותם כאילו הם תחת ידו ורשותו חתומים באולרותיו והם אחר כל ביאור דבר זה כשמש בחטו הגמים יבא הינוש דעלמא או שחרו הקרוב ויש קרוב ממנו לפי דעת נותן התורה והוא ישראלי ומינו קומר אחד , ויבקש ככלו דקות בכח חוקי המדינה או באופנים זילתם ועושה כל טרדקי לשרש אחד הוורש האמתיו ולעמוד במקומו לירש נחלה בלו מלרים כשאת

בשהט כפז הוהמן בו יסופר שז מי שימנע הוהתו מלקרע עליו כקול גדול שהכליעל הזה הוה גולן
 חמסן כפומבו ועובר על לחו' מעשרת הדברות וכמה לזיון הנגזרים אחריו לא תגזול לא תחמוד
 לא תתזוה ובהלה רבות עמו? ואיך לא יהיה זה? אם על מה שביהרה התורה כפי' וגזרה בחוקיה
 ומשפטיה. שדוקא כן תתנהג האומה על אותו אופן שביהרה עד הלה העושה הפך רטונה וכונתה
 כפרהסוף גדולה עד הלה יתעקש המתעקש לומר שלא יקרה גולן וחמסן וטרשן? ה"כ למי כוננה
 התורה לטות לו לא תגזול לא תגנוב לא תעשוק? ומתו גדר הנכבה והגולה? וא"כ קול דברים
 הנו שומעים מתוך סה"ת ותמונת גדר הזוסור אין לנו רוחס וזלתי קול! והטוב טוב הוה שלא
 תהיך בכל הפרצות העמוקות והרחבות ללא תהיך אם הוה הענין למטוה בעלמא ולא לעטוס למקרב
 חוקיה ומשפטיה? ולדעתי ענין זה העטלפס ירהוהו! והוא. שלאז הושרלני הטול כלה
 שלא כדת של תורה וכיונא בו הוה רשע מפורס ועוקר בשהט כפז לחו' מעשרת הדברות
 ופרש' שלמה מן התורה לעיני השמש והיורח מבלי אס ריוספק, כי אם התורה לא תחלט לגולן
 מפורס למי שעושק את חבריו הפך כונת חוקים ונשפטים המבוררים והמפורשים בה ה"כ בעלה
 כונתה וספר קורה הדורות בהזנו נשוס וע"ה טוב ממנו חו'! ותלולה! והוא ברור לכל שופט
 מחקרי יורד הדרי בטן המשפטים והתורות, והוה האופט מתוה עס שהוה בהכרח לא וכל לשפט
 הפך זה לאיש הושרלני וזה דבר ברור אללו בהתותי שהסירה לו ומותרת להקרים.

ג' טרס הכלה לדבר אל לבו והנה המנגד הוהל יוהל לקרתי בהף ובחומת ובקוף גדול ולשונו
 כחבר חדה באמור חלי. חכס! חכס! הכבר ושכ ככות מדרשך ושס הרה ויחוקך או גזרותך
 לתלמודך הוושבס לפיך או אם לעלתי תשמע כתבס על לח לבך ולא יתרה החונה כי הרבה
 דברים פולגת קולמוסך הווס שלא כשורה ואשר לא כדת מכמה טעמי תרילי. ה' אשאלך והודיעני
 אם מי שהונו דן דינו כדון המכוהר בחורה יקרה גולן ועלוו קחי קרה דלה תגזול ולה תגנוב
 באשר דברת בהזנו ע"ע. ה"כ מה תעשה בווס שדובר כך הוהמה הגדולה והנפלה הבר מלהת פני
 האדמה בכל פתח חלקיה. וגדלה והגלוחה כנסותיה והולכת ומתחזקת מוס עד יס ומנהר עד
 הפסו הרץ והיה הוומת הטורים המהמנת בו' הדברות באשר אתה ממעת. האס תעו פניך לגזור
 אומר משפני שדנט דין זה וכיונא בו ע"פ חוקי גווסטו' טראנו והויו נקראוס עובדים על לחו דלה תגנוב
 ולא תגזול? הס בו לא לחזור! כי חרפת הדס לוקח כל אשר ועלה על דעתו דבר זה הפילו כדמיון
 כלל עובר! זאת שנית. ומה תעשה להוומה הושרלית אשר מלהת חלק הושרלני' פה מהס ורובס
 ככולס כן תעלו להויה גדווס כחוקי ומשפטי המדינה הווש ואוס וולד כה? האס לכך כשמור ושות
 להויה מכלל הוומה רבבות חלפי ושרלל או תקראס גולנוס מפורסמוס? ה' ודילא יתכן דרך ה'. וא"כ
 חף הוה הוהל כה' מהס.

ז' לזאת הערכה משפטיו לפני הקורא הנעים! והתותי בהזנו. ומבטחי בה' חלקי המשפט שאף
 זכאו מבית דינו כי הוה ושפט כדרך בניו ובין בעל ריכו הרוה לעוף השמוס כלי כנפוס והוא
 יגע ורפה ידים. וענקתהו גרוה עלו ובעלולות יבא חלי.
 ואומר הנה על הטענה הרשונה הינו לרוך הריכות דברים לפרר אותה ולזררה לרוח שכבר נראה
 לחוש הראות בו חסרון ודיעת בעל ריכו בשרשו ההמונות על מה הדניתן הטכשו הוה הגורס לו טענה
 זאת וע"כ מחויבני לבהר מה שהוה ודועגנגלה לכל מהמין כולו. והוא שלפי יסוד אמונתס תורתנו זאת
 אשר בודנו הוהה הכנה והזמנה למקבליה למה שזיגע אחריו אלפוס שנה מהשלמות ע"י המשום ישוע הנארי
 הממחד תורה אחרת. עלוה והוא האבן גליון וחוקי השלוחוס ותקנות כ"ד הגדול של כהניס היה הכקרא
 קונסטטוטיוני. הפוסטוליקא עד שאחר ביאתו חורה תורת משה במדרגת החומר והשנית במדרגת הטורה
 והדברים ארוכים הלא כספרי אמונתס כגווייהס להומוותס (ועיי' עקודת יאחך ערהמה פרשת בחוקותי
 ותורה למנאך). ואחר יסוד המוסד הוה בהמונתס מופתי יסור הנה לחויב לכלרו' ח' ע"פ משפטיו
 התורה הפילו המבררויס והמפורשוס? מאחר כי כבר בא משווס וכטלה ואון להס חלה מה שהאבן גליון
 וחוקי השלוחוס וכו' גזרה זאת הוה דתס והשאר היה כלל הוהמה שגזרה דתס שעפ' חוקים ומשפטים

לבו ותכנתו או עפ"י שר פלוגי וכיוצא וזאת היא דתת האמתיות להם והמקומה מלבד שלא יקרה גולן
 ח"ו ללא הדרכה תבא עליו ברפת טוב כי כל לפכות דורש ה' לקיים פ' כון המדוני וגם שהיו כמה משפטים
 לחקים בחוקי השלמים וכיוצא לקוחים מתורת משה הו' כמותה, עכ"ו הם, ר"ל הטורים הונס חייבים
 לקיומם כ"ה משני סמורו ונכטו וככתבו בחוקי האבן גליון והשלוחים והכהים אחריו כ"ד הגדול של
 כהנים, והונס חייבים באתם החקים משני שבאו בתורת משה וזה ברור לכל מזמין כגרי ושהיו לו
 דרך אחרת בהטעה כ"ה זאת! ואחרי זוכך הדברים האלה היו מי שיוכל להעליל עלו כאשר עלה
 ברעת בעל ריבוי כי מי שגול ומכור בהטעה הנלמים ושהיה על הופן האמור ה"ו ויכל לשפט שהטעור
 ה"ר לא דין ריני נחלות בתורת משה או כיוצא ממשפטים ה"ו שיקרה גולן? הלילה! לא תהא כזאת בתיים
 בר דעת ובקי בחוקי עם ועם שיצטו משפט מצדק בזה! חלילה לו והדרכה ל' וידך גוסף הם הזוט
 הנלרי עושה ה' מכל מטות ה' הכתובים בתורת משה כרי לקים תורת משה בדברים שהם כגד האבן
 גליון או חוקי השלמים הו' הקטת כ"ד הגדול של כהנים וכרשם ההפשוטוים ה"ו ודאי לפי דתת הוה
 מין והפיקורוס מפורסם וי"ה מכלל דתת מכל וכל והוה כה"ר ומכור עד שהיו לריך לא ערים ולא רחוק
 ומכ"ש רשימת ספרי האשטוילי.

ואגב הורחין למרטו שלעומת זה לאום הישראלי (המזמין שלא תשתנה תורתו בשום זמן והוא
 חד מ"ו עיקרים עי' הר"ם הלכות תשובה פ"ב ה"חוב' חלף) הם יעבור כשהט כפש
 על ה' מכל מטות ה' הכתובים בתורה וביחודה הם כדיומי ריזיה ומשפטיה ותנאים וכל הנגד ממנה
 יקרה רמתן גמור וליקח נפשות והם יורד לעזק ולטריף ולימים כגד ה' ממשפטיו התורה וביחודה וכל
 הנגד ממנה יקרה גולן מפורסם מכלי שום רוח ספק.

ואפנה על ימון להשיב לו על טענת האהל הב' שרועה לרמות כדון עקירת נחלה דאורוותה עם
 שחר טענות ותביעות כגענויות ס' חריות מדוניות והדומה להנה שנהגו המון ישראל
 החיכרופים לרונס בחוקי המדינה ויגדל עם חכירו. ואומר דרב המרתק בין העינוים כחוק מרח
 ממערב מכמה טעמים מספיקים טובים ונכוחים למולאי דעת. וולף הראשון. דהף בהודאתו ריש
 היסוד בדבר מה שלא נעלם מאתו כל מה שהובא בפסקים ראשונים ואחרונים בפרט זה כטורע
 ומפורסם עכ"פ ח"ו שיקראו קהל עדת ישראל ע"ו גולנים! שהרי גולן לא יקרה כ"ה בהתכר לעיני
 השמש הגולה אשר גול ושכבר חרועה משפטו על ספר חוקה כגד כדון הנחלה דמעת שלכ"ע יעקב
 גאליון כ"ע כל הוסי' הליים והניכרים הודעים פשטו המקד'ות, יודעים שהירועה נוגעת לז"ע אחותו
 ולא לזרע אחי הכיו בשום אופן שכ צולס ואם זרע אחי הכי המת הילכוס אחר חוקי המדינה הם גולנים
 מפורסמים הוולאים מכלל ישראל (כמו שהבאר עור) הכל מי שיש לו דין ודברים עם חברו הישראלי
 ועדיין לא טרע הדיון עם מי עד שפילו יבואו לפניו ישראלי שוכן לשפטו קודם שיעיין בדק
 מטה ועומד לבטיע ולגד כנייהם מט גב כי עדיין לא הוכרר הדיון עם מי ויכסיס בחוק' מי הם לא
 שכבר כתבר לריון הדיון עם מי אזו חסי' לבטיע כי הוא גול גמור כי מטיא מזה ונתן לזה שלא כדון
 המכורר לפניו (עיון ש"ע"מ ס' ו"ב ס' ק"ו) נמלא מבירר מזה של עסקי' סבין והודו לחברו שעדיין
 סתום ותתום ולה טרע מי חייב מי זבאי כ' אופן זה היו יקרה המולכו בערכאות של המדינה גולן?
 כאילו כבר נכתבר שלפי משפטו התורה שהוכית היה בוד וברוזה המחויבו לרון בחוקי המדינה וקרה
 גולן? הם כי לא להוכר! כי זה כרצתו שהיון עמו ככל פטת חלףיו ומיכל לא התכר לו שדון
 תורה בזה הוא להפק. ויף הם וימר לו דיון ישראלי אחד חכם שהדון כך הוא כרצתו שהמדבר הלו
 אוט בקי כמשפטו התורה ככל הודך וכיוצא להם לו הדמויות הכוזבות וע"ו כומר לרון בחוקי המדינה
 וכיוצא. העורס מהאמור דהה לך בערכאות של המדינה מכלי שכתבר הענין הדיון עם מי. אוט פושט
 דומערר בתורה ח"ו ולף מחלל את השם וכ"ש שלא יקרה גולן בדבר שעדיין לא טרע הם לפי דון תורתו
 הן האמת עמו. כי אפשר גם כר' תיפקו כריניהם והיו שאזט גולן. וול' הרב מכתם לרוד פארו
 ח"מ ס' כ"ט ולענין מה שכה כלזון הרב הפיסק כר' מענין הגוים להלך בחוקי המדינה וכו' כהה
 אמנא חשתי לגרועותא והוא גול גמור כיון שהיה דוקא להלך ער הדיון האמיתי של תה"ק והשעם

כן חבד הוא לאיש משחית כי אין לו חלק עם ישראל עב"ד. ועוד אעיקר כלמת רב המרחק בין
 הענווים. מה ענין משח ומתן עם דין ירושה כלל ועיקר? שהרי במשח ומתן המנהג עוקר כבוד
 ומפורסם. ד"מ לפי דינו ישראל בכתב יד וכול לענין פרעתי לפי מנהג הישראלים כומנס שעפ"י כ' עדים
 יקום דבר (ש"ע ח"מ סי' ס"ט) ולפי העת והזמן הכתב יד הוא עיקר חיות המשח ומתן (והם השוללים
 והטורקו והכאמבוליס) ח"כ הדיון נותן לילך אחר המנהג (מהרש"ס ח"מ ס' ס"ה ונ"ז וקל"ג מוהרש"ך
 ח"ה סי' פ"ו וח"ג סי' מ"ה מוהר"י הרב"י סי' ת"ד וסי' ר"ה. מהר"ר שניאל חזיון סי' ו"ב משפטו
 שניאל קלעי סי' ע"ו) וכן שטרות וטאות ומכירת קרקעות וכדומה הנעשים בכוטאין מהנו מנהג
 להכשורם ואע"ג שחכמי מרוכא שבזמן מר"ן מיהר"ו קארו ו"ל רטו לומר שהיה מנהגה בלא טעמה
 ושאין לסמוך עליו ע"ז כתב מר"ן ז"ל בכתשו"י השנות סי' ו' ד"ן ע"ב וז"ל. ומ"ש שהיא מנהגה בלא טעמה
 אני אומר טעם נכון יש בדבר כי בכמה מקומות כפרים ועיירות בגליל ההוא (ר"ל איטאליא) אין קופרי
 ישראל מתייין ולרכוס הם לסמוך על סופרים מאומה אחרת. ועוד. אפשר שעושים כך משום שלום
 המלכות למטרה חן בעיניהם. ועוד שהמלכות מקפדת בכך. הלכל הני טעמי והמרו מנהגה בעלמא?
 התמה! עב"ד. ובדעתו ז"ל הם רבבות הלפי חכמי ישראל (מהריב"ל ח"ה סי' ס"ב
 מהרש"ד"ס סי' ש"ד משפט לך ח"ה סי' נ"ב מוהר"ם הלוי סי' ע"ה מוהר"ם איקלס סי' קנ"ז
 מוהר"ש"ל סי' ו"ב הרב גדולי תרומה ד' שס"ב ובאלה רכוס ועיון בכתשו"י ח"ה סי' קנ"ח וח"כ
 סי' ע"ט) וכלם פה ח' כתבו דאם נהנו כן מנהגם מנהג כועיון בדרכיהם. והטעם ודאי כמ"ש דע"ז
 זה הינו מתברר חלילה שהאיש הישראלי מורד בתורה ח"ו. הלא מפני ההכרח וקוף, ומה יעשו הם לה
 ומלאו קופרי ישראל הו' שלף הורגלו בכך? וכן אחר עעמים שטעם מהר"י קארו ז"ל וכל הרבנים הנז"ל
 כלם נכוחים למבין. וכן אני אומר באחר הדינים שבזמן הזה הם נדונים לפי חוקי המדינה וכולנו לפעור
 אותם מן הדיון כי באמת מו' שמכיר ורגיל באיברופא הרובלת הואת רבת המסחר ועטומת ההמלאות, ובכל
 זום תמוד מתחדשים בה אופני אופנים מינו משח ומתן אשר לא היו לפניו ורובה ככולה נולדים
 הדגולים לושח וליתן עפ"י חוקי המדינה ודרכי קניותיהם. והאיש הישראלי האיברופי שגולד בה ונתגדל
 בה ועפ"י רוב משאיו ומתנו עם הטורים בני מדינתו, כבר נתפצחו עינו במשפחהם ודיניהם ונתחבס
 לעשות משאיו ומתנו בהמונה עפ"י חוקי מדינתו ומנהגיה. ואם בדרך אקראיו או פולו בקביעות ישח
 יתן עם הישראלי חבירו היך אפשר לומר בעולם שגזור עליו שלא יזוז מדינו ישראל? כמעט טבל
 לומר ע"ז גזרה שאין הלבדור יכולים לעמוד בה! הגם שנאמר לו שדינו ישראל יש להל ידם לדון אותו
 דין והואו משפט ע"פ שנוי המנהגים כי בדרך השם תורתו וספרינו ממולאים בהרשש מכמה מנהגים
 ושנויי המסחרים, ובאלה רבות עמט בתכלית הזכות והדקות והבדור. כי תהלות להל בכל תפוטת
 ישראל הוה ויהיה מורי הוראות מופלגים בתורה ובקברה ושרה וכל חר כדודיה מביא וקורא
 מנהג קופרי מדינתו וכיוצא, ונושא ונותן בהם ומדמה מילתא למילתא וקולע אל השערה ולא יחטוה
 והחכם הדיון אחרי לאתו מבה"מ ולימוד הספרים השויכים לכדונו עינוו כראשו לשפוט בדרך נדון
 שלפנו ולהטות הדיון לאורה, עכ"ז אותו ההמוני הישראלי האיברופי השילוייתן כתף קוררת לכלתי
 שטעם אל דיינו וישראל, לא יקרא ח"ו מורד בתורה חלילה! וען כי בדמוינו הנבער שהחכם הדיון
 הישראלי הוה לא מלמח כ"ה לשפוך שחה לדרוש סליחה ככ"ב וב"מ או לפתור חלומות ולהתיר
 כל נדרי והקרי והף הם יחלוס הו' ידמה שיש לו דעה מה הוא יחשוב כי כל חכמהו לא תגיע
 כ"ה ביום טותו לא תכל כל כלה והדומה לה. או הם לוקח לו מחמד עינוו ועבור לפני
 המת כאשר חבלים יתחם ואחר זה יטוהו ויזרוהו על"ג' לכבו"ו להקסד ול' להקסרות, וחזן מאופנים
 חלו החכם הישראלי לאודע בין ימינו לשמ"לו בעינוי העולם, הדברים ק"ו בעינוי משח ומתן אשר
 בערמה יזורעו ובתחכולה ויקלרו, ח"כ לאיש הישראלי אשר הלה הדמויות נשקעו בדעתו היך
 תחליט אותו לפישעו וישראל? חלילה! וכ"ש כמה שכבר הוכחנו שהין היסור גול ומור ומחלט
 מטעם שעריון לא נתכרר הדיון עם מי והין מרד והין מעל ובאשר ההרכתי. וישלי סמך גדול
 למה שאני אומר כמה גראיתו למוהרש"ך ח"כ סי' פ"ט (רב מפורס' בשאלניקו הגדולה בתחלת
 מאה

מאה ה' לחשבונס) שנשאל באמצעו שהיה מעור שנתן בדין תורה וכו' לוינוטא מקום שמנהג' לדין בדיני סוהרים, וסע עשה עסק עם רחובן ואוב מת רחובן ופעל השרש בין שמעון לזרשי רחובן שבוינוטא והיה עושה שמעון שודרו חותה ע"פ דיני תורה כפי מקום התביעה וכתב הרב ז"ל דקושטא דמולתא הוא שכולוס יורשירחובן לבוף לשמעון לדין בדיני הסוהרים ע"פ מנהג וינוטא כיון שנעשה העסק עם וכו' ועוד נאמר ע"פם לשבח שהדבר ידוע דבעיני הקניות והסחורות וכל עניניו מו"מ יש לנו לילך אחר מנהגם שנהגו הסוהרים בעסקיהם ואפילו בסתם מנהג וכו' כי מנהג מבטל הלכה ככל כוונת בזה וכו'. ה"כ מ'אחר שרחובן נשא ונתן עם שמעון במקום שנהגו של' ויטורכו בעסקיהם לדין בדין תורה שהיה מן הנמנעיות לישא וליתן ויבטל העסק והמשה והמתן היתכן שנאמר שישא ויתן על סמך חזקתו מנהג, והדבר ידוע שאם חזקתו העסק והסחורות ששפז שחזרעו בחזקתו העסק היו נדונים ע"פ דין תורה הניח מעותיו על קרן הנבי ויחבל הלה וסדו, ובלי ספק אם לא היה רחובן עושה עסק עמהם על סמך חזקתו מנהג שבחזקתו מקום. והא"כ ישא למקום אחר וישפוט הרגל ויאמר הון רטנו לדין ע"פ מנהג מקום מו"מ הלא כפי מנהג התביעה ה"כ חפזא לא שבקת חיי לשום ברחה עכ"ד ז"ל. ואין ספק כי היא חזקה גמורה לכל דבריו הנז' ואינו צריך להתשוב עוד הדיבור לזוגם כי הענין מוכן מאליו. והל יעלה בדעתך קורה בקו של' רחוקו מ"ש הרב בעני חיי ח"מ ח"ה סו' קנ"ח נגד תשו' מוהרש"ך הלזו ומה שביהרה כיעוש"כ. אך הומר לך שכנגד זה חנכו הרובה שהיא עלמו בח"כ סו' ע"ט כללף כיוול לן כמעט הפך מ"ש הוא עלמו שהרי כתב וז"ל. שאני הומר שלא כתבו הני רבותא דהולכין אחר המנהג הלא במקום שיש ישראלים הם מתנהגים בכל דבריהם כדת משה ויהודית הלא דבכלת דברים בעניני ממונן הם מתנהגים ע"פ הערכות בזה שיך לומר מנהגם מנהג דכיון דנהגו כך ע"פ וחקון ונתפשט המנהג הזה ליהכמי שהתנו כפי' וכל תנאו שבממונן תנאו קיום דכל שהיה יכול לנהוג ע"פ תורתנו, והוא מתנהג ע"פ הערכות ה"ל כמו שהתנה על כך. עכ"ד ז"ל. הרי דהרב ז"ל כללף כיוול דכל שהיה יכול לנהוג ע"פ תורתנו והתנהג ע"פ הערכות ה"ל כמו שהתנה. ה"כ אחר יסוד מוסד זה תו מאן פלג לן בין כל דיני מו"מ למקמתם והטעם טעם ה' ? ואע"ב ללא נעלם ממני דיש מקום לדחות ולושב הדברים. עכ"פ הון ספק דהיון דין חמת. והטעם שזה ככל הוא דמהלי בפרטו מו"מ ושטרות והדומה להם ומה לי בכל עניניו. מו"מ והכל ה' יען שמעיקרה דעבתא דהני נושאים וניתנים ה"כ מנהגם מנהג בכל מכל כל. ואפילו אם יארע שה' בורח לדין תורה עולה ותואנה הוא מבקש בחזקתו הפקר הולאת עורכי הדיונים וכיונא והדברים ארוכים למי שעמד על שורש דעיתם, ואין לדין הלא מקומו ושעתו (מורורכותו ! ידעתי גם ידעתי שהמשך רוב הפוסקים אשר בית ישראל נכון עלהם הינם נמשכים על חופין זה. שהרי כולם פה ה' הסכימו שאפילו דיניהם כדיונו הקור לדין לפניהם ואפילו ליכא משום גזל במ"ש כל גדולי הראשונים הלא בספרתם. ואחרי היות כן יגענו ולא הונח לנו בכל המור מרום ועד בען. דאם נמלט הענין מחוסור גזל מהטעמים שכתבתי ואכתוב ערוין הריש דחוסור לפניהם רבוע עליהו חבל עכ"ז הלא לאלתים פתונים ולא מיונגא רישא ה"כ מדוי' עד דמהפכתא בזכות רבבות אלפי ישראל שאוכטם באיבורופ' הרובלת תואת וע"כ יאמר בורה דשתית בזה מנהג לא תשדו בני קלא ! והומר. דהנה ידוע דכל שורש עוקר חוסור זה הוא כמ"ש רש"י בפ' משפטים ויעוין להתב"ץ ח"כ סומן ר"ץ ד"ט ע"ב ודי לחכמים. וחקן מטעם זה ליכא בלפניהם והוא ברור כשמש. וטעם זה נוחף להרץ ושמעאל שמשפטו הממונות הם בכלל דת המבדול כמו דתנו הקדושה ורחיה לדבר שקוראים חזקתו שר' ע' אללה שרע' ת שארי"ך ר"ל דת חלקו. דת כהני וקדוש (עיון יפון וכו' ח"כ סו' ט' דע"ה ומ' שודוק) בהא ודאי חותא להך חוסר' בלי ספק. אבל אם הוא בדיני הסוהרים שאין עליו דת באמצע כלל כ"א משפטוי השכל ותורת האדם ותקון קבוץ המדיני בלתי שום זכר דתיות ופלילים וקדושה ד"מ השו"רה שהנהיג מחדש המלך הגדול השולטן יר"ה שבה ליכא שום עליו וכשמה כן היא. שור"ה שפירוזה עלה

ושמה נאה לה הם ר"ל האופטים נמנים מכל הזמנות אשר תחת ממלכתו וגם היהודי הוא חר
 מהאופטים בהיותו תורה הדרס אשר רנין בהיותה היספה שבדופן כזה לכא משום מוקד ועלוי
 וכל הענינים בשום הופן. והם היו יהודי הולך לדון גם עם ישראל חברו (העפ"י) שעובר משום
 גזל כי בהיותם המקומות הדעתה לדון בדיני ישראל נושאים ונותנים ורבות מכתובת בטויותיה
 וכל עסקיהם נעשים בסופרי ישראל ובמשפטו התלמים כזה משה וישראל. והם היהודי מכוח
 חברו לדון בשו"ה הנז"ל הוא ורד"ו גולן מפורסם) עכ"פ מנר לפניהם ליכא כיון שאין גם עליו וקור
 והדומה וכאמור ומדובר. וזה לע"ד אינו לריק להיות. והאחרו בירור דבר זה הקבלו ושמעו גלוני
 יעקב ובמעו הל' ישראל עכרם! הלא תדעו הלא תשמעו הלא הוגד לכם מראש שכל ספרי
 המשפטים שכלל היכרות"ה הזית מראשה ועד סופה הונס ספרי דתות הלהיות מדומיות
 ואין להם שום קדושה בדוניהם כלל ולא הזכרת שום עבודה מעבודתם כלל. והיו נדונים ע"פ קדושה
 ובהניח. כ"ה ע"פ האגים פאטום דיונים בקדושים בלו הספדים ומעיונים בהם ומדמם מולתה
 למולתה ומפרזים אותם. וגם הלו הספרים לא חוברו לא משום קדוש ולא מנביא. כ"ה מתגלבים
 הקדמונים שחיבו ספרים כענין הסגמות בדרך תורת הדם ממז או גזרות מלכים שכן יאזנהו.
 וכן ע"ז הדרך כסימנים סימנים סוגים סוגים כיון בעניני כדאין כיון בעניני מו"מ וכין בחזקת
 קרקעות. וכל מלך מחדש דבר מה ומוסף וגורע כמו שאנו עושים בהסכמות ולא דרך גזמה.
 וההסגמות שלנו עכ"פ הית להו לא קדושה היו מנר כי הנין שלמותיהו דקמ"ו עבדוין וק"ל כל
 ב"ד וב"ד ה"ה כב"ד של מרע"ה. והיו מנר כי רוב הסכמות הם בהרס המור. ה"כ נמלה דגם בהסכמותנו
 הית בהו ענין דת וקדושה. ובספרי משפטיהם הין רוח מנה. האמינו חכמי ישראל אשר מהרץ ובמעלה
 הדברים ככתבן ויבא ה' מכס כמוני היום ויעיד לכם עדות גמורה כמעט שעברתי ס' משפטי
 ב'יוסטיניאנו. ה' ממלכי רומיים האחרונים שע"פ רובו מתנהגים במלכותנו זאת. וגם לא מנעתי
 עלמנו מלעסוק בס' משפטי המלך נאפוליאנו מתחלתו ועד סופו שהם כמעט שני ספרים שבהם
 מתנהגים כל היבדור"פ הזית. העבודה! העבודה! לא מנחתו כהה זכר קדושה ורת כלל לא
 בהקדמת הספר ולא בסופו ולא בשום מקום ולא בשום הופן כלל. וכ"ש שום כתיב קדוש לא מאתנו
 ולא מהתם כלל וכלל לא. וגם כשנחייבים שבעה בטענת מנה לו בירך וכו' והדומה לזה ומבואים
 דיון הקהלה לפני האופטים וס' כ"ד בדפוס בירד. והדיון הזה הלו משביעו לפניהם וכן לכל הזמנה
 והזמנה כפי דתה. וחוק מנה הין כספריהם שום לא קדושה והזכרת שום דת אלהית ושום מדומית
 בשום הופן שבעולם. והאחר היות כן והאחר כה ירחי ה'! מה הפרש יש בין דין הסותרים לזה
 הרבה אפשר שהיא יותר מעולה! יען וכויען שדיני הסותרים הוא כהגר ועלה מולגם. וזה עכ"פ
 בדרך וסברה ומשא ומתן שבורה וכולים לבון אל התמת יותר מהסותרים ההמונים שאין בהם
 ידיעה כ"ה במסחרם החומרי ולא בדקות השכל והאומנות, והרו כל עיקר תמיחה הרב בעני חיי
 כסו קנ"ח על מוהרש"ך היה מטעם לפניהם ולא מטעם גול יען הדעתה דהכי נושאין ונותנין
 וא"כ לפי כל האמור ומדובר בטל טעם זה דלפניהם לגמרי וא"כ חזרנו למ"ש הרב בעני חיי דקפ"ח
 ע"ה וז"ל. וי"ל דמשא ומתן שאני דיש מקומה שאם ותנהגו ע"פ דין תורה הגמור לא יהיה
 קיום והעמדה ויתבטל המשא ומתן ולכך כל שאין דנים לפני הערכאות הלא לנהוג בנימוסיהם
 שותנהגו הם בעלמם בנימוסו וכו' כדי שתקיים המו"מ מנהגם מנהג מפני יאובה של עיר ע"כ.
 נמלא שהרב ז"ל מהיר בפ' לקיום המו"מ בכל נימוסיהם ולא אכפת ליה כ"ה משום לפניהם. והם
 הרב ז"ל היה וודע כי הין דיוני הנגזרים כמו דיוני הוסמעאלים שהם פלילים ממש היה מתיר בשופי
 לדון לפני ערכאותיהם כי הם ממש אנשים סותרים מדוינים. ויען שהמו"מ גדול וגורף והעוסקים
 בקניני הקרקעות והדומה רבו למעלה ראש. קבעו מהם ב"ד ר"ל מהאגוס הפאטום שאין להם שום עלוי
 וקדושה. ד"מ היום תמלאם וישיבים ודנים ולמחר תמלאם משחקים בקיבוצ ובטוטרות כהחד העם.
 וטעם הרב רוס שלהם הדבר הזה הוא חכמה ומלאכה ולא אמונה וקדושה והוא כדור כשמש. והדן אותי
 ואת אנשי איכר"פא בפרט זה לכך זכות. ה' ידוניהו לכך זכות וכגון דא למודעי אני לריק כי דברים

אלו ניתנו ליכתב עברית ולא איטלקית מפני כבוד האומות והמלכים אשר היו מסופים כלם יר"ה
כי לא זו הדרך ולא זו הציר וסוף סוף אנשיהם לא כלטו על וכו' והדברים עתקים. ולולא כי מלאחי
עלמי מתוויב לפיוס ולרעות רבני חין ישמעאל ולהסביר להם הדברים בשרשם לא הייתי כותב זה
כי באמת היו חייבים בכבודם ר"ל מכל האומות אשר אנו גרים בתוכם והם בשלמם ואנחנו בשלנו
חוש איש על קבלת אבותיו ואומע לי ישכן בטח.

אין שיהיה חין מו שוכל להכחיש דלויכא לתא דגול מפורסם מהטעמים המבוררים שכתבתי והם
ברורים ונכוחים.

הטעם ה"ד שמעיקרא כשנשארו ומתנים הישראלים האיברופיים ע"ד מנהגי וחקוי מקומם הם
נושאים ומתנים ב' הכתות ולפי העת והזמן ורבו השנים נוכל לומר לב ב"ד מתנה עליהם והדברים
עתקים. הטעם ה"ב' שאם יהיה ריב בין ישראל לחברו והולך וזן לפני חוקי המדינה מלבד שאם
בר ישראל אינו יודע האמת עם מי לפי דין תורתנו ה"ק' (שבוה נמלט הדבר מחילול ה' בפרהסיא
כל שלא נכתבר הגול) וגם לא הם עלמם וודעים מה יהיה משפטם אלא עור ז"ח שגם הדיון הישראלי
הפילו הם יבואו לפניו וישמע טענות ב' הכתות חין הדבר מתברר לו חקך מו חייב מו זכאי עד שיעמוד
ויעיין וידמה מילתא למילתא וכיוצא מדרבי ההוראה ח"כ מלבד שליכא ח"ה ברבר אלא שגם הם
חיים מערדים בחוקי התורה חלילה וחס!

הטעם ה"ג' דלפי קדר מנהג המשא ומתן שלהם המזונה בכל פנות חלקיו והדינים המחדשים
בו ככל עת ורבע ה"ל כמו ליכא דיינא בארעא (וזה כמנהג דלויכא דיון שוכן לשפטיו כ"ש שכרוב המקומות
כעגו' לית דין ולית דיון מומחה בדרך שכתב מרן מוהר"י קאהר ז"ל בתשוב' הישנות ה"ד לעול ודי
בוה) דהא ודאי פטור ומותר (עיון נמוקי הר' ר' מנחם מרוזבורק סי' מ"א מוה"ר משה הירשלק סי'
פ"ז בה"פ ס"ה ס"ה ס"ד) וכל אלו ה"ב טעמים האמתיוס מלבד דלא שייכו בענין עקירה נחלה
דאורייתא אלא אדרבא עומדים באריות להעניט ולהכרית מעור ה' ה"ז דין נחלות בחוקי המדינה
הקך תורת משה, רהנה. הטעם ה"ה' אדרעתא דהבי נושאים ומתנים מלבד דזה לא שייך כלל בענין
הרועה וכמוכן דמה אדרעתא דהבי שייך בוה אלא אדרבא להפך שהוא דבר התלו בכשואין וכיון
שכשואין נגמרים ע"פ תורת משה בכחובה וקדושת ח"כ לוינא יתיב שכל מה שמתולד מהותם
הכשואין לריכין להיות כדוכים באותו דת ממש חין נגרע. כי הוא ליה כאילו התנה בשעת כשואין
דקורע הוא (אשר יתן ה' מהאשה הבאה אל ביתו ככה אותם הכשואין) וירש וינחל כרת אותם
הכשואין ואדרבא מענין המו"מ גופיה נלמד שכמו בענין המו"מ הותר לדון בחוקי המדינה אפי'
נגד דת ישראל משום דאמדינן דעתיהו דאדרעתא דהבי נשאו ונחנו אפי' שלא פירשו בדבר. מונה
גופא למדינן לענין הירועה שאין לדון בחוקי המדינה דאמדינן דעתיהו לכיון דהיו הכשואין ע"פ
דת משה ויהודית. גם ירועה קורע מן אותה הפועל יהיה כדון ע"פ דת משה ויהודית ואפי' שלא
פירשו דאדרעתא דהבי נושאים נשום כל קהל עדת ישראל.

וראה ברורה לכל האמור ר"ל התפרסם הגדול והנורה שיש בין שאר דיני ממונות לדיני
ירועה דאורייתא הוא כמו שאומר. שהיו לנו רוחם להרשב"ה עמוד ככון מגדולי הפוסקים כגודע
שהוא מבית המתירין שטור' העשוין כנוטריין וכדומה לזן. ועב"ז לאו ודאו מה כתב בתשוב'
הביאה מרן מוהר"י קאהר ז"ל ב"ו ח"מ סי' כ"ו על מי ברנה לעקור ירושת הבעל דאורייתא כטועט
כיון שהכל יודעים שהם הולכים לדיני גוים. והאיב באמת כל תנאו שבממוץ תנאו קיים אם התנה כן
כשעת הכשואין אבל לנהוג כן מפני שהוא משפט האומות באמת חוקיר גמור! ואע"פ ששניהם רואים
כךך וקוף דבר שבממוץ יען שלא היתה תורה את העם שהוא לנחלה לו על רטום וכו' לילך בדרבי
האומות ומשפטותם ח"ו לעם קדוש לנהוג ולהוסיף לחטוא לעקור נחלה דאורייתא וסומך על משענת
התנה הרטון ה"ז ודאי עושה אלה מפיל חומת התורה ועוקר שורש וענף והחורה מדוי תבקש וכו'
חלילה! לא תהא כזאת ח"ו! שמה התורה תחגור שק עליהם עב"ל, ומהה"ד יוסף קולון ז"ל המפורסם
בכל תפלות ישראל (באין דיור במלכות סאכויא כשנת אלף ותפ"ח לשכונם) הנם שכתב באורש קט"ח
דבר

דברה פשוט הוא לכל מכן דאס במעשה הדינוט שפין דאס לחבירו שהיה יכול לעשות סודר ושרה'ל ועדום ושרה'ל והננו דינו ישראל ובקר להסר כדונו חומות גלי הדעתה שרולה לרון כפניהם ועב"ב .
היו דכתב להדיא דכתיבת המצוות כטע' לרון גלי הדעתה דרולה לרון בחיקו המדונה ויובל לרון סס . ועב"ז לענין ירושה טוח ככרובא בתש"ח שגאל על ח' שרלה להשקיע ירושת בן הבכור באומרו כי מנהג מבטל הלכה וכי נהוגו בהרץ ההי"ל להצוות הבכור והפשוט וחלק כחלק ועלו והאיב וז"ל דבר פשוט יותר מביעתא בכוחהא שהין במנהג הזה ממש וכו' וכו' וכ"ש במנהג הרע הזה שעוקר דין תורה ומבטל ירושת הבכור שהין ללכת אחריו חל לה' ועוד לו יהו כח המנהג גדול מבח שנתנה תורה לל' דאס להנחיל את בניו להוסיף לזה ולמעט לזה כדכתיב והיה ביום הנחילו את בניו ואפי"ה שניט פ' י"ג כ"ב דקצ"ו ע"ב) הזומר הו"ש פלוגי בני בכור לא יטול פי שנים . הו"ש פלוגי בני לא ירש עם אחיו לא אמר כלום . שהתנה על מה שכתוב בתורה ע"כ וכו' והטוב דדוקא בדרך נחלה אמרה תורה לא יוכל לבכר וכו' (ר"ל שאס ירעה לתת מתנה מן מעבב בידו . אבל לעשות דת מחורשת בתורה ירושה או בכורה זה הין בוד האב) וכדכתיב והיה ביום הנחילו את בניו . הכל לתקן ולהנחו' דבר כולל הזה לכל בכור שלא יטול פי שנים . ואפי' היכא שלא התנה על אחר בלשון מתנה פשוטה שהין עקירה למה שב' בתורה גדול מזה עכ"ד . וכ"כ מוהר"ר יוסף בן לב ז"ל בתש"ו הביאה הרב בעי חיו ח"מ כ"ס ע"ט שכתב במנהג שנהגו הישראלים בהיוחס נטרים בשעת הנדום במקום ובמזמבר ואח"כ חזרו לרת ישראל הזלובין בתר חותו מנהג דווינון להו כחותם הדינוט שהו טהגוס בהותם טלדים (שארעתא דהכי נעשה המצא והמתן וה"ל כאילו התנו) אבל בענין ירושת הין הדיון כך שאס יהיה האופן שיש חילוק בין דויניהם לרון תורתנו לא מבטלה הם לא ב"ו הנבקים לוד המקבל הלא אפי' שהו בוד שלוש פשיטא דלא קולובין בתר דמעיקרת הלא והיובין לכל ח' מהם חלק המנוג לו כרון תורה הלא אפילו וזה כל' בחלקו כשחזרו לרת ישראל דוינון להו כרון תורה ומנוטין מזה ונותני' לזה עכ"ד והרב בעי חיו חנו' שס סיס וכתב אחיו דברי מוה"י בן לב ז"ל הלו"ל . וזכ"ל למירק למה הפריז על המדה לומר דאפילו באו לידם דווינון להו כדונו ישראל והלא הו"ל מנהגים כח"ה קו"ס"ב דאס נהגו לרון כדוניהם קולובין אחר מנהגם . ולפחות היה לו לבכר שדבריו במקום שהין סס מנהג (כמו בענין הישראלים שהו נטרים) דאס יש מנהג (והיונו במקום שדיום ישראלים בשומבו) ע"פ התנאים שכתב מנהגם מנהג , הלא ודאו מוכרח דאיבר מהריב"ל דדוקא במקום ומזמבר הו"ל כאילו התנה על כך , אבל בירושא דמשעבה שמת המוריש ממולא קאתו בהופן כזה לא מקרי מנהג לעקור דין תורה . ועוד דמקח וממכר שהני דהל"כ בעלת תקנת האוק עכ"ד .

ואני בעניו הזמר דלא היונו לריכוס להרב בעי חיו שטריות עלמרו לבכר בן דבריו מהריב"ל דבלאו הכי דברים מבוררים ומפורשים קאמר שהרי הוא הביא ההוא דמוהר"י קולוב דסו' ח' לענין בכורה שהבדוח דאקור לעקור דין תורה הפילו הם המנהג כך ואוב נתקשה מכמה תש' אחרות של מהר"י קולוב גופיה דס"ל דמנהג מבטל הלכה ותיירן מוהר"י בן לב ז"ל דלענין ירושה ש"נו ובקתייע ממ"ש מוהר"י קולוב באותה תש' דסו' ח' גופא והוא הזומר שלא יהיה כח המנהג גדול מבח שנתנה תורה לכל דאס להנחיל את בניו להוסיף לזה וכו' ועב"ז הזומר הו"ש פלוגי בני בכור לא יטול פי"ש לא אמר כלום , ומנה קיים וכתב מוהר"י בן לב ז"ל הרו"ס"ל למוהר"י קולוב דאפי' הדולובין בתר מנהג נגד ההלכה אפי"ה לענין בכירה כיון שהתורה גלתה דעתה בהדיא והמר לא יוכל לבכר הין כח לשום מנהג לעקור דבר תורה ודקרו דבריו ז"ל . ומי הוא זה ואיזה הוא אשר ערב אל לבו לחלוק על הרב הגדול ז"ל (ער שכתב בס' כיומנון זאב ס' תכ"ו שמוהר"י קולוב הוא היה אזור למתני כל הסוקקוס ומאודת עיני שכלו פרוסה בכל הדינוט) כיון שלא מצינו לאום ח' מהגדולים שחלוק עליו עכ"ד מוהר"י בן לב ז"ל . הרי לך בהדיא דהרב עלמרו קרו בחיל ויהר ממת שרלה לדקדק מדבריו הרב בעיני חיו ז"ל כטוב טעם ורעת (ועיין להגאון הרמ"ז חק"ל ח"מ כ"ב ד"ץ ע"ד ודוק הטוב *) הלא שלא

דאח

(*) אמר המ"ל פ"ב . מ"כ בגליון הגאון המחבר זר"ו פה ח"ל . ועם שראשתי הדק והעמוד פאפרו של הגאון

ראה תאו' הרשב"ח הגו"ל דקאי בדעת מוהר"י קולון ממנז ואדרכז הפליא להתמרמר כמו צעוקר
 נחלה דהוריותא מפני שנהגו לרין כשזר הדינון בחוק המדינה וה טעמו ע"ז יוקיקון דגורא
 ובעורין דג"ס הכתי דבריו לעיל סמוך ורחוק. והולו היה רוחה היתה מוהר"ר יוסף בן לב ז"ל
 לא זו שהיה כותב ג"ל ראה חולק למוהר"ר יוסף קולין ז"ל לא שהיה מוזה"ל רבנים גדולים ממנו
 בחכמה ובמנין דקטו עיקר מהטעמים הגו"ל המבוררים כשמלה ובמנו כן תפסו עיקר כל הפוסקים
 ראשונים והחזונים. (מוהר"ר שמואל די מדינה ח"מ סו' ש"ר מוהר"ר שמואל קלעו סו' ק"ג
 מוהר"ר ולחק' ארבו סו' קצ"ד מוהר"ר משה מינן סו' ס"ז מוהר"ר משה מלמד ח"א סו' כ"א
 מוהר"ר דוד בן זמרא רפ"ס וגיט"א סו' תקמ"ה ומוהר"ר יוסף מטרנאני ח"מ סו' ו' הרבה להשיב
 אפו בכל כמו תלמה חזונים ממוע הקלות נמרות אבר קלל על ושרהלי הטוען ידעה שלא כדת
 משה ועב"ש וכ"כ תלמודו בתאו' בעי חוי ח"ה סו' קכ"ח). וה"ל הרב מש"ל מלך דס"ג ע"ג ומשורש
 זה ימשך שכל מה שנהגו הסוחרים במש"ס ובמתנס קיומת העפ"י שהיו זה מן התורה. ואעפ"י
 שרין תורה להפך. והיו בקיום מנהג ההוא כטעול מנות התורה הלא שלא נעשה אותה דבר על
 אופן שגורה התורה. ולא דמילכטוול מורה ולעקורת ידעה שהיא עקירת המורה עב"ד

ואחרון הכבוד מ"ש המהסך המפירכס הרב כנה"ג ח"מ ח"ב סו' רע"ו וה"ל הסכמה גדולה
 ונפלאה בכל הלות הברית מרכבי ה"ו וקוסטה נטוינפולי וסאליטיקו ובל שהר הרמות שלא ללכת
 בחוקי המדינה בריו ורובות כ"ה נדון תורה ע"כ ב"שורש הסגמה זאת היה מילהת כמוהרש"ס
 ח"ה ע"ס קל"א ואחריו שהוריותך כל הממר וכתוב לפניך קורה יודיו! הלא תש"ל כ"ב למה? ומה
 כל המורה הזאת וההפ"ש הגדול היה מש"ס דוני ממונות לדוני ורשות? הא ממנון והא ממנון אם לא
 מהטעמים שביארתי לך למעלה ובפרט טעם הב' שאנו בו, והוא דעכ"פ האיש יהודי ההולך לרין
 בשאר דיני ממונות בחוקי המדינה לא מפני זה היה מורד בתורתו חלילה! אם מטעם דהרע"ת
 דהכי נושא ונתן ואם מטעם שכל מוני הופנים ודינים שיארעו במש"ס ובמתנו חין מי שורע
 האמת עם מוהפולו הדין השרהלי כ"ש הבע"ד גיפוייהו והך ח"ב יקרא מורד בתורה ח"ו! מה
 שאנו בן בעקירת נחלה דהוריותא דרין זה וודיעם אר"ץ תנ"קית של ב"ר כב"ש כבר שבע"כ שכל השרהלים
 וכל הנולדים המאמונים היום בכל הביב"ל הוא ומלבד כ"ז עוד רעה חולה מתוליד בעקירת נחלה
 דהוריותא רע"ז מתרועעת מלות יבוס וחלילה רועע מקובן כקור נטויו וגדרר הרחוקה ולא כדרך
 גומא וכמ"ש בסע"י ח"ה שאם זרע חבי המת ברוקן הדורות כמו בני רוסניא שכדון שלפניו
 ח"ס

הרמ"ז ז"ל וסיימתי עם "דוק היטב" עכ"ז לא הועלתי כלום. ולא דקו כחדא. עד שבאו לי מאנשי התורה והסורא
 אשר בעיר אחת עם תשובת הריב"ש סודועה במנהג מיורקא. וגודע בעמים המקום והמלכות אשר בהם חברתי
 הספר הזה. וע"כ לא יכולתי להביא בספרי זה קול ושברו עמו. רצוני לומר. תשובת הריב"ש הזאת וכנדה תשו'
 התשב"ץ ח"א כ"י ס"ה הביאה הגאון הרמ"ז בחק"ל עם באותו עמוד, שהתשב"ץ בתשו' זאת שפך כאש חמתו על
 הריב"ש באומרו. "ומ"ש כי בן נהגו מעולם קהל מיורקא. גם כי יהיה הדבר כן! אין מביאין ראיה ממנהג של
 איבור. ותא חוי מה שלקף בכו, ואומרו ת"ח מה שלקף בכו רומנו למ"ש התשב"ץ בח"ג סו' רכ"ז. עיין שם ותראה
 שכל הקהל כאחד נהפכו בקשת רמים וילכו ויעבדו חכ"ס באחור ה' יגילינו. ועם שהגאון הרמ"ז ז"ל נראה להדיא
 מדבריו שם שלא הרגיש מתשו' מרה בלענה זאת שאליה כיון התשב"ץ כמו שיראה הרואה מדבריו שם. עכ"ז סתר
 כל דברי הריב"ש עם דברי התשב"ץ הללו. ואנא נפשי המקום גרס לי שלא יכולתי לרשום מכל זה דבר. כי וראתי!
 וע"ז נפטרתי כקפס בהולם מכל האמור בזה שרשמי. דברי הגאון הרמ"ז ז"ל בדף ובעמוד וסלמתי הרשימה עם "דוק
 היטב" ובהכרח הקורא בלמדו ספר דע אשר לפניו בון יבין כי לא נעלם ממני כל המכונה הזאת ויודיני לכך זכות
 יורני"ש אדם אכזר ואטופרף ואחלת דוחא. זאת כל אלה ידני עשה ולא הועלתי כלום מרוב חפץ ההגה הוא החולי
 אשר חלה דוריני בו ה' ירפאו רפואת הנפש ביד"א.

ואזכיר לתלמודי דבי רב מ"ש רבינו מור"ס ז"ל בתשו' סו' מ' ח"ל להחכם שכנגדו. במטו מינך! שחייין
 היטב נתשו' על דבריך תמיד ר"ל תעבור עליהם בעיון נמר. כי כדרך זה אהה פוגם את שנינו
 כי אני איני שולח תשו' לכ"ת עד שצבור עליה פעם ושתיים. ואזע שיש עיקר בדברי לפי דעתי עכ"ד. מה יאמר א"כ
 המגיה בחיפון. על דרכי שהמחבר לא לכד עבר עליהם פעם ושתיים. אלא כי הרגשם בלשונות העמים וקב"ש בדפוס! . .

אויס וירשום שמואל זכנס מנכסו יצחק דוד זכנתם, ה"כ מיה יקוצו דורות הש"ים לשנוע באת
 אח הו"א אשת שמה"ל הם לא החשוב בני רוסקין זרע ריגונה בת שמואל זרעו לירוש ודוע דכ"ד דכ"ים
 הללו בחדא כפקין וחדא ברין ולא מתפזזין לעלמין דהם יא לי זרע יורש ופוטור מן החלינה
 והם הוין לו זרע חין יורש ורין פיעור. ודכ"רס לוי הם ב"רס ורמתיים מלך עלמס ולא יכתב
 בהם כ"ה הנשו החיף והפקד המכסס שמים בעלי שומים ועל כללס הו"ו מו שלח רה"ה מחירות
 דת מימיו כ"דני ה"ה וד"מה להם. והחרי הוית דבר מבירר ומפ רסל לעויו השמש והירח פרסוס
 ש"ין החריו כמורו מו שהיה ישרה"י ומיחוק למתמן בכל מה שכתוב בתורה או שעדין לה קנה
 טרת דת החרת כמו ל"ה דת נולרת הו"ו דת מח' מריות והוא עובר לסחר ישראל והולך לבת"ב
 וסוגע החון קר"ה בתורה "כו מו גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים לרועים כ"ל הת"ה הז"ת"
 שהוא כלל גדול לכל הכתוב ומפורש בה לפזוח, והח"ר כ"ו רגלו ממחירות לרוץ לרעה
 להחיל נחלה אשר לא ברת כל הורה המבוררת והמפורשת. והמרונה כל העמים! הוא טופר בתורה
 ובמשה עברו וכיכחי החמת והדק גדול מוה' ה"ש חללו ה' כפי השוא גדול מוה' ה"ש פוקר בחורה
 בזרע רמה גדול מוה' והלא לפי דתו דת ישראל כל הכופר חילו באת ה' מן התורה הוא הפיקורוס
 כ"ג הוצ'ה"י הלוהדהות ביה תרתי לרועהו. גולן מפירסס לעויו כל העמים ועיקר נחלה דהוריותה
 אשר כתוב בה **חוקת משפט** ומתרגמין **גורת דין** כחותו ע"ד וכחותי לאון שטיחה
 לטו הצורה

מעויו כל קו והוא חומרה "זאת חוקת הצורה" ומתרגמין דה גורה דהוריותה. ה"ש עני' חמור
 מוה' ? ודתי לא! והעעס דהתורה הקשירה בכך דוקה מכלו נתינת טעם כל עיקר שבוה הורה
 לדעת שכן רטון החל ות' שכל אופן נחלה הוהת התנהג האומה הזאת לדורות עולם, וז"ל הרוגנו
 המיימונו ז"ל כתשו' פאר הדור סו' ה' ועיקר הדבר בהורשה הו' תנאו מועיל בה וכו' ואיט
 כשאר תנאי מתמן דהכה כתיב **חוקת משפט** התורה הקשירה על דין לשון ירובה שתתנהג
 כקדר הזה עכ"ד. והח"ר כל הדברים
 נחמור! האם לא יקנה לבך בחמיהם (אפילו שלא היהו הנה הקורה ידויו מעס ישראל לבד להכת
 הזמת) אם עונוך תר"ה ה"ש ישרה"י עושה כל טרדקו לעקור המשפט הזה מן הגויע ומן השרשום
 האם מזכ"ך הוצר המורש כך לא תחליעוהו כופר נמור וולף מכלל האומה הזאת והוא קרח
 שלא קנה טורה החרת? הא ודתי כך הנו מוכטח בשכלך החושק בהמת שכן הדינהו משקיל דעתך
 וכ"ג אם הרוסיף להשמויעך דבריו הפילוסוף הישרה"י ה"ה והונו המיימוני ז"ל כספרו מורה נבוכים
 ח"ג פמ"ה (ועויו' פ"ג מ' ממרים וכפ"ד מ' רולת) וז"ל אבל העושה בוד רמה הוא המזיד
 שיעזי פניו ויעבור כפי השוא שזה אינו עובר לתיהבון לבד ולא לעשות מה שמנעה תורה לעשותו
 לרוע מדותיו לבד, אבל לחלוק על התורה ולעמור כנגדה מפני זה הוא מנדק וכו' וכן ה"ה חללי
 ככל עברה שרחה ממנה סתרות התורה הו המחלוקת כנגדה והפילו הכל הדס מושרהל בשר
 כחלב או לבש שעטנו הו הקיף פאת הראש מפני דעת שיתבאר ממנו שזאת התורה הונה אמנת
 הוא חללנו הנאמר עליו ח"ה' הוא מנדק ודינו ידועה בתורה עכ"ד יעויו"ש ומה לנו לדלות
 מים מבורות עמוקים ולהטריך לרמויות מענינוס רחוקים? נשמה מוס מתוך בהרנו כרי' ירובה
 שאנחנו בו שמתפרש להדיח שהישרה"י הדין דו' ירובה ד"ל כתובת באוריותה הוא מעשה לדוקי!
 דהני איתא בתלמוד (כ"ב דקט"ו ע"ב) ה"ר הונא ה"ר כל האומר תורש בת עס בת הכן הפילו
 נשא שבישראל הו' שומעו' לו. שהינס הלא מעשה לדוקי. דתניא בכ"ד בטבת הבנה ליוננא
 שהיו לרועים חומרים תורש בת עס בת הן נטפל להם ריב"ז ה"ל שוטים מני' לכס זה? ולא היה
 אדם שהחזיר לו תשובה חין מוקן ה' שהיה מפטפט כנגדו והומר. ומה בת בני הבאה מבח כט
 תירשו. בתו הבזה מכזו לא כ"ג? והשיב לו מה לבת הכן שכן יפה
 כזה במקום החמים (ופרש"כ"ס שורשת במקום הכיה עס שהר אחי הכיה כנו' כנות ללפחד
 שירשו כנכסו חפר הכי הכיה' עס בני חפר) תאמר ככתו שקורע כחה הלל החקים (ופרש"כ"ס

בשם שהינה יורשת עם אחיה כך הינה יורשת עם בת אחיה) ונלחום ואותו היום עשאוהו י"ט
ע"כ ומינה יק"ש כל קורא משפטו זה לנדר' שלפניו הצתה ומה התם דל"ז היו עוקים נחלה
דהורייתא מכל וכל כ"א שהבת תורש עם בת הבן נגמר דיתו בתלמוד לדרוקי והתו היום שנלחו
בפטר זה לדרוקים עזאזרו י"ט, כנרון שלפניו שרו"ס לעקור נחלה דהורייתא מן הנועו ומן הפרשים
לאנשים אשר לא עמלו בו ולא גרלוהו ולא מכז' הכי המת קאתו הינו דין שתנתן דת' דהעושה
כן הוא לרוקי בכל פנות תלקיו וממילא יונה מן הכלל כמו שהוז' מפורש דין הדרוקים ומי"ט
ותהפך לח"ל? בו עו"ז ועקר הנחלה דהורייתא לחוק עד עולם? ודאי אין כל מורה על האמת המתבטח
ממאשפותיו הזרות ווכל לבסות השמש בחט' השמים ובהכרח יתגבר כארו' (המורה על האמת הזה
יהיה מזוהה עם שיהיה) לקרוא השרה'ל העוקר נחלה דהורייתא כופר! לרוקי! גולן מפורסם!
לעון כל, ודקה החשב לו בלי שפק וכוה נכלל גם הטעם הנ' שכתבנו בענין אחר הדינים הזדונים
בחוקי המדינה מפני מיעוט ודעת דוינו ושרה'ל בהם והו"ל כמו לוכא דיונה בהרעא. מאח"כ בענין
ירושא דהונו ענין גדול ועמוק לרונו כדיונים מומחים כמו דוינו המזק והממכר לריוכים להם דיונים
פקחים גדולים יודעים בטוב המשפטים והזרות ודרכי הקניות, כי דין זה ר"ל דין הירושא בדת
משה הוא דין פשוט יודע שפילו כל היום נלוי דעלמא שהינו שופט מובהק ויכל לרון אותו ע"פ
תורת נוסה כלמרו שפר הכי"ל הוא אשר היא מועתקת בכל הלשוטת כמדע וכוה נשלס כל מה שכוונט
לכאר בסעיף הב' הזה הורו לה'.

ונהדר אנפין אל העיף הנ' הם ישר לומר במשפט נחלות השרה'לים דראו לרונו בחוקי
המדינה מטעם דונה דמלכותא מאחר דחוקי ומשפטי המדינה הם נעשים כרצון המלכות
והוא ר"ל המלכות המאשר והמקיימם והנותן בהם כח לעשות חיל, ואחר שכן היי קי"ל כל דהוכא
דונה דמלכותא בוטל דין תורה, הו דולמא ענין זה שאינו מהוה טעמים שהיו ולא נשכ' ונאמר.
עם כי ידוע ומפורסם כי מקצוע הנהר הגדול הזה גאו מומיו עד מאד, ואופים על כל גדותיו
סם חנינים גדולים והלכון למצלה ממזה וחמשים פוסקים ולה בדרך גוזמא. עכ"ז נחמו נעלה ונלחמנו
כי יוכל נוכל לו. יען ובענין נרון שלפניו הוא חוק מענין דונה דמלכותא כחוק מורה ממערב
זה ילא ראונה לכו אל יוסף הוא המעבור לעמו ושרה'ל הוא מר"ן מוהר"י קאר"ו ב"ו ח"מ סי' שס"ט)
שעל מ"ש המרדכי בב"ב סי' י' בשם הר"י בר פרח המלך שגור דהינים יכולים למכור המשכונות עד
שנה דונה דמלכותא דונה. ע"ז רחא מוהר"י ריעקב ושרה'ל כמה דחיות ומכלל דחיותו כהב וו"ל. ועוד
שהין השרה מכתרת שימכור המשכונות חלף נותנת לו רשות וכל שאינו מכירת חינו דונה דמלכותא
דונה דמלכותא היא כמו לא לוכול הינוש הרעא בלא הגרסתא שהמלך מקפיד בכך וכ"כ הנמקי
יוסף בשם ר"ו וכן דעת הרמב"ן שהביא הרב המגיד בפ' ב"ז מה' מלוה ע"ב (ויש להאריך כזה אך
עיון רמ"ה ח"מ סי' שכ"ו וש"כ ע"ג חס וס' ע"ג לחס רב סי' קנ"ז עדות כיעקב סי' ע"ב שני כרס שלמה
סי' ל"א דברי חמת סי' ו"ב זרע אברהם ח"מ סי' ח') הראיות בעיניך דעת הרמב"ן ור"ו וכו' ומוהר"ר
יעקב ושרה'ל ומר"ן מוהר"י קאר"ו שהביא בן להלכה. דכלהו ס"ל דכשחין המלך מקפיד ומכרית
לוכא משום דונה דמלכותא. גם הר"י בר פרח שהביא המרדכי שחולק על סברא זאת בענין המשכונות
העפ"ו שהמלך חינו מכרית ומקפיד היינו דוקא התם כמ"ש הרב לחס רב סי' קנ"ז דבענין שהוה
תקון המלך כללי כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין הוא דת גמור וכל בנו מדינתו אדעתא דהך
תקנה של המלך נוסאים ונותנים ומלוים זל"ז וזתו דעה רמ"ה שפק דין זה וכן כתב הרב זרע
אברהם ח"מ סי' ח' בחורך. וטעמו דקור כמו כל דוינו ממונות דהולונן בתר מנהג הסוחרים
אפילו נגר דין תורה. אבל מה שאינו לתקון כללי כיון שאינו מקפיד והינו מכרית לאו שמה דונה
דמלכותא לבעל דין תורה. וכ"כ הרשב"א ח"מ סי' שכ"ו וו"ל. לשון דונה דמלכותא (ר"ל שלא אמר
דונה דמלכא עיון הרשב"א עלמנו כח"ה סומן קל"ח תשב"ץ סי' קנ"ח שמש לרקה ח"מ דף ל'
ע"ב) מורה על הדברים שהם מחוקי המלכים לעשות כן בארס בנין לבוס ערכאות לכתיב בטורות
ולקון חולטת לסטר נהרות לעשות יערום לעשות חוקים בארס כרו שלא יכירו לודי קטנות ומרובות
והכמאות

והכתנות וכו' כל כוונת כזה דונא דמלכותא דונא מפילו בדבר שהוא נגד דין תורה ע"כ. הנה
מבואר להדיא מרובי הרשב"ה וכל הרבנים הו"ל דדוקא מה שהוא תקון כללי שה"ה בלבו הוא דונא דין
אעפ"י שאינו מקפיד. והם אינו תקון כללי דיינו לומר כיון שאינו מקפיד אין ענין דונא דמלכותא
מדיע כח דין תורה והוא ברור. וכן ראיתי להרב חזק שלמה ברק ק' ע"ב ודק ק"ה ע"ב וז"ל
ואפילו בדונא דמלכותא דהמלך מקפיד עליה ואין המלכות הנוטת דכין ישראל לחבירו לא דיינון
נגד דין תורה כ"ש כמה שאין המלך מקפיד ואינו מכיח. ודלאו לית מי שיאמר דדונא דונא דמלכותא
עכ"ל וכן יש לדון מתצו' משה"ר שמואל די מדונה ח"מ סי' כ"ה (רב מפורסם בענין הגדולה
סאלוניקי בק"ף משה הט"ו לחכונס) והוא שהרב נשאל מאנאקונא וע"ה ביוס"ה שחזר לרת הנולדים
בפורטוגאלו וכו' לאנאקונא ונתקד ולזה הוסיף חייב לו נלתי' ח' סך מה ותבע הוסיף הוסיף ח' סך
הנוטרי שפרע לו הסך ההוא, ח"ל הנוטרי הנה ראובן היהודי חייב לי סך זה ממא' ק' זהו מצאו, וכן
היה כי הוצרך חוב ראובן לאותו הוסיף במעמד שלעת ונכתב הקאמבאלו על שמו שפרעו ראובן
לאותו הוסיף בזמן הנוער בוטח וקידם שהנוע הומן הנוער נתורע למלכות האפיפיורית שזוהו הוסיף
אחר שקבל דת הנולדים חזר ונתיהר. וגור האפיפיור על כל מי שיש בירו כסף וזהו כסף מצאו
הוסיף שמחוייב למיסוי ביר הוסיף וזוהו של האין ההוא, ויהי כשמיט ראובן סך"ה ח' ומסר אותו
חוב שהיה חייב לחזרו הוסיף ביר שופט האין במאמר האפיפיור, ואוב תבע אותו הוסיף לראובן לדון
תורה שפרע לו הסך ההוא כי היה יכול להעלמו וכדומה מהלו הטענות והרב ז"ל האריך הרחוב
בפירוט דונא דמלכותא, וקיס וכתב דכיון דהוא גורת האפיפיור דיש לו כח לעשות חוקים בלתי
וב"ש דברבר והקפיד הרבה וען הוא חוק קדום בדת הנולדים בכל החזר ומתקד ממנו למלכות
אין לך דונא דמלכותא גדול מזה, ומלכר שראובן פטור מצאו סך בהראותו קבלת האופט עוד
זאת כי ופה עשה וקיים גורת מלך ועליו כתב ברכת טוב חת"ד. הנה כמה הלכתא רבותא
הוכח למשמע מתצו' זאת חרא שהרב ז"ל מבאר להדיא דשאני גורת האפיפיור דיש לו כח לעשות
חוקים, דנראה מפורש דס"ל דאפילו להצת הרמ"ה והדמ"ב"ן ואחר הראשונים דס"ל דדונא דמלכותא
ה"ר בדונס הכתיבוס בס' ד"ה ואל המלכים שעברו הנהינו בן במדינות מלכוס. הכל הם הוא
מצדג בכל יום חוקים חדשים לא היו דונא דמלכותא וכן הוא דעת הרשב"ה הט"ל מצ"ש דונא
דמלכותא ולא דונא דמלכא עכ"ל ס"ל להרב ז"ל דכילש מודים דענין האפיפיור שאנו שיש לו כח
יותר מכל המלכים לעשות חוקים בלתי כפי רטנו לטובת עמו ולקיום דתו וכדומה, ולזה כתב
עוד טעם ב' דהוא חוק קדום בדת רטנו לומר דמלכר דאם הוא בלבד רטנו האפיפיור היה די
להקדף דונא דמלכותא. הלא עוד זאת דהוא חוק קדום בדת דהוי דונא דמלכותא גם בערך
ש"ר מלכוס ולזה אמר דקפיד הרבה והוא ברור כטונתו. וממולא למרנו לדון שלשינו תרתו
הלת. האמת. כשהאפיפיור לא גולה דעתו בזה, ח"כ תו אינו חתת סיג דונא דמלכותא, זאת שנת
שאנו ענין טובע לרתס כמו אותי נדון אל משה"ש"ס ז"ל ח"כ אין ענין לדונא דמלכותא כהן.
שלושית. כיון דהסביר נתנת לך קפוד ככך ודריב רטנו הנמיר שלא יאזרו חכום במלכותו
אנשים מופקדים כלי רסן שום דת הם נולדים ושמו רתס, ואם יהודים קיימו תורתם וכנון דא ודאי
לית מי שיוכל לימר שהיהודי יכול להקריב מאפט נחלות בחוקי המדינה מעטעם דונא דמלכותא
נגד דתו המזובלת מאבותיו ברבר שאין המלך מקפיד ובאמיר ומשירש. וברך זה אזה תיאה
לאדוננו ר' אשר (באין וארצל בעולידו אשר בסגדר קרוב לזלף וז"ל לחכונס אשר כל הנילה אחרי
דברו לא ישנו כמ"ש משה"ר קצרו בתצו' הדעות אבקת רובל דפ"ו סאלוניקי סי' קנ"ה) בתצו'
כלל ק"ג ופסקה ש"ע ח"מ סי' ע"ד וז"ל ומ"ש שגל מזליקת בון המשיחוס שכשהמלך גור על
המעטע לעשות או להוסף הם דונא דמלכותא דונא? לא ודעא מה שייך להוכיח ככ"ן דונא דמלכותא
אם המלך עשה מעטע חדש שולא במלכותו, כמו"מ ובמקח ובממכר ופסל את הראשון כשכילו
לא גור להשקיר למלוח שהלוחו מעטע טוב שיכל מעטע רע, המלך אינו מקפיד הלא שיהיה
הראשון נפסל. ויהיה המ"מ כמעטעות אחרות ואינו מושא הם ופרעו למלוח כפי ערך הראשון

כי בזה הין המלך מפקד כלום ע"כ. ותצו' זו הביאה מזה"ל שאין ז"ל כסו' קנ"ג וסיסוכתב
 ז"ל. ה"ר מאוס דהמלך ל: גור שפרעו החיבות כ"לו המעות. הכל הס המלך נז"כ כ"ו ה"כ דהוא
 דונה דמלכותא ע"כ. וב"ז חידוש נפלא שפילו המלך פסל המטבעות החשובים והטובים החיות
 גרועים כ"ח ערך. ד"מ הדיב שמזקלו עזרה כסף שזה עזרה יוניו ופסלו והטובים חסר שמזקלו
 שמינה כסף ושיחה שזה עזרה ויליווה ה"ה ל"י ד"מ כטר חוב על מ"ה ויליווה הכל נתן לו מהמטבע
 הרשון החוב וה"כ בגזר המלך לשקול את הרשון ה"ל כ"ז שגזר להדיח שכל מי שפרע ויליוו
 יפרע מזה החדש לחשבון עזרה ויליווה שיהיה פקודה למנוח עשרים לק', כיון שהרשון פסלו והיו
 בעולם, עכ"ז כתב הכינוי רוענו הר"ש ז"ל דכיון שהם היהודי רוחה לקיים הדין ולפרע ערך
 המטבע הרשון (ר"ל ויהן לו מ"ה וכו' במקום מ"ה) המלך לה הכפת ליה ולה מודו, כגון כדון
 זה לה הוי דונה דמלכותא וחייב היהודי לפרוע ערך המטבע הרשון. ועוד ראה גדולה שכל המלך
 אינו מקפד והכינוי מטוים מתורתו הפך טויוו לה הוי דונה דמלכותא והוא ממ"ש מזה"ל
 נחמיה תלמוד ר' אשר הנז"ל (עיון מזה"ל מ הלסקר סו' י"ט) שגזל על מס הת"ח מזוס דונה
 דמלכותא דונה והשיב הו"ל וה"ת דונה דמלכותא דונה ומלכותא חסר לפרע הטובה מרבנן הו
 ליתא לכל מילי דלאו דונה ומלכותא חסר דליעבור לה מהקרו דונה דמלכותא והפילו יאמר המלך
 לכל היהודים שבמלכותו תפרעו כך וכך הו חללו מן מלכותו (ר"ל שכוון שיהיה הגזרה בזה החופן
 ח"כ גם הת"ח הוי מיכרחים ללאת והוה להם פקודה) ועמדו הקהלות ופרו עמם בממון רב
 עכ"ז הת"ח פטורים ע"כ. והרב כרם שלמה אמר לוי ז"ל, רב משורס כסלוטקוים במ"ה הו"ל לחשבונם)
 סו' ל"ה דקש"ד ע"ד הביא תצו' זאת והקשה עליו וזו ודברים הללו קאם חללו שהרי הוכח במס
 המלך הגהה למלך וגם היה מחוקי המלכות הטו המלך מחלק בין מי שזיה ת"ח דלא יפרע מס
 למי שאינו ת"ח וזה לא יעלה על דעתו וכיון דמחוקי המלכות חפלו שיהיה נגר דין תורה דונה דמלכותא
 דונה ונ"ע עכ"ד. והחרי המהילה רבה המונה ליה דלא יודל צומח יסיד דונה דמלכותא. שהרי עיקר
 דין זה שהטויה חכמו המשנה והתלמוד להורה והחריהם כל וברלב תבמי ודיוני ויחל מווס גלות
 יהודה מצל הדמתו, ועוד הווס, לא מדעתך בדויהו כי מה כחם יפה לחדש לנו חידושים ודיונים
 מה שהין שרשם בס"כ כ"ד כנודע ומשורסם וכפרט לבטל דין תורה חלילה להם! חלף האמת הוא כי
 שורש דין זה הוא מקרא מלה אשר קדשנו במלות ו וטו ירמיה נבואתו מווס גלותו מתרננו" דרש
 את שלום העיר אשר תגלו אתכם שמה" (ירמיה סו' י') ומזה יא' לנו דכל דבר
 שבממון אשר יא' נזק למלכות הו משפט שהיה נגר ישוב מדנותו (מה שלא נמלא משפט כזה בתורתנו
 בשום חופן) הנחנו מחוייבין לתפוס דונה דמלכותא ולהניח דין תורה, ואחרי שהחבר לנו שורש
 זה טור ממנו חובב הרואה יראה כל הדיונים הפרטוים המפורזים להלפים ולרכבות כספרי הפוקקים
 הרשונים והחרונים כלם יסבו בלכתם על חופן שהיוין לפניך והיונו. הם יהוה החופן דדונה דמלכותא
 עם דין תורה מנגדו ז"ל הם יש חופן לקיים שניהם בהויה חופן שיהיה לקיים שניהם והם ח"ל
 לקיים שניהם הו חובני הם דונה דמלכותא קפיד אוי מבטלין דין תורה ותפסוין דונה דמלכותא
 משום שלום המלכות ואלום העור כהגר לוני ה' הלהו ע"פ ירמיה נבואתו והם דונה דמלכותא לא קפיד
 כזה כלל הם השרהלים דנוס בחוהו ענין כפי דין תורתם ולא כפי דנו, כי לא יא' לי שום מקור דומה
 לזה אוי, יבא מארה ויעקר מן העולם כל מי שפוקר דין תורה כפתחון פה כוזב כזה ודבר זה הוא
 ידוע ונגלה לכל מורה הוראה בשרהל הין גם אחר שיתבל ממנו. ומעתה זו הוה כונת מיהר"ר
 נחמיה כנרון מס הת"ח שכוון שהישראלים מזוין שלא לוקח מס מהת"ח ובמ"ש הכתוב "מגדה בלו
 והלך לה שלט למרמץ עליהו"ן (עזרה ז') וג"כ מזוין לקיים דונה דמלכותא לפרוע מס אקר קפתא
 דגברי הין נקו ומכללס הת"ח והמלך אונו מקפיד שיקו זו מזה הו מזה כ"ה שיב"ק סך מסוויס לפי
 חזבון נפשות כך וכך ולא הכפת ליה ממנו שיהיה ח"כ ה"י הנבטללד הרשון שכתבנו דאויכילום
 לקיים שניהם חוייבין לקיים, ואין פתחון פה מטעם דונה דמלכותא דהוה כנויה על שלום המלכות
 ואלום העור וכל דמל' לא קפיד ובאמר הרו שלום מלכותו לקיים וה"כ ממילא חוייבם כדון תורה

והוא

והוא כבוד כפינת מוהר"ר נחמיה שי"ך מו"ר ע"ר ר' אשר ז"ל ורבו כבר גולה דעתו באופן פיקול
 המטכעיות על חופן זה ממנו וכאשר הכהתו לכו"ל לעול סמוך וגררה והדברים ברורים עד מאד
 ושו"ר לתש"ב"ן ח"ה ס' קמ"ג שכתב להר"ח כזילקוטו זה ממנו והביא ראיות מופתיות לזה .
 וקיים וכתב . ואין להאריך שלא נמלא מי שחלוק בזה כלל ע"כ . עליו לפי ב"ה . וכוננה לזה העלה הרב
 מוהר"ש מורפורגו ז"ל והרב הג' מר חמוי רב יוסף פואמנוף ז"ל רבנים מובהקים באנקונא וע"ה במאה
 שעברה (עיון שמש לרקח דכ"ט) וכמה רבנים מסכומים ע"ז כתעט כל חבני איטליא ומכלל הרב מנחם
 קורקוס רב דקאלקוטו וע"ה והרב ברוך שלמה הגו"ל עלמו ועיו"ש כו חינו וכול להעתיק קשרים עור .
 זולת בשתי ראיות בראיות ועובות אהן גמור טוב לסביפטו הג' הזה והוא . שהרי אתה רואה להרשב"ה
 גדול הראשו' בהותה תשו' דס' סכ"ו הבאתיה לעול שהיא המעמוד דגל דינא דמלכותא ונשא
 הדינה לפניו והרחיב וכו'א לכו דינא בכל פוטו חלקיה והמר בס' שבכל הותס הדברים דיוטנין
 בדינא דמלכותא אפילו נגד דין תורה . ועב"ז פוק חזי מ"ה הוא עלמו בתשו' הובאה בס"י ח"מ
 ס' כ"ו וז"ל כל הסומך לעקור נחלה דאורייתא משום דינא דמלכותא טועה וגו'ל ואפילו גולה
 ושיב רשע מקרי : כי עושה הלה מפול חומות התורה תורת משה ובעקר שירש וענף והתורה מידו
 תבקש ע"כ . וכ"כ הגה"ן חיי"ל רופא ז"ל (גה"ן כ"י בקיף מאה הט"ו לתשכ"ג) סימן י"ב וזה לשונו
 המנס כמו שזכר בד"ן תורה ואין למלך שיוכת בנמוסי המלכות תו לא הלוס דינא דמלכותא לבעל
 דין תורה וכל שכן וק"ו בענין ירושה אשר זאת התורה אשר שם משה בפר הטיב שם שם לו .

חק ומשפט שלא תשנה את תפקידה שהיא והיא חורה הירושלית לורשת בדין התורה עכ"ל והוא
 האמת והוא הדק דכיון דענין של הירושלית מלכד דהמלך לא קפיד עור זאת דהוא
 איסור חמור דכתיב ביה חוקת משפט וכאשר נתבאר לעיל בסעיף ה' שהיא כפירות ואשקיות וסות
 לדון הפך התורה , וכיון שהגענו לזה כבר ידוע ומפורס' שבדבר האסורי הדתות ח"ן שיוכת לדינא
 דמלכותא וכ"כ הגה"ן הפולוסוף הר"ר שמעון בן שמואל דורח"ן ז"ל (רב מפורסם קשרי וכו' לאגניד
 והיה רב וא"כ"ר והנוע לנכורות שם ונלכ"ע כש"א ת"ס לתשכ"ג) וז"ל בתשו' (ח"ה ס' קי"ח) ואל
 תשובנו מדון גול שיש בו איסור תורה ודינא דמלכותא דינא . וממולה הותר הגול דשאינו התם שהאיסור
 שבו אינו הלא מתחת הותרו המעון וכיון דכחותו המעון שליט בו המלך ודינו דין גמור חודר האיסור
 הותר גמור שהרי ח"ן בא"ן גול שכל מה שעושה המלך מדינא דמלכותא בדין עושה הכל באיסורא
 דלאו בכה"א ואין יד המלך בהמלע היכו הותר ? והא דהו"ל יוכא למומר דשרי משום דר"ד כי ליכא
 דינא דמלכו' באותו איסור להתירו ולא שיק' בו , וזה פשוט לילדים והארוכות בו מותר עכ"ל . ועד
 אחרון בדור שלפנינו נתבררו דברים אלו כשמלה בס' תשו' מההבה להגה"ן מוהר"ר הלעזר פלעקלס
 ז"ל (ראב"ד במתא פראגה בתחלה המאה אשר הנחנו בה) וז"ל ומ"ש מעב"ת לפי חוק המלכות יר"ה
 הקדושין אינם תופסים וכו' הם כי לא להזכיר שקודת מלך היא שתהיה תורת ה' בעלה חלילה !
 החכם הגמור יר"ה את ה' בני ומלך (משלי ס' כ"ד) ונאמר חנו פי מלך שמור ועל דברת שבעת
 הלהים (קהלת ס' ח') וארו"ל חנו כחן לשמור פי מלכו ח"ע , בלבד שלא יעברונו על השבעה שנשבענו
 למקום כ"ה לשמור מלותיו . אמת ויטוב וכחן ! לא עלה על לב מלכו הארץ מכמה דורות להשבות מנה
 ח' מן המלות הו להעבור חלילה ! מעל חוקי רטונו ות' איפכה מתברא כלס באמת מלכו חסד מחוזקי
 דת כל עם ועם אשר כ"ה יכול לשמור ולעשות כפי חוקיו ומלותיו הכתובים לפניו . ואף כי דתייהס
 שונות זכרה הלהים לעובה את כבוד אדונו הקוסר פראג"ן הא' יר"ה הוא מלך אהוב לרקח ומשפט
 בארטותיו ומשן שיהיו כלס בני האמונה והינו חפן לעקור שום דת הנתונה לשום אומה ולשון עכ"ל
 (עיו' בס' תשובה מאהבה ח"ה ס' קי"ז)

ואחר הודיע הלהים אותנו את כל זאת ואמרו נח התקחום האמותיים מכל עם ועם הקוראים
 משפט זה ! מה ענין דינא דמלכותא עם דין נחלה דאורייתא ? מה ריעותא מתויליד
 לשלום העיר וקבוץ המדינה אשר נלטו בהם האשראליים לשמורם בכל כפסם . מפני קיום דין ומשפט
 זה כרת משה ? באיזה מן המננס האיני או שמענו שהאפיפודים הקפודו שלא נדון כדוינו הפשוט

והמבורר לעין כל? מי כבד ורצי' ה' ? וק"ח ויגוד קוד"ח הדורות מראש ובעיניו יראה שמוס
גלות יהודה מעל אדמתו הלכו בנימוקי תורת משה רבם! ואף גם זאת בהיותם בארץ לא להם אלא
מפה ואלה מפה מקדו עמם לקיים כל הכתוב בספר התורה ואל ממשות נתן אותם לרחמים לפני
שוכותם אפילו שהיו עמוס עובדי אלילים אשר לא ידעו את ה' ואת תורתו. ואת כל אלה ישראל עושה
חיל לשמור ולעשות את כל אשר ט"ה ביד משה נבואו, כ"ג מומן אשר גברה מלכות האדירה
הזאת אשר לנו מסתופפים בלילה. הוא המלכות אשר פרקמה האלקות בעמוס, הוא המלכות
אשר תזכורו וזו יום להודיע שיש שלטו בשמים ובארץ מושל ומשגיח ומעניט, הוא המלכות אשר
נתנה כבוד לה' ולתורתו ונתקוערו ע"י דברים וקריס מתורת משה שהם חפני שמים ורזו!
היא המלכות המשתדלת בכל מאמנו בזה ומיסית עממה בזליח טיריסימקי' הצולס וע"ס לפי"ס
החידוש וההשגחה, והורה מן השמים, ושבר ועונש, לגוים עריטוס אדני השדה, עוקרים נפלאים אשר
לא ידעום ולא שמעו את שמעם, היא המלכות אשר למדה תורה וד"ה ותקון קבוץ המדינו
וההבת אדם לתכרו לבמה עמוס אשר כבהמית התחשבו לימים מקדם כנורע, הוא המלכות אשר
הפלוזה חסדה עמוס השרהלים. הוא המלכות אשר חס בשמאלה דחה אותנו כימונה הולנו מוד
עירפי טורף כמה אלפי פעמים (ועי' להגאון המפורסם בדורו היעב"ז ז"ל בפו' להבות כד"ח
עץ אבות על מאנתנו כל כנס' שהיא ל"ג עי' שם באורך דבריו' כהוונתו ומאז לקחה זאת ורו"ק
היטוב. ועי' להגאון המפורסם מפי"ח בס' תשובה מאהבה בהקדמתו נקראת כסות עונוס מ"ג על
פסוק ורזו ה' ברכו את ה' ועי' שם כל אותו כסות באורך וברוחב ועי' הקדמת רב פחד ולחק ח"ח
במודע"ה רבה כתובה אשורית. ועיון להרב שו"ת טור האבן בלוח ראשונה מהספר וסמוך להדפסה
הגיע לידו הודואיסמו"ס בלשון חוטקין. לאוהבנו החכם המפורסם שר"ל נר"ה ראה שם כל מ"ג
בעמוד ח"י וזו לחוק דבריו מכמה מקומות ובפרטו ממ"ש רז"ל על פסוק תבור עלבים אפרים
הנה לו (הושע"ד) ע"י כ"ר פ' ל"ח ועי' ולקוט הושע שם. ודוק היטב הם בישראל כך באזה"ע
אשר לא עעמו ולא ראו כי טוב ה' ולא שמעו את שמעו, ומעשה אבותיהם בידיהם כסוימ"ה בארובה
ממש עבכו ועי' עקודת ולחק שער ע"ד ועי' ופ"ת שם ודו בזה לפי שעה) האם שכות תשכן קהלת
ישראל בכ"מ שהיא את כל העצוי לה? התזכר את כל הגרושוס מספרד ולרפת והדומה להנה ובעיון
דיתח"ל מלכותנו זאת גברה חסדה לקבץ נדחי ישראל אפיתח"ל דרומנו (עיון שבת יהודה)? התגשה
קהלת רומנו המנוחסת בישראלים! שמוס גלותה מעל אדמתה לא נסתה כף רגלה ללאת מרחי אל
דחי וממלכה לממלכה ולא שמעה מפי שום אפיפויור (אף ביום עברה וזעם) לאמ"י. קימו לאו
מתוך עמו! ומווס היותה היא וסכה בלל מלכותנו הזאת כעונו עבדים אל יד אדוניהם ולעולם
היתה לה לחומה ולמחסה ביום זעם וככל לרתה לא נתנה (ר"ל המלכות) לזכוי טורף להרע עמה
ותמורד השנוחה עליה בעין חמלתה כנורע. את כל אלה תשכחנה? לא תשכח מפינו לעולם ועד!
ולעולם נשמור לה החסד והרחמים ובריתנו נאמנת לה להיות עבדים נאמנוס ולהתפלל בשלומה
כאשר החיוב מוטל עלנו! מיוזה עוינו לא תהונה אמתת דברי אלה? והעד הנאמן חיו וקוס!
הוא מה שאנו רואים שמהוקת בירדנו תמיד לפאר לקומס כנסיותנו! לתת כתמספיק בירדנו להחזוק
דתנו גם בכמה דברים שהם נגד דתם כמו ענין הגרושון ענין וכוס וחליה, ענין היתר לישא בת
חמיו או בת אחותו (עיון הרשב"ש קו' שו"ח) האם לא תשכח לה לזרקה? הא ורזי כן הוא בלי ספק
כי כל לבבות דורש ה'. וגם השכל גוזר כן להשתרל שוקוימו הדתות כל אומה מה שקבלה מאבותיה כי
הוא תקון גדול וחוק לקבוץ המדינו למען לא ירחבו הנער בוקן והנקלה כנכבד ואיש הושר כעונו ועשה!
יאמר נח הקורא הירודף את האמת! אם השכל הושר הנטוע בו אינו מואס בטובע קייס
מראות ברע איש' משחק על הבריות ובחומר בוד היוטר כן הם הדתות בידו?
כשבה שיטע"ר מתקין הנוגרים ויאמר אשר הוא יהודי. וכשעה שילחלוהו משפטו ורזו הוהודיס
יתלה עלמו בהולי הארץ, אוי לרור שך עלה בומו, קדקד שער מתהלך באשמינו!! (*) ובאמת ופה

אמר

(עיון ערוך הפרחוני שרך נלב

נחמה לישראל

נ"ה

אמר הפרסי שבזמן התלמוד, או יהודי או הרמאי! הדברים ק"ו בהשקפתו קבוץ המדוני וגו' ונזול כשזט נפש בהתלות עלמו בחוקי המדינה והוא אומר אשר הוא יהודי ודתו מכרות עליו שכר הוואו מכללה.

אל יאשימני הקורא הם מרוב שחיו ולערי אוקסי ואומר שאם עדיון לא נבקש תרופה למחלה זו נדע כבודו כי במעט זמן לא כבוד יחזרו הדעות לדעות דור הפלגה

או חוזה דעות זרות אחרות אשר המה כליון חרוץ לכל יושבי תבל ושובנו ארץ והדברים עתוקים למבטנים מחודדים העוסקים בשובו ובנינו של עולם, למען דעת ולהבין כי הבנאים הגדולים הם האמונה והלרקה והמהרסום המשוחים הם הם הכפירה והגזל, אשר אמתו בהם כמדון שלשנו! — ידע כאמת! כל קורא מכבדו זה שכדברי בן הוא! ולך וידרוש בכתו מדרשו הרבנים אשר בכל חלקי הכדור, אם לא ימלא מבורר לעינו השמש שהאנשים הישראלים המבקשים נחלה נגד תורת משה הם נדונים כפירים לדוקים עוקרי התורה גולגום מפורקמים, והם תבקשו אחריהם תמלאו עובדי עבודת אחרות בוד רמה. או שמוס! או חסיו הטלרים! חוקינו המשוחים! לא חסיו הנחנו! לא שתי טעויות הנחנו וינקות מנומה ח' הוא תורת אלהינו אשר בודנו! לא כ"ה קבל בה פי' ה' מאבותיו? הבה תוכס השלוחים מסרו בירכס פי' הדת המשוחית ואבותיו הרבנים מסרו לנו פי' דת היהודית! ומעולם היוהם למענו ולמחקה נגד הקמים עלינו להחזיק בוד הרבנים בקיום דהם, וטעם הדבר. כי אתם חוקרים המיד אחר האמת וע"כ מלאתם שהן עול בודינו בחיותינו מחזיקים תורת אבותינו בודינו ותחשב לכם ללדקה ולחסר רב כאמת. ועתה למה תקיו אחרותם להשיב יהודי אל עמו ואל אלהיו? למה תהיה העדה הזאת כלאן אשר הן להם רועה? הקיו ורננו חכמים ופקחים! כי באמת לא עת לחזות כי עוד מעט חבדה האמונה כי אוש בהעשו והתלו ולהתיו ואמר לית דין ולית דיון ח' חלילה! והדברים הרובים. כי ע"כ מבטחו בה' שכדור דברו אלה יעשו פירות ופירו פירות לחבדת האמת ויהיו הדברים האלה הוואו מחדרי לכו בקנאתי את האמוני מכל לך ופנה מעוררים את החקר והת דחמים לפני מלכנו הדור החקיר האפספור **פ' אום התיש עי' יר'** והוא דבר המלכות מלפניו לתת לנו כח ועזר לקיום דתנו כי בשלמה

לא ושתת מקרב אומנתו זאת. **וב... התורה באור פני מלך** וכערך עבד המתחנן פה אל פה אל הדוני והיו דברו

חמני! אנה מלך חסוד! אנה מנהוג כשר וישר! השקופה ממכון כסא מלכותך אל חרבן דתנו אל שמונת קבולנו אל הרויות ושובנו בכל אשר עברנו מי ורפא לנו החולי השפוני? אם לא מלכנו אשר לבו בוד ה' אלהי אבותינו. מי וטעם בוינו האהבה והאחיה אשר המה וסודות חוקים לאמונת אבותנו אם לא עזו מלך ראש אומות המתחנן להעביר גלגלים מן הארץ והאפיקורסים כזית וכרתון כאשר עשו והגליתו כמה אפספורים ועלתה בודם. אתה עתה ברוך ה'! קומה עזרתה לנו תעזו ירך תרום ומוך להנתן דת לכל עם ישראל אשר תחת ממלכתך הרמה והנשאה לקיום דתם ואשר ירשעון אלהים לא יוכל עשוהו גם ענוש יענש ותשקוט הארץ. מלכנו מלך ירה אלהים! הקרב נא כיום קרבן מנחה גם אל דת משה אמתנו הזקנה בת האל הגדול, חוס ורחם עליה לעמור כפרן לכלי יתפשט נרעה האפיקוריות בקרב אומנתו ועם ה' החסד.

הה מלך עובר על פשע! הה מלך מוחל וסולח! אל תשת עלי חטאת אם מרוב שחיו ולערי העזתי מלחי לבה חלק המלך להחנן ולבקש מלפניך בעד עמי וקיום דתו כי זאת חובתי ואעשה ועל חמני וחסדיך המרובים כשענתי וידעתי כי לא תבישנו ואל בחמתך תדיננו ואל תסתר פניך מעברך ואם חכמי חטאתי וישר העזתי לדבר לפני מלך. הדור כמודך דברים אשר לא כדת החסד והרחמים אשר יסובבו כסא כבודך המה יהיו מלוי וישר בעדי, לעבור על פשע ולמחול אדם וכסא אדוננו המלך ומלכותו נקיים ומאורים ומנהרים כוכבי השמים חמני.

וישיב ה' ויאכילם והאבות אל הסעוף ה' ב' ע'י. אם חויבים כל רבני גולה לרדוף עד ד'ן הכת דלא לוחי. דיכא בענין עקורת נחלות והדומה לזה ולכופס בכל אלות הכרות עד שיטעמו אל דברו הקורה

וגם ע"ז נאמר דמולתא כדנא חונה זריכה לפניו דכל ישראל בעלו דבר נונאו כלו ספק ומי לא ידע זה? שכל קהל עדת ישראל הפזורים בגולה ממזרח וממערב מלפניו ומימינם הם שותפין ערבים קבלנים זל"ז לקיום את כל הכתוב בס"ת הזה ואם איש אחד יעשה הרע בעיניו ה' תלך הקלף מלפניו על כל העדה עד כי יבערוהו מתוכם, הו יחזרוהו למוטב, ולאו חדשה מולתא כדנא בהומתנו זאת.

הד"א בהקהל קרח את כל העדה פתח ה'הל מועד נראה כבוד ה' הל כל העדה ובה' ובחומה ובקלף גדול דבר אל משה ואל ההרין להמר "הבדלו מתוך העדה והכלת ה'ותם כדנא" ואיך חשב ה'אל ית' לעשות כזאת בהיות עול גמור? וכמו שהזכיר מרע"ה "ה'הו אחד יטעה ועל כל העדה תקטוף" הבל האמת הוא דבאשר ראה הקב"ה כל קהל ישראל שם פתח ה'הל מועד. ושלח ה' אחד מןהם מוחה ביד קרח ועדתו כאלו כלם חפלים בדבר. הו לא יוכפת להו. כמו שהומר ועבור עבירה מי שורף והחלל את ה' מי שחפץ, והמה דר'הים מנגד מרחוק. ולזה המר למשה ולהרין מה לבס בניסיון הזה מקרח ועדתו? הבדלו מתוך העדה הזאת — עדת בני ישראל — והכלה ה'ותם כ"מ ולה תטערכו לנסיון אחר פרעו? ה"כ לא היה זה עול כחך ה'ושר ההלחי לפי ערכות ה'וומה. הלה באמת משפט נדק לפי שמו שיש בידו למהות וה'ינו מתאם הוא נלכד ונחפס ב'ה'ות עון ומרע"ה בדרך פתחין פה וכמו שמבקש לטענות נגוכות כדי להליל הבן מכעס ה'ביו החחול כלשון הת'ומה ה'הו ה'הו אחד יטעה וכו' וכונתו היתה להזלזל מהעון הגדול מהכפירה. ולבקש מחילה על העון שלה מ'ינו, ולזה החחיל ה'להלוי הרמות לכל בשר כלו' כיון שהיה בוחן לבות וכלות והתה ודעת כליותם כי ה'ין כלבם עד מ'מות. ה"כ העון שלה מ'ינו וה'ו שהתחול ה'ותו כנגד העונש הגדול לה'וטה הקלף על כל העדה לבלותם כדנא (ע'ין הרמב"ן) עה"ת ומוהר"י הברכה"הל ז"ל ופה דבריו וה'נו בעניותי השלמתים ודוק) והענין הזה עלמנו המלחמה במעשה עכן שמעל בחרם (יהושע ז') ואלף הקלף מלפני ה' לתת ה'ותם כוד ה'ומרו לה'כבירם וה'מר ליהושע "טעה ישראל! וגם עבדו את בריתי אשר לויתו ה'ותם וגם לקחו מן החרם וגם נגבו וגם כחזו וגם שמו בכליהם, ולף וכלו בני ישראל לקוס וכו' כי ה'ו לחרם ולף חוסף להיות עמכם ה'לה תצמידו החרם מק רבכם, גם כהן תפיל השאלה הגדולה. אם עכן טעה וישראל מה טעמו? ור'ה'ו היה יהושע לתפוס דרך רבו. ולהשיב ולומר. ה'ה ה' הלקום. ה'ה'ש ה' ומעול מעל ועלכל העדה תקטוף? הבל מי לא ידע שמעת אשר חנו בני ישראל לפני הר סיני אשר נאמר עליהם ויחן שם ישראל נגד ההר (שמות י"ט) מ'ה'ותו ויט נחשבו כ'ה'ש ה' בעל חברים רבים ונכבדים וה"כ כמו שבהלוי ה'בר מ'ה'כרי ה'ה'רם יעדר כ'ה'ות ה'ותו ה'ה'ש ככללו וה'ין תרופה למכתו ה'ם לא הו ברפואת ה'ותו ה'ה'בר הפרעו ה'ם ש לו רפואה. ה'ו ה'ם ה'ה' — ר"ל החולי — כלומת הרופא, להשתדל תכף לקנן ה'ותו ה'ה'בר מן הארץ ולא יתפשט בכל ה'ה'רים כי ידוע כי הרע מ'פסוד את עצמנו וה'ת ח'רים אשר בשכונתו כו הדבר הזה כי כ'ה'טעה ה'ה'ש ה'ישראל'י הפרעו טעה חומר תסור ההשגחה ה'להות מכללות ה'וומה, וישליו ה'ה'לים לשורד הה'ה, כמו שהיה בעבן שה'ה לא מת הבל מתו במלחמה ל"ו לדיקים והגוע בזיון ולער לה'ומה בכללה במ'טם' חרב עד אשר היה לבכס למ'ס וכ"ז כדי לעורר את ה'וומה לבער הרע מקרבם וה'ם ה'וומה ור'ה'יה ומנהיגיה על עמדם ועמדו להליל עשוק מ'וד עושקו ה'ו לר'פאת השבר הה'ה, ה'ו לבער ק'וטם מן הכרם ה'ם הענין ל'יך לכך ה'ו ישוב עמלו בראש הבלועל עצמנו וישוב ה' ונחם על הרעה אשר דבר לעשות לעמנו, וזה הוא משפטי ה'וומה הזאת עם ה'אל ית' כנחמת התורה ב'ה'מרו "ה'תם תה'ו לו ממלכת כהנים וג'ו קדוש" ואיך זקראו כלם ממלכת כהנים וה'ית כהו בעלו מומין הפסילים למזבח? ה'ם לא שורפ'הו מומין חב'יהם ה'ו וגרשוהו מהקפת כנחלת ה' וע"ז יהושע לא השיב תשובה כמשה רבו ה'ה'ש אחד וכו' כי ידע כי על הדטם ה'לו ה'וכע'ו תנ'ה ה'וומה הזאת ובר'יהת עם ה'להות וידע ג"כ כי תשובת מרע"ה לא היתה כ"א בדרך פ'ה'בון פה להטיל את ישראל ולהל'ן בערם כמנהגו הטוב וכמ'ה'מר הנעי"ז לולא משה בחורו עמר בפרץ לפ'נו.

ועוד חזוק לדבר הזה תשקיפהו השקפה מברחת כשכנו בני גד ובני ר'ה'בן את המזבח על ה'ורדן

הירדן (והושע כ"ב) והיה שנדמה להם לישראל שהיו רחוקים לעצור לזו ה' מן התורה האצור לה
 פן תעלה עלותיך ככל מקום אשר תראה והם ראו לבנות מזבח מעבר לירדן לשם ה' וע"ז נקראו
 כל עדת בני ישראל שילה לעלות עליהם לכבד הם לא יאזרו ונחמו מזה אשר וימו לעשות. ושלחו
 להם את פינחס ועשרה נשואים להתוכח עמם לחזור מדעת זה, ראה ויכוחם שם באורח ותקדק
 בו כל לרבו וראה כי תקלות והשלמת ויכוחם היה בהביא להם רה"ה, מענין עבן בן זרח באמרם
 "הלא עבן בן זרח מעל בחרם ועל כל עדת ישראל ולא הקלף והוא הוה' לא גוע בעונו" דוק
 ותשכח שהתחכמו לעול ויכוחם בדברים הלו כנגד המשוב להם להמר. ומה לכם ולנו כי כחכם
 אלינו? הניחו ה' כחטאו וימת ויבא בעל הכרס ויכלה את קוליו. ולזה נמרו דבריהם כחכמה להמר
 שבשראל היו כן שהרע היו כלל בעונו כל זמן שלא נמחו בו ולא עשו כל עזרקי עד הכאה עד נוספה
 לכל יעשה את אשר זמם לעשות בכל מה שביכולתם. ואחר שעשו את שלהם הוא רע בעונו
 ימות וראה לכל זה מעבן כי ילא הקלף על העדה לעוררם שיעשו את שלהם וכל העם ישמעו
 וייראו והוא הוה' לא גוע בעונו. ובכל הזמור ומפורש ויבאר לה בחר הוטב ענין מטות עגלה
 ערופה. הפליאה הנשגבה אשר אחת ראה בעיניה שבשכול שנמאה הלל בהדמה לא נודע מי הכהו
 והיו חייבם כל זקני ישראל לכפרה. ולהתחנן אל ה' בעת ההיא להמר. כפר לעמד וישראל אשר
 פרות ה' ואל תתורם נקיו בקרב עמך וישראל, ואיך יתן דם נקיו בקרב עמו וישראל? האש ה' במסתרים
 יהרג נקי. או עשרה חלומים ויהם ויגהלו בדם ועל כל העדה יקוץ? הם לא בתאמר בהכרח שהיתה
 האמונה מפורקמת באומתנו כי כלנו ערבים זה לזה. וע"ז חל החיוב על כל העדה לכפר אותו עון
 ולבקש מלפניו ית' לכפר הדם הנקי עם אותו החוק של העגלה ערופה כרוך וידע נסתרות כרוך הוא
 (עיון מוהר"א אברכנאז' ו"הרמב"ן ז"ל, שכתב שהוא מהחוקים בשתי דכרות כלל כל דכריו ודוק כי קלרתי)
קורא חביב וגחמד! ודעתך כשם מכיר ורגול פשטי המקראות הללו וידעתו גס וידעתו
 במדת המת אשר בקרבך כי תודה והאמר שהיו להם פדע חסר.

וזה הין לו שפק בויפו שלמותך ויושר דעתך. אבל יש לי נחת להביאך אל בית המי והל חדר הורתי
 בעבור ההותך דעת כל חכמי ישראל מזאתו דור ועד עתה הוך לא נטו וימן ושמאל מדרך זה
 הכל לשו העת והזמן. ולא הערים הוהך בהבואו הלק מחברים כי יכלה הזמן וחלתי והורח פן היתה
 עליך לעורר ולמזה כבר חבל זאת העשה להביא מן המפורקמים לפוסקים גדולים דור ודורשו.
 מהם שפסקו דין זה להלכה. מהם להלכה ולמעשה. הראשון הוא הדוננו המיימוני
 בקשרו (מורה נבוכים ח"ג פמ"ה וכיד. החוקה פ"ה מהלכות ממרים ובפ"ג מה' רולח)
 וז"ל וכן הדין הללו באחד או עדה מישראל אדור ברבר לעבור על הוזה מורה שתהיה ועשו אותה כוד
 רמה מיתתם מיתת כפירה, וראה לדבר ענין בני גר ובני רחובן שבה בהם, ויאמר כל העדה לעלות
 עלוהם לכבד ואת"כ יוצר להם בשעת ההתראה שהם כבר כשרו בהסכימם על העבירה הוה
 הכפירה בתורה כולה והוא המרם "לאוב היום מהחרי ה", והשובו גם הם הם במרד והם כמעל וכו'
 והעלה בידך הלו העיקרים ג"כ בעוקאים עכ"ד וכן פ' הטור ח"מ ס' כ"ו וסומן תכ"ו ומר"ן מוהר"ו
 קארו ז"ל שם עיו"ש באורך. ועתה במע דכרו הרב הגדול הערומה (רב גדול ופילוסוף באמורה
 אשר בספרד במאת הו"ד לחסבונס) וז"ל. זכן הוא הדין בכל מה שחטאו החיודים בכל זכור וזכור
 כפרך באוסור מאוסורי התורה. שהעלם עין השופטים ומנהיגם מתור אותם, כאלו הם מותרים מן
 הדין ולא נכתבו בתורה. שכבר. הפכו בזה חטאת החיוד הל חטאות הזכור מכללם. וכמה פעמים
 דנתי ע"ז לפני מנהיגי ישראל והסברתי להם שהחטא הגדול אשר ועבור עליו הוה מביית וישראל
 בסתר ושלא לדעת הרבים וכרשות ב"ד חטאת החיוד הוא והוה בעונו ימות ע"ז ב"ד של מעלה
 או של מטה וכל וישראל נקיים כמו שהיה עון פלגם בגבעה הם היו ב"ד שלהם מוסרין
 האנשים הרשעים ההם לבד כוד וישראל (כמו שעשתה החכמה אשר באבל שהשליכה ראש שבע בן בכרי
 בעד החומה (שמאל ב' ס' כ')) המנס החטא הקטן כשוסכימו עליו הרבים והדת נתנה בכתי דניהם
 שלא למחות בו הנק הוא עון פלגו וחטאת הקהל כלו ולא ניתן למחילה הם לא כפורענות הקהל כמו

שהיה ככני כיומנו על השתתפס בעון זה שלא מיתו והתקוין בידם והוא היה עון קדום כמו שבארנו שהם וב"ד שלהם הסכימו שלא להזיק יד עמי ואכיון ולכן טוב ומנועב שזכרתו התעוררם ההם כנפשותם משתעבדו אות ה' מן התורה בהם: מנת הרבים עב"ד ס' עקדת יצחק פ' וירא א' ושמע ידיו הדברים כבירורו כנועם שית מפי הרב הגדול המעון דוראן ז"ל (רכ מפורסם בהלג' יד בתחלת מאה השנה עשר לשכונם) וז"ל והם יקום בקרבנו אוש אשר יוא להרים יד לסתור שונה מפנות התורה ולהפיל תועהותיה קירות ואששים, וישם אור למחשבים ומשור למעצקים, ראוי לנו להתחוק כנגדו ולעמד ולשרש משרשים, וכלפניו אותו מפרושים, וכל העולם עליו מרעושים, ולשרוף אותו באש הכוללת לחוס כובשים, פן נהיה בענשו נענשים, כי גורת מלך היא להיות ישראל ערכים ונתפסום בעד אשר הורחותיהם עקשים, וכו' עב"ד (וכן ובעו ח"ב דפ"ז ע"א). ועתה חקוים דריו אשר נדרתי להקורא אחיבי! להמתוח לשנוי הלכה למעשה ושכן עשו מעשה בכל הדורות עד דור סמוך ונראה לדורנו זה.

הראשון

הדם גאונט הקשריו ר' שלמה בן הדרת ז"ל מה שהפליא לעשות הוא וארבעים רכנים עמי מברלונא (כ"א ו"ד לשכונם) אשר עמדו באריות וגורו בכל חלת הברות על הווה חכמים בעיניהם מארץ פרוכנא שכלרפת מפני הווה פרושים פלוסופים שהיו מפרשים לקשרי הכ"ד או הווה דרשות שלא היו הגונות ע"פ קבלת חז"ל ומעולם לא יוא מתחת ודה רטוני לומר מאנאי פרוכנא שום מעשה בפועל הפך הדת והפך הקבלה. וכבר ידעת שלא יקרא הפיקורוס אלא כבועט בדבר א' מן הדברים והפילו במטה קלה בפועל מפני דעת שיתבאר ממנו שהיו מאמין או שהומר כפה מלא בהכחשת התורה והנסיס אבל כל שלא טרע שעובר עבודה בוד רמה אלא שלפרקים מדבר הטוינא שכלבו הכא לו מהרהוריו הבאים לי מחמת לימוד הפלוסופיא, והיו עוקר ענין מן הענינים אשר נלווינו בהם לא יקרא זה הפיקורוס (עיון רבינו הרא"ש בס' כזמים ראש סי' ר"ס הרב"ז וישות סי' קפ"ז ס' העיקרים מ"א פ"א ופ"ב זקן אהרן סי' כ"ה ד"ל ע"ד) ועב"ז שפכו באש חמתם ורטו להכדילם מתוך קהל עדה ישראל וראיותם מענין בני גד ובני רהובן שבאר הרמב"ם ז"ל במורה הנ"ו (וכל החדרה הוא רק מפני השמת הגלוי ברבים כמ"ש התשכ"ץ ח"ג סי' כ') עד אשר חזרו והתורו לפני הרשב"ה ז"ל. ושו בראש המלך הגדול ר' ידעיה הפניני הדרשו ז"ל ודבר ידבר כמתק לשוני הוך כעבר לפני המלך (עיון תשו' הרשב"ה מס' תי"ג ע"ד סי' תו"ה שהוא כתב ההתנגלות הארוכה המלאה לתרום דעת ויראת ה' ולוקח נפשות בשלמות רעיוניה, וופי הגוונים, ראה שם ותורה למאוך כי ה"א להעתוק א' מנו חלק מכל הכתוב שם).

השני

הוא רבינו פרץ ז"ל (חד מבעליהתו' סביב למאת הו"כ להשכונם) הובאה תשובתו בכלנו סו' קמ"ג דקמ"ה ע"כ וזה לשון השאלה. וורנו מורנו אם יוכלו בני עיר להשביע בני עיר חסרת ולכופם שם כעורם לכל דבר אעפ"י שהם רחוקים מהם כמה פרסאות או אין כפיה לאלו על הלו. והם וכולין לטעון הנו בשלנו והתם בשלכם תשובה לפי דברי השאלה כך היא דעתו שחיובם כל ישראל לכוף ולהכרית אוש את חברו כדו להעמידו על האמת ועל המשפט ועל חוקי האלקים והורתו. ודבר זה נלמד מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים. מן התורה. ובאת אל הכהנים הלויים והל השופט אשר יהיה בימים ההם וכתוב שופטים ושופטים מלמד שהשופטים מקבלים שכר ואלו והלו שקולים. כנביאים דכתוב והיה ה' עם השופט. ככתובים דכתוב וארוב עמם והקללם ואון לאוש לעזור את קרובי ולהחליש כח כ"ד והם עשה בן מה כתוב והם

(אשר ה"ל ס"ט עיון ס"ה הגאון המחבר נר"ו בא' קדושת ונו"ב ש"ג (דכ"ז) שהזיר את פנינו בחפז הרב"ש סי' תכ"ה. ואין ספק שדברי הרב עקי' ז"ל יסודנו על עיר סרקסטה, משכן לשכינתו של הרב"ש והרב עק"י. ועל דורם, ויפס סייס הגאון המחבר נר"ו שם שכחמה ידענו מי היו גדולי הדור בימים ההם ועד היום ממשם אנו שוחים.

ואם העולם יעלמו עם הארץ וכו' וכתיב ושמעו פני ברוך ה' ושמעו. ואם הנביא יד בר
 והחלוש כח קרוביו מה כתוב וזו משפטך ליעקב ברכ ה' חילו מה טעם מאוס הזומר לחבו
 ולחמו לא ראותיו (ר"ל שזכנו לוי הרבו איש את אחיו מאימו ואת קרוביו הארזאלים במצבה
 העגל) וכן הם היו בני עיר ה' עובדין על התורה או על הדין. או שהורו על ה' ממתות ה'
 שלא כהלכה חייבונו בני עיר אחרת לכיפם ולהחרומם כדי להחזירם למעטב ואין יבולין לומר את
 בשלנו ואתם בשלכם אלא כל ישראל מטווין להכריחם שכן מטינו בזמן ממרה ובצור הכרתת שושבי
 לשכת הגזית כשפון אותם ודמם אותם עכ"ל.

הישי הוא הרב ר' משולם בר קלונימוס איש לוקא (הובא התשו' זו בס' בשמים ראש סי'
 פ"א) שנאל על אשה ה' עשירה שהיתה מעיור רחננה ושם בעולם תקופתה אלא
 השר ומשל העיר גולה וחמסה וגרמה נויקין גלוים וירועים לאיש וישראל ה'. ואב בזה בעיר
 אחרת דרך העברה והיה כח באנשי אותה קהלה להטיל אותו עני העשוק מיד אותה אשה קואית
 והיו מקלמ מעוכי העיר חומרים שיש לתמוך יד אותו עני כי אין עוור לו ולדבר את האשהקאת
 ולהורידה אל עמק יהושפט. ומקלמ אמרו ריטו להפקיע את עלממו ולא נתעבר על רוב לה לנו
 ולהתקור על מי שאינו בן עירנו וע"ז בקאו דעת ר' משולם הנ"ל. והאת השוכחו. האומרים
 למשוק ידם לה יפה דעתם. אבל מרת הענוה טובה היא הפילו שלא לשמה. הכל אין כה ענין לכאן
 שכל ישראל מטווין על לא תעמוד על דם רצח ואפילו לה היה בדבר הלא עסקו ממון מחוייבו
 כל ישראל לעשות דין ומשפט ולשכר ידיו עושו עול. וכל הורו להטיל עשוק מיד עשוקו הרי זה
 משוכח. וח"ו להטוס אינו מועקת עשוק ורצח כזה והיו כהן חילוק מקומות כוכל ישראל ערכים
 ול"ו (אמר הפוסק ס"ט בענין נדוי לכוף מעור אחרת כנדרון זה ממש כתב הרשב"א ח"ג סוף סימן
 תמ"ב וז"ל ואינו רואה בזה שם חילוק מחמת חילוק הממלכות עכ"ל ועיו"ש) חלילה ו חלילה
 לכם אחי ורעי מלהתראל מלעשה משפט כהשה הזהת עד תשוב מדרבה הרע ותכתוב לשם ותבקש
 מן השר לפוטרו. והתם חממוס וכמוס לכס המשפט הזה ובקרבכם החלל אחי שאתם יודעים
 מי הבהו והיו בידכם והל תאמרו מה לנו לנער הזה? האמת לידך רדישה וחקירה גדולה. אבל
 חלילה למשוק יד ולראות בלרא החינו כהתחננו חלנו. והתם תתעסקו בענין לשמה אינו ערב לכם.
 מכל נזק. הל תהיו חרדים כי לבעבור נסות התכם בל האלהים והוא יהיה בעורכתם להווא לאור
 משפט וענתה ככם מדתקכם וביאה בשמחתכם כנפש נאמן ההבתכם מתפלל להללה דשמו וארקה
 וטלכם מכל עקה. משולם בר קלונימוס איש לוקא עכ"ל.

הרביעי הוא הרב מוהר"ר שלמה דוראן ז"ל (רב מפורסם בכל מלכות הלג"ר הלך ותק"פ לשכונס
 תשכ"ז ח"ד סי' י"ז) על רוב נפל כדונו וירשות בעיר כסכרה והסכימו ב' הכחות לדון
 בחוקי המדינה וזה מ"ש הוא ותכמו דורו אל כל אנשי הקהלה הנ'. אחינו אנשי שלמינו קהל כסכרה
 הואלנו לפתוב לכס על דברי התעלמות אשר נפלו בעורכם בין הירושם והאלמנות. הף לזאת
 יחדר לבנו ויתר ממקומו שהסכימו ב' הכחות להגוש דינו הירשות לפני חוקי המדינה. ותמנהנו
 בזה למחר מאד, על הלה הדברים המרים אשר נפלו בקרב מחניכם, והתם רואים בעיניכם ומתולכים
 מנגד! והלה ודעתם חומר האיסור להביא דין זה לפני הערכאות והוא האיסור חמור כע"ז ממש.
 ולפי שהתם העלמתם עין מזה. מוכרחים הנו להזכור לכס חומר העון הגדול. ולהעיר התכם בקלמ
 מ"ש חממונו ז"ל בדבר הרע הזה, הלה אמרו. כי דבר זה יש בו חילול הש"ו שאין לו כפרה
 בד' חלוקי כפרה בו אם במיתה, וגם יש בו עון גדול כי מנחוס תורת הלקוס חיוס ומלך עולם
 המורשה לנו מקומו, וגם נמלא גזול את חבירו וחומקו ואינו משיב גזלחו ואין לו כפרה לעולם, וע"כ
 ראוי היה לכס להפרישם ולמחות בודש מלעשות תקלה זאת להם ולאחרים, כי נפקא מינה חורבה
 לכס ולכל הקהלות והיותם גרמא ולכן עמדו! ושרים עמדו! לנהור פרץ להחזיר האנשים החטאים
 האלה בנפשותם למעטב, ולמחות על המחזיק בדבר הזה ומו לא ליותי לטון? תודועו דברי
 אמת ואני נטה את הנפש בגזרת עירון וכמומר קדישין וכשך למאן ללא ליות דינא, כי אין ראוי
 להעלים

להעלים עין מהדבר הזה, וכל המזהירים וזוהרו כזה הרקיע והשר לא ושמע לקול מורים רוע ורוע והוא כחטיו ומות ועל ישראל שלום חין ממנו עכ"ד.

החמישי הוא ה"ב מוהר"ר יוסף ז' לב (רב מפורסם בקונסטנטינופול) בתחלת מאת השנה עשר לחשבונס) שכתב וז"ל והוכח דנתברר הדבר לעיני הזמש שהיה נגד תורה משה ואותו האיש לא ניות דונא ונברא הלמה חייבין כ"ד להטעל, וע"י הזקנים והזלמורים וזיאו לאור משפט. עכ"ד (מהריב"ל ח"ג סי' מ"ח).

הישי הוא הרב מוהר"ר שמואל קלעי ז"ל בס' משפטי שמואל סי' ק"ג (רב מפורסם בגלילות המוריהה בזמן הנו"ל ממנ) וז"ל והשלישית. והוא דדבר פשוט היא כמה גדול עונס המחויב לחבירו בזמן נגד תורת משה דזין לו מחילה עולמית מטעם החילול ה' הגדול והגזל והחמס ער שכתב הרמב"ם שהיה רשע וכאילו חרף ונרף והרים יד בתורת מרע"ה וכו' וכ"ש לקדש ש"ס ברכים לכבוד התורה שדחיו לכיף ולוסר וללמד כמה לדרוס וכו' ולבגוש בני עולה. חולי וכן ה' וימול לבכס והנשחרים ושמעו וייראו וכו'. והס כהנו לספר ולהביא כל הראיות הנמלכות כדנו על כדומה לזה וכלה הזמן והמה לא יכלו כי דבר פשוט בכמה מקומות. וכ"ש לקדש ש"ס ברכים ולהרים עטרת תפארת התורה וכדומה לזה חלו למסר האיש כפשו ככחו לכף וללמד ולבער הרע מקרב ישראל ולהצמיד כסא מלכות התורה על מבוט עכ"ד. ועיון ג"כ מהרשד"ס ח"מ סי' שכ"ב שכתב דכיון דראובן טועקת משה גלוי לגל העמוס וליו חולה חקי המדינה ועובר על התורה כפזט כנפא. מצוייבין כ"ד להזילו ככל זושן שאשאר עכ"ד.

השביעי הגהון ר' רוד פארוו (רב מפורסם בכוסונא בקוף מאת שבעה לחשבונס) בענין דיני ורשות ולאות בעור רגזות. ובתבו רבני ויטליקה והתקינום שלא לדונס בחקי המדינה ונלחם הענין לוד הרב חנו' ז"ל ובתב וז"ל חזיק לבגוטי. אז לזאת עליכס אישוס מנהיגי ק"ק רגוזא וע"א מטעל הדבר לחובה לקרוא לזלוס אל האשה וקרוביה ולהראות להס מה שפקו דייני עלינו המוני ושאל רבני ויטליקה וע"א וחייבוס הס לקבל את הדין והס חסר ההתראה ח"ו וימאנו למהו ניותו דינא. הנני עומד כהרו וגורתי על האשה ועל כל קרוביה בכח חומרי כל האלות והקללות והחרמים שבתורה חס יסמוני עמו רבני תקיפו ושבוס על מדין עיבי סלוניקו וע"א והס עכ"ז יקשו ערפס חלולה (מה שלא זאמן) נלח לקרחתם כחרי טיקמת נקס ברית לבלתי היות להס שרות ומחונא בסילוח ללא מבצ דמא נחש שרף ועקרב כהף ובחומיה והס ושמעו תבא עליהס ברכת טוב וכו' עכ"ד. ושס ראה חיק ולאן חריו רבני סלוניקו ו"ה בכל תיקף וחוזק (מכתס לדוד ד"לכ ע"א).

השמיני אחרון זמננו הוא הגהון חולחיו ז"ל בתשו' יוסף הומץ סי' ז'. על מעשה כולא לזה כחנקה גיפה בענין ירושת ולא חבו שמוע אל רבני התורה והיו חוליס לרון בחקי המדינה וחרב ז"ל התגבר כהרו וכתב אשכלית מרורות חס והס ותמרות. ובהלות נמרזת חס. ולאה מקולמוסו. להבה תלהו על פנקסו. דברים המכהולים הרעיון אשר תקמר שערת בגר חס משמוע חותס, וכאשר ראו המנגדים חת קול קורא במדבר קול שופר חוק מאד וחרכו שלופה כידו יראו מגשת ושוו ללכת בדרכי התורה כהלכה גוברין יהודאון עיו"ש באורק.

הר איירון בענין קורא חרכו שכל חכמי ישראל מכל דור ודור לא נעו ומיין ושמהל מפשטי המקרהו' אשר הבאתו כידו ברוש הסעוף לעמוד כדול ולחמו' נחושט. הראות שהס ר"ל חלו המעשס המקרהיים חס חס היו בסומנו נפשס מכל הרבנוס שכל דור ודור וכל רב מורה ודחין שדורו לפי נדונו התגבר כהרו עס הבע"ד וחרץ משפטו עפ"י האמור. וכשלא היו דבריו נשמעוס ממקומו שהון ושחג ודחוב ירחג ומודיע לכל רבני הדור חת כל פרשת העיב"ח עברה וועס ונהר ולקיל האות ח' כלעקתו מו לה' חלו! ותאכסו אליו כל רבני ישראל וכלס פה ח' אחר כחמד יגשו הנבוס חלה' יתקדשו, ללכוא אבא לכוף כאגמון ראש המרוס וד בכל חלות הכרית עד אשר ישוב ונחס לגשות הישר בעיני ה', הלא תשאל כ"כ למת? ומה חרי האף הגדול הזה

וימו חייבם לזה? אם לא כאשר הוריתך כי אל לנו הישראלים כל דבר המפורש בתורה ובקבלה יהיה דתנו, יהיה מדענו ומוסרנו, יהיה משפטנו, קדוש הוא לאלהינו וכל הכופר בו, או עושה כבוד רמה, הוא נחשב ככופר בכל התורה וכולה ויוצא מכלל ישראל וע"ז מחוייבים ושרש ורשעים דיוניהם ומנהגיהם ללכת לקראת נשק כי מני יראה ביתו בערה בה אש להבה ולא ירוץ ל המוס לבבות התבצרה ומני יראה דמו ודם זרעויותו מסורים בידי לטקום מזווינים כשה לטבח ויכלו, ולא יתגבר בארץ להושיעם ולהדגועם. כן הדבר הזה כלי ספק! מן מכללי ומפרעו הישראלים אשר ישמעון עקירת פרשה שלמה מן התורה כאילו לא נכתבה, ולא יהגור חרבו כשמעאלו לרדוף העוקר ההוא עד חרמה? וכל ישראל ערבים זל"ז וכאמור ומפורש. הדברים ק"ו רועי ישראל חוש על דגלו ואיש על מנתו. כי הא ודאי באומעם את המאורע רע ומר שבנדון שלפנינו ושאנו כשפודים. וחדה תלבוש ומפיהם לפודים והלבו. כי יודעים כי להם משפט הגאולה למחות בעושי רשעה ובעוקרי אפי' היות ה' מן התורה. וב"ש כנדון שלפנינו שהיא לחוק להם עד עולם לבלתי שמוע אל סה"ת עוד כל ומני עולם! או לאזנים שכך שומעית או לעינים שכך רואות!

בי על כן את אחי אנכי מבקש חכמי הדור ודורשיו. ולפני רבותי אני מתחנן הם הממשלה הראשונה רבני גולה! והקרא בקול גדול קומו השרים! משחו מגן איש על דגלו ואיש על מנתו אין נקי! ידעו נאמנה כי אם הפעם הזאת נשתוק כבר נעקרה פרשת נחלות מכל וכל כאילו לא נכתבה בתורה. או לנו! אהה עלינו מה תהיה אחריתנו! כמעט גועעו אברנו הרי זה דומה לס"ת שנשרף. נשבו אחי טרפו חרבר, שכל ישראל בכל מקום שהם חייבים לקרוע בגדיהם קרעים שאינן מתאחזין לעולם. ולהתעטף כאבלים ולהתפלג באפר על עקירת פרשה שלמה מן התורה. שמעו חכמים! האוינו רזונים! לבי לחוקי ישראל! אשר בידם כח ואל לגזור ולענוש ולהחרים בכל חוקך וחוק מכלי שום פחד ואימת בריות (עיון בשמוס רהש ס' כ"ה ודי לחכמים) להם דוקא משפט הגאולה באמת! ללכת בעזרת ה' בנבורות! ותנתן דת ספר מלא מכל החכמים והרבנים שבכל עיר ועיר מדינה ומדינה הבאים על החתום. להודיע בעמוס חומר דיני נחלות אפי' שהם דיני ממונות שאין להם חופן אם לא והיו נדונים בדת משה וישראל. ולשפוך הסוללות ואלות התורה על כל המקרים משפטם בחוקי המדינה לזכות נגד חורת משה. והן לחכמים אדירים ויחכמו לפי עולם חכמתם ותגבורת ידיעתם ולחוק לשונם כי השעה ריבוא לכך באמת! ידעו נאמנה רבני ישראל! כי אין הדבר רחוק באום חופן כי באמת בלתי שום לך חניפות אני חומר וכמו שכבר כתבת והדפסתו פעמים רבות כי חכמי הנטורים הם אימתניים אהבי החכמה והמרע דינס את האדם לכך זכות, מכבדים הדתות והוא יולד בהנה, חוקרים תמיד אחר האמת, והם נתברר להם הדברים בשרשם, העבודה! עומדים באריות לברר האמת לעוני השמש והירח ובפרט עורכי דיוניהם שהם פקחים גדולים קולעים אל השערה ולא וחתואו! ואם יתברר להם באמת שדיני נחלות חומר לן כ"כ ברהוקם כל הדברים הנכבדים וכל חכמי ישראל פה אחד קוראים מלא וינהמו באריות. לא מבעוא הדוגנו המלך האפסיוור ור"ה שלעולם החוק בדינו לשמור דתנו וכאשר הארכתו למעלה כי המלכות הזאת מבערת האפסיוורויות מן הארץ כנודע, אלא אף שאר חכמי ומלכי הארצות וסמינו עמנו בלי ספק וידחו באמת הכנין הרע והבלועל המבקש נחלה בלי מזרים אשר לא כדת משה וישראל, והטעם שאנו רואים בין חכמותם הללו מזכין והללו מחייבין הוא הדבר אשר דברתו כי המחויבין לדון דיני נחלות בחוקי המדינה היונו מפני שהם מדמין שדיני נחלות הם כאשר דיני ממונות והמקח והממכר שכבר הונהגו לפי רוב השנים להיות נדונים בחוקי המדינה. ומה השרש בין זה לזה? ואין להאשומע ע"ז אם לא ידעו ההפך הגדול בין עקירת נחלה (שמוס שנלב"ע המורים הישראלים כבר החלטו ממונו לירוש מד"ת בכל מקום שהוא) לשאר דיני ממונות דאדעתא דהכי נושאים ונתנים וכאשר הארכתו למעלה. ואם ראה יראו כל חכמי ישראל בכך מאזנים איש איש ממקומו קוראים בגרון בדת ה' כי הירשה מנגעת לזרע אחרת. ויורשי אחי אבי המת הם ככרים גמורים לזרובה זאח. ואם יבקשו נחלה זאת הם נדונים באש להבת האלות הנמרטות. כרי לוי! כרי לוי! גפי מה שאנו מכירים ופני שלימות חכמי הנטורים ומלכיהם ושריהם וכהניהם תכך תנתן דת ע"ז ועל

כל כיוצא בזה מבלי שום ריח ספק .

ואת כל אלה חנוני ! חנוני ! רבותי גאוני הזמן . שמעוני שמעוני ! פקחי ישראל נעונו נעמן .
 ודעתי באמת כי מן ערכי עפר לדוש ואכן מרמס . ארמה לשכת הטל אשר אם חס השמש וממס .
 הדברים ק"ו להטריח למורי ורבותי רבני גולה . אחרי מו ילאו גאוני ישראל אחרי פרעוש לא הגיע
 למת"ל כמוני היום . אבל מורי ורבותי . אל תתעזו בילד . זכותה בקופתיה . כי קנאת התורה הכלתהו
 ותרפות היוה מאדגסיה הפילו עלי גורד רבא . כי באמת לא עת לחשות בשום אופן . וע"כ חלני נעתי
 ועל סויעתא דשמוא נשענתי ועל ענות חבמי ורבני וגאוני ישראל ויראת חטאתם סמכתי , ודברים
 גלויס וירועוס לקטון שבתלמודיהם כאלה לשבת המתחתי , ובלשון לה וקטר את פסק ריני חברתי , ובשאר
 דיני ממונות כבודן נטותי , להכריע לכף זכות האיכרופא המעטירה אשר למשכן עראי בה בחרתי ,
 ולהעתיקו איטלקית אותו טויתי , למען ידעו כל העמוס כי משקל משפטו הדיניס מבאר התורה
 שככתב ילאו . ואל נחל עדנה הם שבים ללכת . וכל אשר יבא באש התורה , אותו נשפטו באש החכמה
 ואותו נדון באש האמונה , והממנה את פיה נעבור אותו באש הקנאה וטהר , ואף גם זאת למען
 דעת כל עמי הארץ כל הדברים בשרשם . כי בחזוק כח הממלכה והשררה וקיצוץ המדיני אומתנו
 זאת ומכמה ומנהיגיה ומנהליו בזה נמלאו נאמנים בברותם , וכל קלה וקהלה בכ"מ שהיא , אהבת
 מלכותה והארץ אשר היא גרה בה בכל נפשם וכלל מאלה תהיה המלכות מאוזה דת שתהיה , הדברים
 ק"ו בהיות מחוקת עיקרוס נפלאוס מאמונת החודש , וההשגחה , ותורה מן השמים , ושכר ועונש
 כי האוראוי כל מקום דאובא נזק למלכות ולנימוסוי המדינה , תתפוס דינא דמלכותא נגד רון
 תורה וכמו שכבר עמדה כללות אומתנו . כנסיון זה קרוב לאלפוס שנה והדברים מבוררים לעין
 כל מי . אבל כשנוגע בכת עיונינו , הוא תורתנו אשר בודינו , ואין שום קפידה ונזק למלכות
 ולאומות אשר חנו גרים בתוכם , נחנו נחלץ חושים להתגבר איש אל אחיו ולא ופול משערת תורתנו
 ארלה כי הוא חוינו ואורך ימינו .

מבטחי בה' ובזכות אבותי הקדושים שדברי אלה יעלו לרטון לפני ה' ולפני חכמי ורבני
 ישראל בכל מקומות מושבותהם . וגם לפני כל קורא כתבי זה מכל עם ועם ,
 להתמלאות ברחמים גדולים לסויע ירי אהבי האמת ולהשפיל לארץ המעוים עקלקלותם . כי ע"י
 זה אמת מארץ תלמח וירק משמים נשקף גם ה' יתן הטוב והארץ תענה את הדגן ואת התירוש
 ורב תבואות ורב ברכות . עד כלי די .

כ"ר העבד דוק לכב שכעברה לורתי . אין דעתי מיושבת עליו כאיש עכרו וין הגיע
 לשכרותו . כי נכב נכתי מארץ העברים מהר הקדש ירושלים ההר חמד אלהים
 לשכתי . וה' משמים אותי כהג אל המקום הזה מקום אשר דבר המלך ודתי . עושים מאהבה
 באהבתו ובחמלתו . ואשמע את הקול ואל ייזרה המר שב בני שב אפתחא דרומי וע"א לרעות
 כיעקב עמו ולאן מרעיתו . ויאל אלה להשיב את שבותי על מכון הר ליון כי שם טיה ה'
 השראת שכונתי . הוא הכא על החתום .

בחדש כסלו ש' אל תיר"א בא סימן נתת לירואך גם להר"נו"סם לפ"ק :

בורע ומשתחווה ומקוה רחמי האל הון .
 ליקב"הו להקיס דגל התורה שתתעלה' .

הלעיר
ישראל מישה חזן
 ס"ט

הסכמות

מרבני הזמן ומדברי הדור מארצות שונות אִישׁ ואִישׁ כשמו וכן תהלהוּ הו"ו *

על

ספר נחלה לישראל

הסכמות

המאורות הגדולים הרבנים המופלאים רבני אלפין ב"ר רבא אשר בעבו ו' קומנור יע"ה' עליהם יחיו נסו"א.

מאן דתמא תמא כמו השחר עלה ויאר לנו אור וקרות. הנהו זחרורי תורה תתומה אמרות טהורות וקוה כאשר וריס משה ירו במלחמתה של תורה הגוע לגבורות. אנהורוכו לעיונון ליהודים היתה חורה דברים הנוחין לשומעיהו והיו למאורות. המאיר לארץ ולדורים בקי בחדרי תורה שפרא וספרי וכוליה תלמודא כשניס הללו שקדורות. ד"ן ודין בעולם פלפלו דברים המאורקים טעועים כמסמרות מסוק שמעתתא אליבא דהלכתא להבין ולהורות. זרע המזומן בן של קדושים גאופי ארץ קורא הדורות הרב המובהק מי כמהו מורה משפטים ושרים ותורות. שמו נודע בשערים זאת התורה אשר

עם מ"שה יולאה בהוטמא הכינה וגם חקרה בשבע חקירות. ניחנה לכתב לפני שרי זבאות ישראל והולכי מרבנות. בדת משה וישראל. מאן תנא דתני הלכות נחלות כדרך גדילתן. דולה ומסקה מן התורה ומן התקובים לרשת אחוזה ותחי נחלתן. ואייתו תלמודא בדיה מפי סופרים ומפי שפרים כמי שנקרה עדותן. רובא דאייתו קמן הקיפו בהלכות דברים כהוייתן. כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק מביא וקורא כמאן רמנח בכוסתיה לישתן ועריכתן. כל מקום שגנה וודו אוחות בקן קולמוסא לשון של זהרית שכפשו של ארס מתמרתן. וכפטוש יפולן נהר וולאוהיה לארבעה קטופים ונוספה נחלתן. הכל עשה יפה בעתו כל הנחלים אחד באחד וגשו והיו לאחדים כשעת מלואתן. לכולם בשם וקרא יקראו כנחלתם איקרו לפי חובתן נחלה לישראל. מאן גברא בעלמא כמותו מורה. מילי רמזבני בדוכרי. על ירושת ועקב גאליקו. דאינה נוגעת כי אם לזרע אחותו ריגונא בענין הראוי הוא היה מוכה. הן הנהב' אחיות מאטולרי ובני אחותה רוסונא אנמרא בסומניה. תורת' ה' כפיהו אמת (כמ"ש הרב דברי מרדכי ח"מ סי' ז') דהכי דייני כולקו דייני. אף אן נמו תינון ומאשרים ומקוימוס את דבריו מפר מחשבות הבא בעקיפון משה אמת ותורתו אמת ומנה מענה. והמטיס עקלקלותם להוריש ולהנחול זאת נחלת לזרע אחיו. ומתו מספר חיים אשר לבבו פונה. עורץ גדר לנכות ליה חיווי דסני שומעניה בקרב כל ישראל. מאן דשמע בהא. הראנו ירו הנפלאה אמתני ותקיפא. ארס כי ימות וכן אין לו איבעו לן לעונו על פי חורת משה אמרת ה' נרופה. ממון המוטל כספק לא לידון איני קל וקומר מדעתו בדת ניומוסית לפוס חורפא. כי כנפשו דיכר ילא מן הכלל פגול הוא לא ירנה

כי

(*) של ליתן קאה כמעשה החכמים והרבנים האלה ה"ו, העמדנו הסכמות על סדר פרט החדש והשנה אשר בו נכתבו ונשלחו לידנו ובוה ילאנו ידי חובותינו. לחוס על כבודם וכבוד תורתם. א"ד העומד על משמרת ההדפסה. פה ויין. ולמן בן מו"ה גאסליב בן כוכב טוב שטערן. (מדפוס ראשון)

כי חרף מערכות אלהים חיים מקאן כנעוועות בסכינא חריפא . וראשו מגוע וכלל אשר יפנה ורשע
 פוגע באשת חו והוא לא ידע ואשם אבן שיטפא . ואם כה ואמר הכל כמנהג המדינה ודינא דמלכותא
 זאח חובתי ואעשה . לבוא אל המלך למשפט בטובך ראש ובשפה רפה . הלא תענה לא
 ראי זה כראי זה כל דבר שבממוץ רשאי אדם לוותר משלו לקבל אלפא וארעתא דהכו נושאוס
 ונתתוס בארעותם כגוויחס כו ויהו להם דבר ונגשו אל משפט המלכ' אבן חסיפא . לא כן משפט
 הירושה מזווין ועומדיו כל אשר בשם ישראל יכונה לעשות משפט ועלהו לתרופה . ל אחד שופט ישראל .
 מאן חלוקי כהאי חלופותא להררות הויתר במילתא כדנא אשר הרמותיהם עקשים וכלוים . שתו בשמים
 פויה ולשונו דהבר משפט הלכה והן מורים כבר הוקבע המנהג וכל הרמות און מזווין . זה כלל גדול
 בתורה הכי קבילו עלייהו כל מילי דממונא הולכין אחר המנהג מעשה הכותיהם אוקוים . על דא
 ודאי קא חתוין . יתובי ויתביני בני מדרשא ותקוונה עוינו כו בענין ירושה דאורייתא לא מהני טוס
 מנהג דעבוד אינוס דגזוס . כמבאר בספרי הפוסקים ראשונים כמלאכים ומפיהם לשודים והלכו
 וברקוס רב עושה חזיוס . ואין טוס לא להעדוף כח המנהג כזה לתרויש ולהנהיל נחלה כפי דת
 נמוקית מטעם דינא דמלכותא לכסא מהחוס . דהא לא חתמר כו חס דוקא כשהמלכות יר"ה מקפדה
 חס לא בדתו המלך תחלק שלל ואת חזו"ס . לא כן בומים ההם ובזמן הזה דהין המלכות מקפדה
 בכך וכל חפסס ורטוס שתתעבך האפיקורוסות מן העולם בהרת עזה מפני שהם עזוס . נוחא להו
 למריוויה להיות עושים מאהבה רטון קונס עולם כמנהגו נוהג מעת כדורא אלהים ארץ ושמוס
 מדינה ומדינה ככתבה ועס ועס כלשונו על כן היהודים הפרוים יחזקו בתורת ה' כאשר ברת
 עמנו ברית בעבור ושמרו חוקיו ותורותיו ודבריו החוים . חוקיו ומשפטיו לזכראל . מאן דאליס
 גבר האיש אשר יעשה כזרון וכדורו עולה אשר מאן ומאן לתת ירושת נחלה במשפט האורים עמו
 ישראל . ועוב את אביו ולו תסוב נחלה . ורבליה כו כל האלה הכתובה בס' תורת משה אביו התעודה
 בערת זהב גדולה . וען כו מאס בתורתו למעול מעל בה' אל נורה עליה . לא ואכה ה' סלוח לו
 יקבחו אוריו ווס וילבש קללה . כו דבר ה' בזה להרוס יוד בתורת מרע"ה ארור האוש ושמע את
 דבריו האלה . כו השחית את נחלתו שלא בדת משה דברים ככתבן בקונו נאמרו ומשה עלה .
 וכל המקוים את התורה מעמקא דליבא את אשר הוריש ה' אלהינו הולך את חכמוס חכמי ישראל
 ופרשו לו השמלה . ושא ברכה מאת ה' וכל אשר הוא עושה ה' מללוח בידו טובה חכמה עם נחלה
 אשרי אוש ורא ה' דיתוב דעתיה אך בתלקות מאי איבא בין דינא רבא לדינא זוטא כרחוק מזרח ממערב
 תרחוק עולה . דיני ממונות בדת מדינה ודינא דמלכותא היא העולה . וירשת נחלה בדת של
 תורת משה וסוד המעלה . הנה כו כן וברך גבר מאד נעלה . בדין הוא שטוב שברו מנה אחת
 אפוס עאכ"ו טובה כפולה כך וברך ישראל . מאן דבארך כל אמרו פיו אלהינו מרחם תולה
 ארץ על כלומה . הנותן כוס דרך ותשועה למלכוס ולאין אונים ירבה עלמה . ופקוד ה' פקודא
 למובה על מלכו האדמה בארמה . שלמוס חס אהנו מלכו ארץ ורונוס אכני מופת המנה . ומתוכס
 כעין השמשל המלך החסיד והישר חסס לכב טוב ומטיב לבריות טוב לישראל הדרוק וזויה
 ויקרוה גדול שמו נודע בשערים האפסויר **אוס דתשיעי** יר"ה ות"מ מוקף חומה תמוד
 החלתו כפי כל ישראל אשר לא עזב חסדו ואמתו עמנו הווס על

מדון באחת מערי יהודה. פה הזמיר וע"ה מקולר רוח ומעבורה, בחדש אדר שני משנתנו וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל, הזעיר חיים דוד חזן ס"ט * הזעיר שמואל חכים ס"ט, הזעיר נסים אברהם אשכנזי ס"ט.

הסכמת

המאורות הגדולים הראלים והשמלים הרבנים הגדולים מעוב"ו שאלוניקי וע"ה' הכחות יגן עליהם.

הן לו ראונו ראה מהימנא בהגלות נגלות זאת חקת התורה פקודי ה' ושרים משמחו לב אר"ש רחבת ידים פרטיו וכללי. תורה חתומה ניתנה היא מולאת והיא כפורחת מבני של קדושים, אפועה דומה לשרשים. ערת אבירים ואל אלוני, הדר האמור בתורה בר אבתן ובר אוריון ארי שבחבורה. הרב המובהק משה שפור בושאל להלל בטוב ומנו ובלה, מר בריה דרבינא הרב המופלא ר' אליעזר הגדול וכבוד ה' מלא, נין וכדו לגאון עוזנו, הנשר הגדול אבי התעודה תנא ירושלמא מופת הדור והדרו רב ווסף סני ועוקר הרים גדולים חקרו לב אורייתא דיליה. זרעא מעליא ושב בשבת תחכמוני דיתוב על פתחא דרומי וע"ה מורח ודאין חוקי אהוס ותורתיו יומנו ולילי ידו פרש ש"ר פותח יד בתשובה בירושת נחלת יעקב גאליקו נ"ע דושנו בנמא מורה פנוס בתורה שלא כהלכה להעביר נחלה לאחי אביו של יעקב הנז"ל דבהפקרא ניחא ליה. וטע משה את ידו החזקה לשבר מתלעות עול כאוש מלאמות ועור קנאה עמד וימורד אר"ש ומחי להו מהה עוכלי. ותלא דינא פסקא דפסקיה משה מפי הגבורה דאין מו שזכה בירושת יעקב הנז"ל כי אם יורשי אחותו של יעקב הן הגה מאטולרו ובני רוקינא אחותה הבאות מזרע אחותו ריבונא. ואסברה ניהלן ועל רבעום ממדהדרי מילי. הגם דכל לגבי דידן אטרוחו רבני בכדי הוא דלא היה הכתוב טרוך לאומרו. לא נארכא לא לעזרת ה' בגבורים נקומה ונעלה כאשר שמענו כן ראונו כל דבריו דקרו, יחדיו ופה הורה אשר אין דרך לנטות ומינו ושמואל ובחסכמה עלינו כן יקום דבר המשפט זאת נחלת יעקב גאליקו הנז"עפ"י תורה מרע"ה תחלק לורשי אחותו בריש גלי. קושטא קחי דלא דמי דינו נחלות לשאר דינו ממונות ובגון דא לא קפיד מלכותא וניחא להו, דלודוינו ברית משה דאבנוי מגנא ואטולו. הו לזאת באתו אל אר"ש גזיר"ה דא גזירה דאורייתא בכל אלות הברית לאשר ולקיים ולהיות עושים עפ"י התורה אשר שם משה ובאשר עלתה הסכמת המאורות הגדולים רבני הזמיר ות"ה וכל העם ושמעו וחד עשיר ואביון רש ונקלה. והאיש אשר ועשה כודון לבלתי שמוע לטרוקיה חוייא דרבנן נח"ש כרוך על עקבו, ארור האיש אשר לא יקום את דבריו התורה הזאת והוא כרקב ובלה. ברוכי נמי מברכינן מלכי ארץ ורוזנים יחיו דגן ויפרחו כגפן פוריה. ואתיא מכוניא האדם הגדול שוב ומקוב וך וישר פעלו. המלך האדיר האפיפיור פווס התשיעי יר"ה ותנשא לב מלך ביד ה' חסדאין מיליה. אלהים משמים וגביה כוכב מערכתו חיים והטוב להו יתהוב ליה. כאשר עם לבבנו ואמרו פונו נפשו אפלה

החותמים פה שאלוניקי וע"ה בשליש ראשון לחדש סיון דהאיו שתא וראת ה' טהורה להקים דגלה של תורה בלב שלם וברוב עזו ושלום

- חנניא סאפאורטא ס"ט
- הזעיר דוד דיוסף ס"ט
- אברהם בכ"ר בוכבינשטא גאטויו ח"ט
- הזעיר רפאל אשר קובו ס"ט *

הסכמת

אמר המ"ל פ"ב לעת עלה לשכון כבוד בחר הקדש בירושלים פו"כ, והנה הוא הרב הגדול ראשון לציון נר"ו למלאת מקום אביו הגאון האדיר בעל חקרי לב ז"ל והוא אחיו הקטן להגאון רבי אליעזר הגדול ז"ל אביו של מרן המחבר נר"ו משפחת סופרים

הסכמת

ראשי אלפי ישראל רבני וגאוני קושטנדינא וע"א אתה ה' משמרים
 לו ראינו כבודה. באסקפוליו המאורה. גו"ר באר"ש עריב"ה. והוד כותבת לארבה ולרחבה
 יושב ודורש בפרשת נחלות שרשו מרובין ומימיו פרוין. זאת נחלת יעקב גאלוקו מנחמה
 כבוד מעיר אנקונא. הן את הרין וזכה את הזכאי עפ"י התורה אשר שם משה כהלכת והוראין גוברין.
 זאת פעולת לדיק מר ניהו רבה דעמיה הושב על כסא ההוראה באתרא דרומי רבתי וע"א סיני
 ועקר היום ראש המדברים, אכיר הרועים. דבר חשוב אפי' כאלף אף נעים, דין הוא הדר האטור
 בתורה מעלת הרב המובהק כמוהו ר' משה בוטראל גדול שמו שלשלת יוחסין מן הגזע ומן השרשים
 מהדרין מן המהדרין. אף הוא ראה וישב על הכס"ר גופא דעובדא אשר לו יעדה. מולי מולי קתני
 חדרא מחדא. וספ כתוב תני תנא כללי ושרטי רבווי ומיעוטי מן האר"ש ההוא ולא אשור כולל כל האורין
 נחלה זאת מממשנת והולכת גור אחות מאוגרא רמא לכורא עמיקתא כולהו כחדא מתתא כולן
 נסקרין. עבוד פרישא לאורך גוסא מתמר ועולה מתהומא דארעא עד רוס רקעיא אלו נוהלין ומנחלין
 נחלה בלי מנרים. והנה אנחנו מאלמ"ם אל"י מים לשמור את דרך עין החיים זאת התורה אשר שם
 משה לדיק תמים נודע בשערים. הן גוים רוזני ארץ על כל חיל עם ומדינה כולם יתנו עדיהן לקיים
 משפט כתוב בענין נחלות אמורא דרחמנא בגזרת עירין. לא ראי זה כראי זה. מאן דעויל ונפיק
 אזווי. בסדר נויקין וחבלות, ותשלומי נוק אשם גזילות, כו וש שדורשים אותו כמנהג המדינה
 ורינא דמלכותא דינא או עפ"י נומוסיהס ודרך התנרין. לא כן בסדר נחלות מעשה רשת להלכות
 יבום וחלוטה דבר שאין לו מתירין. איכו השתא דברוי מעלת הרב הפוסק לדיקו יחדיו ופה דין ופה
 זוכה ל"ו המדרש הוא העיקר כוס של עיקרין. ויהיו דברוי אלה אר"ש גזירה דא גזירה דא אוריותא
 למען אשר לא יקרב אש זר כנחלת יעקב גאלוקו הנו"ל לא מינה ולא מקפתה זולת מאטילדי וכני
 רוקינא אחותה מורע אחות ריבונא מתתא למחלה שתי בתי ירין. וכל המשנה ודו על התחונה ומחוינא
 לפו בקולוא דלא מבבע דמא. תבא לו מאר"ה דמאריה עלמא ויסקרין מבוערין, גם את זה לעומת זה
 למאן דלויית דינא. ופרח באשונה, מושב"ע ועומד העושר והכבוד ובתום מלאים כל טוב ליבורין,
 ורחמין למבצע עושה שלים במרמיו הוא יעשה שלום עליונו מן השכר מן השפוכה מתעל"ת הכרכ"ה
 לעבוד עבודת הקדש זאת חרות העולה קורין ומקרין, גם לרבות מלך ביופיו הדור ונאה האפספור
 פיאוס התשיעי יר"ה גדול שמו נודע בשערים. ואיך ימוס על ממלכתו. ינכה כוכב מערכתו גבוה
 מעל גבוה מעל כל השמים. כיר"א.

הלא כה דברינו החותמים לכבוד התורה כחדש תמוז דהאי שתא והתנחלתם אותם לבנוס

א"י יכס לפ"ק, פה קו"ט נדינא וע"א כרוכ עוז ושלום
 מעפר דק חפור ברק   העויר והושע   העויר חיים משה
 העויר רפאל שכתו'ן וקר ס"ט.   עליו ס"ט.   פרוסקו ס"ט

הסכמת

המאור הגדול לממשלת נשיא ישראל הוא הגדול המפורסם אשר בעוב"י קושטנדינה רכתא יע"א ראש
 בית אב לישראל הוא במאמר המלך הגדול השולטן יר"ה.
אנכי הרוחה דברי הרב הפוסק משה חמת ותורתו. שהלכה כמותו, זאת תורת העולה אר"ש
 טובה ורחבה על הכלל ועל הפרט תורתה' תמונה משוכת כפא תורתו דיליה מקוערת
 מר ניהו האי מרגנותא ואכן טובא זרע קדש מן הגזע ומן השרשים. זרע וישיס. ובכן של קדושים
 דין הוא הדר, בקדש נהדר, הרב המובהק, שמן תורק, כעוהר"ר ישראל ביש"ה דזין נר"ו מר בריה
 דרכונא מודע לכונה. רוכא ובר רוכא הרב המופלא וכבוד ה' מלא
 הגדול וע"א כין וכבר לגאון עופת, הדור והדור. ואור אורו. תנא לאוריותא. הכא תרגיש כחודיתא
 רב

רב הו"ר יוסף בעל ספרי חק'ל תפוחין קדושין . אשר השיב תשובה גדולה בענין ירושת הר' ועקב גאלוקין כ"ע דהזכיר כירושת המנוח הר' יעקב הנו' הם יורשי אחות של הר' יעקב הנו' הלא המה מאטילדו וכני רוסינוא הכחות מורע אחותו ריגינוא , ומלתא כדנא מאחר שקדיתי בכלל גושא דעובדא הויב היה ותורת משה הרב המוכהק עליון מרושה לסיפיה ושלטו מאורות עיני וראיתי דהדברים פשוטים כטעמם דהדון דין חמת כמשה מפי הגבורה ויפה הורה גבר עמותו ויפה דן ויפה זוכה וכל דבריו חמת ולדק לדקו יחדיו על הדון ועל החמת . כי ע"כ הנה הר' ש"י הר' ש"ג גזירה . גזירה לגזירה בכל חלות הכרית הכתובה בספר התורה לאשר ולקיים את כל דבריו ספר התורה הזאת לעיני בני ישראל ובהסכמת המאורות הגדולים הבאים על החתום בפסק דין זה מאורות גברו רבני מאותא . הכא תרגמו כהוריתא . דלקין לעולה . ובכן האיש אשר לא יאכה ולא ישמע זאת התורה אשר שם משה לטריקה חוויא דרבנן דלית אסותא נח"ש כרוך , ולשומעים ינעם ותבא עליו כרכת טוב ופיתח פכרוך וכגון דא אנכי אכרך וזאת הברכה על לדיק כחמר לדיק וחסידי מלך רחמן הטוב ומטיב טוב לשמים ועוב לכריות מלך חירי האפיפור פיהם התשיעו ורום הודו ותנשא מלכותו , ופרח כשושנה , וארז ומים על ממלכתו ברכות הטובה , גם עד זקנה ושיבה , דגול מרכבה , לאלפי רכבה , הלא פה דבריו נח"ה חותם פה קושטרינוא יע"ה בגושפנקא דמלכא יר"ה כשלהי חדש תמוז מש' חכמת אדם ת"י פניו לפ"ק ברוב עוושלוס . זה שמי וזה זכרי הלעבור יעקב בכ"ר דוד ול"ר . (מקום חותם המלוכה)

דרכות הרב הגאון דק"ק וויען יע"ה

תשובה , ראה ראיתי את דבריו השאלה הלוואת אשר נגזר עליה מאת האיש אשר בריו פי שנים אחד המיוחד מיקרי ירושלים , ת"ה הרב הגדול מעוז ומגדול הגאון המהולל חכם הכולל כש"ת מוהר"ר זכ"ה משה חזן נ"ה בר"ה ור"מ דק"ק רומא וע"ה . אשר ירד אל עמק וס התלמוד ובמטלות ההלכה באניות מחקרו , והניף ידו על כל מקום עמוק העיון בעיני דוחו כצנינו הנחלה ומשפטיו כההוים רבה , וענתותו [תרכיניו שחוקה דעיני גם אני , ולשו מעט הפנאי חדלתי לאחריך ולעמוד נ"ל כל בתרי דבריו הוקרים , כי אם אל הנוגע להלכה ולמעשה שמתו עיני ומאחתי כו כניס דבריו — דהדון נתן עפ"י דת תורתנו הקדושה , שהירשה נוגעת לזרע ריגינוא פת שמואל גאלוקין אחות יעקב המנחול , וזרע זרעה הם מאטילדו וכני רוסינוא , ונטולת מאטילדו חלי חלק הירושא , וכני רוסינוא ביחד חליה האחרת , באשר וכיען אבי המנחול דהיונו שמואל גאלוקין ירש בקבר נכסו יעקב בנו והוא המוריש לבתו רעגינוא הורשת ג"כ בקבר ומורשת כמו כן לבתה שמהה באופן זהומננה באה הירושא לבתה מאטילדו ולבני בתה רוסינוא , ואין לבני אחי חביו של המוריש יעקב זכות מאומה כירושא זו . ודין זה פשוט וברור , וכן ההלכה מפורשת בפ' יש נחלין קט"ז ע"ב כרמי בר חמא דיעקב קודם לאברהם כנכסו אחיו עשו ככלל דכיוול תנא דמתניתין כל הקודם בנחלה יולאיו וירבו קודמין , ופסק כן הרשב"ם והרמב"ם והרא"ש וטו"ש ע"ש וכן הספיקו כל השוסקים ראשונים ואחרונים ,

גם

לית ממש דבריו יש מי שטוען באומרו כיון שמהטילדו קיימת והיא ויתר קרובה להמוריש מבני רוסינוא תורש היא את הכל , באשר סוף כל סוף גם מהטילדו באה לזכות כנכסו המת ככת' ירושת קבר המה בקבר , ותו הוין לחלק בין ירושת קבר אחד לשנים דודאי אין שום טעם וסברה לומר דבן הבן קודם לבן בן הבן יען שניהם כהוים מבח ירושת אבותם כקבר אין לחלק בין אחד לשנים . וכן יש ללמוד זה מדתניא בכריתא בפ' יש נחלין , בן , אין לי אלא בן , בן הבן או בת הבן מנין ת"ל אין לו עיין עליו , הרי דמאותו קרא דמרכיבין בן הבן או בת הבן לעיני משפט הנחלה מרכיבין נמי בן בת הבן , ומינו' כשמע נמי דהה"ד לבני קרובים אלא נחלת זקנים שווים הם בן בת הבן לבת הבן באין הפרש כלל , וה"כ מאותו הטעם עצמו גם לענין ירושת קבר אין לחלק , ותרע דהא אמר אבינו בפ' הנו' קי"ח ע"א ש"מ דלא הוה תד דלא שקיל דאי ס"ד וכו' ה"ל למאות — ופרשב"ם שם וז"ל דלמ"ד לבאי הארץ נתחלקה ח"י הטפלוס ותומים הפחותים מכך

כ' נטלו כולם ע"י חזרה כבנות ללפחד יע"ש, והשתף חי נימא דבן הכן קודם לבן פן הכן ויש חלוק
 בין ירושת קבר אחד לשנים אבותי תקשו היתכן שלא היו הרבה יתומים מאביהם ומאחי אביהם הנפסדים
 נגד אחי אביהם חלקם בארץ והו"ל לזוהי אע"כ דאין כאן שום הפרש כלל (ועיון מ"ט ח"א"ו הגאון רשכ"ב
 הפלגה זל"ה ב"ש"ת גבעת פנחס סי' פ"ב.) והנה ופה העיר הגאון המשגיב ראשונה הנו"ל כי אין
 אהבה והקורבה של המנחיל אל הנחל הם מעט ואם הרבה הנה, יסוד אל זכות הנחלה, אלא זכות
 בנוף הנכסוס שנשארו בלי דאון ושליט, מו שויך בקנינים יותר מנד עצמם, וזכות הנכסוס יש לזרע
 זרעו עד עולם עכ"ל ד' - ומלאתי לו ראוי' בספר החינוך שכתב בפרשת פנחס וז"ל ואל תחשוב שאמרו
 בזה שהמטרה היא שנעשה בענין הנחלה כאשר דנה התורה עליה שארלה לימר שהי' האדם מטרה
 מהאל לקת מה שיש לו ליורשיו עכ"פ כי ה"ל לא רעה להוויא נכסי האדם מרשותו שלא לעשות מהם
 כל חפצו בשביל יורשיו כל עוד נשמתו בו וכו' אבל הודיענו שזכות היורש קשור בנכסו מורישו ובהסתלק
 כח המוריש מהנכסוס במותו מיד נופל עליהם זכות היורש כענין השתלשלות הירושות שר"ה הוטר
 ב"ה זה אחר זה מבלי הפסק וכו', וכבר נתבאר רעיון נשגב זה בס' המלות להרמב"ם ז"ל, שמע נא
 קורא החיוב לזונו "משרשי המטרה כרו שודע האדם ויתבונן כי העולם ביד ארון משגוח על כל ברוותיו
 וברצונו וחפצו הטוב וזכה כל אר"ה מבני העולם בחלק הנכסוס שהיא משוג בעולמו ומתנתו ב"ה
 מבורכת שתמשך לעולם לאשר יתננה לו אם לא כי בחטא הקדמוני נקספה מיתה בעולם ומפני סלוק
 גופו אינו ברין להיות הפסק למתנת האל המבורכת אבל התפשט מהליה בנוף המשתלשל ממנו שזהו
 בנו אר בתו ואם הוא בעונו ומות ובניס לא היו לו רהויה ברכת הש"ת שתשוב אל הקרוב אליו כי זאת
 הברכה שזכה בה זה אר זכותו גרמנה לו או זכות אבותיו או עם הקרובים לו יותר למד כשרון המעשה שזכה
 עמו לנכסוס ולכן בהסתלק הוא יורעו מהן בחטאיו ראויים הקרובים שקויעו אותו לזכות להיות קודמין
 בהם ככל אדם עכ"ל הזהב, באופן שדברי הגאון המשגיב היו בקונטרסו הארוך פאמרום באמת וברק
 והדין דין אמת שמתלית הירושה מנוע למאטילדי, ומחלית האחרת לבני רוסניא וכל דיון דלא דאין כי
 האו דינא לאו דינא. והנלע"ד כתבתי וחתמתי בעזרת חונן דעת ובינה —

פה ע"מ ווי"א יוס"ד כ"ח לחודש ניסן שנת תכנ"א לדינ"א כא"ח ח"א"פ"ק באסימן ס"מ"ך מ"ט ה"ד"ו"י
 ע"ל"ו"ו לפ"ק. הק' אל עזר הלוי היש הורוין

הסכמת הרב הגאון דמו"ש ר"ק פראג

האם כי דרבי תמור להיות נחכה אל הכלים ולהוות מוראי ההוראה שאינם מורים הלכה חוץ
 לגבולם ובפרט בדיני ממונות הטובעים ממקור עמוק — אולם עם כל זאת לא אהן יודי למופיו ולמחשות
 בדבר השאלה אשר נשאלה מכבוד החכם הגדול המושלם במעלות ויראת ה' היה אולרו אולר נחמד ושמן
 כמותה"ר משה ישראל חזן נ"י רב ומורה זרך בעיר רבתי עם ק' קרומא המעטורה ע"ד עזבו המנוח
 בה"ר יעקב בן כה"ר שמואל בן יוסף גאלוקי כ"ע מו המה הורשים אם וולאו חלטי אחתו הם הורשו
 דאורייתא תורה לוח לנו משה מורשה — או בני אחי אביו הנפטר האמור וילא הפסק מאת כ"ד של
 ה"ת מקורם מקומם הטור, שזה הדין הברור בלי חולק עד שלא שויך בזה תפיסה מנד המעבריים
 בני אחי אביו המוריש וגם את האחרונים הוא ושאב מוס מבאות עמוקות ולהורות נתן כולא שויך
 בזה דינא רמלכותא דינא ושרק בדבר הדין ד"ח ותביעות בעלי הדיב נהגו העם לשפטו עפ"י חוקי
 ודתי המושל ור"ה משא"כ בדבר נחלה וירושה שהקפידה התורה שלא לשנות דבר מחוקי הנותנה ית"ש
 ואין בזה ספק לדין אשר למשמע אזנו ויכוח כמושור אחר שמעו טענות הב' דרוס ולפעמים לדות
 הממויבים או המזכים כי הדברים ברורים כשמלה לעיני רוחה דברו תורתנו הקדושה כאשר הדין
 למענותו בקונטרס נחלה לישראל אשר חיבר ובדעתו לקבעו בדפוס ובקש ממני אהבי ומכירי הרב
 הפוסק האמור לחוות דעתי הקלרה בזה הדין עם מי ואחרי עיוני בקונטרס הנו"ל מלאתי את שאהבה
 נפשו כי כל דברי הרב ברורים וכוהר הקיע מעזהורים למהורים שחללה לזונו ממה שפסקו השר'
 בדבר הזה אפילו זוו כל שהוא והעושה כנגד הפסק הוא מכת קרח ועדתו שחלקו על דת משה מבחר

מין האנושי ומתה תהי' התורה ומכלל הן התה שומע לאו שהנזר כנפשו או הוילא לעזרת ה' לתקום
דגל התורה כמנה עלינו ותכרך בכוחו וכלהו בכ רנה המסולסת —

ר"א פה וויכח הכירה ויסב' ט"ל למב' ו' ולשרט ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה
שמאל פריינד רמו"ק פראג בעה"מ ס' זרע קודש ועת לחננה ומוסד חב והנהות על קדר זרעים

ד ס ב נ ת

ארב הגאון מוה"ר שלמה לוב הכהן רפאפורט נ' הרב הראשון בק"ק פראג עיר ואם בישראל וע"א
נשאלתי ברבר עזבון חמנוח כהר' יעקב בן שמש בן יצחק גליקו בעיר אנקונא, והיתה לו (ליעקב)
אחות ושמה ריגוילא אשר מתה בחיי אחיה, ולה בת ושמה שמחה ומתה גם היא בחיי יעקב דודה, והיא
(שמחה) היתה שתי בנות מאטילריו ורוסינא, וזו השניה רוסיונא מתה ג"כ בחיי יעקב דוד אמה,
והגיחה בנוס קטנים הממלאים עתה עור כחיים כמו מאטילריו בת שמחה, אחרי מות יעקב, ועוד יש
מקדובי יעקב, בני אחי אביו שמואל, נכדו יצחק גליקו, וזולת זה לא באשר שום זרע ליעקב, למי מגיע
העזבון של יעקב כפי דת תוה"ק, אם לנכדו אחותו ריגוילא אשר הם מאטילריו ובני רוסיונא, או לבני אחי
אביו של יעקב והם נכדו יצחק? והת"ל, כאשר הוא הזמנת בלי ספק, כי רק נכדו ריגוילא הם הורשים
יש עוד מטיל ספק מדומה בדבר הזה, אם מאטילריו תקח הכל, כאשר הוא הויה קרובה וקיימת עוד
לבריה או מה שהיא לבדו הנכין כפי הדת והשגל הישר, כי בני רוסיונא העומדים במקום האם אחות
מאטילריו, יקחו ביחד חלק אמם והיוני המנחלה של העזבון, והמנחלה האחד תקח מאטילריו בלבדה?
ועל זה יולא פסק מהרב הגאון המופלג בתורה וביראה, החכם הגדול דולה ומשקה ממוס עמוקוס
ברלי שכלו הויד ויאשר מוה"ר ישראל משה חזן נ"ו אב"ד בק"ק רומא רכתא נ"ו, וגרסם זה הפסק באורך
בעור המלוכה ווינן, אך עדין לא יולל העצוק מיד עיסקיהש כת, כי עוד יחזיקו האנשים אשר לא להם
משפט הורשה בעזבון זה ולא ירבו להיילא בלעם מפייהם, ולהשיב את הגוילה, בהמסר הון לנו חלק
ונחלה בדת אלקוי יעקב, רק חלק ונחלה בהון זה עפ"י דין המלכות המרומה מהם, וכזרוע כח ירבו
לחבר אל עולת ידוהם גם עולה מלך הממשלה, לאמר ידה תכון עמם, ולא לנכון ידברו גם כזה כי
הממשלה הון לה חפץ במשפט מעוקל, ובלתי מוסד על יסודות נאמנים וחוקים העשויים לכלי התערער
והתרועע, אשר על כן שלחו מהם מקהלות הקדושות אשר באנקונה ורומא רכתא, ורכן הגדול בחכמה
ובושר בהאשם. אל רבני ארץ וארץ לשאלו בעצמתם ודעתם, ובין אלה הנשאלים כבדונו גם אחי הקטן
באלפי ושרון, לתת לו מהלכום בין אלה העומדים לשרת בקדש על התורה ועל העבודה, אמרתו לא
עת לחשות, בדבר הנקשר עם קיום דתנו הקדושה והאלת כבודה מיד טורשיה ואין ענין פה לעטח
להיות נחבא אל הכלים במקום שיש חילול השם ח"ו. ואעין ואומר.

קראתי את הפסק הארוך ההוא הנקרא בשם נחלה לישראל מהרב אב"ד דק"ק רומא ומאחתי ושר וכבון
בכל עניניו, כי הוא מדבר נכחות ומושכלות, וכל דבריו בעלה וחכמה עמוקה, חודרת כל לב בהשכל
ודעת, וכלי שפת חנופה אומרה, כי לא בא לפני עוד כבושם הזה, וריתו כרות השדה אשר כרכו ה'
לא לבד בשדה התלמוד הרחב, אך גם בשדה ביאור המקראות הטובים לענין כפרשת נחלות, מראה
נפלאות ביושר הכנתם ואופני חיבוריהם, עפ"י שכל לח מווקק שבעתים עד כי הם לבדם ישפוקו
להראות לכל קורא באדק גם מחכמו העמוס בירור הדיון הנכון, מכלו אשר יטריך עוד לתורה המסורה
אשר היא מעז ומבאר לכל אשר בשם ישראל וכוונה באמת, וגם אחתה יעמוד לנס לנו בית יעקב בבקיות
נפלאה וכוונה יתורה ובספרות ישרות ומתקבלות על הלב, בתלמוד ובכל הפוסקים הנמשכים אחרי
בספריו הדינים וגם בתשובותיהם על מעשים הדומים ממש לזו אשר קרה לפנינו, עד כלי האשור עוד
שום ספק בדבר, — וכמעט תם אנו ומשקומם על כי לא נשמע עוד עד כה במרחקי ארץ שם טוב
של האדם הגדול הזה הגול מרכבה — והנה חלק דבריו לארבעה סעיפים, פורים כלם פרחי חמד ועלוס
לתרופה. וכמעט לא האשור עוד עוללות ללקט אחריו, כי כחן וחקר הדבר הוטב מכל לך, והעמיד כל
העולה מן המבחי ברור לנגד עינינו, ורק על סעיף הרביעי לנו חוזה דברים כאשר נראה עוד בע"ה
בסעיף הראשון וברר הדק הוטב מהמגד המקראות בעלמם, וגם כפי פירושים האמתיים של רבותנו

המקבלים תורה שבע"פ, כי משפט הירושא רק עם נכדו ריגוץ, ואין לזני אחי אביו של ועקב אום פתחון פהוואס עענה והמטלה לקחה חלק בירושא, וגם כי אין יהיון לאשה מהטולדי על בני רוסוץא אע"פ שהיא קיימת עוד ורוסוץא מתה, רק חלק בחלק וקמו, היינו מרעולי קתה המהלה, ויורשי רוסוץא ג"כ מחלה והם יחלקו ביניהם מחלה זו ג"כ כפי סדר ירושתם.

ובדבר פירושי המקראות והבנתם על נכון, בספרות ישראל ומושכלות, בהבדל שבין זכויות המתנה והירושא ובירשת החסום הבחח רק מלך נהלה והנחלת האב, יש לי להוסיף רק דבר קטן, וזה כמ"ש (ל"ב כ"א) וז"ל. וכן פסק הקמ"ג עשין ז' ר"ו וז"ל. ואע"פ שזממה תורה, והם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לאחי אביו, ה"ה שם אין לו אחים ויש לו אחיות הו' זרע לאחיות בין זכרים בין נקבות, שאין אחי אביו נוטלן כלום. ולא הולכה התיירה לפרש זה. מפני שבכר פירשה בחלתי הפרשה שם אין כן וזרע הבן הבת נוטלת את הכל עכ"ד. ולעג"ד נכלל בחלת אחים גם זר ג' חים והאחיות וזה משני שממלאים מקום אחיהם או אחים, שהיה הוא הח' או הוא החותן. ומקרה מעורר הוא, ויגד ועקב לחלל כי אחי אביה הוא וכן בן רבקה היה (בראשית כ"ט ו"ב). חלק השני מזה המקרה מבאר חלק הראשון, ר"ל איך הוא ועקב אחי אביהם של רחל והוא לבן, באשר הוא בן רבקה וממלה מקומה והוא אחות לבן. וקירוב האחות הולך ויורד עד דורות רבים. ועיד נקראים הח' הראשון עם בניו ובני בניו של אחיו או אחיות, אחים וכן הלל לוט בן אחיו של אברהם - והנה גם לאחי אביו של מת ראוי המת להקרה הח', אלא שח' מדבר מלך האחרון של הקורבה הנובע וותר למת אשר כשילובו זה הנויען לקבל נחלה. בני אחיו של מת הם העומדים במקום אחיהם, והלך האחרון הנובע וותר למת בקורבה, הוא ה"חיה ממז, שאביהם היה אחיו של המת מני שמהב חתך, ולכן נקראים בפתם, אחים, ואחי אביו של מת, הקרבה הראשונה שלהם הוא, שהם אחים לז' יושל מת, והלך האחרון של הקורבה הנובע וותר למת הוא החוליה של המת, והיונו שהוא אביו, ולכן הולך לפרש. אחי אביו, וכפירט שעדיין לא חתם פביאור שהאב נוטל את פנו רק נכלל זה בהכרח בירושא הח', באשר בורר בחכמה הרב בעל הסג' ועל כן פואר פה לר' זה של קורבה כמה שפרט אחי אביו ועל דברי הביורשים המושכלים מדבריו רז' ל' מק לי תורה שבע"פ, הנה האיר לנו הדבר על הפניו (ל"ב כ"א) עפ"י דברי הרמב"ם בפירושו למשניות (רפ"ח ד"ב) בהבטו בהם בטוונס מסוגרום, כל השמות של המויעשים והיורשים והטויענים במעשה שלפניו, ובאמת גם הדברים הם של הרמב"ם ז"ל מאירים עד מהד ומבחרים כל סדר נחלות פשו דת תוק"ק, וכמנהג החכם הגדול הזה בכל עיון אשר הוא חרור ומורכב מבמה אובנס, כי וזרע לאביו הדבר על מפניו, במלאו היסודות הנכונים ומוכנים אשר עליהם נכנו הח' בעלויות מרוחים. ומו שירנה להבין הדברים כנקל וללוירם לו הועב ועיון ג"כ שם וימלא נחת, רק שצריך להביא שם ולמלא שני חסרונות המכלבים את כל הענין בדפוס יעסנין אשר לפני. והיונו במהמ"ר לא נמלאו אחים לאביו לז' הח' ולא זרעם תחור הירושא לאביו האב"ז ללאביו אפי האב וכן פסיף הלכה זו וזאת חתם אביו קודמת לאביו אביו של מת"ז ללאביו אביו אביו של מת, ומתיה לחקן על כל מי שיש בידו קשרי הרמב"ם מדפוס ההוא, שלא יהיו דברי רבינו נראים כנבוכים, ועיונתו ככ"י אשר חתם מחלק רבינו של פשר הו"ד, והוא משנת ר"ה, וכמלא שם רק במקום הראשון על נכון, אך במקום השני חסר ג"כ מלת "בני" וזה פלא, וזה ח"כ עיונתו בדפוס וויניטואה משנת שי"ה ומלאו שני המקומות על נכון, וכן בדפוס המאוחר של וויניטואה הובשו ה"ח"מ לי נמלא בדפוס המשטרס להפך משנת ה"ב"ו שלי. היינו שהמקום השני על נכון, ובמקום הראשון חסר מלת "אביו". ובדפוסים המאוחרים לז' של ועסנין לא עיינתו, ופלו שפך לא חסר, במנהג המדפוסים זאת"ו. בקציע השני, באשר היטב ההבדל בין שר דיונו ממויות לדינו נחלות, שאע"פ ששפאר דיונו ממון הינהו בארנות איפרישה להיות נודונים עפ"י פוקי ומשפטו הממונה, נכדלו מתם דיונו נחלות, מפני כי רק באשפטים התלוש בהסממות הנשים נוכל לומר שהלרדים הסבימו מראש במסחרם ובעניני הלוחות וסטרוקים, ללכת אחרי משפטו המדונה, והמחבר נותן עוד טעמים וזרים בהתחללות המת ושרט על זה, ולא כן דינו הנחלות, שהינם תלוש בהסממה ובראון הירדים, רק מותרת ומשפטיהם מבוטאים בתורה הכתובה והמקורה, ומכרומם כל ח' ושרטו לשמור הותם. והיון ח' מישאר רשאי להעביר נחלתו

ולא יוכל לכפר את פן החובתה וכו', העפ"ג ארשאי לתת מתנות בחייו למנו שובתה, אך כל זמן שלא נתן
 נשאר חינו מוכן ומזומן לירשו כפי השדר הכפוי והמקובל והממשלה לא תרצה לבטל דתנו או להכריח
 שום ישראל לביטול דתו. וזה חילוק יפה וממשל ציון עליו באורך ותמצא דברים נאים ומתקבלים - ויש
 לנו להוסיף, כי בדיני ממונות כמצט"ה ה"ה ח"ס כפי התשטות מנהגו המסודר והרבו עשות השטרות
 ההולכים למרחקים להיות היתודים מתאדום בהונסה, וכל הודיע דרך הטראטין או הרשימות באגרת
 קטרה לפלוני אפי' ואלסן; כך וכך, וזה מרשים בהצדמתו לשנו והשני לשלוט ולהלזה עד כמה וכמה
 אנשים, וזוהי על כל זה, כי לרוב מתצדדים פה יהודים ובלתי יהודים, ואם לא ממש אפי' דתיה לבס
 יהיה מוכרח כל אחד מהחוקמים החדשים לעיין בקדמוס מו"ה היתודים ומו"ה זולתם, ואיזה טענות
 יהיה לזה כפי חיקוי ומשטתו וזה כפי חוקו ומשטתו, ואם גם ועיין, פצמוס הרכה לא יוכל להכיר
 את החדשים או מזה עם הם ורצ"ו יושבת כל מסדר וכל שטר, ובתכרח נלמד לומר כי כל החוקמים
 מסבמוס על חוקים הוללים על מדינה וחדונה בענינים הלזה, וכן בקניית בתים ונכסות שיש עליהם
 חובות מיתודים ומאונס יהודים, ומאן מפיס? וכן כמה ענינים עור, וכל זה הון לו וחס עם דוני נחלות
 כלל, כי הון כזה הסבמה בין התודים כמובן, רק הברח עמוני הקורכה מדור דור כפי הכתס והמקובל
 בדתנו, ובחס לאות צרכו כמובס כלל, ויפה הציג עור הרב הזה כי דוני הנחלות נקשרים עור עם
 דוני היבוס המיוסדים ג"כ על ממשל היתודת, שהזה המוכס וזכה כמבאו הון, ולכן חס גם תשקיר
 הממשלה על היתודים כיונתהו כמס' דס ומצ"מ שלהם כפי חיק' החדונה, וזה גם לקיפת כלל היבוס
 אשר תחתיה, לא תהיה כיונתה עור גם על דוני הנחלות בישאל אשר הם הזתנהגים בהם כפי עלמס
 כפי שנלטו מראש בתורתה, ועל זה אביד עיד כי כן נהגים כמה מחוקקים במחזות השנויים של
 הרץ אשכנז, אשר חק' חס כמצ"מ והלוחות וטוען ונטוען, ודוני גם בישאל כפי משטתו המדינה, ויהולו
 בזה כפירוש דוני נחלות על ישראל, כי בהשואו פעמוס שרי השקדות לרכיני אפי' הרגות חק' לנהוג כפי
 משטתו היה דוס, ואפי' בבלמי כבר נשאו על כלה חוזה פעמים, ומזה נמצאו אל

סציק ג'. בו הרזה המחבר על יכון כרוכ חכמתו. שאין ענין להביא הנה המאמר הנודע. דינא דמלכותא
 דינא ואוסף רק מעט מלס לחוק דבידו כי במאמר הזה לא נוכל להשתמש בלי ספק רק במקום שאין
 הכרח פרטו ובלתי חלמעי מלד הממשלה לבטל חק פרטו של ישראל שאם יש הכרח פרטו נגד דון פרטו
 חק' לחנס מגמת השלס וההשוכה ומצ"מ של הלכה כזה, ומה ומרוך כי תענה חס הנוגש ועמוד כשכט
 המושל ולא יתן מקום לקיום דבריו. אלא ודאי מקום השלס הוא רק במקום שיש דין מלכות הכולל לכל
 הנשי המדינה, ויש דונים בישאל שבין חס לחברו הכראוס כמתנגדים קלת דינא דמלכותא הכוללת.
 אז לדין לעיין חס החוב על הטוען והנטוען להכניס את נפשו תחת דין שטרנו של ישראל. או תחת
 דינא דמלכותא הכוללת. מאוס שגס עליו מצווים ישראל לקיים חותו. ויש בזה סכרות מהקדמונים
 באיזה ענינים ראוי לאמר דינא דמלכותא דינא. והיינו דונא ולא עושק לפי טעה וכדומה. הכן כמדון
 שלפנינו, יש חמס ספרו חוקים מאת הממשלה בדברים שבין חס לחברו הכוללים כל היבוס הסרים
 למשמעתה, אך זה בדיני מסחר ומצ"מ באשר אמרנו כבר. כי הואין חנו הדברים כאילו הסבמו התודים
 מראש לקבל דינא דמלכותא. אכן בעניני נחלות יתכן לומר כי גם מחוקקהם לא כללו בענין זה של
 ורובה את עם ישראל אשר יש להם דינים מיוחדים כחובים באר הטוב בתורה ובשורשי התקבלים. ורוב
 מלכי הירבושא מלכי חסר הם. ולא ירשו לבטל בע"כ חק דבר אחר מצורתנו. — והנה לדוגמה בעניני
 הנחלות. הלאו של לא יוכל לכפר וכו' עומד בתקפו (*). וכל המ' כה את בנו קצ' גיה על הסכור עובר
 בלאו. ואין חכמה ואין ענה לומר משטתו הממשלה הקדוה זה. כמו שלא יוכל לומר כן על קושרת החרת
 מחוקקת הקורה. כי מה שאיננו חסור מלד חוקי המדינה, לא יקל כלל החיסור מלד הדת וככה ג"כ
 מן שלוקה בחוקה נחלה שאינה האוהלו מלד דת תורתנו. הוא עובר על לא תעשוק. ודינא דמלכותא לא
 יסיר ממנו עונש הלאו הזה, וגם דינותה רק על דברים הנעשים מתחלה ע"י שני תודים כרונס כמו

הלה

(*) והדמכ"ן ז"ל במלות ל"ת עלו (מזהו י"ב) חשב לא זה כמנין סס"ה ל"ת. וכחפ סס כי גם מלות עשה, כי את הסכור
 בן השנאה יביר, גם מלות ל"ת לא יוכל לכפר את בן החובה, נשכחו שתיים מסר מב"ס ז"ל כמנין המלות.

הלואה ומקח וממכר וכדומה, לא על הנעשה בעלמנו מבלי רצון שום אחר מתקוענים ומשמת זה המורש
 כל דין הירושה כפי דת תיה"ק, כמו שחל רצון יבוס על מי שמת אחיו בלא כנים .
 ומ"ש עור הרב המחבר הוקר הזה. (ל"ד ל"ח) בין הטעמים המתוכנים על מנהג היהודים היום לפנות
 אל שופטו המדונה בעניני המו"מ, העפ"י שהיו נוהגים מזה מלפנים. טעם הב' מ"ש דלית דיון
 מומחה וכו'. הוסף על דרכיו להכחיל' הורשלומו (רפ"ז דסנהדרין) כימור' שמעון בן יוחי נטלו
 דונו ממונות מושל' אמר רשב"י ברוך רחמנא דלית חכום מידון ע"כ. וכן הו"א רפ"ה שם (אך בטעות
 הנוסחא שם שמעון בן שטח והנכון כמו שהו"א רפ"ז, ר"ש בן יוחי כי כימי שמעון בן שטח היו עוד
 מלכו ישראל מן החמונאים והם בעלמם היו נכנעים לשמעון ב"ש בדבר המשפט) האמנם רשב"י אמר
 בן כימי האכור ארריוטוס, וגם אחריו מותו שטלו גזרותיו. עוד לה שבה התקיימות מכל וכל לדיוני
 ישראל, כאשר ברתיו כל זה במקום אחר. ועכ"פ אם רשב"י לא הטוער כבר ונראה עוד כמו שמת
 על שטלו דונו ממונות מושל', ומטעם דלית חכום מידון, מה נאמר הנחנו בימינו. שנתמענה
 ודעת ההלכות בכל ענין, אך בוחר בדיוני ממונות. הלא נודה ולא נכוש דלית חכום מידון, כי מלבד
 אשר רוב הרבנים בארצותנו לה, גם הישרים הראויים להקרה בן, ושקפו לעלמם בלומודי הטנות אשר
 בין אדם הישראי לחלקיו, ולה' את שבוין אדם לחברו. וישמחו כי ומלאו הדן אשר יבקאי בשלשה חלקי
 ש"ע, וחושן המשפט לא ישאו היום גם הכהנים הגדולים על לבם. וכל זה אמנם בוהר מזמן כמה שנים
 שנטלו דונו ממונות, והתגללותם גלויה כי טוב להם לעסק ויתר בהשר ונטרכו להורה, וכבר כתב
 הרמב"ם ז"ל באגרותיו להדיון ר' פנחס באלפסנדרוואה שהיהודים שבערי ערלים הפילו חכם גדול שבהם
 חיבו בקי בדיונים, דחינו רגול בהן שאין הערלים מניחים אותם לדון. כמו שאנו בדיני קרבנות היום,
 לפי שאין לנו עוסקים בהם עכ"ל. ועפ"י כל זה די ג"כ התגללות לפני ההמון מושל' אשר לא ופנו
 עוד בדברי משפטיהם לדיוני ישראל. הכן עוד יותר ראוי לנו בארצותינו לה' לאמר ברוך רחמנא וכו'
 כי אף אם לא היו נוטלים שרי הפקודות דיוני ממונות מושל'. הלא כמה המכונים רבנים נטלו בעלמם
 הדיונים מושל' לא לבד במזמן אך גם בכל המזות המסורות וגם בכתובות. כפי הגודע, לא ידעו ולא
 ידעו לדעת מכל הנמשא בתלמוד וש"ע. רק חטאת עמי יאכלו ואל עונם ישאו נפשם. וחלילה אם היה
 נמסר לאנשים כלה עוד המשפטים עם הכח לעשותם. אך היו הפכים עוד ללענה משפט. והיו
 מענינים כחפסם רק לאשר לא ולכו בדרכם—השם ישמרנו ממנוקה כזו. והמשבול ידום. — ומכל זה
 נפרד ג"כ הרבה משפט הנחלות אשר כל אדם מושל' חזה בו. וכמעט אין טורח לבעלי הוראה, ואם
 יתראה הטורח לפעמים, עוד ומלאין לזה אנשים וודעים להשיב דבר על אפסיו. — והענין ויכלנו
 עתה אל סעוף ר'. שמה יכיר הרב המובהק הזה. שחייבין כל קהל עדת ישראל וכל הרבנים לרדוף
 בכח כל מי שאינם לוותים לדון בענין כזה ולכופס ככל אלות הבריות וכו'. אולם לדקתו ותוס דרכו
 אולי תעלים ממנו דרכי אהב"י בארצותנו, מן ומי והיו הרודפים? וכל הראיות שהביא ממקראות כמו
 מבני גד בהבנותם מובח. וגם ממעשים מאחרים לספרו קדש, היו הכל בזמן שהיו ישראל באגודה אחת
 על תורתם ודתם. אכן בעת הזאת! מספר אנשיך היו דיעותיך יהודה. ואם נבקש או נראה לעורר עוד
 רדופות. ורדוף כל איש ואיש את אחיו ואת ריעו כל היום מורדף בלי קשך. וגם על זה נאמר ברוך
 רחמנא שנטלה התקייפות מודיו, והערבות של ישראל זה בזה. חלפה בהכרח מעת חלף כל בטחון על
 הפרעון כי ושלם כל אחד את נשיו בחובות הדת הקדושה, פקו אמונים. זמני יאמין עוד ויערוב בעד
 חברו וגם אם היה ערב, פטור, כי נתקלקל הבטחון, וזכר לרבר, ועיוין ש"ע חו"מ (פו"ק ק"ט בס"א ע'
 וש"ד ס"ק ז' וח') דאם היה הלוה בטוח ונתקלקל פטור הערב (* ככל זאת ראוי ונכון בלי ספק לכל

המרד

(*) אמר המ"ל פ"ב ס"ט בחיבורו הגדול נח ישראל נכנס מין המחבר נר"ו באורך כזה ותכלית דבריו הוא לתת הפרש
 בין עקירת מזה אחת מכללות מלכות אחת או אפי' קהילה אחת לעונות הפרטים ואם מאה זאת האף וכאן הוכיח שלא התגבר
 בענין ספק נחלה לישראל אם לא שראה שבעל דין הקשה היה משתל להוילי דת מחורשת מהאפיפור שנס דיני נפלות
 יהיו נשפטים בכל מלכותו בדיוקם הסך דין תורה. ומין המחבר נר"ו כיודעו טבע המלכות היא אשר נתנת יד לישראלים
 לשמורדם

החדר לרת'ה' לחזוק כצעה וכתעו הדק והאמת כפי וכלתו, ולא יעמוד גם מרחוק על דם רשע או ממונו הנבזק לא בצעט. אך לא לדרוך בכזו גם ממרחק, כי יוש כחדש כחטו וכמה יהיו הדורשים וכמה הגרועים? וזאת אם ידרוך אחד אלף ואנוס רבבה ומה נקל עיר כי יהפך הגרף לדרוף! וטריכוס אהנתו גם בזה לחכית לזמן המובטח. אשר כי ועו כל בני ישראל שכם אחד לעבוד ה' ולשמור את תורתו. אך אז יהיה ג' כ שלום בארץ, אין ריב ואין מדון, והאשפט הגדול יוכח במשור לצפוי הרץ, כן יחיש ה'. אמנ.

הכותב והחותם פה ק"ק פראג תור"ה טיה לנו משה מורשה לפ"ק. יוסד' וא' שול שנת לוי"ט חב"ל נחלתו לפ"ק שלמה יהודה לוב כהן רבאפורט רב ראשון בק"ק הנ"ל.

הסכמת הרב הגאון מו"ח שלמה קוועטש הכ"ד בק"ק לויטניק.

הן היום הזה הובא לפני חיבור מפורסם וכחמד להשכיל אשר יקרא בשם נחלה לישראל מהת הרב הגאון המפירסקס החכם הכולל רב הכ"ד בקהלת רומני רבתיא בק"ק מו"ה משה ישראל חזן וישראל עושה חיל ללחום מלחמה ה' להיות גלוי לכל העמוס כי משפטו הנחלת

המה לבני ישראל למשמרת לחקת עולום. כי רק תורה ה' אשר נתן להזות ע'י משה נבואו נאמן ביתו דבריה נהמנוס וקיומוס לעולמוס עולמוס ולא ופול דבר מדבריה הטיכוס והאזרוס ארצה כי המריה ויטובו עם הישר הולך, ודבר חלקינו יקום לעולם, וכל איש ואיש מבני ישראל אשר ויוד לבשות ביד רמה אשר לא בדת הזוקה הושת אשר נהנה לנו למורשה. את ה' וכביא ותורתו הוא מגדף וזה השם אשר יקרא לו מנו והפיקורוס. הן הנה תוכן אמרי הרב החכם בחיבורו הצפיר הזה והנחל הזה מלא על כל גדותיו ושרד מערן אמרתיו לארכעס ראשוס. הראש האחד יענה קרימה לודע ולהודיע עם י תורתנו הקדושה למי ופול למורשה ירושת יעקב גאלקווס חס לורע אחו חזיו חו לורע אחרתו ריגונא, המה האשה מהעולדי ובני אחיתה רוסוף, וכזה הארץ וקבץ על יד ביד ה' הטובה עליו משי סופרוס וספרוס עד כי חדל הסופר מלספור כי הין ספורות למו, כי רק לבני אחות המת ריגונא להם משפט הירושא. עוד זהה מבלעדו הקבלה הנאמנה חק החכם הכולל את זרוע קדשו לעיני העמוס כמועלות ורעת. מעומק המקרא באר היטב, כי וורשו אחות המת המה הורשים אשר יש להם יד וסע ועל' שם דורס יקראו כנחלתו וכל אשר יתן כתף סוררת מלשמע לדברוס האלה הישרוס והנכותות עם י משפטו ה' אשר ומלתו חן בעיני ה' ואדם לו ואמר כי הוא משול האמת ארצה. וארנו אמרו הרב המחבר הוסדו כי הנחלה משמשת ויוררת. ואם אין דרך לרדת תעלה מעלה מעלה. ובכל עליותיה אשר תעלה נכיוט וכסקיף חס תוכל הנחלה לרדת הוי נרד עד סוף כל הדורות. — ומצתה מה אוסיף ומז ארבר ואטויף אמרו עליו הוון שומעת, חלוי בדבריו אשר אוסיף אשים בדבריו הנעימוס מגרעת. אכן עכ' זגס אנכו לא החל פרו עטו ולהביא מנחה מבטרו פרו עשתנותו כי הנחלה רק לבני וללאזאי ריגונא תבואתה. ונעתיק הנה עוד מדבריו הקדושים אשר בארץ החיוס המה לחוק את משפט האמת והלך אשר ולא מפה קדוש הרב החכם הכולל ה"כ"ל. הרמב"ן כפי התורה פ' פנחס כתב וו"ל. קבלו רבותנו. כי האב וורש את בנו כאשר הין למת זרע. והכ' לא הזכיר זה. כי הירושא הוא כשללת הזרע ביואפי חלזיו ולא ללרדון. ה"כ ונתת את נחלתו לאחיו משמוס נחלה שאב וורש את בנו כקבר וממנו תבוא לאחוס ולא רטה הפקרא לזמור. והם הין לו בת, ונתת את נחלתו להיו' כי רק דרך ברכה ידבר ולא כנכרתים עכ"ל. הרי הורה לנו מלמדנו הרמב"ן להיעיל כי לאחוס בא הנחלה מנח ומתמשמש האב, ולא מלד שהמה וורשים לאחוס. וה"כ בהכרח מיד שמורה הנחלה ליחאף חבו יעקב אשר על ודו תוכה בתו ריגונא תרד למעה עד סב"ה' ולמה נעלה עוד מעלה לשמאל חבו ולחק ועל ודו יוכי האחוס כנחלה. כיון שיש דרך ושר

לשמור דחם. ע"י ראה מרן המחבר נר"ו כי לא היה לו פטורין לשמור לפיו מחסו, כי חור עקירת דין נחלות מקרב סכלל כולו והוא בית מרוח נמור! ואם לא היה מרוס כסופר קולו אנהתפס על אותו עון כמ"ס הקב"ה ליחוקאל. ודאיה לדבר שכתאפה שנתפירו ביוסם שחק מרן המחבר נר"ו וארברא סיוע בדבר, כי חור עון פרטי ולא כללי שעל עונות הפרטים מי יאמין ויזא ערב בעד חבירו? וירבו הדורשים, שעל הפרטים, דברי הגאון ש"ר נר"ו מתמד עינו על מרן המחבר נר"ו מזרקוס והס דברי דמ"א יו"ד סי' של"ד ויעיוין ג"כ בכל מ"ס האחרונים על סי' זה והכל יסוב על עונות הפרטים. אז"ל מרן המחבר נר"ו כס' גמ' ישראל כ"י ואנו קרתי לדיו הרבס.

אשר לפנינו ליתן הנחלה למורשה לבתו ריגובא ויוזאיו סלמיה . ומה וועל לנו קירוב דעצו לחמו חבו
 וכי מתו הס יורשים . הלא רק מבח אביהם הס יורשים . ובאש לרדת כנחלה מעולם לא הניב הנחלה
 ליד אביהם . וכו' והיה שומק . חבו יעקב גאלוקו חי לפנינו וכאזלה את פיו למי יותן הובין ה"ל לחבו
 שמואל או לבתו ריגובא . הלא יענס מה זו אולה . הלא מורשת ז"ת בארץ מומי עולם ומקדמת דנח
 כי רמנו האב על יולאיו חללו עשרת מנוס מרחמי הבן על חבו וכ"ש על אחי חבו . ואל ולמד
 מאביומלך שאמר לאברהם חס תקר לי ולמינו ולכדו ולא פנה ליתר בני משפחתו ואחיו . ומדבריו הרמב"ן
 מוכח דלא בקירוב דעת תלמי דהל"ה מנ"ל דחוקן יורשין רק מבח האב דלמא ממת קירוב דעת
 אחיו ואי דמסתמא דעתו קרובה לחבו יותר מאחס . זה אינו דא"כ הוי ליה למומר השתא חוקן יורשין
 מכ"ש חבו מקירוב דעתו . ועוד הגע בעלמך הלא גם במקום וכוס האב יורש לר"י דאמר בין כך ובין
 כך של אב . וסע דעתו קרובה יותר מן אחיו מאיס דבנו קס תחתיו ואס תאיבנו הלא יעמדו לנגדו סיג'
 ערוכה בפ' וט נחלין דף ק"ח דמלרין קרא דלשאריו הקרוב להורות דאב קודם לאחס . הלא האחס
 רק מבח האב הם זוכים . וע"כ ל"ל כמנ"כ הרמב"ן שס בחידושו דס"ד דחוקן מנר עלמו הן זוכין
 ולא מבח אב . דמסתמא לא ידעוין משמוס אלא למטה . אבל למעלה לא ידעוין . ולהכי כ' דמסתמא אב
 דעדיף מאחסין . זה אינו . דאפי' אי יחובנא להס . דחוקן מבח עלמין הם זוכים זה דוקא באחס גופיהו
 דלא זריכו למשמוס בלל . אבל באחי האב ע"כ אחיו למשמוס (ובדאיתא שס דף ק"ט אחי האב מהוכן
 קאחי' אלא מאב) . ובדאחי נרד עד סב"ה ולא נעלה למעלה . ודאדרכה מדבריו הרמב"ן בחידושו נלמוד
 כסברת הזכס הכולל . כו' ליוזאיו חללו ושמשט טכעיו שכלו וקטינו יותר מלשאריו וקרובו אשר גודל על
 ברכיהם ועוד דמהרס"ד דחוקן זוכין מנר עלמו הוינו עבמא מאס דקס תחת אחיו לויכס כדמפרש
 התם אבל במקום שיש זרע עד סב"ה לאחיהם . אי אפשר שוכו יותר מאחיהם . ולוה רק מאחי האב
 ידעוין משמוס . ולא מאחי המת . ולהכי אלטרין שארו לומר שאב קודם . (ובחמת שר"ג רמב"ן בפיו'
 התורה אינס מדוקדקים דיליף אב גופיה מאחסין ולא מאסו חבו .) גם מדבריו התוס' שס דף ק"ח ע"כ
 סד"ה וכול וכו' שהקצו . ולמה לי אחין דכ' דמסתמא דכיון דנחלה משמש עד אביתו יורש האב בקבר
 להנחול לבנו הנותרים . ומאי קושא הא חובא כ"מ רבתא דאס האתורש מנר עלמו ולא תחזור הירושא
 אלל האב . אס יש חוב על האב אינס מחויבים לפרוע מה שד"כ אס מתורת משמוס אחיון עלה חויבין
 לפרוע חוב אביתו אלא ע"כ דחוקן כוון דגלי קרא שאב קודם לאחסין . לאמר עלמין הן זוכין אלא מנר
 אביתו וזריכוין לפרוע חוב אביתו . הרי מוכח בהדיו דלא מנר שדעתו קרובה אליהן הן זוכין . דאין לא
 תימא הו כשמת חבו קודם לו ודאין דעתו שירשו האחסין ולא חבו המת . ולמה זה יעווב לבע"ח
 הור חולו . ואי משום דמנחה לפרוע חוב חבו . זה אינו . דדוקא מנכסי האב הוי מנחה . אבל לא מנכסי
 עלמו . ואפי' בחיוו דמנחה לכדו ויתר מבמותו . ק"ל כיבוד משל אב ולא משל בן . אלא ע"כ דלאו בקירוב
 דעתו תלוי מולתא . אלא במשמוס נחלה לפי חוקי התורה וגזרת הכ' (ויעוויין בתשו' שב ועקב ח' ח"מ
 סי' י"ז . ובר"ן פ' מי שה' נשוי בהך דשבק קטונא דארעא . שנחלק עם הרשב"א . אי נימא דמנחה לפרוע
 משלקן .) ועדולה מוז מנינו בכל מקום דברא כרעא דאבואו . ורשות יורש לאו כרשות לוקח דמא . וכי
 נימא דכל כה"ג שמת בנו ובן בנו כרשות לוקח דמא . וכיותר דרשות יורש קאמר . וכי אחיו כרעא
 דאבואו הויה אלא ע"כ דרק מנר משמוס קאחי . וגם מחיוו יש להיורש משכבר קנין כנכסו . ולהכי לא
 נחשב לשונו רשות . עוד זאת שמע דברי הר"ה בס' החינוך פ' פתח סכ' . ואל תתשוב שאמרנו כזה
 שהמנחה הויה שנעשה בענין הנחלה כאשר דנה התורה עליה . שארצה לומר שיהיה האדם מנחה מהאל
 ב"ה לתת מה שיש לו ליורשו עכ"פ זה אינו . האל ב"ה לא ראה לקולא נכסו האדם מרשותו שלא לעשות
 מהס כל חפצו מבלי יהי' רשאי לעשות כזאת כל עוד גשמתו בו . אף הודיענו שזכות הירוש קשור כנכסי
 מורישו . ובהסתלק בח המוריש מן הנכסים במותו מיד נופל עליוהם זכות הירוש כענין השתלשלות
 היטירת שרעה הויר ב"ה זה אחר זה מבלי הפסק . וחז"ל קראו לזכות החוק שיש ליורש כנכסי מורישו
 כלשון משמוס כלשון אמרס בהרבה מקומות . נחלה ממשמשת והולכת כלו' שזכות הירוש כמורישו כאילו
 הנפיש דבוקים זה כזה שכל הוירא מן האחר נופל על השני . ומפני כן אס טוה אל יורשנו בנו או לא יורש

עם אחיו ובתו חורשני. במקום שיש בן חין בדבריו ממך. שאעפ"י שאמרנו בידו לכל חסר,
הענין הוא לומר שיכול ליתנם לכל מי שירצה ולעשות בהם כל מהווי נפשו, ואפ"י להחכם ביד חזק
מזה של ירושה לפי שזה הדיבור הוא נגד המקום וגורחו. כי הוא אמר יורש יורש ע"כ אין כח ביד שום
אדם לעקור דבריו האל שלא יורש הורש. ומעתה השמר לך מלעזוב את דבריו הלוי שכ' כלל האמור
בדבריו חן החכם הכולל. כי זו להורש כח טבעי בהשתלשלות הוליה וכן קניינים בעודנו חו המורש
על פני האדמה. ואין אדם יכול לעקור דברו של מקום אפ"י. אם יחזק אמריו כבמקמרום לכלו ומטו
לעולם דבריו. כאין וכאפס ויחזרו מול דבריו האל כ"ה והתפאר וזר עליו וזר לאמר. כי יזרו האל
לא העמיקו ענה כולו חנו האנוש מכל. אשר יטרוי המה מהכל וענו יחרו. והף כי יעקב גאלוקו
הנ"ל. אשר לא נתן תורה בעת מיתתו לעשות דבר אשר לא כדת לפי חקי התורה וכו' וכו' האדם
רוצה להחזיק מעליו בעת הפרדו מפה לאור באור פני מלך חיים. — ומה מהור שמחוני הר"ה והרב
החכם הכולל בדרכיהם המורשים כספירוס. כי נפתחו לו שעריו אורה כדבר אשר נתקפו בו קרמאי
ובתראי בשלהו כ"ב דק' אמר ר' שפ' מלוח על פה גובה מן הירושון, כדי שלא תנעול דלת מפני לוי
ואינו גובה מן הלוקוחית, דלית לי' קלא. ומאי דעתו' דרב שפ' חו שיעבדוה דאורייתא ל"ל טעמא
דגובה מן הירושון שלא תנעול דלת, הא מדינא גובה הכע"ח. ואי שיערודא לאו דאורייתא ח"כ ל"ל
טעמא דלית לי' קלא, הא מדון תורה חינו גובה. ולפי האמור יש הפרש גדול בין הורש ללוקח כי
הורש יש לו קנין טבעי ושכלו בקנינים ונכסוס בעוד מורשו קיים. ולהכי שיעבדוה לאו דאורייתא.
דנתי דכל עוד נשמתו תניעהו הנכסוס בידו לעשות כרצונו. אבל כשמת נקחלק כחו מעליהם, וכשאר
בו כח הורש הקדום, מש"כ כל קח שאין לו נכסוס הללו, רק כח קניני, ובזה הכע"ח קודם כשיעבדו
דהוי כח קניני. גם דברו תלמודנו במס' הנ"ל דף קכ"ט מכוהרים מזה דק' אמר מי שמכר בכסו חבו
בנו מוליה מיד הלוקוח דמאי אמר מכח הכוהו דאבא קהתינא. דהיינו טעמא. משום דהאב נתי
דבחיוי הוה יכול לעשות נכסוס כחפטו וכמאויי נפשו' אבל כשמת כבר קדם זכות יורשו הקשור מיד
בכסו המורש ער סכ"ה, ושמע עוד דבריו הר"ה. הו"ל. משרשי המניה כרו שירע האדם, כי העולם
ביד ארון משגח על כל ברוותו, וברצונו וחספו הטוב וזכה כל אחד ואחד מכני העולם בחלק שהוא
משוג בעולמו ומתנתו ב"ה מבורכת שתמשוך לעולם לאשר נתן לו. אם לא כי מתעל הקדמוני נסתלק
מעולמו, ומפני סילוק גופו חינו ברין, להיות הפסק למתנת האל המבורכת. אבל תתפשט מאליה
בגוף המשתלשל ממנו. ואם לא יהו' לו כניס ראויה פרכת ד' שתשוב לשארו הקרוב אליו הרי דבריו ברור
מללו למען לא תופסק ברכת המשפיע הטוב לנלח ישתלשל במשתלשל ממנו והיינו זרע וזרע ויולאזי
חלזיו עד סכ"ה. ובמאמר השכל להראב"ן ד' ו' ה' לרון בדיני נפשות כמשפטן שנה' והיתה לבני ישראל
לחוקת משפט מלות הירושות מדברים המדעים. והוא מדה מעולה שלא ימנע אדם טוב ממי שהיה
ראוי לו. ואחר שהוא הולך למות לא יקנה לוורשו. ולא יעור ממנו חלק ויחיו למי שהוא יותר ראוי לו
מכל אדם. וכבר התבאר הפלגת התורה בזה המון לקרב קרוביו. חף אם יהיה חושרע ומופסק, הרי
השמוענו הראב"ן, מי לא באומדן דעתו תליא רק כמי שהוא קרוב וותר. והרי זרע דינונא קרובים
ביותר להנערר ועקב גאלוקו מאחי חבו. וממולא הדברים למדנו. כי גם הראש השני והשלישי אשר
עמד עליה החכם הכולל אם יש לרון במשפטו הירושא בחוקי המדינה או אם נאמר דתלוא בדינא
דמלכותא. ובי כך דעת נותן הדת הם מלהכור כואת. בשם ה' כי משפטו הנחלות חלוקים משאר דיני
ממונות דהרי המורש גופי' שיש בידו לעשות כרצונו וחספו כל ומוי' עכ"ז חין בידו לאמור. כי איש אחד
במקום הורש יורשנו. דזם נגד מאמר האל ית' והוא גור חומר. כילוח יקדא וורש ולא לולתו. ואין
נימא ככואת כי חוק המדינה או דינא דמלכותא ישנו הדברים. דאפ"י אם יש בידם לעשות כהפקר
נכסו האדם אשר ישכנו תחת ללס וכאברתם עליהם יסוככו בעת לר להם. עכ"ז דבריהם כאין נגד
מאמר ה' דאם ואמרו, כי יורשי ועקב גאלוקו ויפרחו לתת ממונם לבני דודם אשר לא כדת התורה
היינו אומרים דחוקה שלהם ודינא דמלכותא להם נאה ויאה לעשות כואת, כי להם משפט המלוכה
אבל הרי מאמרם כפיהם. כילבנו אחי ויחא חבו ועקב הירושא. וזה חין וכולת בידם לעשות מאיש

זו או מוורש הרחוק יורש קרוב. - גם דברו הרב החכם הטלל, להכני הקפידה בדיוני ירושה תלוא
 במנות יבום הם דברים ראויים לאמרים. וגם נשיא ישראל הרב דון אברכנאל בש' כי תלף בטעם מנות
 היבום כתב כי כזה מהווה האדם להשאיר לו ברכה למשמרת עולם בורעו אחריו להנחילו הנחות, ובה עדר
 הוורש היוולד מחללו טחה התורה להפסיד דעתו להשאיר לו ברכה בורע אחיו. הרי גם הרב האברכנאל
 השמוענו כזאת דיבום ומשפטו הנחלות וחדיו ותלברו ולא ותפרדו. וגם מה שארבה הרב החכם הטלל
 להשיב דכל שאינם מקפידים לעצות כרענס מבלי עצות כתורת חלקינו לא אמרנו דיוא דמלכותא.
 שפתיו ברור מללו. ואין לנטות מהם ימין ושמאל. וגדולה מזו כ' התה"ד ס' שמ"ה דאפי' אם מתחלה
 היה ביד שופטוהם הדבר והטילו על נפשות היהודים לשמור כלולות לפי הנפשות אפי' הבי אם נתפסרו
 אח"כ חזר הדון לרון בדיוני ישראל כ' ש' אם נותנים מתחילה רשות לעצות כחפטנו ולרון בדיוני ישראל.
 ולא עזר כי גם הוורש עצמו אם מתנה על נכסיו אכיו שלא יורש. אין בדבריו ממש, אם גם כי יוכל
 ליתן נכסיו לאחר. אבל להשקיע ממנו שם וירשתי או אפשי. ועתה נשומה פנינו לראש הרכיעו. אם
 מחייבום כל דיינו ושרש במקומותם למושבותם להכריח וירשו אחיו יתקן גאליקו לקיים עליהם כלל הכתוב
 במחברת נחלה לישראל מהרב השוסן מבלי שנות אחר דבריו. לזאת אענה ואומר. כי כל איש ואיש
 מן ישראל וכוותה שופטוהם מחויבים לקרוא עליהם מלא הדועים אשר הוקמו על לרעות בעם ה' אלה,
 ליתן נחלת ועקב לבני אחותו ריגול. ואם יתנו כתף סודרת לפסק הג' לבאמרם כי ודעו בחוקי המדינה
 ובמשפט המלך, המה עושקים את קרוביהם, וכפי משפטו התורה אך מעול וחומץ יקרה להם. ולו היה
 לש' ידעו כבומי קדם להעמוד הדת עליו אדניו ויסודותיו היונו רודפים אחריהם עד חרמהלשבר מלתעות
 רשע ולגדע קרני הרשעים המרומים וד נגד תה"ק ופגד מורחם החכם הטלל הכ' לתאזות חן לבעל
 המחברת הזאת אשר אור כגבר גבור מתנו וולא לקראת פסק ביום קרב להקריב משפטן לפני ד'
 לרון כפי חורתנו. למען אשר לא יקרב איש זר לרשת משכנת לא לו, ולבנות ביתו בלא דרך ולהרבות
 הונו ורבושו בעולה. ואם משימים מחסום לפיהם, הגדולים אשר אחרן, אם יש לאל ידם למחות בעושי
 עולה ידעו כי עונם גדול מנשאו ויחטאו לשלום וכהיות בדיוני נחלות שכ' הרמב"ם מכות לרון בדיוני נחלה
 וב' הרא"ה שכל עיקר הזוהרה אינה רק על חב' ד' שרנו בענין הנחלה. - שמענו נא עמים כלכם דברי
 הירושלמי מס' סוטה פ' אלו נאמרו הלכה ד' כתב הרור אשר לא יקום אם דבריו התורה הזאת וכו' ויש
 תורה עפלת רשב"ת אומר זה חב' ד' שלמטה, ועל דבר זה קדע ואשה ואמר עליו להקום, ר' תנחום בר'
 חייה אמר למד ושמר ועשה והיתה סיפוק בידו להחזיק ולא החזיק הריוה בכלל ארור. והרמב"ן בשו'
 התורה פ' תבוא כתב כי הנשיאים והב' ד' אשר בידם להקום את התורה ביד המבטלים אותה. אפי' היה
 הוא דרוק גמיר במעשיו ואינו מחזק התורה מיד המבטלים אותה הרי זה בכלל ארור. ומי זה לא יחוש
 לקולא עצמו מכלל ארור ולהתברך בשם ה'. - וכוותה העיו פניו החתום ח'. ו'. מוללו בראש המחברת
 באמרנו כי יורשו ריגול חין להם זכות בעובדי זה לא כשמע מעולם מאיש ישרא עוות כזאת. כי הוא
 אינו רק גזול וחומס כ' א' מתברך בלבבו לאמר שלום יהו' לו אם חלק לרון בשלולים אשר לא כדת התורה
 שמע נא דבריו הרמב"ן שסו"ל לפי דעתו כי הפבלה הזאת שיורה במנות כלככו ויהי בעינוי אמת
 ויאמנו שהעושה אותם יהי לו שכר ועובה והצובר עליהן ועגש. ואם יכפיר באחת מהן או שאומר בלבו
 ויהי' בעינוי דכעלה לעולם הרי הוא בארור ומתחרם ומכת המורדים והבופרים עכ"ל ואנשים האלו
 בעינויהם כאילו משפטו הנחלות בטל. ואין לך אפיקורוסית גדולה מזו. כודוע במאמרם ז"ל האומר
 כל התורה מן השמים חזן מזו ואפי' קונו של וו"ד אין לו חלק לעה"ב ויהי הוא מהמורדים והפושעים
 והחטאים כנפשותם ואם תשאל את פי ה"כ למה זה נשפטו היהודים במקומנו בשלולים ולא יעו און
 לקול שופטו ישראל ודעו נאמנה כי הנאשים הלאה אשר יודעים, כי בדיוני ושרש לא להם מגיע הנחלה.
 ולא להם משפט הירושא אם המה מהיראוס את דבר ד' וקריבו את משפטם לפנינו להגיד להם דבר ה'
 ורק כאשר יתן אחר מב' בלי הדינים כתף סודרת מבלי שמוע בקולנו אזו וכרחו לרון בשלולים. למען
 איל העשוק מיר עושקו. ולמען השקוט הריב אשר בין שניהם וכל איש ואיש על מקמו וכו' בשלום,
 ח"ד החותם ביום ו' עש"ק פ' תבוא תרי"א לפ"ק שלמה קוועטש מכ"ש החונה פה לויפניק וע"א

הסכמת

הרב המה"ג אב"ד ר"ק שטיוונאמאנגער .

מבלגותיו עליו יגון. לראות בזמנינו. שהתורה והאמונה. וירד לדיוטעא התחזקה. ח"ך מהרסו והמחויבות
 זלזולו מכני עמינו. להדום חוקי תורתנו. ואזי לאזניס שך שומעות. שיעמדו אנאס נגד גאון
 דורנו. והוכרח על דלתו הרבנים. לשאל על דבר שהוא ברור בשמש. ואמא כחק ההנרסו. שתי פעמים
 שתיס הוא ארבע. וגם איס הפתלתל והמתעקש לא ימלא כנ"ד שום טעם וסברא. לחלוק על דין התורה
 שזלזל מפי המורה הרב הגאון מוה' משה ישראל שפסק כמ"ה ישראל. והוא שהזנה מאטולדע תחלק
 כל ההון של יעקב גאליקו. עם יתמי האשה ראסונה והדון חמיץ וחוק. בלי לפרוק מהרבנים שום תווח
 ומי שמהרהר ומערער על פס"ד זה. ויהי ממש ונמכזה. כי הוא מלא מווימת וערמה. ויהי לרדעו
 פד חרמה. והקב"ה מתמלא עליו עברה ויחר ממנו שמת כלו ברא. - ואס בני שמואל גאליקו. הס ירחי
 שמים ותמימות. יחוקו על כפסס. ולא יבקשו לשלוח יד בהון קרובתם. אשר גזל הוא כדוחס. וכל הראיות
 שיש להבוא. ככר הביה בעל נחלה לישראל כקונטרסו. והפרט והעיללות לקט מלא חשנו בעל תור"ה
 והוא הגאון והדוק רבי לעזר הורוויץ נ"י רק להוספה יתירה אהיה על תשו"ב נ"י (*). שזון הזנה
 מאטולדע תוכל לרחות את יתמי ראסונא בלל. - גס לא וסמכו להירות להם בני מהללל היתר מאס
 דינא דמלכותא דופא. כי דינו נחלות איכס משביתוס חברת בני האדם בדרך ח"ך. כמו פכל דינו ממנו
 ח"ך גס אס חוקי המלך ופטרוהו מלזלס. והדון תורה מחויב אותו. והוא רוצה ללאת ודי שמים. לא יגברוהו
 שרי המדינה ולא ומנעוהו לקיים בזה דין התורה. כמו שזון עושים ח"ך על היהודים לושכע בשם משוס
 למען לא ידברו בני הדס בפיסם. מה שאינו יולא מלבבס. ועי"ז ישת מונס. - ובש"ט האפשוור הגדל
 והאסוד פיאוס התעזבו יר"ה. שהוא מפורסם שאין בו לא פניה ולא נטוה חרדית. עבור קנאת דתו
 לבזות ולעשות כרוס זולת לבני הדס שאיכס מאמונהו. רק שמבקש מהס שלא יעזבו אחרות מוסר
 ויושר לא יתן ראיון לאדם שזכה בכנסים שהס על פי תורתו גזל גמור. ולא יכנס ג' כ' לבני מהללל להשתח
 כנחלת מאטולדע ויתמי ראסונא. ה' וילנו משנאות. ויראנו מתורתו נשלחות. ה. ותב וחותם על דבר
 חמת פה ש"ט ינאמאנגער יוס"ה א"ב - באלול ישראל ירון לפ"ק.
 הק' יהוד' לוב בן לא"חמ מו"ס עוזר קעניגסבערר אב"ד פה.

הסכמת

הרב המה"ג אב"ד ר"ק מאטערסדורף :

במפק שתא תיתא ברכתא. לירדיו הרב המופלא. החכם השלם מו"ה ראובן נ"י ברוך הוא וברוך עשמו
 והי' ה' אלוקי עמו. ויהו עליו עומעו. החיים והשלום לכולל אשר עמו אנס"ו --
 אתקולו שיעזי מתוך ה"ן. קן קולמסיה. וקן מגולתיה קירא אל רבני המדינה. לאמר עלו בהסכמת
 על דברי הספר נחלה לישראל. אשר שדר לן הרב הכולל גאון ישראל משה חון נ"י. עשותו ראוטו ועברתו
 משער לשער כנחלת ישראל. -- ותמתתי על שאתו הסכמ"ה. מה שמה מה הומר עליה. אס כה חומר.
 להסכים על עיקר הדון והנידון שפיה דן ופיה זוכה את הנחלה והירושה עפ"י ד' תוה"ק. הלא זיל קרי
 בו רב הוא. באר היטב במשנה ותלמוד והפוסקים. לא נשתפק בה בר ישראל. אשר רוח התורה באפו.
 וגם לרבות שאין דינו הנחלות ככנסים תחת סוג מאמר חו"ל המקובל אלנו "דינא דמלכותא" הוא דבר
 מושכל בעלמנו. ויכנו כל מי שישלו מוח בקדקדו. האמת עד לעלמנו. ולא יחלוק על זה כי אס מי שנסתמו
 עיניו מאחור המעור. והעיקר מה שחדשן האזי תכא וירשלמו בספרו זה. סבר פ"וס ופית מספ"ר כ"ר
 ונקי הסברת דברים מתק שפתוס ורדברי טעם כדורש טעמא דקרא. סבר על סבר יתדיו ודוכקו והיא
 למטה בכפו להכות על קדקדו המעוררים והנוקסו'. הן משה שפיר קזמר וסביר. הירוים מסכ"ר יוס
 חכמתו. רבוס חקרי לב אשר אתו. חבו ממתקיס וכולו מתמדים לקהעל שפתו. וישראל עושה חיל ללחוס
 מלחמתה' נגד משנאיו המאנוס. הנה הוא נאה דורש טעמא דקרא. וכאה מקיים הדת על תלה. מי כמיהו

מורה

(* אמר המ"ל פ"ב ס"ט מלאחי כתוב בגליון גאון המחבר נר"ו וז"ל פה. אשתמיט מיניה דמר נר"ו סכר ככאחי תשו'
 בח' הלזו בפנים בספרי פמוד (ל'ו) ותמתתי עלין שלם מים מכרות פמוקיס עי"ט

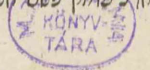
מורה ופה ומעולה, מן כמורה חכם וירע להקיר המכשלה, כרוח שפתו ירפא נפשות מכל נגע ומחלה ויגם קדושים נאמן וירע רך כלולה ועדין אנו נריכו' למודעה רבה להורו ויחא' חס' אמנם כן הוא נאה ויחא' למדרש טעמא דקרא' * לפי שכלו יהולל איש משכיל על דבר ה'. בכל זאת חלילה לנו לבנות יסוד ועיקר לחדש הלכה מעתה עפ"י טעמים הכדרשים מרעיתנו. ואין הנגלה לנו מטעמי המלות כאלו. כ"ח לעשות סמנין לאוריותא. אבל לא לגרוע ולוון זיו כל שהיא מקבלת חו"ל הנאמנה. ולא יהיה על פי הטעמים שום נפקותא לריבא. ועל פיו זה שמעתי מפורש ואלא מפה קדוש אדוני אבי מר"י מה"וה"ג מה"רמ"ס ז"ל ב"ס הרמב"ם ז"ל. פירוש מקרא קודש כפרשת שבוע זו. הנספחות לה' שקינו. והנגלות לנו ולבנינו לעשות את כל דברי התורה הזאת. הכוונה לידע ולהודיע כי טעמי המלות המה נספחות ונגלות. הנספחות לה' שקינו. לא ידע אינו ערכם. — והנגלות לנו ולבנינו. הוא רק לעשות את כל התורה הזאת. אבל אין ביד הנגלות לנו לגרוע שלא לעשות ע"כ דפח"ת. ז"ע. וידעתי גם אני וידעתי שהרב המהרש"א ז"ל לא ידע להזהר בלשוננו. כאשר רדש רדש משה טעם לשבח ולא לפגם חלילה. ולא להחמיר ולא להקל שום קולה כי לדיק מעיקרו לא נחבון רק לסקל המסילה. ולהקיר המכשלה. מאתו לא תלא הקלה. כי כל דבריו תקולסו כמתקלה. בכל זאת לא מנעתי עצמי מכתוב כדברים החלה ולא יגונה האמת בהשנתו פעמים ושלש כוונתה. למען עשות משמרת למשמרת. לבל ישל עין העוורת ולנעול דלת, בעד הרשעה הנמלאת במחאתה. הוא הפקודת המופקרת. אשר כדור הזה גוברת ה' הטוב ירחם על פלטה הנשאת. ויסור הקוים מכרמו ועשה למען שמו וירוס קין לעמו.

הב"ד עבד לעבדי ה' בתיב וחיתס פה ק"ק מע"ר, הו' לול תריח"ל. הק' שמעון ב"ה"ג מה"רמ"ס ז"ל

הסכמת

הרב המה"ג מוה משה אב"ד דק"ק שליטנו נ' לכו לחוקי ישראל !
 גם לעיני נראתה הקסת כפרי עשהגות דברי פי חכם חן, הגאון הכולל, אשר כסאו שם בפתחא דרומא ה"ה בק"ת מוה' ישראל משה חזן כו' בקשרו נחלה לישראל אשר בקסתו שם נשך נגד המורו' המסחותים בעם. בערשלי לא עוהר נגד חכמי הש"ס ו"ש"ע. והמרתו מה אנכי, במעט מהיתי ואיכו. להיות נמנה כשניף במבטת נפשות ההורים בעלי הוראה גאוני ומנינו במחוקק במשענות. לעזר במלחמת ה' ולהיות בר המסכים בדבריו אמת אשר שם משה לעיני כל ישראל. אמנה שעופי ושוכני הלא רטנו הוא כבודו להיות שכיב לבנה משפט לך אשר גבלו הראשונים. והוא זה וכו' תשובת השאלה היא חקוקה בקשט דבריו אמת ובמליטת חכמו. הש"ס ז"ל ה"ה בדרך חקירה בכתרה"ד ק"ח ב"פ ו"כ במתני'. יש נוחלון ומנחלון וכו'. ובגמ' מ"ש דתני האב את הבני' כיושא וכו' חרא דהתחולו וכו' ועוד כדכתי' וכו' ומשני איודו דהתי' מדרשא כתיבא לי' וכו' לשאריו הקרוב אליו וכו'. וכולם כפרט המתפלספים בעם תמה וקראו מהי תי' הוא זה? ואך יתורטו הב' קוסיות חרא ועוד? והוראה דהנה הטעם להך פסק שאחותיו של המת ובניהן המה קודמין לאחיו האב הוא מבוחר בס' רמב"ן על התורה בחקירת אמת, באיזה תיבות מעט הכמות ורכי האיכות כי הירושא בשלשלת הזרע ר"ל — אין גערערער לוינע — ביומא חלליו לא ב"דיון — ניכט אין דער זיטענעלוינע — ולאחיו הוא בא רק מאביו של המת שהאב יורש את בנו בקבר ומנחיל את בנו, שהמה אחיו וגם לאחיו אביו. הוא בא מאביו אביו. כמוכן. ומה שכתב בתורה. ואם אין לו אחים הש' הוא. — געשוויטעטעד — כידוע דבני וכו' כתיב וכן אין לו, והש' הוא זרע — קוגד כמו בנוס אחס לה' וכו', וזהו דרשקס. לשאריו הקרוב זה האב ר"ל — גערערער לוינע — וזהו שתי' הגמ' דמתני

* אמר המוציא לאור פ"ב. מכ' גליון הראון המחבר נר"ו ז"ל פה, ולמה לא? כל שתהיה הכוונה לחוק עבותות הקבלה בעיני פשטי המקראות, ועפ"י חכמת לפ"ק אשר נאכזה מנחנו, וירועה היתה לתנאים ולאמוראים! ומי לנו גדול ואיכיון של ישראל כרפ שרידא גאון ז"ל ועכ"ז הרף לנו כי כך היתה דרכו של ראשוני ראשונים ז"ל (יוחסין ד"ק דקי"א ז"ל) וספרא וספרי דרשו דקראי אינון. ויכא רמיוה סלכתא בקראי ומעיקרא פתקש שני כיומי דרבנן קמאי לפוס דיין הורחא הו' תני תנינוסון (ח"מ דכ"ה) ע"כ. ואם כדורות ראשוני ראשונים כך, כדורינו האלף והשפל כי רבו אפקודוסים גדולים ורעים, כמסמרות נטושים. וכל יום ויום מכין ואכסין' התורה והמורה ע"י פירושים מעוקשים, ויעשו באושים לבלע נחלת קדושים, לאמר הטר הטר כמה איסורים נפקא מינה לגיטו נסים. וינעו אמוס האפוס והגס רועשים, על גל אה אינו דין שגם אמתו נחלץ חושים ונלא לפניהם בחרב עולם פשט חכמת לשונינו הקדושה אשר אין על העפר משלה?

דמתני' אזורי נ"כ בדרך כרכה שהאב מת קודם הבן — והבן עולם את עמונו — כפי' הרשב"ם רק דמיורי
 בנידון השאלה דיון. וה"פ האב את הבנים בקבר, והבנים ר"ל האחין של המת — דוא געשוויסער — את
 האב שורש בקבר — דוא גערארדע לינוע — והאחין מן האב ר"ל אם אין למת — געשוויסער — שוב
 יורש בקבר אביו אביהם. ומשקלשל הנחלה — אין גער אדער לינוע — לבניו שהם אחין מן האב כמבאר
 בש"ע ס' רע"ו (*). וא"יכה ל' למתני' לאשמעינן הדרשה, בדרך חקירה נגד השוקרים בתורת ה' ולכלתו
 תהי' האמת נעדרת, הני חותם את שמו והן חוויו במשמרת הלוי,
 עש"ק כ"ב הלול תהי' לפ"ק חק' משה סג"ל חונה פה ק"ק שלאינוכג והאפו'.

הסכמת

הרב ה"ה מו"ה יצחק ל"ש אב"ד דק"ק לוקי.

הנה שלוחה לנו מכתב עוז חבויו מהרב הגדול מו"ה ראובן כ"י חכם הכולל בק"ק ספרדים בעיר
 מלוכה וויען הכירה וע"ה עם הקונטרס נחלה לישראל מהרב הגאון המפורסם מו"ה ישראל משה ר"מ
 דק"ק רומא רבתי והוא פסק הלכה למעשה בענין ירושה ונחלה (בו כן טיה עליו הרב הגאון הנ"ל
 לחלקם ביעקב ולהפוסט בושרל לבקש מאת רבני ארץ דמדונתו לציין עליו בפסק הנ"ל ולהאילול עליו
 מאור חכמתם להסכים עמו כדת של תורה והלכה) זהו תורף השאלה ע"ד עיבון המנוח הר"ר יעקב
 בן שמואל בן יצחק גאליקו נ"ע שמת בלא זרע מי המה היורשים מדאורייתא? אם יוצאו חללי אחותו או
 בני אחיו אביו הנפטר? ויאל הפסק מאת הרב הגאון הנ"ל שבני אחות יעקב המה לבד היורשים והין
 לבני אחי אביו של המוריש יעקב זכות מאומה ביורשה זו עב"ד הנ"ל. הנה הדיון הזה פשוט וברור כלי
 שום חולק ואין טרדק הסכמה ולא נלכדה הלא להעדפה כי שורשו ומקורו בש"ס ובפוסקים ראשונים
 ואחרוני'. ובהנה עיינתי בקונטרס הנ"ל ומלאתי את שאהבה נפשי כי רוח ה' נוסחה בו לחבר מחברת
 על גפו מרומי קרת ופורעו וקבץ דברי גדולים ואחרוני' דברים המתקבלים ומאורין כלפידת. וכל הקורא
 בו ימצא כחת וקרת. מדבר בשוחה נאה כלשון לח וזהו היות הולך חן בשפתותיו ממנו יתד ממנו פנה
 וקרת, אשר טרח ויגע הרב הגאון הנ"ל במועצות ודעת לתת טעם לשבח עפ"י שכל האנושי לדיו משפט
 ונחלות ופסיה של תוה"ק לפני העמים והשרים להראות ומתראוי ליתן תשואות חן לו ולומר לו יושר
 כחו וחולו. נחזור לענינו שהפסק הנ"ל אמת וזרק בלי נפתל ועקש' משה אמת ותורתו אמת ודינו
 אמת וכל דיון מבני עמונו דלא דאין כהאי דינא חולק על דת משה וישראל והוא בכלל ארור אשר לא
 יקום את דברי התורה. והמקיים ובורך מפי ה' הנגלה בענין. וענינו יחזון בשוב ה' את סיון וישכון ישראל
 בטח ושאנן הב"ד המדבר לכבוד התורה וחכמה פה לוקי (**). יום ג' כ"ו אלול לפרט שקול משה כב"ל ישראל
 הק' יצחק ל"ש נין וכד לזכרון יוסף זלל"ה חופ"ק הנ"ל.

הסכמת

הרב ה"ה מו"ה מאיר א"ש דק"ק אופנוואר ניו

הנה שלח לדודי הרב החכם מהו' ראובן ה"י למשפחת ברוך ס"ט ספר כתב גאון ישראל והדרו כמותה"ר
 ישראל משה חזן ס"ט ה"י הרב דק"ק רומא על דברי ריבות אשר נהוו בין קרובי יעקב גאליק"ו אשר מת
 מבלי זרע ויריבו על עזבונו והונו ככדי אחות יעקב בשמה ריבונא. ובני אחי אביו. למי משפט הירושה
 ושפט הרב הגאון מהר"ר משה ה"י כי לכדי אחות יעקב להן משפט הירושה מתנה למאטולרא ומחנה
 לבני רוסינוא. לפי דת תוה"ק אשר כל איש בשם ישראל וכונה חייב ללכת בדרך' ותוקי משפטוה ויול
 הגאון מהר"ו משה ה' ולבאר הדברים באר הטוב במועצות ודעת עפ"י יסודות שכליות ותלמודיות
 ויכתבם בספר ויקרא שמו נחלה לישראל. ואולם בקראי שמים ושלש דלתות בספרו וים נחלה ה' לו וים

תובין

(*) אמר המ"ל פ"ב ס"ט א"ס תעיון היטב בקונטרס שארית הנחלה הכא אחריו ויולא לאור עש"ש שם תמצא מענינים
 נפשך בכל ביאור הסוגיא עפ"י משקל זה, בעשר ידוש, מדובר גם נכדו עי"ש, מסי' קע"ה ואילך

(**) קהלת קטנה כמחז טרענטזין בדרך אונגראון.

תוגיון נפשי' ומדיו לבי כפשי תהמו עליו חיד דברים פשוטים וכרוחם כלה אין שומע להם מכעלי הריב
 אך נשמן לבם מאהבת בלע מעשקות, עד כי משפטי ה' כלה גבלה נפשם—המאורר הקדוש אמר
 גשפטי ה' אמת, ולא ושלבו אמת, הרגה. הוא אמר הנחמדים מזהב וגו' ואחזי כסף סתו ומאוס
 ישמם. לחבו מתקום מדבש וגו' ולחלה השכלות מרורות למו!—הוי שמעו חזר לחושק רבו. מתוק למר
 ומר למתוק טוון חיד במשפט תפדה, אם בניך משפט יתעצבו וישרה יעקשו—!

וחנה הגאון בספרו הג' בדיק עד מקום שיד' ארם מגעת להרחות זרקת משפטו עד כי לא השאר
 עוללות לכתוב אחיו אך את זה אמרתי לכתוב כשאר' חנה בעלי הריב והמרו להם משפט הירושה כנחלת
 יעקב יען הם קרובים אליו יותר מנכדיו אחותו והנה הכתוב יבויבם— יחשע ו'ז פסוק ה' א' וי'—
 ויפלו חבלי מנשה עשרה וגו' וכתוב אחרי כן כי בנות מנשה נחלו לחלה בתוך בניו וגו' ופירשו רבותי
 בכבד בתרא דף קי"ח כי חלה עשרה חבלים הם שש בתי אבות ובנות ללפחד נחלו חלק אחיהם ללפחד
 שה' מוולאיו מלרים והי' כבוד ונטל בככמי חפר חביו שני חלקים היו שלשה חבלים ועוד להם חלק
 רביעו כי הי' ללפחד אח וימת, וינחלו בנותיו גם אחותו ואין ספק כי זה ברור פשוטו של מקרא אחרי
 כי מנה הכתוב חבלי מנשה עשרה מה שלא מנה בשאר המטות וכתוב אחרי כי נחלו בנות מנשה
 מכוור כי אין דרך אחר טורק בפשט המקרא וכן פירש' ו' וחדר"ק—אחרי אחי ללפחד קרובים יותר לאחיהם
 מבנות ללפחד ועם כל זאת חלקו נחלה בתוך אחיהם היו לפניו כי וולאיו ויבוי של כל יורש לו נחלת
 ממשמשות גם כי ומלאו קרובים מתן ולמור מאליו כי כן הוא גם אחרי כמה דורות וולאיו ויורשו קודמין
 ובאמת אין דברי רבותינו בעלי המשנה והתלמוד לריבין סעד וסומך כי כל דבריהם דברי קבלה באשר
 ראו דור דור והורשו—הראתוך קודם אחיהם כי יחשע תלמודו של משה רבינו ע"ה כבר דן כן חבל הקבלה
 עוקר בוח ובוולא בוח. באמונתו ובכל אמונה נכונה של כל עם ועם.

ובפתחי הספר רחיתי ושש לבי כי חכם אחר מכהני טורים הסכים גם הוא לריבוי הגאון כי פירשו אמת
 כבואר פרשת נחלות. ושכן הסכימו גדולי חכמיהם תארוות חן לו ויאמר חכם עור כי לפי אמונת
 בני ישראל כי תורתנו נלחית ולא תשנה בשום זמן אין לאחד שהוא מכלל ישראל לפרוש מחוקי משפטים
 כניס דברי החכם. זאת היא אמונתנו ואולם לדעתנו גם הנוטרים גם השמיעלים וכן כל בעלי האמונה
 נכונה. לא מלבם ודעת עצמם היו משייטת מאומה מתורתה' אם לא הוגר להם מפי המוחזק חללם לנפוח
 ודבר ה' בפיו לאמר כי כן רטון עליון ית"ש. והודעה להם כן מפי נוחן התורה ועל זה באו במסורת
 הכרית אבות וביטו דור דור כל בעלי האמונה אשר בארץ חבל לאמר ולכרות מלבו כי עד כה היו דברי
 ה' ולא עוד הו' זה עשם מזה והו' וכבר חלק עבר לא עלת ולא יעלה על דעת לב מבין חשך ב"ה באמת
 קרוץ מחומר האם חקר הלות ומלא גוש עפר בסוד ה' האם יבוא ויאמר אין עוד מלחה זו הכרחי' בלא
 לו נבלו תעלמות חכמה חבל בעו"ה כדורינו ומלאו פנים כלה בניס לא אמון כס וילכו אחרי שירות
 לבם הרע. ה' יעצ פרמו כלו שורק זרע אמת, זרע בדיק ה'!

ואשר יאמרו דינה דמלכותא דינא טאלו מאור בחשוכה ותהלכו אמת ברור כי דינא דמלכותא דינא
 בדברים הנוגעים להרר לפארו וכבוד מלכותו בכל מסחר וקנין במבואר בכבד קמא ובתרא וכן לענין
 ריבית ואונאה אכירה וריבית בלא אין מספר חבל לענין משפטי הירושה אם לפי תיה"ק משפט שנחלה
 לקרוב הזה משארו וקדומו הנעדר למח ואמר המלך כי אין רלוטו בוח ובסא מלכותו יהי' נכון כבוד והוד
 גם אם נבדו רונגא מ'טולרה' ובני רוסניא וירשו נחלת יעקב גליקו ו'א וכן מאומה לפני אחי חביו אין כנרע
 דבר מהור מלכותו בוח והנה כתוב בסוף פרשת נחלות והיתה לבני ישראל לחוקת משפט כאשר טרה ה'
 את משה מכוור דברי ה' ה' ה' ה' כי טוח ה' לכל יושבי תבל על הדין והמשפט רשות להם לחוקק להם
 משפטים וחוקים בחכמת לבם חבל בני ישראל אשר הולאם מבור הכבוד וישטור עולם מעל לוואדם
 להם היתה סדר הנחלה הכהוב שם לחוקת משפט לכד' וכן באמר מגור דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו
 לוישראל וגו' ובכרית אשר ברת ה' עם ישראל בחורב פתח האות והאם בחוקותיו תמאסו והאם את משכני
 הנעל לפשכם ותהם תזוכחה יען וכיען במשפטיו מאסו ואת חוקתו געלה נפשם מוכן מכל זה כי
 המורה במשפטי ה' שבר על ונתק מסורת הכרית אשר ברת ה' עם אבותינו ויש לו לפתור כי תרפן

פי השא הכתובה בספר והוא יוצא מכלל ושרא ולכלל הטורים לא בא וכבר חזן וימי הנשי' בספרו משפטו קורה דבר ולא ילך עושה עושר ולא במשפט בחלו ומוזו ועובדו ואחרתיו ותי' ככל . והנה גם זה בדור כשמש כי כל רבני הדור חייבים לעמוד בפרץ ולעשות ככל אשר לל ידם לעשות כפי חוקי וכימוסי המדינה לכל עובר בשאט נפש על משפטו ה' ותורתו וכבר הביא הגאון מהר"י משה ס"ח ה"י באורך מדוד דור ודורשו מומות עולם כי כן עמדו בפרץ ורק למען הערכות כרת ה' ברית שנית בערכות מואב מלבד הכרות בחורב וכמה חדר הרמב"ם ז"ל על הכתן שנשא גרושה ואמר לכתו' לרחוקו' ולקרוכים ועיון הקורא באגרותיו והנה הכתן העובר הזה רע לשמים בלבד והלאה רעים לשמים ורעים לבריות . אבל רבני הדור בלבד היושבי' וכלואים בבית מדרשס הין להם רק דבר שפחים בלבד' אבל לא למן ישראל עור ומל'ו בקרב ושרא גבירים אשר חנן ה' אותם עושר וכבוד והם חכמי לב . כת להם לעמוד בהיכלו המלך ור"ה והשרים הם וקנאו קנאת ה' נבחות ותורתו . אשר נשאה לנו בלבד מכל מחמדינו אשר היה לנו מקדס המה ותפלו לפני רגלי המלך ושריו ור"ה , ותחננו לפניו כי יגדל חסדו ועיבו בלתי חת יד לכל פרוץ לפרוץ חוקי ומשפטי התורה המורשה לנו מאבותינו . והם חריו ושרא כלה יתכבדו להפיל תמונה לפני המלך ושריו ור"ה . הקוה בטח כי בצעה' י יפקו רגון מאת המלך ויועצו ור"ה — ומה רב טוב הלפון להם מאת ה' אחר בהורה ובמשה עבדו — אשר יעלו שועלים לפרוץ בחימה ויעל' ויהם תבון תורה ומבכר תימחה ויוחירו המשלום : הם כוהר החק"ע ומל'קו רכוס ככוכבים לעולם ועד . דברי הכותב בידים רשות . ובעינים לתאוצת ה' מלפנות . היום ויום ד' בהרבעה לקודש תשרי שנת כרי"ת שלם . ל"פ"ק הונגוהר וע"ה המן .

הקטן מאיר ככ"ר יהודה מא"ש תמונה בק"ק הונגוהר והגלילות וע"ה .

דרכות

הה"מ אב"ד דק"ק סצמניץ במדינת הונגהרן

הן כל יקר חמותו ראותו אור הורה' טיבה חכמה עם נחל"ה לישראל' ל' כחמה ברת חכם דונה אשר הבין ופעל רב ה'י גאון מחוכם בחכמה מפוארה חכם הכולל מופלג ומנהולל מאור ברה"ט תורה, כבוד שמו מו"ה ושרא משה חזן הו"ו אב"ד מורה וד'הין בקהל רבתי עם בעור רומא המעטורה . שם שם לו חפת משפט כנידון ירושה גור אומר פסק דונו כצורה גם קבעו בדפוס והוועוהו לאורה ולקתוס פיות המערידים ומנקשים בדברי רוח הין קץ לשערה , קורא הרב הפוסק בקריאה מלא הרועים לעיון עליו ולהסבוס עמו הם כתורה תורה ושלחה לודינו מכביד ודו"ג ה"ה הרב המאזה"ג אולר נחמד ונדיק נשגב שמו מו"ה רחוב הו"ו חכם דק"ק סצרידים כווי"ען הבורה ושמתי עיני ולפי על פסקא דנא ע"ד העזבון . של המנוח כ"ה יעקב בן שמואל בן יצחק גאקו ע"ה הן חמתו כי וול'ו חללו חקות ועקב המוריש הם נכדי אחותו רינינא הן הן וורשו בלבד וולא בני אחו חבו כלל וכלל . ולית דין לדיק בנאש . אב"א קרא אב"א גמרא ואב"א סברא ובאופן שכני האשה רוסינ"א ואחותה מאטולרי מולקת באזה מזה הירשה לאחת מאחיות וחלית השני לשנית ובניה . כאשר הרב הפוסק הג"ל בתשובתו המליה לה חמור ביתר שאת ויתר עו ביארה וגם כירר וליבן ושה כתלכה ברורה כי חקו ומשפטו המדינות וגם ה' דין' ל' דינא דמלכותא דינא הנחוג בשאריו ד"מ הין לכל לו מבוא וענין ל נחלה וירשה דארויתתא לעיקרת ה' מלהזכור . ודרך כלל בני אומר שכל דברי הרב הגאון מה"ו ושרא משה חזן היו בספרו נחלה לישראל דברי חלקים חיים המה למוטואיחס מכח אל הפועל . דין כשמע תורת שמע בכל לשון להתמללה . וכל המסרב נגד פסק דונו ומגרה מרון כמעל וכדון ודון במרדון ולעומת זה הסר למשמעתו . ומקיים ומחזיק דונו דין חמת לאמתו . וזו ד' חת הברכה חתו וכה לנחלה בני מלרים . כל חזומצ לקול הורים כזאש באורים . חכ"ד ווס"ג' לקדר ה'וינו וחאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל לפ"ג פה סצמניץ , ה' יודא אסאד

השכמ"ז

הה"ג אב"ד דק"ק קרוענסהאצער במדינות בווארן

הנה מהארו אשר כלבטן שלחא לחי' אשר כוער' לאיש בער מטוער' ואכני עפר ואפר , ובראות מיעוט ערכו יש לי למאך ידי כרכר שכבר ולא מאנשו גבורו חול אשר קטנס עבה ממתני חך אחרי שובי' כחמתי

חכמתו. ואמרתיו לשום על ד' מבטחי. והוא ידריכני ביושר ואמת ועיונתו כוד ד' הטוב' עליו בדבר
 הורושה מהעזבון כ' יעקב בן יעקב בעיר אנקונא. אשר יוא פ' ד' מהרם המזואח הגאח' ג' מוכתר
 בתפארת כלול. שמוגודע בכל הגליל. שמו נאה לו. מוהר' ר' ישראל משה חזן חב' ד' ב"ק רומא' נו'
 האמת אשר ולא אכחד שבקראי הו' דלתות מאתו פ' ד' שרפס בעיר ווינן אמרתו בלבו שהרב המאח' ג'
 הכ"ל תקיף כשמתו וענו כהלל. שכתו מו ומלל. ואחר ששמתי עיני בחיבור קנ' ל' אשר נחלק לך' קעופים
 מלאתי שהמחבר ממש לא הניח בשתי קעופים הראשונים מקום להתדרר. כי ברוב חריפתו ובקיאותו
 וכוד הגדולה אשר לו בחכמת הלשון. ל"ז בלבד שאח' מכל הרברים לנוגעים להענין כגפ' ת' אלא הראה
 ג' כ' חכמתו לבאר דברים שלא נמלאו בראשונים ואחרונים ולזאת כל דבר שפתי יהו' למותר. רק וענן
 שחביבו' עלי הרברים אמרתו לבנות ולסתור באו' דברים דברי תורה. מה שכתב. המחבר הגדול
 בדף ד' שור' ו' ג' אלא מכח ההבנת האב עם בנו בכורו דבריו אלו אינם נראים לע"ד והכתוב בעלמו
 מוכיח כנדרן כי הלא מקרה מלא (דברים כ"א ט"ז) "לא יוכל לבכר את בן החובה על פני בן השנואה
 הבכר" נמלא שאינו תלוי בהבנת האב (*). רק מה שנוגע לך' לענין הדון אמת וברור ההפך בין חלק
 הבכור לחלק הפשוט ואינו מן הזרד להחויב מולין שמבוארים כב' ב' דף קכ"ד מה מתנה עד דמט'
 לודו' הך חלק בכור' עד דמט' לודו'. בדף ו' ג' מבאר הגאון המחבר בטוב טעם ורעב ובספרות ישות
 מה שנוגע לדון שבעבורו נש' ובתוך אותן דברו' מתוקים איתא (בשורה ד' ו' ג' מלמטה) והוא קומרו
 ונתתי את נחלתו לחו' (שכלל ג' כ' ורעם כמנהג הכתוב) "שורש' מכת חבו' ובסגנון זה הוא יכול
 לעול פול' בקופ' דמט' (**). ומראה בשכלו הטהור דברו' ערבים שבהם מוסיק והולך בדף כ"ג שורה
 כ' ז' "ה"כ גם נכסו האח המת בלא כניס הס נכסו חוקן שאינם וורשי אחו' ובני אחיו המת אינו אלא
 מכס שחור הנחלה לאביהם חוקן בקברו כאלו הם של חוקן ממש כמו שבאר הרמב"ם והרמ"ה ובכח זה
 וורשים אחיו ורעו אחיו" הנה הך דהדיון דין המת כב' ז' אשר שיש לשדות נרנא ולחלוק ולומר דאחי המת
 וכולו לומר מכס אחיו קהתינה ולא מכס חבונו דאי חין וורשי' מכס אחיהם אלא דוק' מכס אביהם
 ככניס את האב ל' דכתב רחמלא ונתתם את נחלתו לאחיו הלא ממילא יגיע לאחי המת תמור מכס
 אביהם דירש את בנו המת כל' דק' בין בחיו האב או בקבר ומתאב וורשי' בניו שהם אחי המת ח'ו' מרכתב
 רחמ' ונתתם את נחלתו לאחיו אתא לומר שהם וורשי' בתורת שהם אחים להמת ולא מהטעם שהם
 בניס לאביהם המת ולפום ריהטא יש להביא. ראו' לכתבא זו מתוק' כ' ב' דף ק' ח' ע' בר' ה' יכול יהא

קודם

(*) אמר המ"ל פ"ב ס"ט. מכ' בגליון הגאון המחבר ו' ל' פה. ולמה לא ידקדק הש"ר המסכים יוסף עינינו כ' ו' דבריו
 (כ' ד') שכתבתי בזה הלשון "ויזוהם התורה האלרית שניגם האב אהבה זאת עם בנו בכורו" כלומר יגה' אפי' אם הוא
 בן השנואה. כיון דבטבעו של עולם אהבת האב תחול ראשונה על בנו בכורו ראשית אוננו והעולם נידון אחר רובו. ואם
 זה הבכור ילא מן הכלל מפני היותו בן השנואה עכ' זוהו יתברך שניגם אהבה זאת בפועל ויתן לו פ"ב רזין מליאות
 לנוות אהבה כי אהבה והשנאה הם טבעיות ולא יכול עליהם הצוווי כי אינם תחת משטרתו. ובמ"א הארכנו להראות
 שמנות אהבת ה' לא חלה אם לא שקדמה מזה שלפניה בפסוק ראשון והיא שמה (כלומר הבן) ישראל שה' הוא בהכרח
 אינו והוא בהכרח אחר ומיוחד ואם זאת לכך בהכרח תאבד אותו ולכת בדבריו. וכן במנות הזכירה והמנע שמה
 קדמו להם מנות מעשיות ואפס קמה הענין הגוה תראהו כדפס איי היס סו' קפ"ז הטרסה ל"ד.

בלל

העולה לדיוווי ותברך לתת פי עינים לבכור בן השנואה הוא שלפחות יקיים בפועל אהבת בנו בכורו הטבעית
 לכל ילוד אשה ואם לבו יזוק כמו אבן אין אהבה בו הוא חזן מטבעו של עולם ומה לנו ולו? ומדע שכן הדברים
 שהרי נמשלו ישראל לבן הבכור כמ"ה בני בכורי ישראל כלומר בחיורי רחם נפשי! והוא ברור.

(*) אמר המ"ל פ"ב ס"ט. מכ' בגליון הגאון המחבר כ' ו' ח' ל' פה. מעולם לא פללתי שלמד הש"ר המסכים הזה
 כ' ו' מ"ש פה ולקמן ולא למד או שכת תחילת דברו; בדף ( ) והלא שם פתחתי פתח כפתחו של אולם זאת להט החרב
 פסיות, מתפכפת שם בפתח השער לשכרית מביאור פשטי' המקראות כל אשר נקוד וטלוא בעז' ס': שהרי ביארתי ובררתי
 הדברים כשמש בחיי השמים שכן ובת ואחים ואחי האב' ושאריו הקרוב או האמורים בפרשה נחלות ובפרשת יבוס וחלוי ה
 וכו' יכו' אין פי' פשטי' בכל פינות חלקי חלקיו כי אם בן ורעו ובת ורעיה עד סכ"ה וכן כולם ואי לא חכי לא נמלא
 יריגו והגליון בביאור כונת המקראות ונותנס ברור הוא! ואיך יאמר על אלה "עויל' פולא בקופא דמחטא"?
 ושפטו החכמים הלמדנים הדיו פס מי |

קודם לכן דחית' בסוף דבריו תוספות וה' תואחזין דכתב רחמנא ל"ל כיון דנחלה מממשש עד ראוון
 ירש האב בקבר להנחיל לבניו הנותרים וכו'. רק אחר העיון נמצא שאין משש ראוי' לסתור דבריו הרב
 המחבר שמוסרי' ארבו פוסק' ראשונים ואחרונים רק אדרבה מזה נוכל לתחזוק סברותיהם כי הית'
 בכ"ב דף קנ"ט תוס' ד"ה וליומר' לי' אביך זכין וכו' דבע"כ נוטל בראוי הובא ראוי שוין לומר מאבי'
 דאב' קהתי' ולפי' ז' מלוין כ' מאס' יש על האב כ"ח אס' אחי המת יורשי' דוקא מכא האב בקבר ח"כ
 לריבון שלם בראשון החוב של אב משא"כ אס' יורשי' מלך עלמ' ולקח כתב רחמנא ונחתם את נחלתו
 לאחיו להיות יורש' ממנו מלך שהי' המת אחיהם ולא מתורת ירושת. האב ואין לב"ח של אביהם כלום
 ח"ו דס"ל לעולם יורשום אחי המת בתורת יורש' האב בקבר ולא מתורת ירושת אחיהם הן בראוי'
 ובמחוק וזה ראוי' חזקה ומנוק'. ולא ארחיב מילין לתחזוק דברים שאינו לריבון חיזוק כי משה שפיר קאמר
 ומה שנוגע לב' סעיפים אחרונים ודאי שהרב המחבר הוא בפני' בתקין המדינה אשר הוא יושב בתוכה
 ותשואת חן הן לו שרונה להשתדל לפני שרים גדולים בטוב מלואתו שולח חק המלכות לתחזוק הדת על
 תלה ומישש לו יראת' חלקים בלבו וקרא' והו' חלקי עמו .

כ"ד המצפה לשלום והחוסה פה ק"ק קריענסההכעד יוס' ב' ח' דר"ה מרחשון שנת ברית לפ"ק .
 הק' אהרן בלאח' מו' המניח מהור' ר' יוסף גונגהיים זלה"ה .
 הסכמת הרב הגאון דק"ק פ"ב יע"ח

הנוגע לדיוני קונטרס נפלא תשובה הרובה בדיוני נחלות אשר חזין וחבר גבר חכם בעזו של תורה
 הגאון המופלג חכם הכולל משוכח ומתולל מעזו ומגדול כש"ת משה ישראל חזן היו' ח' בר דק"ק
 רומא יע"ח שלחה לנו מירדן' הרב הגאון המופלג המפורסם כש"ת מהר"א סג"ל הורוויץ נ' בוויען
 הכירה לאום עין עיוני על הדברים האמורים עם הספר ולהיות כי עצומים טרדותיו רבו למעלה ראש
 כפרט תגלת הזמן שהול' לנו בויתר לתלמודיו וחיו בלימוד הל' ות' לכן אפשר קשהו ראיתי במרוטה אבר
 גזר אומר להלכה בירושת המורש ועקב כן שמוט' כן וחסך גאקו ומילא אחריו הגאון רב רוויען יע"ח
 הכ"ל והריון דיון המת לאמיתה ש"ת ואין לרויך הסכמה כי מוסכם ועומד שורשו פתוח עלי יס התלמוד
 ומקורו ברוד' בראשונים ונקבע להלכה בטור ושר' ע' כאשר הובא בדברים ומאן דלא רהין כהאי לא ירע
 בין ימונו לשמאלו ונכתמו ממנו מעיני חכמת התורה ויען הענין מבוחר לכל באי שערי פסקי דיוני
 נחלות לא מאלתו טורך להרחיב הדבור ולהוסיף דברים על לו האמורים מפיו שפרים וספורים ואמינא
 יישר כחו וחולו של הגאון אב"ד דקה"ק רומא' על אשר טרח ויגע במועטות ודעת לתת טעמים לשבח
 עפ"י שכל הנושי לדיוני ומשפטו נחלת עפ"י דהה"ק נוסף על האמור בקדמונים נהונים טעמו המזות
 להראות לפני העמים והשרים ופיפה של תוה"ק ודבריו דבריו טעם העומדים ברומנו של עולם
 הנ"ד יוס' ב' שנכפל בו כי טוב לקדר אמור שני' תזאת חוקת התורה לפ"ק פה פרעשכורג יע"ח .
 אברהם שמואל בנימין בה"ג מהרמ"ס זלה"ה .

הסכמת חכם אהרן מכהני דנוצרים

הועתק מאוטלקו לעברו וז"ן

שהלכנו לחיות דעתו על הספק של ישרא' משה חזן הסוכב על דיוני נחלות הישראלים אחרי אשר בהשקפה
 הראשונה למדתו כל הרבעה סעיפים. אשר הש' עלם הספק. נסב"ר לבי בקרבו בעבור אהבת האמת
 להויתו מן הכח'א הפועל הדברים הלא אשר שפתי כדעתי והס .
 על הסעוף הא' הנה הקנאו החכם הרב ישראל משה חזן . באמת ובתמים בירר ופה ופה הדיון האמתו
 מדיוני נחלות אשר בתורת משה. כאשר מעולם נשמע מחכמי הנטורים מפרשי התנ"ך בפשטו המקראות
 הללו אשר העלה ואשר הביא (הנו"ל) מספר במדבר אשר פלי ספק משפט ירושה הלזה יגבר חוילים
 לזכות הנדונים אשר בעבורם. ונא לישע החכם הנו' עוד ראוי והגון לתת לב שכרו לעמוד נגד ערמת
 המנגדו להרחיק מעלבונו ביאורו המדומה . הוא מן ההכרח העלום לשקול בפלס החכמה הדק הוטב
 הראיה שאין אחריה תשובה שהביא החכם הפוסק הנו"ל מתורת היכוס ביאור וראיה אשר גם עליה
 וכרעין כל חכמי הנטורים וכפ"טום החכם המפורסם מאסקמו ק' גרולומ'ו אשר היא (ר"ל הראיה) כלי

משמית להחזיר ולהרוס תימת המנדר עד היסוד בה, כשיזכירי הור' כשצטי מקדמי הנחלה והחורשה גם
 כל גדולי המחברים השרשים המוכיחים כשצק הנז' כילש פה אחר מברוס אמיתות דיוו הנחלה
 והחורשה וכוונת האמת והסדרק אתם. על הסציק הב'. יצני וכיצו תינת האזש השראלו מאמין בטוב
 קום. שתורת משה לה שתתנה כזוס ומן וככזה או כזה. עתה, ולשידעתי היל לביה התחייבת היותו
 ללכת בתקומות לבו. ה"כ הין זוס קחד מהטוענים ויכל לעצין. לשיחוב חציני. שהגידון שלענינו
 יהיה נגמר דיוו על פי חיקוס ומשפטים וולת קין ומשפטי משה הוס האזוס היל רוקז להס מזויכוס
 לשמוע ושלח לנשות ומין ושמאל אשר נס כוח שזה אחר לכל חבני הוימסיס התניוס התניבלולכל
 חכמו המשפטים הנפוסים הכלליוס. על הסציק הב' אחר כל הזמיר ומדובר. הין סצק כי הליבז רכל
 המשפטים הטובים והישרים ופה סיוס לזיכוס. יצני דיוו כחלית היל חר' מצינן הצלות שצורתה ה"כ
 לפי המונח השרלו הין כח רינח רמלכית, מבטל דין תורת משה - על הסציק הד' כשצ' נודע לנו דעת
 השרלוס והמוכתב. שצורת משה היל ככזה הו ככזה צד עתה כשצ' ככזנו למעלה ה"כ על פי הדין
 לה הוס וכולת ביד החרוני מ' חון לחמנע עלמו מלתת הנמר העיב סדכדכו והוא. שזי שנותן כתף
 סורתת לבתי שמוע ל דת משה ביוני כחלות הויל וולא מכללית הקהלת השרלית. ובעל זה וכולוס
 רועיו ושלח ללאת נגד הממרה. עם העינזסס הירועים להס, גה הצרכיות אשר הברוס החרוני מ'
 חון על העבירות שבתורה הנעשות בפנימנו, שזס העלס ועלימו כללות הזומה את עיניסס מהס
 שהס נחשבים חטאת הזיכור כילו. הס. (ר"ל הצרכיות) כפי שזס התורה הקדומה ולפי מהסג
 העבריים ק"דס הדין גליון. וכנון דה למודעו הני לדיק. שזני הונו נטעל כעסדי הזוקוס והמשפטים
 אשר הס הווס סוגיון רעלמח בגלכותיו וזת הצפוי"דית כציני ורופת השרלוס הין וכמה. הכל זו
 כלכד הני הומר שלפי דעתי מלאתי שצק החרוני מ' חון מכיון כדקדוק כפי דעת התורה הקדומה
 והשרית הקדומה. ועל המכנה אשר הנינה כזומה השרלית קודס ה"כ גליון.

כ"ד החוקים מבית לימוד של ק' טומ"א ס"י הלל ק' מ' המנויובח הווס הוה שזה ועצרים ניו"נו הלק
 תת"ה פ. ז' **פ"ד י"ב כ"ג ג' י"ד**

אשר הויל מכת הדרשניס והיל עימד על הומורוס בבית לימוד ק' טומ"א ס"י דהקוהו"נו והוא מפרש
 כתבו הקדש (מקום החותם).

הסכמת

הרב הגה"ג אב"ד בק"ק טרענטשין נ"ו
 על שדה הווס זריו עברתי. על נחלת חכס לב. והנה כלו מחמרוס. כלו זרע אמת נטעו נאמנוס עליוס
 לתרופה פירות מתוקוס לחין ונחמרוס להשכול. גדר חבנו חפן מפנינוס וקרוס וכתפוחו והב כמשכיות
 כסף מדרכיו נהוה. דבר דבור על הופניו הויל היל ספר נחלה לוארל כתבו אושרב מורה ורדיון חכס
 הגדול בתורה ובמדיעוס, הגאון המפורח חכס משה ושרל חון אב"ד ור"מ בעיר רומח. הין כל קר
 רחקה עיני בו. לכל הוד החוקה אשר עשה מש"ה ישר"הל להרהות גם העמוס והשריס את יופי התירה
 כביאורו אחר מחלקו מלתי' בעעס ודעת ובנועס הסברת, כי מן החלק ווקש אל הכלל. ואת אושר
 הכוירו לוח. הויל המעשה שכל לפניו, שנשאל להלכה למעשה לרון ברוין נחלה הכאה לארס, ורון דין
 אמת כפי התורה והמורה. כרת וכחלכת וקס נגרו הווס ריב ומרון. להפוך דברו אלרוס קווס לביעות
 שלה כתורה. והרב הממחר ניו חרף נפשו להשר ליתות ברוס והורוע עזו ערך מערכה ללחוס מלחמת
 ה' מלחמה מורה. מלחמת חוכה והרוס משה ירו וגבר ושרל, וקלוס ורה נגרו בראיות ברורות. חוקוס
 כרוי מולק אשר כל רוחה וכויר, שדכרוו אמת משפט ומשריס. ובדרך כל אמרי פיו. גם הסף ברותב
 כונתו מלא חשנוס מדכרוו ר"ל. לחוק בהס את הרכב הסיודות, אשר נחלה לישראל נשען עליהס. וכל יקר
 ראתה עיני וכין הדכרוס כשכלו והגנס לעיני הקירח בעועס המלוכה המזיר וטופן כעין השמל.
 וכלאון לחונקי' כי הולק חן בשפתותיו. ולא לפאר מעשהו בחתי כי כל חנוש ומוה ב' יקר תפארת גדולתו
 ויחד מן החכמוס אמר. מה יתן ומה יוסף לקורח ברחש הומוות "רחו. רחו. האמס חין וכל כנבוכתו!
 היל כמסחק יחי' בזוני האומעיס - כי לאר עיניס לראות. היל ודחה. ולמני סגורוס דבר שפתוס

הך למחסור — ולא נקדחתו רק לעלות עם משה בהם"במת, לתמוך דיו מזה ומזה. למען והיו חמונה
 להשכיח הויב ומתקם, כי נאץ נאץ את ה' בהמרו. שלחן ה מניעל הוא ולדבר הוא נמאחיו לאשר
 בקונו, והנני חומר בפומבו שהדון שדן המחבר מו"ה משה ישראל הוא מכון להלכה, והוא דין חמת
 כאן נמנוס ובלו פקדוק כלל. משה חמת, וקורתו חמת, וכל החולק עליו הין לו חלק בנח"ל לא ליש-ל
 ומשפטו חרץ. וד. רי הגמרה והרמ"בס כי משפט הירושא הוא חסור בעצמות מנות התורה, ככל חקי
 התורה ומנתי, ובעות הין, שכל הוא אשר רוח ה' פיעס בקרב לבו. וישנא ללאת לקדחת נאץ לקדש
 שם ה וקורתו לחוק כ"ד הכובח והחותס פה ק"ק טרענשן נהנו ליוס ר' עז"ק
 ו"ט לחדש מרחשון ברית לב"ק. הקטן יוסף שמואל הלוי.

ויחכמת

הרב המ"ה חב"ד כק"ק פאלהעה טו

ברוך ה' אליו ואל אשר קרבנו לפני ה' קינו. ונתן לנו את התורה חקוס ומשפטים טובים וישרים.
 אשר חכמתנו ובינתנו המה לעיני העמים. ומהלל הקדוה ה'. טור ושרל ונחלו. אשר לא עוב חסרו
 והמתו. וכל הומס לה השכות מתוכנו חכמים וכפ"טס חרוס ומורס מרדעים. ברך נאך. ובכל דור
 ודור הקוס לנו מקרב החיטו הנאים גבירים. הנאי חמת. כאמנו ביתי. שיניו ממציהו. מלומדו מלחמה
 ללחוס מלחמת התורה והתעודה. לדרוש ברוח בינתס להשכל ולחקור חך לא להרוס ולא לעקור לא
 לכרות וחק לא לגרוע, ונס לא להקטיר ולא לגרוע. כי חס לבנות ולנטוע: לחוטה כנגה חקת, ולהרחות
 העמים והשרים כח עזות, ופיה והדרה, כבודה ויקרת, ויודתה בקדש וגם בומנו דור חכמה ומרדע,
 דור אשר רבים ומכמו לדעת את אשר נעשה תחת השמש. בכל הארץ ואל"קוס ובקנה תבל מלחם, ועל
 כנפו ומקדס ועלו שמוס ורדו תקומות. דבר נשגבות ורעות, על תל ומלצה ממורת שמש עד מבוהה
 ובלאנס עט קופר מהור. ובלכלו דברים כמשפט אל ובהור, חך כרבות בחינתס והנסות כמחקרו תבל
 על אשר מלפניס, כן ורכו וכן ופרוטו הנותנים מגרעת ורופו בכל אשר לנו מומי קדס למורשה. כאשר
 שמענו כן רחינו בעלי דתות שונות חדשים מקרוב נלוזו במעגלותיהם, מורו חקור מכל אשר שערות
 הבותיהם. וכמבוא למעלה בספק עץ קדומות. כן וטפיו ידוהס לסצף פארה במערתה מעל עץ החיים
 אחת והחת. המה המעפילים לעלות אל גבעת המורה ל בוחן הדת והחמונה, והחך בודס לנטות קו
 ולתארה בשדר ובמחונגה ולעזותה כמקצועות למען התר הרעות, ובמהלך נפס ודאו עליו כנפו
 רוח כן נדר רוח חותס ככנפיה על כן לא נאמנה חת ל רוחס לתת כנחשה כחס לעזות עבודתס בקדש
 בלתי שנות הפקודס כורח בהרחו בימי החדש. והגמשכוס אחריהם הנכערים בעס אשר לא ובינו אל
 פעולותיה' ולא מעשה דיוו והקוס ולא וכונס! כן שלה הנכוכוס פרועוס ושובכוס, המינו המולה בחולתס
 יחרפו ויהינו לעלות ל מרוס הר' ה'. להפר ברית ולחלל מקדשו לדינו ובשר הקדש ועבדו מעלותס,
 לוחות העדות ודברות התורה לנו למשחק. ולמען הדרה מעשיהם כל דרך נפתל ועשק. וכיאו עדותס
 ממרחק. וכל לב יודע יכאב וילתק: גם כדורנו זה. דור לא הבין לבו, הנה לא ינוס ולא יאן שומרנו.
 כי לא למן ישראל ועל משמרתס חס עומדים שרודי אכירי עם אשר משחו מנן ללאת. כוס קרב על דבר
 חמת ולדק. המיד לא וחשו לתת לאמונה קולס ורועס נטויה לחוק ברק הבית ולנקותו משמור ושת
 וכידס עזו והורה, לכוני שקות התורה. כן בקדש חותי מקרוב. כי העור ה' מרומי רבתה המעטורה
 מקרן דרומית לממזלת חרלנו, רוח חוס חכס לב מנוע חך, ה"ה הרב הנחון המשואר כמוני השלמות
 מו"ה משה ישראל חון נר"ו חתן תמוס למועילות, השוחה לרדת במולות, ומעלה פנינוס וקרוס קרן
 האורה להרים, משה ידבר והלרים ועננו כקול ותורה שס בשרל אשר ליה חת אבותינו להודיעס לבניהם
 למשן ידעו דור אחרון כנוס וילדו חותס חף כנחלה וחיוס על כנלת אבותיו וקומו ויט משה חת ידו לתת
 חותות ומפתחוס למודווס וקורנווס, פלוסיס על מזוני השכל והבחינה וכנויים על חרני חמת ולדק
 תורה שכתב ושבע"פ ויעס לוינס לכנלת אבות ככלל וברט. כל וכיאו לחסיו נכול עולס. רוחו נחל שוטף
 יהמו וימרו מומיו ומשברו נלוו יאחו הבוגרוס אשר כגרו כמו נחל לקשך-משפט למשפח ה"ה בני החו
 הכוי ועקב גלאקו באנכינא אשר הין להס חלק ונחלה עם מאטילרה ובני רוסינא ככדו רינגינא חותי ועקב
 המס

המת, והמה והוליו לכת אחרי כלעם, שלחו כבוד יום. לכהל נחלה כראשונה ולהדיוק באפילה את יורשי לרק ויבסו בשתם וכלמתם בעשות דינה למלכותא מחסם ויקם משה להושיע את הצאקים ולהגילם מיד הרעים ויכה בשבת פיו על קדקי אנשי חמס. וגם שכל את ידיו לחלק דבריו כי עקב ולשלח מעיניו כנחלה לישראל אשר ופרד והיה להרבעה ראשם וכאפיק נחלים מחשבותיו ועברו על כל חלק ממשפטיו היורשה אשר שם משה למורשה, והנה גם לי מתקו דברי נחלה לישראל. ונחלה עבר על נפשו כנחלו רבש וסמחה, בהבטו כל חקורה על תולה בטייה ואת שאהבה נפשו מלאתו מדי עברו לרות בהני הנחלה הנחלה לישראל, כי אמת והנה חבו שאין מבור כלל לדינה למלכותא חלל ממשפטיו היורשה. כפי דת תורתנו הקדושה כאשר הול' משה בהר עפ' ויגדלו המורו' ז' ו' אבוא גם אנכי היום למלאות אחריו. ולהעיר על שריו מהרוק' ז' ו' ראש וסוף, וגם מה' אחרונים והקרב למאמץ שגש' אשר הרימו גדולי חכמי איטאליא את קולם בזה הובאו בתשוב' רמ' ז' מקומן ל' ז' עד סו' מ' ז' ובתוכם גם איש חכם אחד ממשפחת גליקו, האחרון הכבוד ה' ה' הרב הגדול מה' אברהם חיים רודריגו ז' וק' ל' מלוורנו, אשר הרבה לעשות חיל ולבאר גבר דינה למלכותא לאופטו בתשו' אורח ללדיק סו' ה' לחלק ח' מ'. מכלל תל' תורה ערוכה בכל ושמורה, שדינה למלכותא לא ויהי חלל בהיות למלכותא תועלת והנאה; לא כן דינו נחלות, שאין למלך בזה להקפיד על הערכאות ואף גם שיוודים לחדרו משכיות תורתנו התמימה והאיש אשר יעשה בוד רמה בודון או בערמה לבלתי שמוע קול שופטים בישראל, הוא פורק עול התורה ומטא' ל' לכן לא יסקוט ולא ינוח אשר בידו למחית. עד אשר יוטיא כאור ממשפט אש דת למו, ומעתה בנרון שבאנקונא כדרי ריגונא דהיינו מת' אטלר' וכו' רוקינא המה יכואו וירשו את שארית יעקב דוד אמן, ובני אחי חביו המה יחיו ויבשו ויסקרו את פיהם מכל תביעה ועבנה שאין להם שום דין ומעלה ואם לא ושמעו תהי' אחריתם כלענה והאומעו וינעם לו משוכן מעונה ואנחנו נקוה לה' שדינו אשר פלגו מים לב מלכים בידו ל שדיו שלח רחמים לפני המלך האדיר יושיב על כסא גבוה ונשא האפיוור פיוס התאונו יר' ה' אשר שמעו הולך ככל הארץ, כי מלא רחמים הוא ורב חסד אשר כלך וכו' כסאו ועו מלך משפט אהב וזרעו נעווה לפתח חרבות רשע ולחזק מוסרות מוסר לרומם קרן הדת אשר תדבק לב האמונים בה' אל עולם, אל עליון קונה ארץ ושמים ליראה אתו כל הימים, הוא המלך בחסדו אשר יופיע קרני שמש לרקתו לכל קטיו ארץ. וכל העמים לאורו ולכו הוא ודיון עמנו כלך ומשרים וכשמעו גודל הפשע ומטאת קסם מרו לאיש מבית ישראל אשר יסב בעמל הנחלה שלא כתורת משה המלך במשפט ועמוד ארץ הוא יגזור אומר ויטה חוק ולא יעבור שכל אשר בשם ישראל וכנה באמונתו ויחיה בררכיה ילך ומלתה ישמור לעשות בכל המשפט אשר וורתו חכמים יודעי דת ודיון באחיו המה ונחלו את הנחלה והאיכו לב בניס על אבותם ובגלל הדבר הזה ברכת ה' תבאהו ואריך ימים על ממלכתו רב עו' ושלוס אמן סלה, נאם המדבר לכבוד התורה והאמונה יום ה' כ"ח מרחשון שנת פח מעשו הגיד לעמו לפ"ק. הק' פסק זינגער מברודא ח"פ ק"ק פאלאטא והגליל וע"ה במדינת אונגארן

הסכמת

הרב המה"ג אב"ד בק"ק קרעמנור ניו'

הגם כי מרדכי היות מן הגוים, המושכים ודיהן מבורה במכתב, ומכ"ש מלהיות שר המסכים ומכנס ראש בין ההרים לא חובל להתאפק ממלאות דבריו ספר נחלה לישראל שחיבר הרב הגאון מעו' ומגדול חכם הכולל בכור מ"ר ישראל משה ניו' בענין ירושה לאורייתא, הוא דין דין אמת לאמיתו כאשר כל הפוסקים מסכימים תורת אמת נתן משה עבר ד' למאמונים ושומעים הם קורש והגנו מורה ומסכים כאשר נדרשתי והרין מונח לפני כל חכם בחכמת תורה הקדושה שריר וקיים כ"ד הכותב לכבוד התורה ולהושיב האמת. היום יום ד' כג' כסלו תריב ל"ע.

העשל הקטון בן המנוח כ"ה ליקום זללה"ה מניקלשבורג החונה פה ק"ק קרעמנור וע"ה במדינת מעהרן

הסכמת

אחרת מחכם מובהק מבה"ג הנוצרים על פסק נחלה לישראל הועתקה מאינולקי לעברי קראתי בכל לב הפסקן של י"מ חזן המתואר נחלה לישראל. ויען נשאלתי לחות רעתי אומר באמת ובתמים

ובתמוס כל מה שפול ליו מן ההצקפה מבלי שאומר הכלו דעתו ועורם כל דבר הנה נה הולתו להודיע
 בו בשגם הטוריו הרומיו הנכנס גלות דעתו בוכוח וזרלי אבר כל עלמותו נשען על יסודות אשר הווה
 מהם (עם שבהמת הוא מולא אותם משוכחים ונכוחים למולה דעת וקרובים לטבע הענון) עכ"פ
 אינם חוקיים ובלתי מסופקים לו כמו לכותב הפסק ולהנאי אומתו, עכ"ז בהשוות עלמו כמעט רגע
 עם הנאי הותו הדת ובהעלותו על לבבו שערין תורת משה הוא בתוקפה כאשר מאמין היום הובר' .
 הוא מוכרח (ר"ל הטוריו) לאשר ולקיים ככל כמו שהזרלי כפי אמונתו זאת אינו יכול להשתמש עלמו
 מלהשונת כל הנהגת חיו הנסתרות והנגלות הכיותיות והמדניות לכל הזקוב בתורת משה הנז"ל .
 היא התורה אשר שמה כל מגמתה בחכמה עלומה לברר ולפרט כל הדברים בהנהגת חיו הפרטי
 הכפוף לה . מיום הולדו עד יום מותו . *

ומעתה בהכנסי בעסק הפרטי של הנחלה אשר אנטנו עסקים בה . אדמה שאוכל לומר שלא היה
 באפשרות לחזוק במעו משפט נחלת הערירי ועקב גלוקו בולאחי ורך שמוט רביו בשבול זרע הנקבות
 ביותר כח המטא ומחן . וביותר מליאות ובקיותה עלום . ועמו נר המהור המנותות הענוס כל נרכש
 יותר ממה שהחזוק בפסק הלוה , האמת כי בלוקחנו דוקא פשט מקרהו הנחלה (במדבר כ"ז) כמו
 שהם בתכלית קיפורם אפשר נוכל להדמות כלו מנגדים ל התביעים והם זרע הנקבות . ועל כן הין לנו
 להתפלה ברהותנו היות מפרש נולרו ממפרשי התנ"ך הם וחליטו וואמר . שהם הין למת לא בניס ולא כנות
 ולא חוס רהוים לורשו שהירושא תחזור ל אחי אבי המת ולא לאחיהו , כי הטעם מבוהר ופשוט
 שהטוריו הוא נשען על בונתו בפשטו המקרהות אשר לפאו או לקבלתו הו למכרשו הטוריוס . והף
 גם זאת שאין בולתו להיות נשמע ונגרר אחר ביאורים אחרים שהינם מוסכמים מנדולי כנקיותו . לא
 כן בנידון שלפנינו אשר כל עסקו הוא בין הישראלים . הו ודהו קבלת הומה עם הובריה וחכמיה
 ומפרשיה . מטובע והונן הענין . בודאי היה הנכנסת ראשונה לכבר מרולת הגיון התורה בהון שנית

ובנידון הזה כל כך רבו כמו רבו ההקדים ! המבחרים ומוחלטים ביחס המקרהות למקומות שונים אשר
 היו לאחרים בידוינו . והדמויות מכמה נדונים הנחלים בצנין זה . ואותם אשר נגמר ד גם במעשה ב"ד
 יפה . והנפקיות היוללות מהם . והמעשים בכל יום . וההקרהות והאזהרות שנעשו בכל דור ודור . וגם
 השנויים הגנוניים שנשתמש בהם נותן התורה באיזה שרשים ותוארים . וקוף כל סוף ריבוי הגויות
 וההחלטות והפסקים שולחו מהרבנים ובתי דיני האומה על ענין כזה . עד שאנכי הרהיה לפי חולשת
 דמויני שהפעיק ה' מהפסק נחלה לישראל , מלבד שמואל לאור תעלומה פירוש אחד מבוהר ומבוהר .
 המורה כל למחן בפשטו המקרהות ובשרשים המנהיגים הנחלה הישראלית . עוד זאת כי מחזיק ביד רמה
 הזכות שם לשבול זרע הנקבות וולאו ורך שמוט גלוקו בכנסי בנו ועקב . יותר מבני אחיו הזכרים הבאים
 בשבול הבלתי ושר . ה"ל כל זה לא ונהה מזור . יען ובוטען אלו המנגדים . בהותם מנחלים בעלמם
 ויודעים שלא יהיה להם שום זכות עפ"י דיני ומשפטו תורת משה . ע"ז הם תוקצים עצמם להיות נשענים

עפ"י חוקי המדינה ודיניה . יותר מדיוני אומתם . בהמת ובתמים ענין זה נראה לי ממש . כי הוא
 הענין עלמו שחייב גדולי האומה ללאת לקראת המנגדים הזלה ופיהם מלא תוכחות ונאלות , כמו
 שהיה עושה ק' פאלו הטוריוס אשר בקורינו עו שהיה מנהגם לדון בין טוריו לחבירו בצרכאות של עכו"ס
 עם שבהמת כד דיוקין שזר לא היתה שום מטרה פרעית אבנגלונית מונעת למאמנים בו מלקוות
 נדונים בערכאות אותה מדינה אשר היו דרים שם . עכ"ז ק' פאלו מחזיק במעו הוות בושא גדולה
 וקרפה עלומה לדון באותם הערכאות . באמור שלהם . האם אין לפחות חכם אחד בינוכם שיוכל לדון בין
 אדם ובין אחיו ? אעיקרא הוא עין פלילו ! שומאל בכס עלוה וסיבה הגורמת דין ודברים , יהיה איד
 שיהיה . למה לא הבחרו הרע במויעטו . והוא לסכול עלכון אחד . ויתר מלדרוש אחרו להי נכד הארץ
 (הגרת ה' לאנאי קורינטו" ק"פ"ו ר') וה"כ ב"זם הישראלי בהבנת הנמור לא ומלט משתים אלה . הו
 שאינו מכיר אמונתו ודתו על מה אדניתה העביו . הו שרטינו ומצו לחרף ולגרף אותה יחד בהב"ה

אמר התענין לעברי הו קאן מחבר הנז"ל כל הדיבות אום באיטלקו הזכס תגורו הו מדבר על עמו ממש ואני
 שערזין כמדבר אל שלישי . וכן עזרתי למטה כמו איראה הפרז' וד"ל מה ששביאני לזה .
 כ"ב 22

אחת עם רבני אומתו, ולהניע למדה מגונה זאת. ר"ל לתת כתף סוררת אל דיון עמו ונחלתו ולהסתופף כולתו, א"ל אם לא בהכרח שמעכצו הוא שלא לתת אופן כי אם לתאות יטרו הרע דוקא וכל זה אינו אומר כלא האיש הנולדו ויגע לו מהעלכין. אם איש וישרו ויבחר לדון בחוקי מדינתו וכדייני אומתו הנולדית. אבל רטוני. שאינו רואה באזה אופן ורעה שיכנה בשם וישראל בזמן שהוא רועה לשרש דתו מן הגזע ומן השרשים, ואינו רואה באזה אופן ורעה להתלות בחוקי המדינה בזמן שאינו נתלה באמונתה. ועוד מה יוכל לקוות האיש הישראלי בזה מהשררה? אעיקר אפשר שלא יטו אופן אל שאלתו ועל הרוב בודאי. או ויחורונו אל חוקיו ומשפטיו ולדייני אומתו. או שיש באולי קולטום אותו דייני המדינה לשמוע טענותיו ולדונו. עכ"פ אין ספק כי שם יהיה כדון עפ"י חוקי ומשפטי דתו! וען שעל זה הכבר ילא דבר המלכות ונגזר אומ"ל להניח לישראלים בני חורים בקיום דתם בדברים כיוצא באלו.

אכל הוא (ר"ל המגבר) ורעה להתחזק בכל כמו ולטעון כי כדון רידן שאני. שאין כל עסקו כי אם כדונים מדיניים או כמו שאמ"ר דייני ממונות. אבל אומר לו ע"ז כי בודאי מו שאינו ויכול לפייס עצמו ולהתרטת בטענה זאת, גמירי לא ועלה כידור להפיק דעת איש נולדו בשום אופן שבעולם. וען וכינן ספרי הת"ק הם בדייני וכתונים נתונים המה תוך חדרו לבבנו אפשר יותר ויותר ממה שחוקקים על לבו האם ועלה בדעת שאיש נולדו ואלף דעת לאיש הישראלי ר"ל שהנחלה והירושה היא חק דתו כל יושבת כפי אמונתו ודתו? או הילמדו כי אדרבא אין שום דבר מכל הכתוב בתורה הזאת יוכל לקנות שם משפט אנושי או מדייני אחרי כי המחוקקה והמחברה הלא הוא ה' לבדו ולא עוד לא אשר לתורה הזאת אומה שלימה נחויבה כבדית קדושה לעבדה ולשמרה ושעל זה היא (ר"ל האומה) נקראה בשם גוי קדוש ובשם ממלכת כהנים? ובאמת מנול גדול היה לאומה הזאת להיות לה תורה תמימה אשר שמה עין אשמתה לברר וללבן כל הדפריס. אשר בהם סגר ה' בעד כל מן טעיות ושגיאות ובעד חששות בינת האדם ודמויותיו. באשר כל חכמו הנולדים פה אחר הכירו בעלם הערך הקדוש הזה מתורת משה עד שאינו נרוך להעתיקם אחד אל אחד, וסוף כל סוף אף אם ברנע קטון יהיבכא כל דיליהו להמנגדים השם. וכאמר שוכלו לקוות להיות שטים כמים ההולכים להם לאט והם כתי דיינים אחרים זולת כתי דייני אומתם הישראלית עכ"ז לכל אפוא יעמוד נגדם כותל מפסיק באין מו שיעברו והוא שאי אפשר שיוכל להיות היתר ביד שום אדם בעולם לחתור ולעשות כל טערה להיות כדון כב"ד אחר כדי להברוח עצמו מפעולות הולאות מגזירה אחת המנגרת לו. אבל היא עשויה באמת וישר כמו שכן כתב ק' טומאסו בקיטור האלהות שלו חלק כ"ב ויכות מ"ט סו"ל. והוא הנשאר מה לי להאריך עוד בזה מאחר שהסעיף הב' מהפסק כח"ל כבר חוטף החרב חדה הזאת מיד המנגדים. ולא עוד אלא כי היטב הטוב לזייר טענתם השלמה הזאת באמונת מראיה וגוונת הנאותים לה.

ואחר הדברים והאמת השלה לא ועלה כיד התובעים שום ריוח בעסקם הלזה. בקריאתם בפה מלא להם למשען. אותו הזר זכות היוצא מדיון. הנקרא בין ישראלים—דינא דמלכותא—כי באמת זאת הטענה לא תמלא לה אפשרות להיותה נטענת שלא כהוגן ושלא בשורה יותר ממה שהיא נטענת כדון שלפנינו מאחר כי בטבע דינא דמלכותא זאת ותנאיה המבוחרים בסעיף הב' אנו מילואים שא"ל בשום אופן שבעולם שתהיה לה יחס עם כדון שלפנינו. וען וכינן שהאפיפירוס בכל זמן הרשו ומקום הניחו וכתו יוד לקבלות הישראלים אשר תחת ממשלתם שיתנהגו בשלום וכמשור עפ"י תורתם וחוקותם. ומנהגם ועבודתם. כאשר יראה הרואה באורך וברוחב בתמימת האפיפירוס קיסטו החמושו הוא הנקראת הרחמנות הנולדית ודיון הנחלות אשר לפנינו מעולם לא ילא מכללות כל הדברים הנרשמים במאמר האפיפירוס הנ"ל אשר עד היום הנח הוא בתכלית תוקפו. אשר מזה (ר"ל מהמאמר הנ"ל) ילא לנו מה שאנו רואים מעשים בכל יום. אם במה שניתן דין עדי מקלט לבתי כנסיות הישראלים כמו של הנולדים ממש אין נגרע ואם כענין הנשואין והיבום והזליפה והגרשוין ואם כדת פרעית בעניני המסחר המותרת להם בפירוש השבתות והימים טובים. והיונו שבהניע בהש תור זמן פריעת בע"ח או עמידה בדין ובדימה שאם איננו מאומה אחרת ימחא כדיוהו ומאחר עלות כל הענינים הכרויים השלה מה זו תמיהה רבה אם באמר שהאפיפירוס לא רטו לכנול להם ר"ל לישראלים שום דין ומשפט מדיניהם ומשפטיהם?

מאחר שעלמות הענין (ר"ל הדינוט והמשפטים) התראה לפני האפיפורים קל בענינו להתירו ובערך פחות מהענינים הנזכרים. ראה ק' טומאסו באסופת האלהות שלו חלק ה"ב ויכוח ק"ד סו' ג' * וכפי כל האמור ומדובר הוכרר הדבר שכלל השתדלויות המרוקנים אשר יגעו בהם הזכרים הבאים בשבול הכלתו ושר בטענתם שלא כדת. ירושת יעקב גליקו, לא הועילו כי אם להראות לעיני כל העם באופן היותר ויותר מכיר, שזכותם בירושה זאת הוא מאין ואפס ולא כלום ועב"ז לא אחת שחפזי ורטובי יהיה להניח לפחות להמנדים הנז"ל חיזה משעיל כדי להפוס דעתם. מבלי שיגרום שום כטול או חלושית באמיתת המשפט בשום אחד מהאדרים המבקשים נחלה זאת. והוא ליען אותם להתדיון לפני דיוני המדינה. אבל בהיות שאין מי שיוכל להתנגד שדרון שלפנינו הוא רתיי ולא מדינוי בשום אופן, על כן עלתו חבון שדרון זה והיה מתכבד ומתדיון מב"ד אחד של כהנים נולדים. אשר בעשותם זה האמת והדק ומלאו כל מבוקשהם הנלרכים בגמר דין זה. עד שאין מי שיוכל לחזוק יותר מזה.

התאן לסיפא. הסעוף הד'. הנה הוא נטפל לברר לעיני הרואים איך העבירות הנעשות פנימכי נגד רת משה אשר בהעלמת עיני מהאומה הם נחשבים חטאות האומה כולה, וע"ז היא ערכנית קבלנית לפני הא' ותברך. וכולה כמות שהיא וש לה חלק במום המרד והכפורה, הנה דבר זה מבורר וולא מבמה ענינים מבוררים. זה ולא ראשונה. בהשקיף אופן העם הזה ואיכות הווייתו לאומה ומטבע תורתה. הנראית באלו היא באה כברית וקשר של קיימא. ולא עוד אלא שגראה בחוש הראות משא ומתן אחד עשוי כהוגן וכשורה בין שני הכחות והם הא' ותברך מלך אחד. וכל העם מקלה באיש אחד מהלך הד' שנית בהתבונן במנהג האומה הזאת בזמנה הקדום וממעשים הדומים היותר מפורסמים בספרי התנ"ך אשר נקבלו ובאו בפסק הנ"ל. אשר עליושם נוכל להוסיף הרכה מהם כיוולא בהם, אשר כולם יסבו בלכתם לברר לעיני השמש החיוב המוטל בהכרח על כל איש ואיש משרש לאזור כגבר חלזו לקנוא קנאת ה' לעמוד כתרים בפני הפורענות. או ללוש בגדי נקם בעד החולול והפיקור הנעשה לאותו ותברך כשב"ר אשר הם שוכרים מטה עוז התורה והמטרה במדבר כ"ד פ"א שמונאים קאפי (ו"א) ובהבחון אופן האומנות אשר הוטל על רועי ישראל לקרור וליוסר ולהעניש את עושי רשעה. ומראות העונשים המוקרים ועומדים על הרועים אם ינחו עון הדור מתפשט מבלי שיתנגד רוחם עליו כל עיקר או מפני הפקדו ורעותו, ועי' ז' פלו חומות התורה, והעם יוד ויגיע א תכלית חרבנו רנטל (שכור הנזירים ולא בירינו) כ"ג. ויחולל ל"ג ול"ד, שלושית בהכניע א שלשת קבלתם ובהסבמת הנחתם. ובגזירות הרבנים והחכמים ובתי דיני ישראל שבכל דור ודור. אשר מכללו הראיות המעפותות. שכל מאמניו ושרש אינו יכול ולהכחישם בשום אופן שבעולם, מבורר וולא שמי שנתן דעתו ומגמתו לנזול ירושת יעקב גליקו נגד תורת משה ונגד כללות הקבלה. ונגד מנהגי ישראל, טענתו האמת הזאת היא טענה חלופה, טענת

כפירות

(*) אמר המעתיק הנז"ל ס"ט, ענה החכם הנזרי הזה בתכלית אינושיותו ובחריזותו עליו קר במקום שאמר להאריך ולא הכי דברי החכם טומאסו בשום אופן וע"כ נשארו דבריו כסדר החתום עד ששמענו אינו מוכן הדק היטב הקל וחומר שדוא דן. וע"כ אכיא קיטור דברי החכם טומאסו הנז"ל כדי לבאר הדברים על מתכונתם.

הנה החכם טומאסו בעומדו לויכוח חיזה דברים כוטלו מתורת משה בכיאת משיחם ואיזה נשארו בתוקפם. ע"ז ינא לחלק כל המנות התורות לנ' חלקים החלק. ה' הם המנות הנשגבות או כמו שצאמר חלק עבודת ה' הנקרא בלשונם לירימוניאל והחלק ה"ב הם המנות השכליות וההנהגות האדם ונימוסיו הנקרא מוראלי. והחלק ה"ג הם המנות המשפטיות הנקרא ניביל וע"ז כתב כי החלק ה' כטלו לגמרי ולא יחיה אחרי נפלו (ח"ו) והנזרי המקיים אחת מהן הוא אפיקורוס גמור יונא מכלל אמונח המשיחיות. והחלק ה"ב (והם השכליות) לא זאת שלא כטלו אלא החיזיקו בכל כחו, והחלק ה"ג (והם המשפטיות) אחת שנתבטל (ח"ו) אבל יוכל לחיות אם יבוא זמן שחכמי המדינה ומנהיגיה רנוש לסדר חוקי ודתי מדינתם עש"י תורת משה מפני כי מולאים בהם טעם או מכוונים לפי משקל מצ' דורם הא ודאי יכולים לעשותו ובלבד שלא ישעוהו כמקיימים תורת משה את"ד. עיין בספרו הנז"ל עס באורך. ואחרי בירור דברי החכם טומאסו אלו שהוא מד' אבות כנשייתם, ראה גם ראה איך החכם הנזרי בעל ההסבמה האמת הוליא מזה ק"ו אדיר ותוק ומראהו כמראה הבוק. השתא ומה בדברים שלפי דתם כוטלה דת משה (ח"ו) והמקיימה הוא יולא מכלל דתם, עכ"ו האפיפורים מקום הניחו כס לישראלים ונותנים להם יד כדי שיוכלו לקיימה (והם הדברים האמורים כמו השכתות והנישואין והיבוס וכו') כ"ס בענין הדינים והמשפטים שאפי' הנזירים נופס יכולים להתנהג בהם בצופי וכדברי החכם טומאסו הנז' שדאי לא זאת שלא ביטלום מהיהודים אלא אדרבא בהכרח החזיקו בידם, ודוק.

כפורות והריוקות הדת מכל לך ופונה בלי שום רוח ספק וכמו כן אני אומר שאין מי שהוא זרע יעקב מיוחס אחריו בסומניו ויכל להמנע צמנו מלשבח ומלמלאות פיו תהלות ישראל על חכמת וקנאת כותב השפק נחלה ליש' כהאר כל חד כדירוק ויכל להנות בכל פעולו בקורת רוח עלום וישאר מפויס ושבע רגון הכ"ד החותם פה ויעורכו ד' לה' אועיכרו אלף ותת"כ א"ב' לוקף זיכטוי. מומחה בירועת כתבי הקדש וסופר קורות כנסיות הנוצרים וכהניה היה העומד על הלימודים בבית הלימוד וסקובילו אהר בויעורכו

הרב המ"ה אב"ד בק"ק אורמניו נ"ו

קול ברומי נשמע-רחל (רענונה) מבכה על בניה- וולף ירך בתה שמחה הבנות כנותיה מאטולדו וכנו רוסינה- הכחות לטול מה שהשאר אחריו ברכה המנוח יעקב גאלוקו אחי אם זקנתן על אשר קמו בני אחי אביו של המנוח הכ"ל להפוך הברכה לקללה, ויגרשוני מהשתרע בנחלת דודן. וכהגיע הדבר הנורה היה לפני הגאון עטרת תפארת ישראל אבדק"ק רומי נ"ו. לא נשא פני איש אש גבהו כגבה ארוזים וכאיש הכונס אשר ברוחו פיו שנים התאזר רוח בינתו בעיניו לשבר מתלעות עול פתו כמוס שפק תחנקהו מול שופטו מדינות האפסיווריתור"ה בלי עללתים ועורק מערכה בספרו הנעים נחלה לישאר אשר לנו לעינים בו הראה עולם תכונתו וגדלה ורחותו וההבתו לל בשמים- בו הקדוש קרוהו תכמו הזמן ומלומדי למד לבקר דבריו ומשפטיו פיהו אם לנכח האמת דרכו בקודש וענתו תרכבו באגרת אשר הפין בגללו על פני חלד הרב המה"ג המובלס במעלות כבוד מו"ה האוכן נ"ו הרובץ תחת משא הקודש דקהל ספרדים יחיו בעור מלוכה וייען שנפשו נפש עדינה התאזה תאזה לראות הסכמות הרבנים יחיו וכן ענו ואמרו סרטי שופטו מדינת האפסיווריתור"ה- ועתה אם אמנם כי מעולם לא שלחתו את ודי לוגע בראש שרבוט ההתנשאות ולעמוד במקום גדולים לדבר גבוה- רק בזה ירח כסלו העבר בהותו בעור מלוכה וייען כתבדתי גם אטובי באגרת הכ"ל- וספר נחלה לישאר הנחלה לו- ובכואו לביתי לא שלתי ולא שקטתי עדי בהתי ברלות ה' על תוכן ואשות דבריו הגאון המחבר נ"ו. על מה אדני דבריו הטבעו- עעמתי גם אכוכו ממטעמים אשר הכין לנו תמותו רחיתי נחל טובע מקור חכמה כמעט לא הניח מקום להתגדר בו בונה על דבריו ראונים עליותו, ואגודת פסק דינו על ארש זכת חלב ודבש יסדה, חולם תוה"ק ארוכה מהרץ מרה ורחותי באיזה מקימת שיש להעיר- ולהוסיף על דבריו הגאון נ"ו זחלתו ואורח מחות דעיו בשער כת רבים אכן, הלא המחזרני חיל להטוף אמרים בעינים שונים הרפסוס ממני בעלים לתרופה "שומר ליון הכאמן, והיטבו ת"ל בעיני גדולי זמננו וחו, ותן תמוס דרכו לכל אבות עם מעט מרי ומעט דבש אשר אריתי ורדיתו בנן התלמוד והפוסקים ולא אכשל בדבר הלכה.

הגאון בעל שב יעקב בחלק חו"מ ס' ח"י (נשמט כל הלשון. עויין בספרו

ואני העיור והדל בלפי יהודא הבהתי ג"כ ראו' נכונה על דרך הגאון הכ"ל דמכח דירושת האחים רק מכח אביהם נוכעת דמנחה ערוכה היא בב"ק ק"ט ע"א האומר לבני קונסאי אתה נהנה משלי וכו' בחיוב ובמותו- אם מת לא יורשנו והלכה פסקה היא ביו"ד ס' רט"ז וס' רנ"ג יעו"ש א"כ מהו מק' התוס' הכ"ל רחוק דכהב רחמנא ל"ל? הלא יש נ"מ גדולה הוכח דאב הרור את בניו, או ח' מהם שלא יהנו וישלו בחייו ובמותו ח"כ אם יירשת האח מכח עלמות האחות קאחיורשם נכסי אחיהם כאון משניין- ולא הו' לל וד אביהם להסרם עלימו מש"כ באי ורשו מכח אביהם בקבר ומני' קא זכו חל נדרו ואיסורו עלימו ח"כ וש"מ לדינא ומאי הקשו תוס'? (ובענין זו שמעתי להק' משם גדול ח' על קו' הגמ' נדה מ"ד ע"א דפרדק שס' הוא בעני מניו לירת- ואי בעי מאכזה לירת יעו"ש הק' ג"כ הא יש נ"מ כנ"ל וקו' זו ושבתי הדק הוטב ואין כאן מקומו) ח"ו דסברה אלומתא כראי מוטף דאין שום ענין לומר דמלך האחות כ עלמותם ורשו רק מכח אביהם זכו וח"כ אם אוסר עלומו אבותם האחתו בחייו ובמותו האיסור קיה במשא כבוד וכבר עלימו ואין שום כ"מ ומהק' התוס' שפיר נמטנו למדון להלכה ולמעשה שירושת הבן הו' הבת מאחיהם מכח האב קאחי וזוהי השם אשר יקרא 'נחלה' כמ"ש הגאון השוסק נ"ו ד' ה' ע"כ שנשפק לאותו הנחל שהי' מעוקדה ע"ד כל הנחלים הולכים הו'ס- וכו' עכ"ל. וענין שם 'ירושא' לפי דעת החכם בספר ירועת שלמה- דף ב' ע"א וו"ל והמתקעף עוד מזה השם שם רש- המורה על הירושא נעשה

ראש על הירושא והיא נכנסת תחת ממשלתו (עראבער) עכ"ל * עינינו הרואות כי הורש הקמוקו הוא
 חקו וראש לאזוב מו וראשו מנחל אבותיו — ובטרוון שלפנינו נכדו רענונא מאטילרו ובנו רוסנו
 הנקבו בשמותן, הן הנה יורשי דאורייתא כנכסו המנוח יעקב גאיקו. ולהן זכתה תיה'ך —
 ואם מלך האומדנא רלפיו הנראה הו' המנוח יעקב נשיקו חפץ בוקר בני אחיבתו יותר כבר האריך
 בזה הגאון הפוסק נ' דבנחלה דאורייתא — לא חולא בחר אומדנא וקירוב דעת — הוכח דלובא לואה
 וכדומה — וכו' — , והבאתו ראו' נכונה לדברי הגאון נ' — הוכח דיש גזירת הכתוב — לובא אומדנא
 בשום אופן. והגאון בעל טורי וזה באו"ח סו' י"ד ס"ה' ה' על הא דפסק שם הכ"ו דמותר לבדך
 על עלות תבירו וכו' ותירץ הגו"ז בספרה נכונה דשאני לובבו' וי"ש דכ"ו כי נעמו. ח"כ חזון
 חף אם החיס נאמנים שאלם בוט"ר אחריו או לובב זה מזה כלאן שאל חף שידענו כבירור גמור
 עפ"י אומדנו' כי עזה כמות ההבחה וכוורדיו לשם מתנה כתבנו עכ"ל לא יועיל כי התורה הקרושה
 גילתה לנו שלא באקול דעתו בפלס האבהה בענין הזה וכן הוא הדיון בנחלה דאורייתא שלפנינו שהתורה
 זכתה הירושא. לכדו רענונא, חון לנו לאמור דעת המנוח. כי חון חכמה ועלה ואומר הדעת נגד
 גזירת הכורה יתב"ש בתוה"ק — וראותי בספר נחלה לישראל להגאון הפוסק נרו. שהרחיב הכואר למה
 שנוגע לסעיף ה"ב. מדף ל' עד מ"ב ע' בזה צמיק מדורות בקיאותו בפוסקים מענין קנין הסחורים
 ומנהגם וחקי המדינה יעו"ש. ותמיה מאד עליו אשר עיניו כיוונם על אפיפי הא"ס והפוסקים חון
 לא רמז ומורה באלבעותיו' על מ"ש בתשובת מנחת בנימין סו' כ"ד, דגם לבנין חפץ שהוא ככל יראה
 וב"י, מהני מנהג וקנין הסחורים, אמת שהגאון בעל מג"א באו"ח סו' תמ"ח ס"ק ד' הקשה על המשאת
 בנימין הכ"ל מנח' רפ"ד דכבורות יעו"ש. אולם מרן הגאון בתשובת חתם סופר, תשובה טו"ז מיושב
 קו' המג"א, וכן תורתו זה איזה שגיס ג"כ קו' המג"א, וזה יאמר לא כבירים מנאפי כדברי בספר קרבן
 אשם יעו"ש בכבורת י"ג ע"א ועכ"פ מבוחר דאולי' בחר מנהגו' ותקנת הסחורים, ומהתימא על
 הג"ל שלא הבוא המ"כ ומג"א הג"ל.

ובענין דינא דמלכותא דינא, דבשחלב תחת לשון הגאון הפוסק נרו', שאין מבווא כלל לנרון שלפנינו
 כאשר האריך בספרו הנחמד מדף מ"ב עד מ"ח ע"ב, ואת אשר נראה לי להוסיף על דבריו הוא זה,
 דבכדורים ק"ח ע"א פירק הגמ' והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא, ומשני במובס שאין לו קבלה
 וכתב הר"ן שם וז"ל "וכיון שכן. לאו דינא הוא. אלא חמסנותא וחמסנותא דמלכא לאו דינא הוא", עכ"ל
 וכן כתב הרב המגיד בפרק ה' מה"ל גזילה ואבדה ה"ל י"ג וז"ל וכן עיקר דינא דמלכותא דינא אבל
 גולנותא דמלכותא לאו דינא הוא והרי הוא גול גמור עכ"ל ה"כ בנידון שלפנינו דהירושא מוכתקים
 נכדו רענונא הנה. ומנחל הולא מקבר רכי זקנתן שאביס לכרות למו, והוא הו"ש מבני ישראל אשר
 והיו יועזו לנפיק ודו לקחת ירושה אשר אינינו ראו' לו מרדן תוה"ק הוא גולן גמור, ואת ה' הוא מגדף
 ואין בשום מקום לומר בזה דינא דמלכותא ריק גול גמור הוא כדבר הר"ן והה"מ הג"ל ותכלוס נשלו
 לכדו רענונא כנעימוס. חף נחלת אבי זקנתם שפרה למו.

דברו המתכבד בוקר תפארת אהבוהי ה' ומושבו שמו

ה"ק אולק ונוענער החופק"ק אורמון והגלול וע"א. כדו"ת לפ"ק

(*) אמר הג"ל פ"ב עיון מ"ש רבינו המחבר נד' בשארית נחלה סו' רנ"ג עמוד ע"ז. ובאמת עדיין ס' יריעות שלמה
 לא נראה בגלילותינו, ואינו באור הספרים הגדול של מרן המגיד נרו'

הסכמת רב אחאי ורב נחוראי הרב המובהק איש ירושלים ת"ו כמאמר אליהו ישראל בכ"ר ינחך נר"ו חב"ד ור"מ בארץ מצרים וע"פ

כה אמר ה' על כל שבני הרעים הנגעים בנחלה אשר הנחלתי את עמי את ישראל ורמיה י"ב

אנכי עמד ואפר שלו היותו כביתו ורענן כהובלי לרוחתי לזעמתי והנה לקראתי מגולה עפה ותחת חגורה נפקה מקרית עדונה היא הנקיפה וע"פ טוחת ככרוכיה כאל כאל ל אלוני בני ישראל היושבים על כסא התורה כעטוה כירחה לחלו עשוק מוד עושקו הלא זה אשר שלח ירו וירב כנח"ל לרש נחלה מכהלה מן הבא בידו אשר לא לו יהיה פראת נחלו הופך דת תור"ק מקרא מלא מי אשר ילא כראשונה ללחיס מלחמת מנהל לראש פינה הוא הראש אורן של חכמים ושל ספרים בן מלכו קדם רב משרשייה סולת נקיייה כגן של קדושים מלא דוח חכמה ודעת ופה דרוי לז כחל ולא שרק עדות לישראל וינח ככרק הרב הנובהק שמן תורק הדיון המנווין פה מסיק מרגלות ככהר שאינו פוסק אך מעין אמרו נועם ודעת קדושים נהרו נחלו והיה לארבע ראשים

דנהר הראשון הוא פישון פשו פראו וישרש שראו פראת נחלית ופה נדרשת משה יושב ודורש בכל מידות שהתורה נדרשת הז למגמר והא לאסכורו ומשל ממזל רב ס' נחלות מעשה ירוי אמן ולב נבולות שכ"טו יתן קס"ת גבורים למוד היה כאשר ירוס ירו משה במלצמה של תורה הוא זווה הוא הדרה ירו אוחזת קן קילמסא מרהלהת מה נאה חולן זה עושה פרו למינו כל חוק שטועמ חומר לילו מחור ובא באור בוקר לאתנו (אנב אסיבא עינא דחיו מה שהעיר על הרב שפת הוס וכטוב ולן מר אס היה רואה להרב בני משה מאנ"ר ז"ל כה' נחלות סו' ויו חוק שיהיה מנה ומנה סברה זו הפקוה לברה. המר השוסק מחבר הנח"ל ס"ט ופה העיר עליו רב אחא הרב אליהו רבה נר"ו בוכריטו חת לון כשהיינו חנו והיה כאיש אחד חכמים וע"י שכשכל בא לירוש ס' ררך המלך וראונו חת כל הכתוב ותפשו כל חדרו ומכלל היה הרב בני משה ו"להעבודה! שבזמן שכתבתי הפסק לא היה הספר בידו כי מחדש בא לי מאמרו וע"פ ובי כפרק לא הזכרתיו כיון דלא הוה בידו והיותו מתפחד שמא דמיונו מכוב ועל כוולא בזה הזהירונו ר"ל הוי דן חת כל האדם לכך וכחתי ורוי בזה לפי שעה יען שגם על הרב בני משה ומ"ש המנ"א יש לי מה לומר)

הנהר השני הוא חרף נהר דעה ומזומה חר"ד ותומה קילע ל השערה דרוס טעמא דקרא לאכארוי נכרא גדולה אהבה י"ט ג"ח כ"ז שיה כמתנת חלקו אשר רנה לזכות חת ישראל כל שוכני ארץ הארופה מר בארתיה כף זכות מכרעת חיה יתורה נודעת כאשר המר מדויל ודיה ביה דשקות וכו' ולתקנו לכילות גולה. (אנא דאמרי לציון מר בא' ארת ללדיק ז"ל ס"א ובסו"ה תאו' ה"ח אשר הביא ר"ס בת"ר כחוק קו' ומתוס עלה הרב מרן זקן זקנו קוה הרב עין יהוסף חון ז"ק"ל ואל"ל בתקום שאמרו לקר' אמר השוסק מחבר הנח"ל ס"ט גס תאו' זאת הוה בידו והשתמע מוכחו כמשון האל כמפורסם שהיתה הלכה בת וימא ממש ורואה שעכשו חמי רואה כתאו' ארת ללדיק שלי בדיק"ב ע"ג שכתוב בטעות דהרברים כפאזאחיה ואנו מלאהו מנוגש מכתובת ויו ממש דהדרום כפאזאחיה. והיה חוק שיהיה חון כל חדש כי אס חתומת הגאון מרן זקני מכות אבו אבא בעל עין יהוסף ואף זאת תסייעון שגס הרמ"ז ז"ל לא שפך כאש תמתו כי אס משום יקור ועילוי ותו לא ובהדיוח קאמר לה וגם עליו חנו כותב כמ"ש על הרב כהנ"ג מאריה דקאוי שזעפתא. דלו היה ודע דאין דיוני הטלרוס כמו דיוני השמעאלוס הוה מתור באופי כיון דארע תא דאבו נושאוס ומתנוס והוא ברור)

הנהר הג' הוא גומזן נוחו גנח נגד כל ישראל כי הן בענין ושלבו אחרי גווס תורת הש תורת ס' חמימה כרה בתמה חומה כאמרט רונח דמלכותא רונח ויהי לפנימה כאלו המלכות מקפידים

על היו מסדר האותיות הכחור וחשוב זרע קדם

כה"ר אברהם אשכנזי נר"ו,

בן להרב המובהק כמוה"ר יהודה

שמואל אשכנזי זלה"ה

בעל בית עובד, ובית מנוחה,

ובית השואבה

וטאף ברכה

ובנוע וסי

